

Rapport

Statens resultaträkning, balansräkning och finansieringsanalys m.m.

– del av ESV:s underlag för årsredovisning för
staten 2017

EKONOMISTYRNINGSVERKET

Publikationen kan laddas ner
från ESV:s webbplats esv.se.

Datum: 2018-03-15

Dnr: 2018-00233

ESV-nr: 2018:33

Copyright: ESV

Rapportansvarig: Margareta Söderhult

Förord

Ekonomistyrningsverket överlämnar årligen underlag till årsredovisning för staten till regeringen i enlighet med 2 § förordningen (2011:231) om underlag för årsredovisning för staten. Enligt 3 § består Ekonomistyrningsverkets underlag av sex olika delar, varav denna rapport innehåller tre:

- en resultaträkning, en balansräkning, en finansieringsanalys och noter
- en redovisning av utvecklingen av statsskulden
- en resultaträkning och en balansräkning avseende EU-medel samt en kassamässig redovisning av anslag och inkomstitlar avseende in- och utbetalningar till och från Europeiska unionen.

Denna rapport innehåller även, mot bakgrund av 23 § förordningen om underlag för årsredovisning för staten, en förteckning över de myndigheter som ingår i den statliga redovisningsorganisationen och därmed i de konsoliderade finansiella dokumenten samt en ordlista.

I en annan rapport lämnar ESV samtidigt de återstående tre delarna av underlaget i enlighet med förordningen. De är en uppföljning av utgiftstaket för staten, uppgifter om utfallet på budgetens inkomstitlar och anslag samt av statens lånebehov och slutligen en redovisning av hur bemyndiganden utnyttjats.

I detta ärende har generaldirektör Clas Olsson beslutat. Experten Margareta Söderhult har varit föredragande. I beredningen har avdelningschefen Pia Heyman, enhetschefen Kristina Johansson, experterna Ingemar Härneskog och Anne-Marie Ögren samt utredarna Anna Castwall, Joulia Cerón, Carina Franzén, Susanne Holmer, Sara Lundmark Edelstam, Lars Nordkvist och Leticia Velasquez Diaz deltagit.

Innehåll

Förord	3
1 Sammanfattning	5
2 Inledning	6
2.1 Olika avgränsningar av staten	7
2.2 Kvalitetsgranskning av årsredovisningen för staten.....	7
3 Resultaträkning, balansräkning och finansieringsanalys	8
3.1 Resultaträkning.....	8
3.2 Balansräkning	21
3.3 Finansieringsanalys	28
3.4 Samband mellan resultaträkningen och utfallet på statens budget.....	31
4 Redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar	33
4.1 Redovisningsprinciper, resultat- och balansräkning.....	33
4.2 Redovisningsprinciper för statens budget.....	48
4.3 Skillnader mellan resultaträkningen och statens budget.....	49
5 Noter	51
5.1 Noter till resultaträkningen	51
5.2 Noter till balansräkningen	98
5.3 Noter till finansieringsanalysen	155
6 Utvecklingen av statsskulden	161
6.1 Definition av statsskulden	162
6.2 Statsskuldens fördelning och löptid	162
6.3 Statsskuldens kostnader.....	166
7 Resultaträkning, balansräkning och kassamässig redovisning avseende EU-medel	169
7.1 Räkenskapssammanställning av EU-medel	169
7.2 Redovisning av samtliga EU-medel	181
Bilaga 1 Ordlista	187
Bilaga 2 Statliga myndigheter m.m.	203

1 Sammanfattning

Statens resultaträkning för 2017 visar ett överskott på 123 miljarder kronor, vilket är 96 miljarder kronor större än för 2016.

Skatteintäkterna ökade med 80 miljarder kronor. En ökad lönesumma gav högre intäkter av inkomstskatter och arbetsgivaravgifter. Lönesumman ökade med 4,8 procent och det förklarar en intäktsökning med 26 miljarder. Mervärdesskatten ökade med 21 miljarder kronor. Det är bostadsinvesteringarna som bidrar till den stora ökningen. Bostadsinvesteringarna steg med 15 procent under 2017.

Resultatet från andelar i hel- och delägda företag förbättrades med 43 miljarder kronor. Vattenfalls resultat förbättrades med 35 miljarder kronor till en vinst på 8,4 miljarder kronor.

Kostnaderna för statens verksamhet blev 272 miljarder kronor. Det är en ökning med 3 miljarder kronor. Lönekostnaden i staten, exklusive tjänstepensionskostnaderna, ökade med 5,5 miljarder kronor eller 4,2 procent. Statens lokalkostnader minskade med 1,9 miljarder kronor. Minskningen förklaras främst av Migrationsverkets minskade hyreskostnader för asylboenden.

Transfereringar till hushåll ökade med 17 miljarder. Ålderspensioner ökade eftersom den genomsnittliga inkomstrelaterade ålderspensionen är högre för yngre och nyblivna pensionärer. Kostnaden för föräldraförsäkring och barnbidrag ökade då både antalet barn och medelersättningen ökar. Kostnaderna för arbetslöshet och sjukdom minskade.

Bidragen till kommuner ökade totalt med 15 miljarder kronor. Kommunerna fick bl. a. 10 miljarder kronor med anledning av flyktingsituationen. Kommunerna fick också 2,3 miljarder kronor mer inom skolområdet, främst till lärarlöner och för fler anställda i lågstadiet.

Statens nettoförmögenhet, som är negativ, förbättrades med 133 miljarder kronor till -272 miljarder kronor. Statsskulden svarar för den övervägande delen av skulderna och därmed den negativa nettoförmögenheten. Den konsoliderade statsskulden var vid årets slut 1 265 miljarder kronor och har minskat med 27 miljarder kronor under året.

2 Inledning

Regeringen ska varje år senast den 15 april året efter budgetåret lämna en årsredovisning för staten till riksdagen.

Årsredovisningen för staten 2017 har upprättats i enlighet med bestämmelserna i budgetlagen (2011:203) och enligt god redovisningssed.

Ekonomistyrningsverket (ESV) lämnar varje år sedan 1993/94 underlag till årsredovisning för staten till regeringen. Denna skrivelse innehåller underlag till den i budgetlagen nämnda resultat- och balansräkningen samt finansieringsanalysen. Utöver dessa finansiella dokument innehåller detta underlag en redovisning av utvecklingen av statsskulden, en resultaträkning, en balansräkning och en kassamässig redovisning av EU-medel i enlighet med bestämmelserna i förordningen (2011:231) om underlag för årsredovisningen för staten.

ESV lämnar samtidigt underlag till andra delar av årsredovisningen, främst redovisningen av det slutliga utfallet för statens budget, i en annan skrivelse till regeringen. Hur staten ska avgränsas i den konsoliderade resultat- och balansräkningen framgår i grunden av budgetlagen och har preciserats i förordningen om underlag för årsredovisningen för staten. Den konsoliderade redovisningen omfattar myndigheterna under riksdagen och regeringen, inklusive affärsverken. Dessutom ingår Riksbankens grundfond som en tillgång hos staten.

Intäkter och kostnader, tillgångar och skulder samt betalningar som redovisas av Riksbanken och AP-fonderna ingår dock inte. Inte heller ingår premiepensionssystemets tillgångar och skulder med dess avkastning i konsolideringen.

Redovisningen omfattar all verksamhet i de ingående organisationerna oavsett finansiering och baseras på information som de statliga myndigheterna och affärsverken lämnar till statsredovisningen och information som presenteras i myndigheternas årsredovisningar. I fall där informationen inte varit tillräcklig har ESV inhämtat kompletterande information. ESV har kompletterat underlaget med ekonomiska händelser som myndigheterna inte har redovisat, framför allt beräkningar av skatteintäkter som ännu inte har debiterats.

Redovisningen utgår från vedertagna redovisnings- och värderingsprinciper som i så stor utsträckning som möjligt hålls oförändrade över tiden. En utveckling av den statliga redovisningen sker dock fortlöpande. Gällande principer och förutsättningar beskrivs i avsnittet Redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar.

Resultaträkningen ger underlag för bedömning av statens samlade inflöde och förbrukning av resurser. Värdet av statens tillgångar och skulder per den 31 december 2017 redovisas i balansräkningen. Finansieringsanalysen visar statens betalningsflöden. I redovisningen jämförs utfallet för 2017 i resultat- och balansräkningarna, finansieringsanalys och noter med utfallet för 2016.

2.1 Olika avgränsningar av staten

Statens ekonomiska utfall redovisas utifrån olika utgångspunkter eftersom informationen har olika syften. Avgränsningen av staten kan därmed variera. Ett annat skäl till skillnader mellan olika redovisningar är att olika principer tillämpas i räkenskaperna och i statens budget. Beroende på utgångspunkt kan en enskild ekonomisk händelse få delvis olika konsekvenser och utfallet kan därmed skilja sig åt mellan redovisningarna.

Informationen om det ekonomiska utfallet i staten utgör även underlag för nationalräkenskaperna, som är en statistisk sammanställning i kontoform över den samlade svenska ekonomin. Nationalräkenskapernas avgränsning av staten utgår från definitioner etc. som följer rekommendationer från FN samt EU:s förordning (EU nr 549/2013) om det europeiska national- och regionalräkenskapssystemet i europeiska unionen. Nationalräkenskapernas avgränsning skiljer sig från årsredovisningen bl.a. genom att affärsverken inte ingår i dess avgränsning av staten.

2.2 Kvalitetsgranskning av årsredovisningen för staten

En granskning av kvaliteten i årsredovisningen för staten sker dels genom Riksrevisionens årliga revision av myndigheterna och deras årsredovisningar, vilka ligger till grund för resultat- och balansräkningen, finansieringsanalysen samt utfallet på statens budget, dels genom myndighetsledningarnas intygande om att myndighetens årsredovisning ger en rättvisande bild.

En kvalitetskontroll sker även genom etablerade kvalitetssäkringsrutiner och arbetsprocesser i samband med Ekonomistyrningsverkets konsolideringsarbete och genom Finansdepartementets arbete med att producera skrivelsen. Kvalitetssäkringen innefattar bl.a. kontroller av att myndigheternas rapporterade finansiella information överensstämmer med deras respektive årsredovisningar, formella kontroller, motpartsavstämning av mellanhavanden mellan statliga myndigheter, rimlighetskontroller och analys av poster samt dokumenterade metoder för de beräkningar och förutsättningar som gäller för konsolideringsarbetet.

3 Resultaträkning, balansräkning och finansieringsanalys

I resultaträkningen redovisas de totala konsoliderade intäkterna och kostnaderna för de myndigheter som ingår i årsredovisningen.

Konsolideringen innebär att transaktioner mellan myndigheter, t.ex. arbetsgivaravgifter för statligt anställda och bidrag mellan myndigheter, tas bort (elimineras) i resultaträkningen och att fordringar och skulder mellan myndigheter elimineras i balansräkningen. På så vis erhålls en konsoliderad redovisning för staten.

Gällande principer och förutsättningar beskrivs i avsnittet Redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar.

3.1 Resultaträkning

123 miljarder kronor i överskott

Resultaträkningen för 2017 visar ett överskott på 123 miljarder kronor, vilket är 96 miljarder kronor större än 2016.

Resultaträkning*Miljoner kronor*

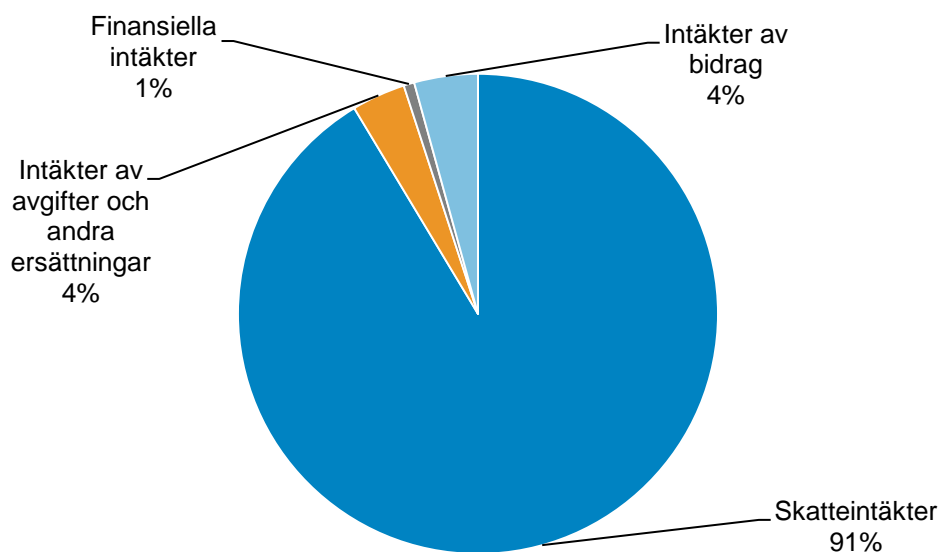
Intäkter	Not	2017	2016
Skatteintäkter	1	1 315 936	1 235 712
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	52 088	52 312
Intäkter av bidrag	3	61 746	56 817
Summa intäkter		1 429 770	1 344 840
Kostnader			
Transfereringar m.m.			
Transfereringar till hushåll	4	-641 082	-624 459
Transfereringar till företag	4	-53 252	-50 762
Transfereringar till kommuner	4	-291 151	-276 586
Transfereringar till utlandet	4	-65 128	-61 314
Avsättning till/upplösning av fonder	5	-10 741	-14 696
<i>Summa transfereringar m.m.</i>		<i>-1 061 354</i>	<i>-1 027 817</i>
Statens egen verksamhet			
Kostnader för personal	6	-133 874	-125 796
Kostnader för lokaler	7	-21 417	-23 305
Vissa garanti- och kreditkostnader	8	-342	-2 581
Övriga driftkostnader	9	-88 251	-89 883
Avskrivningar och nedskrivningar	10	-28 403	-27 724
Summa statens egen verksamhet		-272 286	-269 289
Summa kostnader		-1 333 640	-1 297 106
<i>Saldo före resultat från andelar och finansiella poster</i>		<i>96 130</i>	<i>47 734</i>
Resultat från andelar i hel- och delägda företag	11	32 744	-10 671
Finansiella intäkter och kostnader			
Nettokostnad för statsskulden	12	-10 815	-21 253
Övriga finansiella intäkter	13	10 313	12 598
Övriga finansiella kostnader	14	-4 919	-1 225
Summa finansiella poster		-5 421	-9 881
Årets över- eller underskott		123 452	27 182

Skatteintäkterna ökade

Resultatet beror på flera faktorer. Skatteintäkterna ökade med 80 miljarder kronor och resultatet från andelar i hel- och delägda företag förbättrades med 43 miljarder kronor. Nettokostnaden för statsskulden minskade med 10 miljarder kronor. Transfereringskostnaderna ökade med 37 miljarder kronor (se not 4 Transfereringar).

Intäkter

Diagram Statens intäkter

80 miljarder kronor mer i skatteintäkter

Skatteintäkterna uppgick till 1 316 miljarder kronor vilket var 91 procent av statens totala intäkter (se diagram Statens intäkter). Statens skatteintäkter ökade med 80 miljarder kronor (6,5 procent) jämfört med 2016. Skatteintäkterna specificeras närmare i not 1.

En ökad lönesumma gav högre intäkter av skatt på arbete

De direkta skatterna på arbete, inkomstskatter, ökade med 29 miljarder kronor jämfört med 2016. Statens del av inkomstskatterna minskade med 1,9 miljarder kronor. Det förklaras av att skattereduktionerna ökade snabbare än den statliga inkomstskatten.

De indirekta skatterna på arbete ökade med 28 miljarder kronor varav 2 miljarder kronor förklaras av att nedsättningen av arbetsgivaravgifter för unga nu helt har avskaffats. Den återstående intäktsökningen på 26 miljarder kronor förklaras

framförallt av att lönesumman ökade med 4,8 procent. Timlönen ökade med 2,6 procent medan antalet arbetade timmar ökade med 2,1 procent mellan åren.

De statliga myndigheternas arbetsgivaravgifter är inomstatliga och har eliminerats vid beräkning av skatteintäkterna.

Högre intäkter från skatt på kapital

Jämfört med 2016 ökade skatten på kapital med 4,9 miljarder kronor. Skatt på företagsvinster ökade med 6,9 miljarder kronor eller 6,0 procent. Den fortsatt relativt svaga kronan och en ökad global tillväxt har gynnat exportföretagen. Dessutom har basmetallpriserna återhämtat sig från de låga nivåerna som gällde under framför allt det första halvåret 2016, vilket lett till högre vinster för råvaruindustrin. Skatteintäkter från hushållens kapitalvinster minskade med 1,7 miljarder kronor.

Ökade bostadsinvesteringar bidrog till mer intäkter från mervärdesskatt

Skatt på konsumtion och insatsvaror ökade med 23 miljarder kronor mellan åren. Intäkterna från mervärdesskatt ökade med 21 miljarder kronor eller 5,3 procent. Det är bostadsinvesteringarna som bidrar till att den procentuella ökningen är så stor. Bostadsinvesteringarna steg med 15 procent under 2017. Även momsens avseende konsumtion ökade mer än hushållens konsumtion i löpande priser på grund av sammansättningseffekter. Hushållens konsumtion i löpande priser steg med 4,3 procent. I beloppet mervärdesskatt, 428 miljarder kronor, ingår återbetalad mervärdesskatt till statliga myndigheter med 30 miljarder kronor som har eliminerats. Detta är en inomstatlig transaktion som elimineras för att inte påverka det konsoliderade utfallet i statens resultaträkning.

Ökade intäkter från skatt på alkohol och tobak

Skatt på alkohol och tobak ökade med 0,5 miljarder kronor.

Ökade intäkter från skatt på energi och miljö

Skatt på energi och miljö ökade med 0,4 miljarder kronor. Energiskatterna ökade bl.a. på grund av skattehöjningar. Skattehöjningarna finansierade bl.a. utfasningen av skatt på termisk effekt i kärnkraftsreaktorer, vilket också påverkar intäkterna från skatt på energi och miljö. Den nya kemikalieskatten påverkade intäkterna positivt med 0,7 miljarder kronor.

Mer AP-fondsmedel till staten

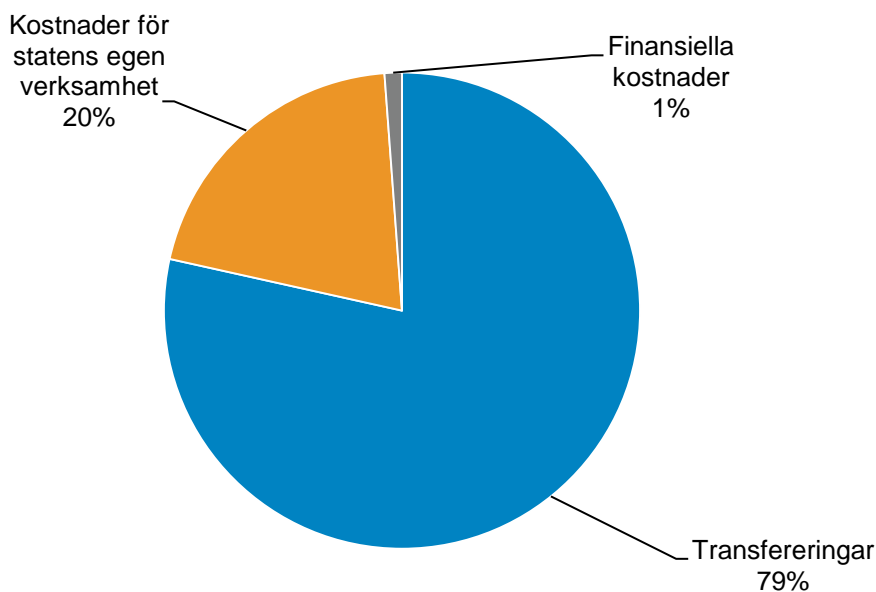
Bland intäkter av bidrag ökade Allmänna pensionsfondens (AP-fonden) nettobidrag till staten med 2,7 miljarder kronor. Utbetalda pensioner som finansieras från AP-fonderna ökade med nära 14 miljarder kronor, medan avgifterna som tillförs AP-fonderna ökade med 11 miljarder kronor, vilket ökar nettoöverföringen till staten.

Intäkterna från EU-bidrag ökade

Intäkter av bidrag från EU visar på återflödet från EU-budgeten och dessa har ökat med 3 miljarder kronor jämfört med föregående år. Det beror främst på ökad verksamhet i EU-programmen i den fleråriga budgetramen 2014–2020.

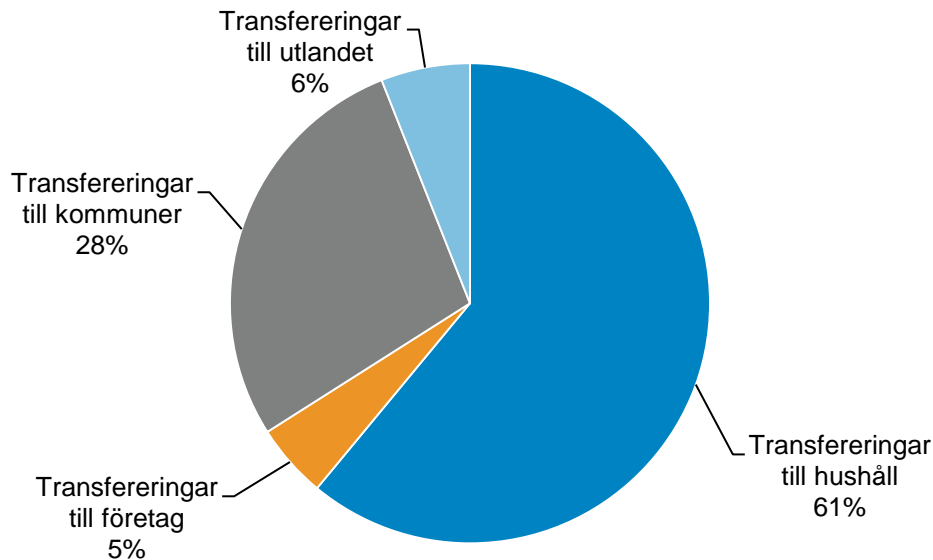
Kostnader

Diagram Statens kostnader

Av statens kostnader utgjorde 79 procent transfereringar där den största delen gick till hushåll. Kostnaderna för statens egen verksamhet utgjorde 20 procent och nettokostnaden för statsskulden och övriga finansiella kostnader 1 procent. Kostnaderna för statens egen verksamhet minskas då socialavgifterna på statsanställdas löner elimineras i den konsoliderade redovisningen.

Transfereringar

Diagram Transfereringar per sektor

Diagrammet ovan visar transfereringar i form av lämnade bidrag och andra överföringar fördelade på mottagarsektorer enligt nationalräkenskapernas indelning. Hushållssektorn är den dominerande mottagaren och tar emot 61 procent av transfereringarna. Transfereringarna till hushåll utgörs bl.a. av ålderspensioner, sjukpenning, föräldrapenning, barnbidrag och arbetslöshetsersättning. Även bidrag till ideella organisationer, t.ex. inom biståndsområdet, räknas till hushållssektorn. Kommunerna tar emot 28 procent av transfereringarna i former av olika statsbidrag, företagssektorn 5 procent och utlandet, i form av bistånd och EU-avgifter, tar emot 6 procent av de statliga transfereringarna.

Kostnaderna för transfereringar, exklusive avsättningar till fonder, uppgick till 1 051 miljarder kronor, vilket är en ökning med 37 miljarder kronor jämfört med 2016.

Högre pensioner

Transfereringarna till hushåll inom socialförsäkringen ökade med 15 miljarder kronor netto. Kostnaderna för ålderspensioner vid sidan av statens budget ökade med 14 miljarder kronor. Ålderspensionerna ökade eftersom den genomsnittliga inkomstrelaterade ålderspensionen är högre för yngre och nyblivna pensionärer. Indexeringsreglerna innebär att inkomstpensionerna och tilläggspensionerna till personer över 65 år räknades upp med 2,8 procent mellan 2016 och 2017. I december 2017 fick 2 134 544 pensionärer inkomstgrundad ålderspension, vilket var 33 992 personer fler än i december 2016.

Premiepensionerna ökade med 1,5 miljarder kronor eller 19,5 procent. Det främsta skälet till utbetalningsökningen är den s.k. tjugondelsinfasningen som gör att varje ny årskull som går i pension har en större andel i det nya pensionssystemet. Dessutom ökar antalet årskullar med rätt till premiepension varje år eftersom bara pensionärer födda år 1938 eller senare kan ha rätt till premiepension. Ytterligare skäl till utbetalningsökningen är att börskurserna steg något under 2016, att många fonder gjorde valutakursvinster och att räntorna sjönk vilket medförde kursvinster. Allt detta påverkade uppräknigen av många premiepensioner vid årsskiftet 2016/2017.

Anslagsfinansierade pensioner och stöd minskade totalt med 1,3 miljarder kronor. Utbetalningarna av garantipension minskade med 0,8 miljarder kronor. Minskningen beror huvudsakligen på att inkomstpensionen höjdes medan prisbasbeloppet sänktes något. Garantipensionen avräknas mot en höjd inkomstpension. Nya ålderspensionärer har inkomstgrundad pension i betydligt större utsträckning än äldre ålderspensionärer. Därför är det en lägre andel av de nya pensionärerna som får garantipension. Detta gör också att utgiften minskar något över tid. Efterlevandepensioner till vuxna minskade med 0,4 miljarder kronor eftersom änkepensionen är under avveckling. Bostadstillägget minskade med 0,2 miljarder kronor. Minskningen beror främst på att inkomstpensionen höjdes relativt kraftigt 2017 och bostadstillägget är inkomstprövat.

Sjukpenningtalet minskade för första gången sedan 2010

Kostnaden för sjukpenning minskade med 1,6 miljarder kronor (4,6 procent). Under 2017 minskade sjukpenningtalet för första gången sedan 2010. Nedgången beror på att en allt större andel sjukfall avslutas under det första sjukskrivningsåret och att antalet nya sjukfall börjat minska. Sjukpenningtalet anger hur många dagar med sjukpenning och rehabiliteringspenning som betalas ut per försäkrad i Sverige under ett år. Mellan 2010 och 2016 ökade talet med 80 procent för att vända nedåt i början på 2017. För december var sjukpenningtalet 10,1 dagar vilket är en minskning med 7,2 procent jämfört med december 2016. Kvinnor har i likhet med tidigare ett nästan dubbelt så högt sjukpenningtal som män, 13,3 dagar jämfört med 6,9.

Antalet personer som fick någon form av sjukpenning har minskat från 224 952 i december 2016 till 203 070 i december 2017, vilket motsvarar en minskning på 10,1 procent. Andelen psykiatriska diagnoser är fortsatt hög och är sedan flera år den vanligaste orsaken till sjukskrivning. I september 2017 låg dessa diagnoser bakom 45 procent av pågående sjukskrivningar. Inom de psykiatriska diagnoserna har den största ökningen skett i diagnosen anpassningsstörningar och reaktion på svår stress, som ligger bakom ungefär hälften av alla nya sjukskrivningar. Den bortre tidsgränsen för sjukpenning har tagits bort från 2016, vilket ger längre sjukperioder.

Sjukfrånvaron bland anställda i Sverige ligger strax under den genomsnittliga europeiska nivån.

Färre får aktivitets- och sjukersättning

Aktivitets- och sjukersättningen minskade med 1,2 miljarder kronor (3 procent). Sjukersättning kan beviljas främst till personer i åldrarna 30 till 64 år om arbetsförmågan bedöms vara stadigvarande nedsatt på grund av sjukdom med minst en fjärdedel. Sjukersättning betalades ut till 276 682 personer i december 2017. Det är en minskning med 5,4 procent jämfört med december 2016. Minskningen fortsätter eftersom antalet nytillkomna är lågt samtidigt som stora grupper övergår till ålderspension. Det låga inflödet är en följd av att regelverket ställer höga krav på stadigvarande nedsättning av arbetsförmågan. Sedan 2014 förekommer endast beslut om sjukersättning som gäller tills vidare eftersom ersättningsformen tidsbegränsad sjukersättning har fasats ut.

Aktivitetsersättning kan beviljas till personer i åldrarna 19 till 29 år om de har nedsatt arbetsförmåga på grund av sjukdom med minst en fjärdedel. Aktivitetsersättning betalades ut till 36 295 personer i december 2017. Det är en minskning med 6,2 procent jämfört med december 2016.

Statlig assistansersättning ökar

Kostnaderna för assistansersättning inkluderar även kommunernas andel av kostnaden för assistansersättning. De ökade med 1,5 miljarder kronor (5,5 procent). Ökningen beror på den tillfälligt låga assistansersättningen 2016 då efterskottsbetalning infördes. Ökningen förklaras också av att trots att färre personer har rätt till ersättningen beviljas de ofta ersättning för fler timmar. I december 2017 hade 14 886 personer assistansersättning vilket är en minskning med 5,4 procent jämfört med 2016.

Ökade kostnader för föräldraförsäkringen

Inom området ekonomisk trygghet för familjer och barn ökade kostnaderna för föräldraförsäkringen med 1,4 miljarder kronor. Kostnaderna för barnbidragen ökade med 0,9 miljarder kronor. Ökningen av föräldrapenning och barnbidrag beror på att både antalet barn och medelersättningen från föräldraförsäkringen stiger. Flerbarnstillägget höjdes från den 1 januari 2017. Migrationen bidrar också till ökningen. Från första juli 2017 ändrades dock reglerna inom föräldraförsäkringen vilket innebär att föräldrar till barn över ett år får ett mindre antal föräldrapenningdagar när de flyttar till Sverige. Män tar successivt ut en större andel av dagarna med föräldrapenning, men ökningen går långsamt.

Arbetslöshetsersättningen minskade

Bland de övriga transfereringarna till hushåll minskade kostnaderna för arbetsmarknadsområdet med 2,3 miljarder kronor. Arbetslöshetsersättningen minskade med 0,2 miljarder kronor och aktivitetsstödet med 1,1 miljarder kronor. Arbetslösheten minskade från i genomsnitt 7,0 procent 2016 till 6,7 procent 2017 enligt Arbetsförmedlingens statistik. (I genomsnitt under 2017 uppgick arbetslösheten till 6,7 procent enligt SCB:s arbetskraftsundersökning (AKU). Under 2016 var genomsnittet 6,9 procent.)

Antalet inskrivna som arbetslösa hos Arbetsförmedlingen var 6 000 färre än i december för ett år sedan. Totalt var 366 000 personer inskrivna som arbetslösa. Det är stora skillnader i arbetslöshet bland inrikes och utrikes födda men den minskade i båda grupperna. För inrikes födda var arbetslösheten 4,0 procent och för utrikes födda 22,2 procent. Antalet inskrivna kvinnor har ökat medan antalet inskrivna män har minskat. Ökningen bland kvinnor beror främst på att fler utrikes födda kvinnor nu är inskrivna i etableringsuppdraget. I december hade drygt 11 000 personer en extratjänst främst i kommunerna. Extratjänster är till för nyanlända och långtidsarbetslösa.

Andelen av de arbetslösa som har rätt till arbetslöshetsersättning har fallit från 80 procent 2006 till ca 33 procent 2017. Andelen sjunker då många nyanlända förstärker de senaste årens trend att fler människor är nytillträdde på arbetsmarknaden och inte har hunnit tjäna in a-kassa.

Mer etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare

Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare ökade med 1,1 miljarder kronor. Antalet asylsökande och kommunmottagna flyktingar beskrivs under kommunersättning för flyktingmottagande. Migrationsverkets bidrag till hushåll har ökat med 0,2 miljarder kronor eftersom kostnaderna för offentligt biträde i utlänningsärenden ökat.

32 miljarder kronor till premiepensionssystemet

Nettoöverföring till premiepensionssystemet redovisas som en transferering till hushåll mot bakgrund av att systemet ses som en del av hushållssektorn i nationalräkenskaperna (se avsnitt Redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar).

Beloppet består av de socialavgifter, allmänna pensionsavgifter och statliga ålderspensionsavgifter som överförts till premiepensionssystemet, med avdrag för utbetalda premiepensioner (3,6 miljarder kronor), som ingår i utbetalda ålderspensioner.

Transfereringar till företag ökade

Transfereringarna till företag ökade med 2,5 miljarder kronor. Transfereringar finansierade med EU-medel för gårdsstöd, landsbygdsåtgärder m.m. ökade med 1,4 miljarder kronor. Arbetsförmedlingens köp av arbetsmarknadsutbildning minskade med 0,6 miljarder kronor. Det beror främst på att sysselsättningsfasen inom jobb- och utvecklingsgarantin avvecklas och att antalet deltagare minskat.

Investeringsstöd för bostadsbyggande ökade

Bidrag till privata företag och kommunala bolag ökade med 0,7 miljarder kronor jämfört med föregående år. Under 2016 och 2017 infördes ett investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande. Utbetalningarna verkställdes under 2017 och det förklarar en stor del av ökningen mellan åren. Vinnovas nya satsningar på små och medelstora företag har blivit fullt genomförda 2017 vilket gav en ökning på 0,3 miljarder kronor.

Transfereringar till kommuner ökade

De senaste årens ökning av bidragen till kommuner har fortsatt. Transfereringarna till kommuner ökade totalt med 15 miljarder kronor. De allmänna bidragen till kommuner ökade med 16 miljarder kronor. De innefattar den kommunalekonomiska utjämningen som nettoredovisas på statens budget där det generella statsbidraget sammanförts med utjämningsystemet.

Ökad ersättning till kommunerna för ingående mervärdesskatt

Kommunernas ersättning för ingående mervärdesskatt ökade med 3,4 miljarder kronor till följd av ökad konsumtion.

Stöd till kommuner med anledning av flyktingsituationen

Kommuner och landsting fick 7,0 miljarder kronor från ett nytt anslag *Stöd med anledning av flyktingsituationen* vilket förklarar en ökning mellan åren. Den kommunalekonomiska utjämningen till kommuner och landsting ökade med

6,7 miljarder kronor. Av den ökningen avsåg 3,0 miljarder kronor också stöd med anledning av flyktingsituationen.

Kommuner och landsting fick 9,8 miljarder kronor i tillfälligt stöd med anledning av flyktingsituationen 2015. Stödet betalades ut i december 2015 men skulle även täcka kostnader som förväntades uppstå 2016. I statens resultaträkning redovisades stödet kassamässigt och därmed i sin helhet på 2015. Det förklarar varför inget stöd redovisades i resultaträkningen 2016.

Kommunersättning för flyktingmottagande minskade

Migrationsverkets bidrag till kommuner för integration och migration minskade med 5,6 miljarder kronor. Ersättningar och bostadskostnader inklusive periodiseringar minskade med 9,0 miljarder kronor. Minskningen förklaras av att antalet barn och unga har minskat kraftigt mellan åren. Dessutom infördes ett nytt ersättningssystem för mottagandet av ensamkommande barn och unga 1 juli 2017. Ersättningen för ensamkommande sänktes då till 1 350 från 1 900 kronor per dygn.

Kommunerna får också kommunersättning under två år när de tar emot nyanlända med uppehållstillstånd. När beslut om uppehållstillstånd har beviljats skrivs de asylsökande ut ur mottagningssystemet och blir istället placerade i kommuner. Ersättningar till kommuner vid flyktingmottagande ökade med 3,4 miljarder kronor.

Totalt ansökte 25 666 om asyl 2017. Syriska medborgare är fortfarande den största gruppen med 5 718 ansökningar, men den har minskat med 13,5 procent. Antalet asylsökande var 28 939 under 2016 och 162 877 under 2015.

Under 2017 ansökte 1 336 ensamkommande barn och unga om asyl. Det var betydligt färre än 2016 och 2015 då 2 199 respektive 35 369 ensamkommande barn och unga ansökte. Det totala antalet kommunmottagna uppgick under 2017 till 68 442. Under 2016 och 2015 var antalet kommunmottagna 68 761 respektive 51 197.

Läkemedelsförmånerna ökade

Bidrag för läkemedelsförmånerna ökade med 1,7 miljarder kronor. Framförallt ökade kostnaderna för NOAK, ett läkemedel som används som strokeförebyggande vid förmaksflimmer. Även kostnaderna för cancerläkemedel och läkemedel mot ADHD och diabetes ökade.

Professionsmiljard och resursförstärkning till landstingen

Från anslaget *Bidrag till folkhälsa och sjukvård* fick landstingen en miljard kronor i resursförstärkning 2016. Satsningen var tillfällig vilket förklarar minskningen med 1,0 miljard kronor 2017. Kommunerna fick återigen 1,0 miljard kronor 2017, den s.k.

professionsmiljarden. Syftet är att höja kvaliteten och effektiviteten inom hälso- och sjukvården.

Arbetsmarknadspolitiska program

Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser ökade med 0,9 miljarder 2017. I december hade drygt 11 168 personer extratjänster främst i kommunerna. Extratjänster är till för nyanlända och långtidsarbetslösa.

Satsningar inom skolområdet

Kommunerna fick 1,2 miljarder kronor mer i bidrag till lärarlöner och 0,9 miljarder kronor mer för fler anställda i lågstadiet 2017. Utveckling av skolväsendet och annan pedagogik ökade med 0,9 miljarder kronor. Medel för lågstadielyftet betalades 2016 och ledde därför till en minskning med 1,0 miljard kronor mellan åren.

Ökad avgift till Europeiska unionen

Bland transfereringar till utlandet ökade avgiften till EU med 3,0 miljarder kronor netto. Den periodiserade reduceringen av EU-avgiften påverkade till stor del utfallet för 2016. Det gör att kostnaden för den BNI-baserade avgiften minskade med 2,0 miljarder kronor. Kostnaden för den mervärdesskattebaserade avgiften ökade med 5,4 miljarder kronor. Till skillnad mot redovisningen på statens budget redovisas avgiften här periodiserad.

Mer bistånd

Kostnaden för bistånd och andra internationella bidrag genom Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida) ökade med 1,6 miljarder kronor. Sidas bidrag till multilaterala och internationella organisationer och fonder ökade mest. Det internationella biståndet räknas av för flyktingkostnader. För 2017 beräknades utgifterna för internationellt bistånd vara drygt 6 miljarder kronor lägre än de skulle varit utan avräkning för flyktingkostnader. För 2015 och 2016 var avräkningen 9 respektive 6 miljarder kronor.

Migrationsverkets utbetalning av dagersättning till asylsökande redovisas i enlighet med nationalräkenskaperna som bidrag till övriga länder. Dagersättning betalas från anslaget Ersättningar och bostadskostnader, anslagsposten Ersättningar till asylsökande. Även ersättningar från anslaget Utresor för avvisade och utvisade redovisas som bidrag till övriga länder. Dessa ersättningar minskade med 0,9 miljarder kronor.

Mindre avsättningar till fonder

Avsättningen till Kärnavfallsfonden sjönk med 2,7 miljarder kronor på grund av att marknadsvärderingen av tillgångar påverkade fonden negativt.

Kostnaderna för statens egen verksamhet ökade

Kostnaderna för statens egen verksamhet (exklusive arbetsgivaravgifter för statsanställda) uppgick till 272 miljarder kronor 2017. Det är en ökning med 3 miljarder kronor jämfört med 2016.

Lönekostnaderna ökade med 4,2 procent

Statens personalkostnader ökade med 8,1 miljarder kronor. Lönekostnader inklusive lagstadgade arbetsgivaravgifter ökade med 5,5 miljarder kronor eller 4,2 procent. Polismyndigheten och Försvarsmakten har de högsta personalkostnaderna.

Trafikverkets lönekostnader ökade med 8,2 procent vilket beror på ökat antal anställda genom riktade satsningar främst på underhåll och operativ trafikledning. Andelen egen personal har ökat medan antalet konsulter har minskat. Domstolsverkets lönekostnader ökade med 6,4 procent vilket främst beror på ett ökat antal anställda inom migrationsdomstolarna. Det är en följd av att antalet mål har ökat. Statens tjänstepensionsåtagande redovisas till största delen av Statens tjänstepensionsverk (SPV). Nettoökningen av statens pensionsskuld 2017 var 8,3 miljarder kronor medan den föregående år var 4,6 miljarder kronor. Detta förklarar att statens pensionskostnader ökade med 4 miljarder kronor.

Lokalkostnaderna minskade

Statens lokalkostnader minskade med 1,9 miljarder kronor. Migrationsverkets hyreskostnader minskade med 2,5 miljarder kronor eller 51 procent. Förändringen beror framförallt på en minskning av antalet tillfälliga boenden för asylsökande. Antalet inskrivna i anläggningsboenden minskade med 44 procent.

Lägre garanti- och kreditkostnader

Vissa garanti- och kreditkostnader minskade med 2,2 miljarder kronor. EKN:s kostnader för skadeersättningar blev lägre än 2016.

Övriga driftkostnader

Övriga driftkostnader minskade med 1,6 miljarder kronor. Migrationsverkets driftkostnader för inköp av varor minskade med 1,5 miljarder kronor till följd av det minskade antalet tillfälliga boenden.

Bättre resultat i statliga företag

Resultatet från andelar i hel- och delägda företag förbättrades med 43 miljarder kronor. Vattenfalls resultat förbättrades med 35 miljarder kronor till en vinst på 8,4 miljarder kronor. Förbättringen avser främst frånvaron av förluster från avvecklad verksamhet, som föregående år uppgick till 24 miljarder kronor. Minskade nedskrivningar och avsättningar har förbättrat resultatet med 18 miljarder kronor.

Resultatet för LKAB förbättrades med 5,8 miljarder kronor. Förbättringen avser främst högre marknadspriser på järnmalm och ett gynnsammare utfall för pris- och valutasäkringar.

Lägre nettokostnad för statsskulden

Under 2017 uppgick nettokostnaden för statsskulden till 10,8 miljarder kronor, vilket innebär att nettokostnaden minskade med 10,4 miljarder kronor från föregående år. Positiv påverkan från ökade realiserade valutakursförändringar med 9,7 miljarder kronor och ökade överkurser med 2,7 miljarder kronor har uppvägt den negativa effekten av minskade ränteintäkter med 1,4 miljarder kronor.

Finansiella intäkter och kostnader

Övriga finansiella intäkter minskade med 2,3 miljarder kronor och övriga finansiella kostnader ökade med 4,5 miljarder kronor. I båda fallen berodde det främst på värdeförändringar av finansiella instrument.

3.2 Balansräkning

I balansräkningen redovisas värdet av statens samtliga tillgångar, skulder och kapital den 31 december 2017.

TILLGÅNGAR	Not	2017-12-31	2016-12-31
Anläggningstillgångar			
<i>Immateriella anläggningstillgångar</i>			
Balanserade utgifter för utveckling	15	7 880	7 684
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	16	1 417	1 332
Förskott avseende immateriella anläggningstillgångar	17	1	-
Summa immateriella anläggningstillgångar		9 298	9 017
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>			
Statliga väganläggningar	18	141 728	138 968
Statliga järnvägsanläggningar	19	166 373	146 185
Byggnader, mark och annan fast egendom	20	40 215	39 384
Förbättringsutgifter på annans fastighet	21	5 676	5 271
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	22	36 637	35 811
Pågående nyanläggningar	23	75 701	83 985
Beredskapstillgångar	24	100 619	97 837
Förskott avseende materiella anläggningstillgångar	25	5 013	4 934
Summa materiella anläggningstillgångar		571 962	552 375
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>			
Andelar i hel- och delägda företag	26	326 898	296 581
Andra långfristiga värdepappersinnehav	27	47 081	50 595
Långfristiga fordringar	28	4 445	4 707
Summa finansiella anläggningstillgångar		378 423	351 883
Summa anläggningstillgångar		959 683	913 274
Utlåning	29	437 512	456 356
<i>Varulager m.m.</i>			
Varulager och förråd	30	1 790	1 762
Pågående arbeten	31	554	853
Fastigheter	32	168	160
Förskott till leverantörer	33	10	9
Summa varulager m.m.		2 522	2 784
<i>Fordringar</i>			
Kundfordringar	34	8 662	8 583
Övriga kortfristiga fordringar	35	136 242	112 302
Summa fordringar		144 904	120 885
<i>Periodavgränsningsposter</i>			
Förutbetalda kostnader	36	11 650	18 000
Upplupna bidragsintäkter	37	3 358	3 755
Övriga upplupna intäkter	38	79 110	55 179
Summa periodavgränsningsposter		94 118	76 934
<i>Kortfristiga placeringar</i>			
Värdepapper och andelar	39	90 342	22 136
Summa kortfristiga placeringar		90 342	22 136

Kassa och bank	40	9 541	10 056
SUMMA TILLGÅNGAR		1 738 621	1 602 426
KAPITAL OCH SKULDER	Not		
Nettoförmögenhet	41	-271 851	-405 069
Fonder	42	179 197	168 456
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	43	242 077	233 091
Övriga avsättningar	44	15 624	16 566
Summa avsättningar		257 701	249 657
Statsskulden			
Lån i svenska kronor		895 488	878 771
Lån i utländsk valuta		369 721	413 189
Summa statsskulden	45	1 265 210	1 291 960
Skulder m.m.			
Långfristiga skulder	46	3 134	3 365
Leverantörsskulder	47	21 240	19 957
Övriga kortfristiga skulder	48	197 370	176 966
Depositioner	49	1 101	1 091
Förskott från uppdragsgivare och kunder	50	144	162
Summa skulder m.m.		222 988	201 542
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	51	32 495	38 624
Oförbrukade bidrag	52	11 192	10 800
Övriga förutbetalda intäkter	53	41 690	46 456
Summa periodavgränsningsposter		85 377	95 880
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		1 738 621	1 602 426
Garantiförbindelser	54	4 297	4 176
Övriga ansvarsförbindelser	55	41 744	42 658

Nettoförmögenheten förbättrades

Statens nettoförmögenhet är skillnaden mellan tillgångarnas och skuldernas bokförda värde. Statsskulden svarar för den övervägande delen av skulderna och därmed den negativa nettoförmögenheten och motsvarar i huvudsak statens budgets ackumulerade underskott över åren. Vid utgången av 2017 var nettoförmögenheten -272 miljarder kronor, dvs. staten hade en nettoskuld. Det är en förbättring med 133 miljarder kronor jämfört med 2016 då nettoförmögenheten var -405 miljarder kronor.

Nettoförmögenhetens förändring fördelad på balansräkningens olika delar kan sammanfattas så här:

<i>Miljarder kronor</i>	
Ökning av tillgångar	136
Minskning av skulder	16
Ökning av avsättningar	-8
Ökning av fonder	-11
Summa	133

Förändringen av nettoförmögenheten kan även beskrivas på följande sätt:

<i>Miljarder kronor</i>	
Årets överskott enligt resultaträkningen	123
Värdeförändring av aktier och andelar	6
Utjämningspost vid eliminering av statspapper	2
Invärdering av beredskapsvaror	2
Summa	133

Förändringen av nettoförmögenheten påverkades främst av årets överskott i resultaträkningen på 123 miljarder kronor, men också av enstaka transaktioner som förändrade tillgångars eller skulders värde utan att de redovisades över resultaträkningen. En återkommande förklaringspost är värdeförändringar av statligt ägda företags egna kapital som inte är hänförliga till periodens resultat. Under 2017 uppgick dessa effekter till nära 6 miljarder kronor. Vid eliminering av myndigheters innehav av inomstatliga värdepapper värderade till marknadsvärde mot Riksgäldskontorets motsvarande skuld förs mellanskillnaden till nettoförmögenheten. För 2017 uppgick förändringen av mellanskillnaden till knappt 2 miljarder kronor. Försvarsmakten har invärderat beredskapsvaror anskaffade tidigare år till ett värde av 2 miljarder kronor som påverkar nettoförmögenheten.

Övriga förändringar i balansräkningen

Under räkenskapsåret 2017 ökade de totala tillgångarna med 136 miljarder kronor till 1 739 miljarder kronor.

Nya vägar och järnvägar

De materiella anläggningstillgångarna ökade med nära 20 miljarder kronor. Värdet av väganläggningar som blev klara under 2017 var 8,1 miljarder kronor. Bland färdigställda projekt ingår till exempel E4 Tomtebodavägen–Haga södra, Riksväg 56 Stångtorpet–Tärnsjö, E6 Trafikplats Spillpengen och landsväg 288 Alunda–Gimo.

Värdet av järnvägsanläggningar som blev klara under 2017 var 25 miljarder kronor. I objekt som färdigstälts under 2017 ingår bl. a. Citybanan, Göteborgs hamnbana och Marieholmsbron, dubbelspår på sträckan Svartbäcken–Samnan och på sträckan Skutskär–Furuviik.

Stora pågående nyanläggningar

Årets investeringar uppgick totalt till 29 miljarder kronor. Trafikverkets investeringar uppgick till 23 miljarder kronor. Här ingår många mycket stora väg- och järnvägsprojekt som till exempel E4 Förbifart Stockholm, Västsvenska vägpaket, ökad kapacitet järnväg Tomteboda–Kallhäll samt nytt dubbelspår Järna–Linköping. Svenska kraftnäts investeringar uppgick till 1,8 miljarder kronor och avser främst Stockholms Ström, SydVästlänken och ledningsprojektet Storfinnforsen–Midskog. Totalt minskade pågående investeringar med 8,3 miljarder kronor eftersom flera stora projekt blev färdigställda under 2017, t.ex. Citybanan, Göteborgs hamnbana och E4 Tomteboda–Haga södra.

Maskiner, inventarier, installationer

Maskiner, inventarier, installationer m.m. ökade med 0,8 miljarder kronor. Av årets totala investeringar på 4 miljarder kronor står Polismyndigheten för 0,5 miljarder kronor. Det förklaras främst av en ökad satsning på material för terrorbekämpning och förstärkningsvapen.

Beredskapslagren ökade

Nyanskaffning av militära beredskapsinventarier uppgick till 7,5 miljarder kronor och av- och nedskrivningar uppgick till 7,1 miljarder kronor under 2017. Anskaffningen avser bl.a. stridsflygplan JAS 39E, ubåt, brobandvagn, helikopter 14, hemvärnsfordon, livstidsförlängning av fartyget HMS Carlskrona och ledningsmateriel. Beredskapslagrets värde ökade med 2,4 miljarder kronor under året. Ökningen beror främst på att Försvarsmakten invärderat beredskapsvaror som anskaffats tidigare år och korrigerat lagervärdena.

Värdet på Vattenfall ökade

De finansiella anläggningstillgångarna ökade med knappt 27 miljarder kronor. Vattenfalls andelsvärde ökade med 10,4 miljarder kronor, vilket främst förklaras av årets vinst på 8,4 miljarder kronor och poster redovisade direkt mot eget kapital på 0,6 miljarder kronor.

Akademiska hus ökade med 5,1 miljarder kronor, vilket beror på en ökning av årets resultat på 6,5 miljarder kronor och en minskning med 1,4 miljarder kronor i utdelning. LKAB:s andelsvärde ökade med 5,8 miljarder kronor, vilket främst beror på årets vinst på 4,8 miljarder kronor samt direkta ökning av eget kapital med 1,0 miljard kronor. Totalt ökade andelar i hel- och delägda företag med 30 miljarder kronor.

Andra långfristiga värdepappersinnehav minskade med 3,5 miljarder kronor. Det är främst Kärnavfallsfondens bostadsobligationer och Exportkreditnämndens obligationer i dollar som har minskat.

Statens lån till Riksbanken minskade

Riksgäldskontoret redovisar 245 miljarder kronor eller 56 procent av statens utlåningsfordringar. De består främst av fordran på Riksbanken för utlåning i dollar och euro. Kronan förstärktes under året mot dollar vilket medförde att Riksgäldskontorets utlåning till Riksbanken minskade med 19 miljarder kronor netto.

CSN:s fordringar ökade

CSN:s utlåningsfordran ökade med 5,8 miljarder kronor och uppgick till 192 miljarder kronor, inklusive reserveringen för osäkra fordringar. Ökningen av lånefordran beror på att nyutlåningen var större än amorteringarna.

Affärsdagsredovisning förklarar ökade kortfristiga fordringar

Övriga kortfristiga fordringar ökade med 24 miljarder kronor jämfört med föregående år. Effekten av Riksgäldskontorets affärsdagsredovisning ökade fordran med 17 miljarder kronor.

Kortfristiga fordringar på skattekontot ökade

Skatteverkets fordringar på skattekontot ökade med 2,8 miljarder kronor. I princip alla debiteringar av skatter och avgifter som Skatteverket gör ingår i skattekontosystemet. Av ökningen rör ca 0,9 miljarder kronor fordringar som avser rut- och rotavdrag. Fordran på kommuner och landsting för slutavräkning av kommunalskatt uppgick vid slutet av 2017 till 2,1 miljarder kronor. Skatteverket gör slutavräkning i januari månad andra året efter inkomståret. Posten varierar mellan åren och vid utgången av 2016 hade Skatteverket i stället en skuld till kommuner och landsting.

Jordbruksverkets fordringar på EU ökade

Jordbruksverket redovisar huvudsakligen fordringar på EU för bidrag som myndigheten betalar ut inom jordbruksfonderna. Fordran på EU ökade med

1,7 miljarder kronor jämfört med föregående år. Ökningen beror på att utbetalningar till lantbrukarna har effektiviserats.

Förutbetalda kostnader minskade

Förutbetalda kostnader minskade med 6,3 miljarder kronor netto. Minskningen beror till största delen på den periodiserade mervärdesskattebaserade EU-avgiften på 7,8 miljarder kronor för åren 2014–2016 som återbetalades i januari 2017.

Periodiserade skatter ökade upplupna intäkter

Periodisering av skatter är mellanskillnaden mellan de debiterade skatterna och de skatteintäkter som beräknas i samband med upprättande av årsredovisningen för staten. När en ökning av upplupna intäkter redovisas innebär det att de periodiserade intäkterna är högre än de debiterade skatter som Skatteverket redovisat. Upplupna skatteintäkter ökade med 25 miljarder kronor.

Värdepapper och andelar ökade

Värdepapper och andelar ökade med 68 miljarder kronor och ökningen avser Riksgäldskontorets repor i egna statspapper. Placeringar i repor är en del av statsskuldsvärdningen och kan variera kraftigt mellan åren. Storleken på placeringarna beror på placeringsbehovet vid bokslutstidpunkten.

Fonderna ökade

Fonder ökade med knappt 11 miljarder kronor jämfört med 2016. Resolutionsreserven ökade med 6,4 miljarder kronor, Kärnavfallsfonden ökade med 2,6 miljarder kronor och Insättningsgarantifonden med 2 miljarder kronor.

Avsättningarna ökade

Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser ökade med nästan 9 miljarder kronor, varav avsättningar för statens tjänstepensioner ökade med 8,3 miljarder kronor. Ökningen är ett netto av bl.a. utbetalda pensioner, nyintjänande och förändrade antaganden.

Övriga avsättningar minskade med 0,9 miljarder kronor. Avsättningarna för garantier har minskat med 1,2 miljarder kronor, vilket främst beror på att risker som kan finansieras med garantiavgifter och oreglerade skador har minskat. Avsättningar för avhjälpan av miljöskador har ökat med 0,3 miljarder kronor.

Statsskulden minskade

Statsskulden minskade med 27 miljarder kronor och uppgick vid 2017 års utgång till 1 265 miljarder kronor. Lån i svenska kronor ökade med 17 miljarder kronor och lån

i utländsk valuta minskade med 43 miljarder kronor. Statens budgetsaldo för 2017 var positivt med 62 miljarder kronor.

Skattekontot och affärsdagsredovisning förklarar ökade kortfristiga skulder

Övriga kortfristiga skulder ökade med 20 miljarder kronor jämfört med föregående år. Effekten av Riksgäldskontorets affärsdagsredovisning ökade de kortfristiga skulderna med 16 miljarder kronor. Motsvarande effekt förekommer på tillgångssidan i samband med försäljning av värdepapper. Andra stora poster som påverkar kortfristiga skulder är Skatteverkets kontoöverskott på skattekonto på 7 miljarder kronor samt EU-avgiften som minskade med 4,8 miljarder kronor.

Upplupna kostnader minskade

Migrationsverket redovisar en minskning av upplupna kostnader med 5,4 miljarder kronor. Minskningen består i huvudsak av upplupna kostnader för placering av barn med 4 miljarder kronor och skolkostnader och organiserad verksamhet med 1,2 miljarder kronor.

Förutbetalda intäkter minskade

Övriga förutbetalda intäkter minskade med 4,8 miljarder kronor. Minskningen gäller överkurser som uppstår när Riksgäldskontoret emitterar obligationer och marknadsvärdet är högre än det nominella värdet. Mellanskillnaden är överkurs och bokförs som förutbetald intäkt som periodiseras över lånets löptid.

3.3 Finansieringsanalys

Finansieringsanalysen visar statens betalningar fördelade på avsnitten statens verksamhet, investeringar, utlåning och finansiella aktiviteter. Finansieringsanalysen visar även förändringen av och respektive avsnitts påverkan på statens nettoupplåning under redovisningsperioden. Statens nettoupplåning definieras som förändringen av statsskulden justerad för orealiserade valutakursförändringar.

Uppgifterna i finansieringsanalysen har hämtats från resultat- och balansräkningarna samt från den information som myndigheterna rapporterat in till statsredovisningssystemet eller från myndigheternas årsredovisningar med eventuella kompletteringar.

Finansieringsanalys

<i>Miljoner kronor</i>	Not	2017	2016
Statens verksamhet			
Skatter	56	1 290 680	1 271 456
Avgifter och andra ersättningar	57	59 999	64 600
Intäkter av bidrag		61 746	56 817
<i>Summa justerade intäkter</i>		<i>1 412 425</i>	<i>1 392 873</i>
Transfereringar	58	-1 050 385	-1 013 177
Statens egen verksamhet	59	-235 221	-234 142
<i>Summa justerade kostnader</i>		<i>-1 285 606</i>	<i>-1 247 319</i>
Justeringar till betalningar	60	-67 718	-6 795
Saldo statens verksamhet		59 101	138 759
Investeringar			
	61		
Finansiella investeringar		-772	-6 419
Materiella investeringar		-43 878	-42 719
Immateriella investeringar		-2 929	-2 943
<i>Summa investeringsutgifter</i>		<i>-47 579</i>	<i>-52 081</i>
Försäljning av anläggningstillgångar		2 894	1 031
Summa investeringsverksamhet		-44 685	-51 050
Utlåning			
	62		
Nyutlåning		-28 225	-32 493
Amorteringar		18 424	12 236
Summa utlåning		-9 801	-20 257
Finansiella aktiviteter			
Finansiellt netto för statens upplåning	63	-11 043	-11 805
Övrigt finansiellt netto	64	7 901	9 314
Justeringar till betalningar	65	-3 499	6 747
Summa finansiella aktiviteter		-6 642	4 256
Totalt		-2 027	71 708
Statens nettoupplåning			
Förändring av statsskulden		-26 750	-60 332
Orealiserade valutakursförändringar		28 777	-11 376
Totalt		2 027	-71 708

Statens verksamhet gav positivt kassaflöde

Kassaflödet i den del som avser statens verksamhet, dvs. intäkter, transfereringar och statens egen verksamhet enligt resultaträkningen, var positivt med 59 miljarder kronor, vilket netto är 80 miljarder kronor lägre än föregående år. Förändringarna av fordringar och skulder som redovisas under posten justeringar till betalningar har netto påverkat kassaflödet negativt med 68 miljarder kronor, vilket är 61 miljarder kronor mer än föregående år. Den största förändringen mot föregående år rör Riksgäldskontorets kortfristiga placeringar som har ökat med 66 miljarder kronor. Utbetalningarna av transfereringar ökade med 37 miljarder kronor medan kassaflödet från intäkter var 20 miljarder kronor högre.

Lägre investeringar och mer försäljning

Investeringsverksamheten gav ett negativt kassaflöde med 45 miljarder kronor vilket är 6 miljarder kronor lägre än föregående år. Årets investeringar uppgick till 48 miljarder kronor. Det är en minskning med 5 miljarder kronor, hänförlig till framför allt att Kärnavfallsfonden och Exportkreditnämnden har investerat mindre utanför staten. Positiva kassaflöden från försäljning av anläggningstillgångar uppgick till knappt 3 miljarder kronor vilket är knappt 2 miljarder kronor mer än föregående år och rör främst värdepapper.

Statens nyutlåning minskade och amorteringarna ökade

Statens utlåning uppgick till 28 miljarder kronor, vilket är 4 miljarder lägre än föregående år. Beloppet påverkas framför allt av valutaförändringar i samband med omsättning av statens utlåning till Riksbanken. Amorteringarna uppgick till 18 miljarder vilket är 6 miljarder mer än föregående år, huvudsakligen på grund av att Irland betalade tillbaka sitt lån.

Kassaflödet från finansiella aktiviteter försämrades

Nettobetalingar från finansiella aktiviteter gav ett negativt kassaflöde med 7 miljarder kronor, vilket är en försämring med 11 miljarder kronor. Till stor del beror det på att förutbetalda överkurser hänförliga till statens upplåning har minskat.

Statens nettouplåning ökade

Statens nettouplåning visar förändringen av statens upplåning justerad för orealiserade valutakursförändringar. Statens nettouplåning har ökat med 2 miljarder kronor, vilket innebär att staten gjort en nettoökning av sina lån. Statsskulden minskade med 27 miljarder kronor, men vid beräkning av nettouplåningen justeras detta för orealiserade valutakursförändringar i upplåningsverksamheten. De har minskat statsskulden med 29 miljarder kronor utan att medföra några betalningar.

3.4 Samband mellan resultaträkningen och utfallet på statens budget

I tabellen framgår sambandet mellan resultaträkningen och saldot i statens budget. Tabellen visar de huvuddelar som skiljer resultaträkningen från statens budget, nämligen poster som finns med i resultaträkningen men inte medför betalningar, förändringar av fordringar och skulder samt övriga transaktioner som medfört betalningar. Posterna finns med i finansieringsanalysen, men i en annan struktur. Genom dessa tre delar är det möjligt att gå från resultaträkningens saldo till finansieringsanalysens saldo. Därefter framgår justeringsposter hänförliga till statsskulden som utgör skillnaden mellan finansieringsanalysens saldo och saldot i statens budget.

Samband mellan resultaträkningen och statens budgetsaldo 2017

Miljoner kronor

Resultaträkningens överskott	123 452
Justeringar för poster som ej medför betalningar	16 780
Justeringar för förändringar av fordringar och skulder	-96 474
Övriga transaktioner som påverkar betalningar	-45 785
Finansieringsanalysens saldo	-2 027
Justeringar hänförliga till statsskulden	63 802
varav förändring av Riksgäldskontorets kortfristiga placeringar	66 000
varav förändring av inomstatliga innehav av värdepapper, skuldkorrigeringar samt övriga poster	-2 198
Statens budgetsaldo	61 775

Transaktionerna som ingår i resultaträkningen men inte medför betalningar uppgår till 17 miljarder kronor. I detta ingår avskrivningar och nedskrivningar som läggs till med 29 miljarder kronor och avsättningar och fondering med 20 miljarder kronor. Resultatandelar i statens hel- och delägda företag som påverkat resultaträkningen positivt utan något kassaflöde avgår med nära 33 miljarder kronor, medan negativa marknadsvärdesförändringar på värdepapper läggs till med 2 miljarder kronor. Andra mindre poster som ingår är valutaförändringar och reavinster och reaförluster.

Förändringarna av fordringar och skulder har medfört betalningar, men inte påverkat resultaträkningen. Nettofordringarna för skatter har ökat med 25 miljarder kronor beroende på att nettot av betalda skatter är lägre än skatteintäkterna enligt resultaträkningen. Hos Riksgäldskontoret har förändringarna av fordringar och skulder i statsskuldsvärlden påverkat kassaflödet negativt med 3 miljarder kronor. Nettoförändringen av övriga fordringar och skulder ger en negativ påverkan på likvida medel med 68 miljarder kronor som till stor del beror på ökning av Riksgäldskontorets kortfristiga placeringar. Den sammanlagda nettoeffekten av

förändringar av fordringar och skulder gav därmed ett negativt kassaflöde i förhållande till resultaträkningen med 96 miljarder kronor.

Övriga transaktioner som påverkar betalningar är främst investeringar som netto med hänsyn till sålda anläggningstillgångar gav ett utflöde av likvida medel på 45 miljarder kronor. Statens utlåning, netto, påverkade kassaflödet negativt med 10 miljarder kronor medan utdelningar från statliga bolag och kapitaljusteringar gav ett inflöde på 9 miljarder kronor.

Justeringar som är hänförliga till statsskulden

Finansieringsanalysens saldo visar sammantaget ett negativt kassaflöde på 2 miljarder kronor, vilket är knappt 64 miljarder kronor mindre än saldot i statens budget som var positivt med 62 miljarder kronor. Staten har därmed ökat sina lån något, trots det positiva budgetsaldot. Skillnaden mellan statens nettoupplåning och saldot på statens budget beror på att det finns transaktioner som påverkar statsskulden men som inte påverkar budgetens saldo. Å andra sidan finns transaktioner som påverkar budgetens saldo, men som påverkar statsskulden först i efterföljande perioder, t.ex. förändring av kortfristiga placeringar.

Riksgäldskontoret har ökat sina kortfristiga placeringar i nominellt belopp med 66 miljarder kronor. Skillnaden i övrigt beror bl.a. på poster som har påverkat lånebehovet men inte statsskulden. Det gäller bl.a. effekterna av Riksgäldskontorets affärsdagsredovisning, förändringar av myndigheters innehav av statspapper, över- och underkurser på kortfristiga placeringar samt skuldskötselåtgärder, vilket sammantaget påverkat statsskulden med 2 miljarder kronor.

4 Redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar

Årsredovisningen för staten upprättas enligt bestämmelserna i 10 kap. budgetlagen (2011:203), och grundas på de statliga myndigheternas årsredovisningar. Dessa upprättas enligt förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

4.1 Redovisningsprinciper, resultat- och balansräkning

Räkenskapsåret är kalenderåret. Kostnader och intäkter redovisas enligt bokföringsmässiga grunder, dvs. oberoende av när betalning sker.

De konsoliderade resultat- och balansräkningarna och finansieringsanalysen är uppställda enligt reglerna i 10 kap. 9 och 10 §§ budgetlagen och de mer detaljerade reglerna i 13–15 §§ förordningen (2011:231) om underlag för årsredovisning för staten.

Budgetlagen och förordningen om årsredovisning och budgetunderlag reglerar grundläggande redovisningsprinciper. Dessa utgör, tillsammans med den praxis som utvecklats i årsredovisningen för staten och de praktiska ställningstaganden som varit nödvändiga vid upprättandet, de tillämpade redovisningsprinciperna. Denna praxis består av lösningar som anges nedan under rubrikerna Omklassificeringar av poster och Kommentarer till särskilda poster, om lösningarna inte bedömts vara oväsentliga.

Ibland redovisas nya företeelser i årsredovisningen för staten, för vilka inomstatlig reglering eller praxis ännu inte utvecklats. Då hämtas vägledning från principer som framgår av internationella redovisningsstandarder för offentlig sektor respektive principer som tillämpas i den privata eller kommunala sektorn. Flera företeelser är dock specifika för statlig verksamhet i Sverige eller så saknas vägledning i internationella standarder och ställning måste därför tas i enskilda fall.

Årsredovisningen för staten upprättas med de statliga myndigheternas årsredovisningar som grund och med information som rapporterats särskilt till statsredovisningen. Principerna för att värdera och klassificera intäkter och kostnader samt tillgångar och skulder utgår därför från bestämmelserna i förordningen om årsredovisning och budgetunderlag. Undantag kan emellertid finnas om en myndighet har medgetts undantag från dessa regler och för sådana fall där särskilda principer tillämpas på den konsoliderade nivån.

Transfereringar

Transfereringar redovisas enligt bokföringsmässiga grunder, dvs. det år som kostnaden hänförs till. I de flesta fall anses kostnaden sammanfalla med utbetalningen. Kostnaden periodiseras endast när den tydligt går att hänföra till ett visst år.

Skatter

Skatteinkomsterna redovisas fullt periodiserade, dvs. det år intäkterna hänförs till. Eftersom många skatter för ett kalenderår beslutas först i efterhand, är det slutliga utfallet från beskattningen inte känt förrän drygt ett år efter det aktuella årets utgång. Redovisningen av skatter i årsredovisningen för staten grundas därför till viss del på bedömningar av förväntat beskattningsutfall och förväntade inbetalningar.

Metoden för att beräkna periodiserade skatter bygger på modeller för olika skatteslag och på totalsammanställningar som Finansdepartementet och Ekonomistyrningsverket byggt upp och utvecklat under lång tid. Denna beräkningsmetod ger bättre information om skatterna för året än löpande skatteinbetalningar, eftersom den beaktar den makroekonomiska utvecklingen och förändringar i skattereglerna redan under det aktuella året och inte först när betalning görs.

Skatteverket och andra berörda myndigheter redovisar löpande debiterade och betalda skatter. Skatterna kan delas in i två huvudkategorier. Den första huvudkategorin är skatter som hänförs till rätt månad eller kvartal i nära anslutning till inbetalningen eller deklarationen, vilket gäller för mervärdesskatt, socialavgifter och de flesta punktskatter. Den andra huvudkategorin är skatter som beslutas vid den årliga inkomstbeskattningen och där den löpande inbetalningen endast är preliminär. Det gäller t.ex. hushållens och företagets inkomstskatter, fastighetskatt samt skattereduktioner.

När uppgifterna för årsredovisningen för staten för ett visst år tas fram, finns ett i det närmaste korrekt slutligt utfall för många av de skatter som redovisas månads- eller kvartalsvis. För framför allt hushållens och företagets inkomstskatter som beslutas årsvis bygger det redovisade utfallet däremot på en bedömning som grundas på kontrolluppgifter, redovisade preliminärskatter, den ekonomiska utvecklingen, utvecklingen på aktie- och fastighetsmarknaden och annan information.

Utifrån informationen prognostiseras de intäkter som slutligt kommer att betalas in för året. Prognosen ligger till grund för att beräkna den redovisade intäkten. Även för övriga skatter tas hänsyn till förväntade tilläggsdebiteringar, omprövningar m.m. som gäller skatter för den aktuella redovisningsperioden.

Resultaträkningens skatteintäkter skiljer sig från de periodiserade skatterna i statens budget för det aktuella året på några punkter. Skillnaden mellan fjolårets beräknade periodiserade skatt och det utfall som nu finns tillgängligt hänförs i resultaträkningen till det senaste året, medan det periodiserade utfallet per år revideras i budgetens utfall. För varje skatteslag redovisas dock den senaste beräkningen i not till resultaträkningen. En annan skillnad är att avgifterna till ålderspensionssystemet och premiepensionssystemet läggs till, eftersom dessa avgifter ingår i skatterna så som de avgränsas i resultaträkningen. Kommunala utjämnings- och inkomstutjämningsavgifter tillförs som följd av principen att bruttoredovisa dessa i årsredovisningen för staten. Slutligen avgår de elimineringsavgifter från myndigheter som görs i årsredovisningen för staten.

Avgränsningar av redovisningsenheten

Resultat- och balansräkningen samt finansieringsanalysen omfattar statens samtliga intäkter och kostnader, tillgångar och skulder samt betalningar som påverkar statens nettoupplåning. Riksbankens grundfond ses i detta sammanhang som en tillgång hos staten.

Intäkter och kostnader, tillgångar och skulder samt betalningar som redovisas av Riksbanken samt Första–Fjärde, Sjätte och Sjunde AP-fonden omfattas inte av resultat- och balansräkningen eller finansieringsanalysen. Inte heller ingår premiepensionssystemets tillgångar och skulder eller dess avkastning. Budgetlagens bestämmelser avseende detta har preciserats i förordningen om underlag för årsredovisning för staten. För premiepensionsmedlen gäller det särskilda egendomsskyddet enligt 2 kap. 15 § regeringsformen och de är därmed inte statens medel. Att ta in dem i statens balansräkning skulle medföra att redovisningen inte gav en rättvisande bild. Riksbanken anses vara ett eget rättssubjekt med egna tillgångar och skulder och ska därför inte omfattas av statens resultat- och balansräkning. AP-fonderna, utöver den del som tillhör premiepensionssystemet, undantas dels eftersom ålderspensionssystemet bör hanteras på ett enhetligt sätt, dels eftersom de följer ett annat regelverk för redovisningen än övriga myndigheter, vilket skulle göra det alltför omständligt att konsolidera dem.

Konsolidering

Redovisningen är en konsolidering av årsredovisningarna hos myndigheterna under riksdagen och regeringen, med angivna undantag. Det innebär att balans- och resultaträkningarna slås samman efter det att interna mellanhavanden i form av fordringar, skulder, intäkter och kostnader mellan myndigheterna eliminerats. Finansieringsanalysen upprättas därefter med den konsoliderade resultat- och balansräkningen som underlag.

En förteckning över vilka organisationer som ingår i den konsoliderade resultat- och balansräkningen och finansieringsanalysen finns i bilagan Statliga myndigheter m.m.

Gemensam brytdag

Den 5 januari gäller som gemensam brytdag för myndigheternas räkenskaper. Det är den dag då den löpande bokföringen av händelser som berör räkenskapsperioden avslutas. Den gemensamma brytdagen är i första hand till för att det ska vara möjligt att stämma av mellanhavanden mellan myndigheter, men den påverkar även externa kundfordringar, leverantörsskulder och periodavgränsningsposter.

Värderingsprinciper

Myndigheterna tillämpar normalt generella värderingsprinciper i enlighet med förordningen om årsredovisning och budgetunderlag. Det finns myndigheter som på grund av verksamhetens särart, genom dispens, särskilt regeringsbeslut eller av annat särskilt skäl avviker från de generella värderingsprinciperna. Sådana avvikelser förekommer dock i mycket liten omfattning och bedöms därför inte ha någon väsentlig påverkan på årsredovisningen för staten.

Omsättningstillgångar

Omsättningstillgångar värderas enligt lägsta värdets princip. Detta innebär att de tas upp till anskaffningsvärdet eller till nettoförsäljningsvärdet om detta är lägre än anskaffningsvärdet. Om en omsättningstillgång inte innehas för att ge ekonomiska fördelar används återanskaffningsvärdet i stället för nettoförsäljningsvärdet.

Anläggningstillgångar och avskrivningstider

Anläggningstillgångar (med undantag för vissa finansiella instrument, se nedan) värderas till anskaffningsvärde, med avdrag för av- och nedskrivningar. För materiella och immateriella anläggningstillgångar gäller i de flesta fall att endast tillgångar med en förväntad ekonomisk livslängd på lägst tre år, tas upp som anläggningstillgångar.

Avskrivningstiderna varierar mellan olika myndigheter eftersom de anpassas till den förväntade nyttjandeperioden för respektive tillgång. Om skillnaden i förbrukning av betydande komponenter hos en anläggningstillgång är väsentlig delas tillgången upp på dessa och avskrivning görs för varje komponent för sig.

Myndigheterna tillämpar vanligen 3–5 års avskrivningstid. För byggnader och större anläggningar tillämpas längre avskrivningstid eller komponentavskrivning med hänsyn till myndighetens verksamhet. Även för tillgångsslagen väganläggningar, järnvägsanläggningar och beredskapstillgångar, tillämpas längre avskrivningstider eller komponentavskrivning.

För statliga väganläggningar tillämpas differentierade avskrivningstider på mellan 10 till 95 år. För statliga järnvägsanläggningar tillämpas differentierade avskrivningstider på mellan 25 till 110 år.

För beredskapstillgångar hos Försvarsmakten, tillämpas 15–25 år för stridsfordon, fartyg, flygplan och helikoptrar, 10 år för modifiering av materiel samt 3–10 år för övriga beredskapsinventarier. För övriga beredskapsvaror – beredskapslager – som är omkring 35 procent av de redovisade beredskapstillgångarna, sker ingen planerlig avskrivning. Beredskapsvaror omsätts normalt i den löpande verksamheten eller skrivs ned när de inte längre har någon användning i verksamheten.

Utlåning

Lånefordringar redovisas till upplupet anskaffningsvärde med tillämpning av effektivräntemetoden, vilket är en metod för att fördela ränteintäkter och räntekostnader över den relevanta tidsperioden. Lånefordringar och andra fordringar som har en kredittid överstigande ett år och där staten inte tar ut en ränta som motsvarar statens kostnader, värderas till nuvärdet av framtida betalningar.

Aktier och andelar

Aktier och andelar i hel- och delägda företag värderas enligt kapitalandelsmetoden. Metoden innebär att statens andel av företagens egna kapital tas upp som en tillgång i balansräkningen. Årets andel av företagets resultat redovisas sedan i resultaträkningen. Även affärsverkens hel- och delägda företag redovisas enligt kapitalandelsmetoden.

Finansiella instrument

Finansiella instrument som primärt innehas för att generera avkastning eller värdestegringar värderas till verkligt värde. Ett finansiellt instrument är varje form av avtal som ger upphov till en finansiell tillgång hos en part och en finansiell skuld eller eget kapitalinstrument hos en annan part. Det verkliga värdet bestäms på grundval av instrumentets marknadsvärde. Finansiella instrument som innehas till förfall eller används för valuta- eller prissäkring värderas dock inte till marknadsvärde.

Omklassificeringar av poster

Vissa typer av transaktioner omklassificeras i årsredovisningen för staten jämfört med myndigheternas redovisning. Anledningen till omklassificeringen är att transaktionerna ur statens perspektiv har en annan innebörd än för den enskilda myndigheten. De fall som bedömts påverka årsredovisningen för staten i väsentlig mening beskrivs nedan.

Kostnaderna för tjänstepensioner till statligt anställda redovisas i statens resultaträkning bland personalkostnader, medan SPV redovisar kostnaderna för tjänstepensionsrörelsen i ett eget avsnitt i resultaträkningen. Se vidare nedan under rubriken Statens tjänstepensionsåtagande redovisas på ett enhetligt sätt.

Pågående arbeten i försvarssektorn (framför allt i Försvarets materielverk) och motsvarande förutbetalda intäkter läggs samman med militära beredskapstillgångar, eftersom de till övervägande del gäller arbeten för Försvarsmaktens räkning.

För myndigheter med en uppställningsform för balans- och resultaträkning som avviker från den generellt föreskrivna, hänförs respektive post i resultat- och balansräkningen i årsredovisningen för staten så som de hade gjort om myndigheten i fråga hade följt de generella uppställningsformerna. Det gäller främst EKN, affärsverken, SPV och Statens fastighetsverk. Vanligen görs det direkt genom de inrapporteringskoder som används vid rapportering till statsredovisningen.

Ett antal intäktsposter klassificeras om med utgångspunkten att posten Skatteintäkter avgränsas i enlighet med den definition av skatter som gäller i statens budget och i nationalräkenskaperna. Intäkterna redovisas som Skatteintäkter i den konsoliderade resultaträkningen men i flera fall redovisar berörda myndigheter intäkterna på annat sätt, exempelvis:

- som avgifter eller andra ersättningar (exempelvis vissa socker- och jordbruksavgifter vid Statens jordbruksverk eller lokalradioavgift vid Myndigheten för press, radio och tv),
- som medel för finansiering av bidrag (exempelvis avgifter för insättningsgaranti vid Riksgäldskontoret och Kärnavfallsfondens avgifter),
- som resultatandelar från hel- och delägda företag (Systembolagets inlevererade överskott som Kammarkollegiet redovisar), eller
- enbart i balansräkningen (inleverans av överskott från Svenska Spel AB som Kammarkollegiet redovisar).

Finansiella korrigeringar som rör EU-medel redovisas vanligen som kostnader i myndighetens resultaträkning (främst Statens jordbruksverk), eftersom de redovisas som utgifter på anslag i statens budget. I den konsoliderade resultaträkningen omklassificeras de finansiella korrigeringarna i stället till intäktsreduktioner, eftersom de är återbetalningar av eller avdrag på erhållna bidrag från EU.

Ändrade redovisningsprinciper m.m.

Under 2017 införde ESV enhetliga principer för redovisning av finansiella garantier i staten. Finansiella garantiavtal redovisas numera när garantiåtagandet uppstår, som är vid den tidpunkt när ansvaret för garantin har inträtt och de finansiella villkoren kan fastställas.

När myndigheterna tar ut garantiavgifter för förväntade förluster redovisas initialt både en tillgång och en avsättning för garantin som uppgår till samma belopp. Avsättningar för garantier delas upp i tre olika kategorier, risker som kan finansieras av garantiavgifter, kvardröjande risker och oreglerade skador. Kvardröjande risker är förväntade garantiförluster som inte beräknas kunna finansieras med garantiavgifter.

Förändring av avsättningar redovisas under raden Intäkter av avgifter och andra ersättningar. Kostnader för skadeersättningar redovisar myndigheterna när ett infriande är befarat eller konstaterat. Kostnaderna för skadeersättningar minskas med återvinningarna för att på så sätt visa statens faktiska kostnader för skador som uppkommer i garantiverksamheten.

Till följd av de nya bestämmelserna har Exportkreditnämnden, Riksgäldskontoret, Sida och Boverket ändrat sina redovisningsprinciper för garantier vilket har medfört ändrade jämförelsetal för flera poster. För Exportkreditnämnden förs 1 053 miljoner kronor om från posten Intäkter av avgifter och andra ersättningar till posten Vissa garanti- och kreditkostnader som en följd av att återvinningar ställs mot kostnaderna i garantiverksamheten istället för mot intäkterna.

Riksgäldskontoret redovisar numera vissa regressfordringar som långfristiga, vilket medfört en ändring av jämförelsetalen på posten Långfristiga fordringar som har ökat med 296 miljoner kronor medan posten Övriga fordringar har minskat med motsvarande belopp. Därutöver har posten Intäkter av avgifter ökat med 156 miljoner kronor och posten Vissa garanti- och kreditkostnader minskat med motsvarande belopp. Det beror på att reservering för framtida förlustrisk klassificeras som en intäkt istället för som en kostnad. Dessutom redovisas numera utdelningar i garantiverksamheten och omvärdering av utlåning med kreditrisk mot posten Vissa garanti- och kreditkostnader. Tidigare redovisades dessa som Övriga finansiella intäkter. I det här fallet har det gett en kostnadsreduktion med 78 miljoner kronor.

Sida har ändrat jämförelsetalen för posten Långfristiga fordringar som ökat med 68 miljoner kronor. Posten Övriga avsättningar har minskat med 66 miljoner. Eftersom Sida till stor del subventionerar garantiverksamheten med anslag klassificeras den som en transferering. Posten Transfereringar till utlandet har ökat med 101 miljoner kronor, Finansiella intäkter har minskat med 11 miljoner kronor och Finansiella kostnader har minskat med 12 miljoner kronor.

Slutligen har Boverkets jämförelsetal ändrats genom att posterna Långfristiga fordringar och Övriga avsättningar har ökat med 8 miljoner kronor. Det beror på att Boverket har ändrat princip för när man initialt redovisar en finansiell garanti. Dessutom har posterna Intäkter av avgifter och andra ersättningar och Vissa garanti- och kreditkostnader ökat med 52 miljoner kronor eftersom Boverket numera redovisar förändring av risker mot intäkter istället för mot kostnader (kostnadsreduktion) i resultaträkningen.

Insättningsgarantin och Garantikapital som Riksgäldskontoret redovisar tas inte längre upp inom linjen som en Garantiförbindelse. Informationen redovisas istället som tilläggsupplysning under Fonder (not 42) och Garantiförbindelser (not 54). För insättningsgarantin har riksdagen beslutat att de avgifter som tas ut från instituten ska sättas av till en fond. Fonder i staten är inte en förpliktelse så som sådana definieras eftersom det inte görs någon försäkringsmässig avsättning för de åtaganden som rör fonder. För garantikapital är principen att ett löfte om framtida kapitaltillskott inte är en ansvarsförbindelse, eftersom staten vid ett infriande kommer att redovisa en tillgång motsvarande den eventuella framtida betalningen. Det sker i dessa fall inget nettoutflöde av resurser. Med anledning av den ändrade redovisningsprincipen har jämförelsetalen för 2016 justerats. Detta har minskat Garantiförbindelser inom linjen med 1 800 miljarder kronor.

Trafikverket har för statens räkning förbundit sig till olika typer av åtaganden till Svensk-Danska Broförbindelsen AB och Arlandabanan Infrastructure AB. Dessa åtaganden redovisar Trafikverket inom linjen som en övrig ansvarsförbindelse. I årsredovisningen för staten tas dessa upp som en garantiförbindelse för att stämma överens med hur Riksgäldskontoret redovisar statens garantiverksamhet. Jämförelsetalen för Garantiförbindelser har ökat med 4 176 miljoner kronor.

Antastbara pensionsförpliktelser som redovisas av SPV och Sjöfartsverket tas inte längre upp som både avsättning och ansvarsförbindelse. Orsaken är att avsättning och ansvarsförbindelse inte ska redovisas för samma typ av åtagande. Den del av förpliktelsen som förväntas leda till ett nettoutflöde av resurser tas upp som en avsättning. Förändringen har minskat jämförelsetalen för Övriga ansvarsförbindelser med 1 143 miljoner kronor.

Ändrade redovisningsprinciper hos vissa myndigheter

Utöver ändringar i principerna för årsredovisningen för staten som sådan, förekommer att ändrade principer hos vissa myndigheter påverkar årsredovisningen för staten i mindre omfattning. I de fall en myndighet har ändrat jämförelsetal eller gett motsvarande upplysningar, ändras jämförelsetalen även i årsredovisningen för staten om inte beloppet är oväsentligt. Har myndigheten inte ansett det möjligt att ändra i sin årsredovisning eller lämna kompletterande information har inte heller jämförelsetalen i årsredovisningen för staten ändrats.

Riksgäldskontoret har ändrat redovisningsprincip för finansiella tillgångar som numera redovisas på motsvarande sätt som statsskulden. Tillgångarna redovisas till nominellt belopp och de över- och underkurser som uppstår vid anskaffningstillfället redovisas som periodavgränsningsposter. Det påverkar jämförelsetalen för posterna Utlåning och Övriga förutbetalda intäkter som har ökat med 576 miljoner kronor. Den ändrade principen påverkar även posten Förutbetalda kostnader som ökat med 142 miljoner kronor och posten Andra långfristiga värdepappersinnehav som minskat med samma belopp.

Statens jordbruksverk har ändrat klassificeringen av förskott från EU. Detta har påverkat jämförelsetalen genom att posten Oförbrukade bidrag har minskat med 599 miljoner kronor och att posten Övriga förutbetalda intäkter har ökat med motsvarande belopp. Även Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige har ändrat redovisningen av förskott från EU och bruttoredovisar numera dessa. Ändringen har medfört att jämförelsetalen för posterna Övriga upplupna intäkter och Övriga förutbetalda intäkter har ökat med 268 miljoner kronor.

För specifikationer i noter förekommer förändringar mellan delbelopp inom noterna i årsredovisningen för staten. De kan bero på omorganisationer av verksamhet, att ny information tillkommit eller andra korrigeringar.

Andra justeringar av jämförelsetal

Lantmäteriet har ändrat redovisningen för förskottsfakturering av pågående arbeten. Förändringen minskar jämförelsetalen på posterna Pågående arbeten och Förskott från uppdragsgivare och kunder med 9 miljoner kronor vardera.

Sjöfartsverket redovisade 2016 ett inomstatligt bidrag som en utomstatlig intäkt av avgift. Detta medförde att årets överskott i årsredovisningen för staten blev för högt. Jämförelsetalen har med anledning av det ändrats så att posten Intäkter av avgifter och andra ersättningar har minskat med 123 miljoner kronor.

Påverkan på jämförelsetalen för årets överskott 2016 sammanfattas nedan:

Miljoner kronor

Årets överskott i resultaträkningen i Årsredovisningen för staten 2016	27 406
Justering, Intäkter av avgifter Sjöfartsverket	-123
Ändrad redovisningsprincip garantier, Övriga finansiella intäkter	-11
Ändrad redovisningsprincip garantier, Övriga finansiella kostnader	12
Ändrad redovisningsprincip garantier, Transfereringar till utlandet	-101
Årets överskott i resultaträkningen enligt jämförelsekolumnen i Årsredovisningen för staten 2017	27 182

Undantag från generella principer

Några myndigheter har väsentliga undantag från generella redovisningsprinciper som beskrivs nedan.

Skatteverket har enligt regeringsbeslut från den 10 december 1998 dispens från kravet på att redovisa fordringar och skulder för uppbörd som redovisas på annat sätt än via skattekontot. Dispensen utnyttjas för närvarande för ej restförda uppbördsfordringar redovisade genom de gamla uppbördssystemen.

Statens fastighetsverk förvaltar, utvecklar och tillgängliggör statliga byggnadsminnen såsom slott, fästningar och andra kulturmiljöer som inte är ekonomiskt bärkraftiga. Myndigheten har för dessa s.k. bidragsfastigheter undantag som innebär att kapitalutgifter för bidragsfastigheterna inte betraktas som en anläggningstillgång.

Undantag från regler på finansieringsområdet förekommer, exempelvis rätten eller formerna för att ta ut avgifter, för att ta emot bidrag och donationer eller för att lånefinansiera tillgångar. Eftersom dessa inte påverkar årsredovisningen för staten annat än indirekt redovisas de dock inte här.

Vissa verksamheter eller vissa balansposter hos myndigheter med koppling till det försvars- och säkerhetspolitiska området är hemliga, och redovisas därför på ett förenklat sätt i årsredovisningen för staten. Så långt det är möjligt görs dock redovisningen i dessa fall på ett sätt som är jämförbart med redovisningen i övrigt, och på samma sätt mellan åren, och därför bedöms de inte påverka årsredovisningen för staten i någon väsentlig grad.

Kommentarer till särskilda poster

Nedan kommenteras vissa poster i de konsoliderade resultat- och balansräkningarna. Det rör poster som i de flesta fall är unika för statens verksamhet och där kännedom om metoden för att ta fram uppgifterna kan ge ökad förståelse för postens innebörd. Samtidigt har beskrivningen bedömts vara alltför omfattande för att passa direkt i kommentarer till utfallet.

Statsskulden

Riksgäldskontoret redovisar enligt regeringens beslut statsskulden som statens andel av den offentliga sektorns bruttoskuld enligt EU:s förordning nr 479/2009 om tillämpningen av protokollet om förfarandet vid alltför stora underskott som är fogat till fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen (Maastrichtskulden). Undantag görs för skulden till premiepensionssystemet och de skulder i insättningsgarantifonden som kan uppstå. De skulderna, liksom de tillgångar och skulder i övrigt kopplade till statsskuld förvaltningen som blir följden av att bokföringsmässiga grunder tillämpas, tas upp under andra poster i balansräkningen. Därutöver görs i årsredovisningen för staten undantag för de skulder som kan uppstå i Kärnavfallsfondens placeringsverksamhet.

Riksgäldskontoret värderar statsskulden till det belopp som kommer att betalas ut på förfallodagen (nominellt slutvärde) och inte till det belopp som erhållits. Dessutom värderas den inklusive derivatinstrument, som skuldbytesavtal och valutaterminer. I balansräkningen i årsredovisningen för staten redovisas den konsoliderade statsskulden, dvs. efter avdrag för statliga myndigheters innehav av statspapper, till skillnad från Riksgäldskontorets redovisning av den okonsoliderade statsskulden.

Mervärdesskattekomensation till statliga myndigheter nettoredovisas

Statliga myndigheter får komensation för ingående mervärdesskatt i sin verksamhet enligt bestämmelserna i förordningen (2002:831) om myndigheters rätt till komensation för ingående mervärdesskatt. I statens budget och i nationalräkenskaperna bruttoredovisas skatten som en del av statens skatteintäkter. I den konsoliderade resultaträkningen nettoredovisas emellertid skatteintäkten liksom motsvarande ingående mervärdesskatt.

Utbetalningarna av allmän pension bruttoredovisas

I nationalräkenskaperna redovisas premiepensionssystemet i hushållssektorn, i enlighet med principerna för denna typ av system som EU har fastställt. Inkomstpensionssystemet (de pensioner som finansieras via AP-fonderna, med undantag för sjätte AP-fonden) redovisas i sociala trygghetsfonder.

I statens budget dras de arbetsgivaravgifter och egenavgifter som förs till premiepensionssystemet av från intäkterna, så att skatterna redovisas exklusive dessa avgifter. De avgiftsintäkter som ska föras till inkomstpensionssystemet redovisas brutto på inkomstitlar och ingår i den offentliga sektorns skatteintäkter, men dras av vid framräkningen av statens skatteintäkter. Bland utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget, redovisas utbetalda pensioner exklusive premiepensioner.

I den konsoliderade resultaträkningen redovisas däremot ålderspensionerna, liksom i Pensionsmyndighetens redovisning, i sin helhet, som en del av statens transfereringar (se not 4). Avgifterna till både inkomstpensionssystemet och premiepensionssystemet redovisas som skatteintäkter (se not 1). Det har bedömts ha ett värde att ge en bild av de totala pensionsutbetalningarna från staten och motsvarande avgifter på både kostnads- och intäktssidan. I not 1 Skatteintäkter, har sambandet med motsvarande belopp i statens budget tydliggjorts.

Överföringar till och från pensionssystemet

AP-fonderna och premiepensionssystemets medel i övrigt konsolideras inte i årsredovisningen för staten. De överföringar som görs mellan dessa fonder och staten är därför externa transaktioner.

Socialavgifter och allmänna pensionsavgifter som inbetalas till staten redovisas brutto under posten Skatteintäkter i resultaträkningen. Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten betalar löpande ut dessa till AP-fonderna och premiepensionssystemet tillsammans med statliga ålderspensionsavgifter från vissa anslag för främst transfereringar. Detta görs enligt särskilda regler för fördelning av de olika avgifterna. Pensionsmyndigheten rekvirerar därefter löpande medel för utbetalningar av pension. Pensionsutbetalningarna redovisas i sin helhet som transfereringar i resultaträkningen. I den konsoliderade resultaträkningen för staten elimineras de löpande överföringarna till och från pensionsfonderna. För inkomstpensionssystemet är avgifterna lägre än de utbetalda pensionerna och skillnaden mellan avgifter till AP-fonderna och rekvirerade medel från fondsystemet redovisas som en transferering från ålderspensionssystemet – AP-fondernas nettobidrag (se not 3 Intäkter av bidrag). För premiepensionssystemet är avgifterna däremot betydligt högre än de utbetalda pensionerna och mellanskillnaden redovisas därför som en transferering till hushåll, eftersom premiepensionssystemet ses som en del av hushållssektorn (se not 4 Transfereringar till hushåll).

Statens tjänstepensionsåtaganden redovisas på ett enhetligt sätt

Den statliga tjänstepensionsskulden som SPV redovisar, tas upp under posten Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser (not 43). Skulden redovisas exklusive särskild löneskatt som är statens skuld till sig själv.

Den redovisade skulden omfattar hela försäkringsrörelsen, vilket även innefattar anställda vid vissa organisationer som inte är statliga myndigheter eller av andra skäl inte konsolideras i årsredovisningen för staten, bl.a. Chalmers tekniska högskola, Riksbanken och Kungliga Operan. De premier som betalas från statliga myndigheter till SPV elimineras i årsredovisningen för staten, medan de premier som kommer från organisationer utanför den konsoliderade enheten redovisas som intäkter av

bidrag (se not 3). Kostnaderna i pensionsrörelsen för anställda i de konsoliderade myndigheterna redovisas som personalkostnader medan kostnaderna för anställda i andra organisationer redovisas som transfereringar (se not 4). Fördelningen av kostnader görs kalkylmässigt och grundas på den andel av premieintäkterna som kan hänföras till organisationer inom och utom den konsoliderade enheten. Fördelningen påverkar inte resultaträkningens saldo, utan endast fördelningen mellan poster.

Grunderna för beräkning av försäkringstekniska avsättningar fastställs av SPV:s styrelse. Försäkringstekniska antaganden ska vara aktsamma och sättas på ett sådant sätt att de säkerställer att försäkringsrörelsen ska kunna fullgöra sina åtaganden.

SPV ändrade 2013 redovisningen när det gäller förändring av antaganden om ränta i de försäkringstekniska grunderna (grundränta, brutto). Vid antagande om ränta tar SPV hänsyn till Finansinspektionens s.k. tryggande grunder. Tidigare hade SPV låtit ränteförändringar i tryggande grunderna slå igenom med högst 0,20 procentenheter per år i SPV:s grunder för beräkning av pensionsavsättningen. Sedan 2013 tillämpar inte längre SPV den begränsningen. Detta beror bl.a. på att SPV fått regeringens tillstånd att förändra försäkringsrörelsens avkastningsmodell, så att tillgångar och skulder följer varandra vid ändring av grundräntan. Den tekniska lösning med vissa statsinterna transaktioner som SPV tillämpar i sin redovisning, som bl.a. innebär att avkastning som redovisas i försäkringsrörelsen matchas mot kostnader, medför ingen resultatpåverkan på myndighetsnivå när räntan förändras kraftigt.

I årsredovisningen för staten skulle det dock bli en stor resultatpåverkan och stora fluktuationer mellan åren om samma grundränta som Finansinspektionens tryggande grunder tillämpades, eftersom de statsinterna transaktionerna elimineras. I avvaktan på utveckling av nya internationella redovisningsstandarder om redovisning av tjänstepensionsskulder har Ekonomistyrningsverket tagit ställning till att fortsätta tillåta högst 0,20 procentenheter av förändringen i antagandet om grundränta slå igenom per år. Detta bedöms ge en mer rättvisande bild av statens långsiktiga pensionsåtagande och därmed tillämpas samma principer som de senaste åren i årsredovisningen för staten. Detta medför att pensionsskulden 2017 är 28,7 miljarder kronor lägre i årsredovisningen för staten än i SPV:s årsredovisning. De beräkningsgrunder som SPV:s styrelse fastställer för affärsverken och de grunder som Riksdagsförvaltningen tillämpar skiljer sig från SPV:s beräkningsgrunder för statens pensionsrörelse. I årsredovisningen för staten har därför affärsverkens och Riksdagsförvaltningens pensionsskuld räknats om enligt principen ovan, dvs. att högst 0,20 procentenheter av förändringen i antagande om grundränta får slå igenom per år. Detta medför att den totala pensionsskulden för Riksdagsförvaltningen och affärsverken är 3,2 miljarder kronor lägre i årsredovisningen för staten än i myndigheternas egna årsredovisningar.

Vid beräkning av pensionsskulden för tjänstepensionsförmåner (livförsäkringsavsättningar) har följande antaganden beslutats av SPV:s styrelse:

- Antaganden om ränta: Den årliga räntan används för diskontering av framtida, förväntade betalningsflöden. Hänsyn ska tas till Finansinspektionens trygghandsgrunder. Per den 31 december 2017 är bruttoräntan -0,30 procent (0,00 procent 2016). I årsredovisningen för staten används emellertid bruttoräntan 0,50 procent (0,70 procent 2016) med hänvisning till resonemanget ovan.
- Antaganden om driftkostnad: För de flesta åtaganden används ett antagande om driftkostnad på ca 0,10 procent av kapitalet. Därutöver belastas kapitalet med 0,75 procent för att täcka kostnader för framtida utbetalningar. Antagandena är oförändrade jämfört med föregående år.
- Avkastningsskatt: Inget avdrag för avkastningsskatt görs vid beräkning av de försäkringstekniska avsättningarna. Antaganden om livslängd: Olika antaganden om livslängd används för olika generationer och för olika kön.

CSN:s värderingsprinciper för lånefordringar

Centrala studiestödsnämnden (CSN) redovisar utestående lånefordringar med avdrag för förväntade låneförluster. Myndigheten har utvecklat en modell för att beräkna nedskrivningar för förväntade låneförluster och återkrav för sina olika lånetyper. Beräkningen i nuvärde görs med hänsyn till bl.a. skuld, betalning och inkomst för varje låntagare.

Beräkningen av förväntade låneförluster i CSN:s lånefordringar utgår i huvudsak från en individbaserad modell och görs utifrån tre värderingsprinciper:

- Förväntade förluster på grund av att personer missköter sina betalningar.
- Förväntade förluster på grund av de trygghetsregler som finns vid återbetalning.
- Förväntade förluster på grund av framtida dödsfall.

Den första värderingsprincipen utgår från låntagarens dokumenterade bristande betalningsbenägenhet när inga eller få betalningar har gjorts under de senaste åren. Den andra värderingsprincipen bedömer betalningsförmågan hos de låntagare som har avslutat sina studier och är återbetalningsskyldiga. Principen bygger på en bedömning av låntagarens möjligheter att betala tillbaka lånet utifrån sina ekonomiska förutsättningar och skuldens storlek. Det görs därutöver en generell nedskrivning för förväntade låneförluster under studietiden. Den tredje värderingsprincipen utgår från sannolikheten att dö vid olika åldrar. Underlaget till beräkningen hämtas utifrån köns- och åldersspecifika risker för dödsfall från Statistiska centralbyrån (SCB) och därefter gör CSN vissa justeringar.

Stabilitetsfonden hos Riksgäldskontoret

Stabilitetsfonden regleras i lagen (2015:1017) om förebyggande statligt stöd till kreditinstitut. Samtliga kreditinstitut är med och finansierar fonden genom en särskild stabilitetsavgift. När fonden bildades tillfördes den 15 miljarder kronor från anslag på statens budget. Överföringen gjordes direkt i balansräkningen, eftersom fonden i huvudsak inte är avsedd att finansiera kostnader utan ska finansiera olika slags finansiella tillgångar i samband med kapitaltillskott och köp av bolag. De kostnader som uppkommer skulle i första hand avräknas mot de avgifter som kommit in, och mot fondens avkastning, då med upplösning av fonden som motsvarande tillförsel av medel. Först om fondens kapital understiger 15 miljarder kronor är avsikten att resultaträkningens saldo ska påverkas. Regeringen följer utvecklingen så att redovisningsmetoderna långsiktigt ger en rättvisande bild av händelserna. Stabilitetsfondens uppdrag har i och med bildandet av Resolutionsreserven (se nedan) begränsats men den ska även i fortsättningen finansiera stöd enligt en ny lag om förebyggande statligt stöd. Fonden har minskat och uppgick vid utgången av 2017 till 40 miljarder kronor.

Resolutionsreserven hos Riksgäldskontoret

Från och med 2016 gäller lagen (2015:1016) om resolution som innebär att ett resolutionsförfarande ska användas för de institut som bedöms viktiga för den finansiella stabiliteten och som därför inte bör försättas i konkurs. Resolution innebär att staten tar kontroll över ett institut som är drabbat av problem för att rekonstruera det eller avveckla det under ordnade former. För detta ändamål bildades en ny fond benämnd Resolutionsreserven i början av 2016. Den tillfördes 19 miljarder kronor genom överföring från Stabilitetsfonden och har därefter tillförts resolutionsavgifter. Resolutionsreserven uppgick vid utgången av 2017 till 29 miljarder kronor.

Skuld till Rundradiorörelsen hos Riksgäldskontoret

Riksgäldskontoret redovisar en skuld till Rundradiorörelsen på 337 miljoner kronor för distributionsmedel. Riksgäldskontorets skuld har tagits bort i årsredovisningen för staten eftersom den är intern i staten samtidigt som Rundradiorörelsens redovisning inte ingår i någon statlig redovisningsenhet som redovisas som motpart till Riksgäldskontoret.

Transfereringar m.m. med koppling till skattesystemet

Kommunernas mervärdesskatt nettoredovisas på statens budget. Kommunernas kompensation för ingående mervärdesskatt i icke skattepliktig verksamhet redovisas på särskild inkomstitel vilket minskar inkomsterna i statens budget. I den konsoliderade resultaträkningen bruttoredovisas dessa medel som lämnade bidrag och skatteintäkter, vilket bedömts ge den mest rättvisande informationen.

Den kommunalekonomiska utjämningen nettoredovisas under anslag på statens budget. I den konsoliderade resultaträkningen i årsredovisningen för staten har det bedömts mest rättvisande att bruttoredovisa den kommunalekonomiska utjämningen som skatteintäkter och transfereringar till kommuner.

Dessa båda skillnader innebär att både skatteintäkter och transfereringar är högre i resultaträkningen än i statens budget (se not 1 och 4).

Redovisning av marknadsvärdeförändringar i resultaträkningen

Orealiserade marknadsvärdeförändringar på framför allt långfristiga värdepappersinnehav redovisas i resultaträkningen som finansiella intäkter eller kostnader. I allt väsentligt motsvaras dessa av avsättningar till Kärnavfallsfonden och Insättningsgarantifonden. En stor del av värdepapperen är statsobligationer och andra instrument utgivna av Riksgäldskontoret.

I resultaträkningen för staten elimineras normalt inomstatliga finansiella intäkter och kostnader. I detta fall skulle detta dock leda till att saldot i resultaträkningen påverkades kraftigt mellan åren av att avsättningar till fonder påverkas av intäkter eller kostnader som elimineras. Därför behålls den orealiserade värdeförändringen i resultaträkningen, samtidigt som avsättningen till fonder redovisas med det belopp som respektive myndighet rapporterat, så att saldot i princip inte påverkas. I balansräkningen däremot, elimineras det bokförda värdet av innehavet av statspapper mot Riksgäldskontorets statsskuld. Mellanskillnaden påverkar nettoförmögenheten.

4.2 Redovisningsprinciper för statens budget

Statens budget redovisas enligt de principer som följer av budgetlagen och riksdagens beslut om budgeten.

Enligt budgetlagen omfattar statens budget alla inkomster och utgifter samt andra betalningar som påverkar statens lånebehov. Statens inkomster och utgifter ska budgeteras och redovisas brutto på inkomstitlar och anslag, med undantag för inkomster som riksdagen har beslutat ska specialdestineras till en viss verksamhet.

Utgifter i statens budget redovisas mot anslag medan inkomsterna redovisas mot inkomstitlar. Utgifter för transfereringar redovisas det år då betalning sker, medan förvaltningsutgifter redovisas det år som kostnaderna hänför sig till. Övriga utgifter redovisas det budgetår som utgifterna hänför sig till. Enligt budgetlagen redovisas inkomster av skatter och avgifter det år intäkterna hänför sig till. Övriga inkomster redovisas det budgetår som inkomsterna hänför sig till.

Universitet och högskolor tillämpar en särskild modell för redovisning mot anslag. Andra avvikelser från generella principer kan förekomma enligt riksdagens beslut.

Till skillnad från vad som gäller för resultat- och balansräkningen, där olika redovisningsmetoder och principer för specifika poster förklaras i detta avsnitt, finns för budgetens anslag och inkomstitlar riksdagsbeslut och motiveringar som har redovisats för riksdagen i budgetpropositionen eller andra propositioner. Därför redovisas inte den typen av specifik information i årsredovisningen för staten.

Utöver anslagen och inkomstitlarna innehåller statens budget en post för Riksgäldskontorets nettoutlåning och en kassamässig korrigeringspost. Riksgäldskontorets nettoutlåning består av Riksgäldskontorets in- och utlåning till myndigheter, affärsverk, vissa statliga bolag och fonder respektive andra stater. Den kassamässiga korrigeringsposten på utgiftssidan är nödvändig för att budgetens saldo ska visa statens lånebehov. Ett negativt budgetsaldo ger ett positivt lånebehov, dvs. en ökning av statsskulden, medan ett positivt budgetsaldo ger ett negativt lånebehov, dvs. i de flesta fall en minskning av statsskulden.

4.3 Skillnader mellan resultaträkningen och statens budget

Statens budget och resultaträkningen skiljer sig åt såväl i avgränsning och struktur som i redovisningsprinciper. Ett exempel på skillnader i avgränsningen är affärsverken som ingår i resultaträkningen, men som till övervägande del ligger utanför statens budget. Affärsverken och andra verksamheter där avgifter och bidrag får disponeras i verksamheten, redovisas i resultaträkningen, medan de endast påverkar budgeten till den del verksamheterna påverkar statens lånebehov.

Redovisningsprinciperna i statens budget är blandade. Statens budget innehåller redovisning av in- och utbetalningar (kassamässigt), för vissa anslag eller inkomstitlar innehåller den kostnader och intäkter och för några innehåller den utgifter och inkomster. Redovisningen i resultaträkningen sker i sin helhet enligt bokföringsmässiga grunder, dvs. den består av intäkter och kostnader.

I tabellen sammanfattas några av skillnaderna mellan resultaträkningen och statens budget.

Statens budget har en ändamålsstruktur där anslagen är grupperade i utgiftsområden och inkomstitlarna i inkomsttyper. Resultaträkningen är däremot indelad i intäkt- och kostnadsslag. Jämförelser av poster i resultaträkningen och statens budget går därför ofta inte att göra, utan dokumenten kompletterar varandra.

Jämförelse mellan resultaträkningen och statens budget

	Resultaträkningen	Statens budget
Skatt	Intäkt	Intäkt och betalning
Offentligrättsliga avgifter på inkomstitel	Intäkt	Intäkt
Avgift av tillfällig natur eller mindre omfattning	Intäkt	Kostnadsreduktion på anslag
Övriga avgifter	Intäkt	Ingen påverkan på anslag eller inkomstitlar
Erhållna bidrag som används i verksamheten	Intäkt	Ingen påverkan på anslag eller inkomstitlar
Transfereringar (lämnade bidrag m.m.)	Kostnad	Utbetalning
Avsättningar för framtida förpliktelser	Kostnad	Kostnad/Utgift
Löner, varor och tjänster	Kostnad	Kostnad
Andel av företagsvinst/förlust	Intäkt/kostnad enligt kapitalandelsmetoden	Inkomst vid utdelning
Orealiserad valutavinst/förlust och upplupen ränta	Intäkt/kostnad	Ingen påverkan på anslag eller inkomstitlar

Resultaträkningen visar verksamhetens totala kostnader och intäkter under året. Balansräkningen visar den ekonomiska ställningen, dvs. tillgångar och skulder per den 31 december. För vissa kapitaltransaktioner påverkas endast balansräkningen av händelser i statens budget medan resultaträkningen är oförändrad. Exempel på detta är anslag för investeringar och utlåning, eller inkomstitlar för återbetalning av lån.

En stor principiell skillnad är att i resultaträkningen elimineras alla ekonomiska mellanhavanden mellan myndigheter. I statens budget bruttoredo visas sådana transaktioner i de flesta fall som utgifter på anslag och inkomster på inkomstitel.

En annan stor skillnad är att ålderspensionsavgifterna från andra än statliga myndigheter bruttoredo visas som intäkt i resultaträkningen, samtidigt som de faktiska utbetalningarna av pensioner i ålderspensionssystemet redovisas som kostnader. I statens budget däremot, nettoredo visas ålderspensionsavgifterna efter avdrag för utbetalningarna till pensionssystemet inklusive premiepensionssystemet. Utbetalningarna av pensioner till enskilda framgår inte av statens budget.

5 Noter

5.1 Noter till resultaträkningen

Not 1 Skatteintäkter

Miljoner kronor

	2017	2016
<i>Direkta skatter på arbete</i>		
Inkomstskatter	758 882	725 179
Skattereduktioner m.m.	-241 253	-231 424
Övriga direkta skatter på arbete	118 567	113 341
<i>Summa Direkta skatter på arbete</i>	<i>636 196</i>	<i>607 095</i>
<i>Indirekta skatter på arbete</i>		
Arbetsgivaravgifter	537 397	509 975
Övriga indirekta skatter på arbete	58 234	55 917
Avgifter till premiepensionssystemet	-36 887	-35 586
<i>Summa Indirekta skatter på arbete</i>	<i>558 744</i>	<i>530 306</i>
<i>Skatt på kapital</i>		
Skatt på kapital, hushåll	72 947	74 605
Skatt på företagsvinster	122 104	115 232
Fastighetsskatt och fastighetsavgift	32 864	33 431
Övriga skatter på kapital	22 931	22 709
Summa Skatt på kapital	250 846	245 977
<i>Skatt på konsumtion och insatsvaror</i>		
Mervärdesskatt	427 786	406 454
varav kommunmoms	65 561	62 133
Skatt på alkohol och tobak	26 306	25 849
Skatt på energi och miljö	74 309	73 909
Skatt på vägtrafik	19 924	19 696
Inlevererat överskott från AB Svenska Spel	4 705	4 823
Skatt på import	6 259	6 077
Övriga skatter på konsumtion och insatsvaror	2 320	2 206
<i>Summa Skatt på konsumtion och insatsvaror</i>	<i>561 608</i>	<i>539 013</i>

<i>Restförda och övriga skatter</i>		
Restförda skatter m.m.	133	4 490
Intäkter som förs till fonder	12 775	12 613
<i>Summa Restförda och övriga skatter</i>	<i>12 908</i>	<i>17 103</i>
Summa Totala skatteintäkter före justering	2 020 302	1 939 494
Justering till belopp enligt ÅRS 2016		-21 975
Totala skatteintäkter	2 020 302	1 917 520
Avgår: Kommunala inkomstskatter	-716 785	-685 739
Avgår: Avgifter till ålderspensionssystemet (inkomstpension)	-244 859	-233 905
Avgår: EU-skatter	-6 259	-6 077
Summa Statens skatteintäkter före justering	1 052 399	991 799
Justering till belopp enligt ÅRS 2016		-400
Statens skatteintäkter enligt avgränsningen i statens budget	1 052 399	991 399
Tillkommer, avgränsningsskillnader m.m.		
Skatter hänförliga till tidigare år		
varav 2016	22 352	16 469
varav 2015	-777	-1 512
Avgifter till ålderspensionssystemet	244 859	233 905
Avgifter till premiepensionssystemet	36 887	35 586
EU-skatter	6 259	6 077
Kommunala utjämningsavgifter LSS	3 902	3 664
Inkomstutjämningsavgift, kostnadsutjämningsavgift	17 617	15 937
Elimineringar		
Eliminering av statliga myndigheters avräknade moms	-30 449	-30 325
Eliminering av statens arbetsgivaravgifter	-33 035	-31 630
Eliminering av särskild löneskatt på pensionskostnader	-3 984	-3 764
Eliminering av myndigheters skatter m.m.	-94	-117
Summa Total före justering	1 315 936	1 235 689
Justering till belopp enligt ÅRS 2016		22
Summa	1 315 936	1 235 712

80 miljarder kronor mer i skatteintäkter

Skatteintäkterna så som de avgränsas i resultaträkningen ökade med 80 miljarder kronor (6,5 procent) jämfört med 2016. Eftersom många skatter fastställs per kalenderår är det slutliga utfallet för beskattningen inte känt förrän i december året efter det aktuella årets utgång. Redovisningen av skatteintäkter grundas därför till viss del på bedömningar. Även om det vid tidpunkten för årsredovisningen går att göra en relativt säker bedömning av intäkterna från skatt på arbete och skatt på konsumtion är osäkerheten fortfarande stor vad gäller skatt på kapital. Historiskt ligger avvikelserna mellan den bedömning som redovisas i årsredovisningen och de slutliga utfallen på i storleksordningen 0,5 till 1 procent av de totala skatteintäkterna.

Den övergripande analysen bör utgå från totala skatteintäkter i mitten av tabellen, som beräknas till 2 020 miljarder kronor för 2017 och som ska jämföras med totalt 1 939 miljarder kronor enligt den nu aktuella bedömningen av skatteintäkter för inkomståret 2016. Det innebär att förändringen mellan 2017 och 2016 är en ökning med 81 miljarder kronor varav kommunernas del är 31 miljarder kronor. Med den nuvarande bedömningen av skatteintäkterna avseende 2016 är ökningen av statens skatter därmed 50 miljarder kronor. Ökningen förklaras till stor del av den fortsatt starka konjunkturen som har lett till stark tillväxt för många av de viktigaste skattebaserna. Även höjda skatter förklarar en mindre del av ökningen, 4 miljarder kronor. Den resterande delen av ökningen av totalsumman nederst i tabellen på 80 miljarder kronor beror till stor del på att skatteintäkterna för 2016 och 2015 blev 22 miljarder kronor högre än den bedömning som gjordes i årsredovisningen för 2016.

En ökad lönesumma gav högre intäkter av skatt på arbete

De direkta skatterna på arbete, inkomstskatter, ökade med 29 miljarder kronor jämfört med 2016. Statens del av inkomstskatterna minskade med 1,9 miljarder kronor. Det förklaras av att skattereduktioner ökade snabbare än den statliga inkomstskatten.

De indirekta skatterna på arbete ökade med 28 miljarder kronor varav 2 miljarder kronor förklaras av att nedsättningen av arbetsgivaravgifter för unga nu helt har avskaffats. Den återstående intäktsökningen på 26 miljarder kronor förklaras framför allt av att lönesumman ökade med 4,8 procent. Timlönen ökade med 2,6 procent medan antalet arbetade timmar ökade med 2,1 procent mellan åren.

De statliga myndigheternas arbetsgivaravgifter är inomstatliga och har eliminerats vid beräkning av skatteintäkterna. Elimineringen bruttoredo visas i tabellen ovan.

Högre intäkter från skatt på kapital

Jämfört med 2016 ökade skatten på kapital med 4,9 miljarder kronor. Skatt på företagsvinster ökade med 6,9 miljarder kronor eller 6,0 procent. Den fortsatt relativt svaga kronan och en ökad global tillväxt har gynnat exportföretagen. Dessutom har basmetallpriserna återhämtat sig från de låga nivåerna som gällde under framför allt det första halvåret 2016, vilket lett till högre vinster för råvaruindustrin. Skatteintäkter från hushållens kapitalvinster minskade med 1,7 miljarder kronor.

Ökade bostadsinvesteringar bidrog till mer intäkter från mervärdesskatt

Skatt på konsumtion och insatsvaror ökade med 23 miljarder kronor mellan åren. Intäkterna från mervärdesskatt ökade med 21 miljarder kronor eller 5,3 procent. Det är bostadsinvesteringarna som bidrar till att den procentuella ökningen är så stor. Bostadsinvesteringarna steg med 15 procent under 2017. Även momsens avseende konsumtion ökade mer än hushållens konsumtion i löpande priser på grund av sammansättningseffekter. Hushållens konsumtion i löpande priser steg med 4,3 procent. I beloppet mervärdesskatt, 428 miljarder kronor, ingår återbetalad mervärdesskatt till statliga myndigheter med 30 miljarder kronor som har eliminerats. Detta är en inomstatlig transaktion som elimineras för att inte påverka det konsoliderade utfallet i statens resultaträkning.

Ökade intäkter från skatt på alkohol och tobak

Skatt på alkohol och tobak ökade med 0,5 miljarder kronor.

Ökade intäkter från skatt på energi och miljö

Skatt på energi och miljö ökade med 0,4 miljarder kronor. Energiskatterna ökade bl.a. på grund av skattehöjningar. Skattehöjningarna finansierade bl.a. utfasningen av skatt på termisk effekt i kärnkraftsreaktorer, vilket också påverkar intäkterna från skatt på energi och miljö. Den nya kemikalieskatten påverkade intäkterna positivt med 0,7 miljarder kronor.

Även skatt på vägtrafik ökade

Skatt på vägtrafik ökade med 0,2 miljarder kronor och ökningen beror på ökade trängselskatts- och vägavgiftsintäkter.

Minskade intäkter vid anstånd

Restförda skatter m.m., som även innehåller omprövningar och anstånd, minskade med 4,4 miljarder kronor. Omprövningar och anstånd för företag minskade med 4,6 miljarder kronor jämfört med 2016. För hushållen ökade de med 1,7 miljarder kronor jämfört med förra året.

Kommunal inkomstskatt ökade

Kommunernas del av skatteintäkterna, kommunal inkomstskatt och fastighetsavgift, ökade med 31 miljarder kronor medan ålderspensionssystemets avgifter ökade med 11 miljarder kronor.

Statens arbetsgivaravgifter har eliminerats

Skatteverket sköter uppbörderna av skatter och redovisar dem både i statens resultaträkning och i statens budget. Staten betalar ut de skatter och avgifter som tillhör kommunsektorn och ålderspensionssystemet löpande för att sedan slutreglera dem när beskattningen är fastställd. Den redovisning av skatteintäkter som görs i resultaträkningen skiljer sig på några punkter från den som görs på inkomstsidan i statens budget. I budgeten görs omföringar och en finare indelning av vissa poster för att tydligare redovisa fördelningen mellan olika skatteslag etc. Den del av ålderspensionsavgiften som går till premiepensionssystemet läggs i resultaträkningen till skatteintäkterna, trots att systemet ses som en del av hushållssektorn i nationalräkenskaperna (se avsnitt Redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar). En annan väsentlig skillnad jämfört med statens budget är att arbetsgivaravgifter som staten betalat till sig själv elimineras i resultaträkningen.

Kommunalekonomisk utjämning och kommunmoms bruttoredovisas

I resultaträkningens skatteintäkter ingår den kommunalekonomiska utjämningen som nettoredovisas på utgiftssidan i statens budget. Inkomstutjämningsavgift och kostnadsutjämningsavgift från kommuner och landsting på sammanlagt 18 miljarder kronor nettoredovisas under anslaget för kommunalekonomisk utjämning. Det innebär att utgifterna för statsbidrag till kommunerna minskats med motsvarande belopp på statens budget. I resultaträkningens skatteintäkter ingår också mervärdesskatt med 66 miljarder kronor för kommuner och landsting som nettoredovisas på inkomstsidan i statens budget. I resultaträkningen har den kommunalekonomiska utjämningen och kommunmomsen bruttoredovisats, vilket innebär att både inkomster och transfereringar till kommuner är 83 miljarder kronor högre än i statens budget för 2017.

Tre justeringsbelopp

I kolumnen för jämförelsetalen från 2016 redovisas för varje skatteslag de utfall för 2016 som beräknats under våren 2018 efter det att beskattningen av 2016 års inkomster slutförts. Detta överensstämmer med motsvarande redovisning av utfallet på statens budget. Jämförelsetalen avviker något för varje enskilt skatteslag från de belopp som beräknades när resultaträkningen för 2016 togs fram, eftersom de baseras på senare utfallsinformation. Tre justeringsbelopp har lagts till i ovanstående tabell så att överensstämmelse även uppnås med de periodiserade skatter som redovisades i årsredovisningen för staten 2016.

Skatteintäkterna 2016 blev högre

Skatteintäkterna 2016 blev 22 miljarder kronor högre jämfört med den beräkning av 2016 års skatt som gjordes våren 2017. Skatt på kapital för hushåll blev 13 miljarder kronor högre än beräkningen våren 2017 framför allt till följd av att hushållens finansiella kapitalvinster blev högre än beräknat. Skatt på företagsvinster blev 8,8 miljarder kronor högre än beräkningen våren 2017 på grund av att bolagens vinster underskattades. Inkomstskatter blev 1,4 miljarder kronor lägre än beräkningen våren 2017. Även indirekt skatt på arbete blev 2,2 miljarder kronor lägre än beräkningen våren 2017.

Not 2 Intäkter av avgifter och andra ersättningar*Miljoner kronor*

	2017	2016
Offentligrättslig verksamhet		
Trafikverket	2 379	2 251
Transportstyrelsen	2 368	2 226
Kronofogdemyndigheten	1 440	1 557
Lantmäteriet	984	858
Polismyndigheten	757	761
Centrala studiestödsnämnden	667	694
Finansinspektionen	646	603
Läkemedelsverket	639	577
Bolagsverket	480	489
Elsäkerhetsverket	346	344
Strålsäkerhetsmyndigheten	307	335
<i>Affärsverk</i>		
Luffartsverket	1 987	1 891
Sjöfartsverket	1 604	1 463
Övriga	2 302	2 356
<i>Summa offentligrättslig verksamhet</i>	<i>16 907</i>	<i>16 404</i>
Uppdragsverksamhet		
Trafikverket	3 450	4 550
Exportkreditnämnden	2 107	1 535
Statens institutionsstyrelse	1 865	1 781
Pensionsmyndigheten	891	838
Statens fastighetsverk	729	663
Lunds universitet	556	559
Skatteverket	554	518
Statens jordbruksverk	484	470
Sveriges lantbruksuniversitet	411	416
Lantmäteriet	392	386
Kungl. Tekniska högskolan	363	328
Uppsala universitet	363	388
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	8 299	8 633
Luffartsverket	910	932
Sjöfartsverket	157	213

Övriga	5 661	6 845
<i>Summa uppdragsverksamhet</i>	<i>27 193</i>	<i>29 055</i>
<hr/>		
Andra ersättningar		
Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen	3 439	3 365
Polismyndigheten	673	668
Statens skolverk	452	169
Trafikverket	385	399
Kronofogdemyndigheten	277	138
Karolinska institutet	243	246
Centrala studiestödsnämnden	215	197
Transportstyrelsen	185	177
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	315	313
Sjöfartsverket	3	9
Luffartsverket	0	2
Övriga	1 800	1 170
<i>Summa andra ersättningar</i>	<i>7 988</i>	<i>6 852</i>
Summa	52 088	52 312

Intäkter av avgifter och andra ersättningar

Intäkter av avgifter och andra ersättningar minskade med 223 miljoner kronor. Intäkter av avgifter i offentligrättslig verksamhet ökade med 503 miljoner kronor och är ca en tredjedel, 32 procent, av posten. Intäkter av avgifter för uppdragsverksamhet minskade med 1 862 miljoner kronor och utgör drygt hälften, 52 procent, av posten. Andra ersättningar ökade med 1 136 miljoner kronor och utgör 15 procent av posten.

Staten tar in avgifter för att tillhandahålla varor och tjänster, och den som betalar avgiften får därmed en motprestation. Avgifterna är antingen offentligrättsliga eller avgifter för uppdragsverksamhet.

Offentligrättsliga avgifter är s.k. tvingande eller betungande avgifter som staten med stöd av författning kan ta ut av enskilda.

Avgifter för uppdragsverksamhet är samtliga avgifter som inte är offentligrättsliga. Det omfattar försäljning av varor och tjänster som är frivilligt efterfrågade. Hit räknas också de avgifter som myndigheter under vissa förutsättningar får ta ut enligt det generella bemyndigandet i 4 § avgiftsförordningen (1992:191).

Andra ersättningar ses inte som avgifter eftersom den som betalar ersättningen i princip inte erhåller någon motprestation såsom för en avgift.

Offentligrättsliga avgifter ökade

De största förändringarna av de offentligrättsliga avgifterna rör Transportstyrelsen, Sjöfartsverket och Trafikverket och Lantmäteriet där avgifterna ökat medan de minskat hos Kronofogdemyndigheten.

Transportstyrelsens avgifter ökade med 142 miljoner kronor. Det är framför allt avgift för säkerhetskontroll som har ökat, till följd av ett ökat antal avresande passagerare från flygplatser samt höjd avgiftsnivå. Transportstyrelsen tar ut avgifter inom sjöfarts-, luftfarts-, järnvägs- och vägtrafikområdet för bl.a. tillsyn, tillstånd och registerhållning. Inom luftfartsområdet finns också avgifter för säkerhetskontroll vid svenska flygplatser, flygplatsers utrustningskostnader för kommunikation, navigation och övervakning inom flygtrafikledningstjänst och undervägsverksamheten (flygtrafiktjänst en route).

Sjöfartsverkets avgifter har ökat med 141 miljoner kronor och omfattar främst farleds- och lotsavgifter.

Trafikverkets avgifter ökade med 128 miljoner kronor varav största delen var banavgifter som är obligatoriska för de aktörer som trafikerar järnvägen och där intäkterna går till drift och underhåll av järnvägen. Trafikverkets avgifter omfattar även bl.a. förarprovsavgifter.

Lantmäteriet redovisar avgifter inom fastighetsbildningsområdet och expeditionsavgifter för inskrivningsverksamheten, t.ex. ansökan om lagfart vid köp av fastighet. Det är inom förrättningsverksamheten som avgifterna ökat, både på grund av högre timtaxor och att rekrytering av personal inneburit fler debiterbara produktionstimmar.

Kronofogdemyndighetens avgifter omfattar grundavgifter i allmänna och enskilda mål och avgifter i mål om betalningsföreläggande m.m. Kronofogdemyndighetens avgifter har minskat med 117 miljoner kronor, till största delen hänförligt till grundavgifter i enskilda mål.

Övrigt om intäkter av offentligrättsliga avgifter

Totalt redovisar omkring 125 myndigheter offentligrättsliga avgifter, i en mängd olika verksamheter.

Polismyndigheten tar ut avgifter för framför allt passhantering, nationella ID-kort och tillståndsgivning.

CSN tar främst ut avgifter för administration av återbetalning av studielån och för att bevilja studiemedel.

Finansinspektionen tar ut avgifter av de företag och personer som står under Finansinspektionens tillsyn samt avgifter för prövning av ansökningar och anmälningar.

Läkemedelsverket tar ut avgifter för tillstånd och tillsyn av läkemedel, medicintekniska produkter och vissa andra produkter som med hänsyn till sina egenskaper eller användningsområden står läkemedel nära.

Bolagsverket tar framför allt ut avgifter för att registrera företag.

Elsäkerhetsverkets avgifter omfattar huvudsakligen elberedningsavgifter, elsäkerhetsavgifter och nätövervakningsavgifter.

Strålsäkerhetsmyndigheten tar framför allt ut avgifter från kärnkraftverk men också vissa tillstånds- och tillsynsavgifter för icke kärnteknisk verksamhet och övrig tillståndsprövning.

Luftfartsverket tar framför allt ut s.k. undervägsavgifter som fastställs av Europakommissionen och beräknas på en kombination av antal flygningar, luftfartygets vikt och flugen sträcka.

Intäkter av avgifter för uppdragsverksamhet minskade

Framför allt Trafikverket och Svenska kraftnät redovisar lägre intäkter av avgifter för uppdragsverksamhet, medan Exportkreditnämnden (EKN) visar den största ökningen.

Avgifterna i Trafikverkets uppdragsverksamhet minskade med 1 100 miljoner kronor, vilket främst beror på investeringsprojekt där kommuners anläggningar byggs samtidigt som Trafikverkets. Trafikverkets uppdragsverksamhet består i övrigt huvudsakligen av försäljning av järnvägsmateriel till de entreprenörer som bygger och underhåller de statliga järnvägarna och el till de olika bolag som bedriver tågtrafik.

Svenska kraftnät tar ut avgifter från regionnätsföretag, stora elproducenter och balansansvariga. Avgifterna minskade med 334 miljoner kronor, främst för att energiintäkterna var lägre under året på grund av att priset på förlusten i energiavgiften sänktes inför 2017.

EKN:s intäkter av garantiavgifter ökade med 572 miljoner kronor. Det beror i huvudsak på några större affärer och att garantigivningen i högre utsträckning gick till icke OECD-länder där riskerna och därmed också avgifterna i normalfallet är högre. Upplösning av avsättning för ej intjänade garantiavgifter och kvardröjande risker ökade också intäkterna. Behovet av att reservera för löpande affärer minskade

på grund av amorteringar på garanterade utestående lån under året. EKN har till uppgift att stödja svensk export och utveckla svenskt näringsliv genom att erbjuda exportkredit- och investeringsgarantier. Avgifterna ska täcka garantitagarnas eventuella framtida kundförluster, och avgiftens storlek beror på risken i varje affär.

Övrigt om intäkter av avgifter för uppdragsverksamhet

Totalt redovisar omkring 170 myndigheter avgifter för uppdragsverksamhet.

Statens institutionsstyrelse tar huvudsakligen ut vårdavgifter för ungdomsvård.

Pensionsmyndigheten tar mest ut avgifter från AP-fonderna för administration av inkomstpensionssystemet och från premiepensionssystemet för dess administration.

Statens fastighetsverk tar huvudsakligen ut hyror och arrenden från hyresgäster men bedriver även annan uppdragsverksamhet, såsom konsultverksamhet.

Lunds universitet, Uppsala universitet och Kungliga Tekniska högskolan tar ut studieavgifter från studieavgiftsskyldiga studenter, vissa s.k. tredjelandsmedborgare. De redovisar även intäkter i sin uppdragsverksamhet i samband med uppdragsutbildning och forskning, tidskrifter och publikationer samt rådgivning och annan liknande service.

Skatteverket tar ut avgifter från AP-fonderna och premiepensionssystemet för arbete med uppbörd av ålderspensionsavgifter m.m.

Statens jordbruksverks uppdragsverksamhet är i huvudsak deras distriktsveterinärorganisation.

Sveriges lantbruksuniversitets uppdragsintäkter kommer mestadels från forskningsuppdrag och djursjukvård.

Lantmäteriets avgiftsbelagda verksamhet omfattar bl.a. grundläggande geografisk information och fastighetsinformation.

Luffartsverkets intäkter avser i huvudsak konsulttjänster.

Sjöfartsverkets intäkter avser bl.a. försäljning av sjökort och konsultuppdrag.

Intäkter av andra ersättningar ökade

Statens skolverk och Kronofogdemyndigheten visar de största ökningarna av intäkter av andra ersättningar.

Statens skolverks andra ersättningar är främst återbetalda statsbidrag. 2017 har antalet beslut om återkrav ökat, liksom det återkrävda beloppet som totalt är 283 miljoner kronor högre än föregående år.

Kronofogdemyndigheten redovisar 139 miljoner kronor mer som andra ersättningar än föregående år. Nästan hela ökningen rör ett specifikt ärende, och vanligen redovisar Kronofogdemyndigheten huvudsakligen böter som andra ersättningar.

Övrigt om intäkter av andra ersättningar

Totalt redovisade omkring 170 myndigheter intäkter av andra ersättningar.

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringens andra ersättningar är finansieringsavgifter som arbetslöshetskassorna betalar.

Polismyndigheten redovisar i huvudsak böter som andra ersättningar.

Trafikverket redovisar bl.a. viten, intäkter från försäkringsbolag för skadeersättningar på väganläggningar och kvalitetsavgifter kopplat till banavgifterna som andra ersättningar.

Karolinska institutet redovisar intäkter för fakturerade pensionskostnader och löne-kostnader från Karolinska sjukhuset som andra ersättningar.

Som andra ersättningar redovisar CSN återkravsintäkter från återkrav som uppstår om en studerande t.ex. avbrutit studierna utan att meddela CSN.

Transportstyrelsen redovisar bl.a. felparkeringsavgifter, dröjsmålsavgifter och avgifter vid överträdelser av kör- och vilotider som andra ersättningar.

Svenska kraftnäts andra ersättningar är huvudsakligen ersättning från kapacitetsavgifter

Not 3 Intäkter av bidrag*Miljoner kronor*

	2017	2016
AP-fondsmedel	28 445	25 787
EU-bidrag		
EU-bidrag med delat förvaltningsansvar		
<i>Statens jordbruksverk</i>		
EU:s garantifond för jordbruket	7 472	6 663
EU:s landsbygdsfond	1 907	1 608
EU:s fiskefonder	16	3
<i>Summa Statens jordbruksverk</i>	<i>9 395</i>	<i>8 275</i>
<i>Tillväxtverket</i>		
Bidrag från Europeiska regionala utvecklingsfonden	1 202	663
<i>Rådet för Europeiska Socialfonden i Sverige</i>		
Bidrag från Europeiska socialfonden m.m.	1 547	458
Bidrag från fonden för integration av tredjelandsmedborgare	-1	1
<i>Migrationsverket</i>		
Bidrag från Asyl-, migrations- och integrationsfonden	594	688
Bidrag från Europeiska flyktingfonden och återvändandefonden	-	-17
<i>Polismyndigheten</i>		
Bidrag från Fonden för inre säkerhet	43	19
Interregionala bidrag (Interreg)	186	79
<i>Andra EU-bidrag</i>		
Bidrag till transeuropeiska nätverk, Trafikverket	215	383
Universitet och högskolor	1 176	1 140
Övriga myndigheter	1 059	710
Summa EU-bidrag	15 417	12 398
<i>Övriga bidrag</i>		
Erhållna bidrag vid universitet och högskolor (exklusive bidrag från EU)	8 818	8 401
Försäkringskassan		
- assistansersättning	4 620	4 832
- underhållsstöd	1 184	1 293
Trafikverket (exklusive bidrag från EU)	1 161	2 388
Statens tjänstepensionsverk	571	568
Erhållna bidrag vid övriga myndigheter (exklusive bidrag från EU)	1 531	1 150
Summa	61 746	56 817

Intäkter av bidrag är intäkter som inte är relaterade till utförda prestationer. Bidragsintäkterna har totalt sett ökat med 4,9 miljarder kronor.

AP-fondsmedel

Posten AP-fondsmedel visar Allmänna pensionsfondens nettobidrag till staten. Beloppet är skillnaden mellan de medel som löpande rekvireras från AP-fonden för utbetalning av ålderspensioner och de ålderspensionsavgifter (socialavgifter från arbetsgivare och egenföretagare), allmänna pensionsavgifter och statliga ålderspensionsavgifter som löpande överförs till AP-fonden för förvaltning.

För 2017 uppgick nettobidraget till 28,4 miljarder kronor. Utbetalda pensioner som finansieras från AP-fonderna ökade med 13,6 miljarder kronor, medan avgifterna som tillförs AP-fonderna ökade med 10,9 miljarder kronor. Det innebär att nettoöverföringen från AP-fonderna ökade med 2,7 miljarder kronor.

Intäkter av EU-bidrag

Intäkter av EU-bidrag uppgår till 15,4 miljarder kronor och visar på återflödet från EU-budgeten. För 2017 ökade det med 3 miljarder kronor jämfört med föregående år. Det beror främst på att EU-programmen i den fleråriga budgetramen 2014–2020 har kommit igång.

EU-bidragen till transeuropeiska nätverk (TEN) för investeringar och utvecklingsinsatser blev 0,2 miljarder kronor. De största beloppen avsåg väg- och järnvägsåtgärder. Bland EU-bidragen går en väsentlig del direkt till universitet och högskolor, som redovisade intäkter av bidrag från EU med 1,2 miljarder kronor. Andra EU-bidrag direkt till myndigheter blev 1 miljard kronor.

Övriga bidrag

Andra intäkter av bidrag till universitet och högskolor tillkommer med 8,8 miljarder kronor vilket är en ökning med 0,4 miljarder kronor jämfört med föregående år. Bidragen ska främst användas för forskning. Förutom EU, finansierar företag inom och utom Sverige och olika forskningsstiftelser till stor del denna forskning. Bidrag från andra statliga myndigheter, t.ex. forskningsråd, är eliminerade.

Försäkringskassan redovisar intäkter från kommuner för kommunernas andel av kostnaden för statlig assistansersättning samt intäkter för underhållsstöd från bidragsskyldiga.

Trafikverket tar emot bidrag från bl.a. kommuner för investeringar i infrastruktur. Intäkter av bidrag, exklusive bidrag från EU, minskade med 1,2 miljarder kronor jämfört med 2016. Den främsta orsaken är att projektet Citybanan i Stockholm färdigställdes under 2017.

Statens tjänstepensionsverk (SPV) redovisar premieintäkter m.m. för den statliga tjänstepensionsrörelsen och andra pensionsförmåner för anställda i vissa

organisationer som inte är statliga myndigheter men där SPV ändå hanterar tjänstepensionen.

Not 4 Transfereringar

Miljoner kronor

	2017	2016
Socialförsäkring	528 471	513 651
Allmänna bidrag till kommuner exkl. stöd med anledning av flyktingsituationen	178 737	171 414
Arbetsmarknad	57 983	60 145
Överföring till premiepensionssystemet	31 694	31 780
Avgiften till Europeiska gemenskapen	30 246	27 294
Bistånd och andra internationella bidrag	33 036	31 206
Migration och integration	57 612	52 574
Utbildning, studiestöd	34 528	31 564
Hälsa- och sjukvårdspolitik, till kommuner	28 236	27 479
Övrigt	70 070	66 016
Summa	1 050 613	1 013 122

Transfereringar

Miljoner kronor

Transfereringar till hushåll inkl. hushållens övriga organisationer

Socialförsäkring

Pensioner (Pensionsmyndigheten)

Ålderspensioner vid sidan av statens budget	295 994	282 404
Premiepensioner	9 081	7 599
Ersättning vid ålderdom (anslagsfinansierade förmåner)	34 104	35 381

Övrig Socialförsäkring (Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten)

Ersättning vid sjukdom och funktionsnedsättning	82 812	85 539
<i>varav sjukpenning och rehabilitering m.m.</i>	33 830	35 457
<i>varav aktivitets- och sjukersättning</i>	40 750	41 974
Assistansersättning m.m.	28 088	26 632
Ekonomisk trygghet för familjer och barn (FK, PM)	78 392	76 096

Summa socialförsäkring till hushåll **528 471** **513 651**

Arbetsmarknad

Arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	24 498	25 831
<i>varav Arbetsförmedlingen</i>	12 168	12 416
<i>varav Försäkringskassan</i>	12 329	13 415
Arbetsmarknadspolitiska program och insatser, Arbetsförmedlingen	4 301	5 249
Övrigt arbetsmarknad, Arbetsförmedlingen	1 795	1 520
Lönegarantiersättning, Kammarkollegiet	1 283	1 615

Summa arbetsmarknad till hushåll **31 876** **34 215**

Utbildningspolitik

Studiestöd, Centrala studiestödsnämnden	14 556	14 347
---	--------	--------

Kostnad resp. återföring av reservering för förluster i utlåningsverksamheten, Centrala studiestödsnämnden	-539	-846
Bidrag till folkbildningsorganisationer, Kammarkollegiet	3 851	3 811
Summa utbildningspolitik till hushåll	17 867	17 312
Bistånd m.m.,		
Bistånd och andra internationella bidrag (bidrag till organisationer), Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete	4 046	3 792
Migration och integration		
Migrationsverket	1 134	960
Integration, Etableringslotsar, Arbetsförmedlingen	2 359	2 093
Integration, Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare, Försäkringskassan	5 355	4 226
Insatser för den ideella sektorn, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor m.fl.	-	35
Särskilda insatser inom folkbildningen, Kammarkollegiet	171	212
Summa migration och integration till hushåll	9 019	7 526
Statens tjänstepensionsverk, pensionskostnader ej statligt anställda	784	747
Nettoöverföring till premiepensionssystemet	31 694	31 780
Övriga transfereringar till hushåll	17 324	15 438
Summa transfereringar till hushåll	641 082	624 459
Transfereringar till företag		
Arbetsmarknad		
Lönebidrag m.m., Arbetsförmedlingen	7 838	7 743
Bidrag till Samhall, Kammarkollegiet	4 651	4 585
Köp av arbetsmarknadsutbildning m.m., Arbetsförmedlingen	2 033	2 606
Anställningsstöd, Skatteverket	7 440	7 719
Summa arbetsmarknad till företag	21 961	22 653
Gårdsstöd, landsbygdsåtgärder m.m., Statens jordbruksverk	12 165	10 790
Utbildningspolitik, Bidrag till enskilda utbildningssamordnare, Kammarkollegiet	2 965	2 879
Investeringsstöd m.m., Boverket	1 100	425
Forskning och utveckling m.m., Verket för innovationssystem	1 983	1 715
Tillväxtverket	1 531	1 310
Regionala tillväxtåtgärder m.m., länsstyrelserna	256	413
Energiforskning m.m., Statens Energimyndighet	843	766
Trafikupphandling, Trafikverket	802	723
Miljöpolitik, Naturvårdsverket	1 220	1 098
Kultur, Statens kulturråd	312	319
Bidrag till kvalificerad yrkesutbildning, Mynd. för yrkeshögskolan	1 082	1 029

Presstöds, Myndigheten för radio och tv, Presstödsnämnden	541	519
Transportstyrelsen	830	849
Övriga transfereringar till företag	5 660	5 275
Summa transfereringar till företag	53 252	50 762

Transfereringar till kommuner

Allmänna bidrag till kommuner

Kommun-och landstingsmoms, Skatteverket	65 561	62 133
Utjämningsbidrag LSS, kommuner, Skatteverket	3 902	3 664
Kommunalekonomisk utjämning till kommuner exkl. stöd med anledning av flyktingsituationen, Skatteverket	79 232	77 124
Kommunalekonomisk utjämning till landsting exkl. stöd med anledning av flyktingsituationen, Skatteverket	30 042	28 493
Allmänna bidrag till kommuner exkl. stöd med anledning av flyktingsituationen	178 737	171 414
<i>Allmänna bidrag, stöd för migration och integration:</i>		
Stöd med anledning av flyktingsituationen till kommuner, Skatteverket	5 600	-
Stöd med anledning av flyktingsituationen till landsting, Skatteverket	1 400	-
Del av kommunalekonomisk utjämning, stöd med anledning till flyktingsituationen till kommuner, Skatteverket	2 100	-
Del av kommunalekonomisk utjämning, stöd med anledning till flyktingsituationen till landsting, Skatteverket	900	-
Summa allmänna bidrag till kommuner, stöd för migration och integration:	10 000	-
Summa allmänna bidrag till kommuner	188 737	171 414

Migration och integration, Migrationsverket

Ersättningar och bostadskostnader inkl. periodiseringar, Migrationsverket	20 955	30 386
Kommunersättningar vid flyktingmottagande, Migrationsverket	15 771	12 323
Tillfälligt stöd till kommuner för ensamkommande unga asylsökande m.fl. Migrationsverket	389	-
Summa migration och integration vid Migrationsverket till kommuner och landsting	37 115	42 708

Hälso- och sjukvårdspolitik

Bidrag till läkemedelsförmånerna m.m., Kammarkollegiet	25 606	23 890
Tandvårdsförmåner m.m., Försäkringskassan	1 655	1 632
Resursförstärkning till landsting, Kammarkollegiet	-	1 000
Professionsmiljard, Kammarkollegiet	975	958
Summa Hälso- och sjukvårdspolitik till kommuner	28 236	27 479

Arbetsmarknadspolitik

Arbetsmarknad, Arbetsförmedlingen	4 145	3 277
varav Lönebidrag m.m.	2 237	2 277
Summa arbetsmarknadspolitik till kommuner	4 145	3 277
Skolverket (Barn-, ungdoms- och vuxenutbildning):		
Maxtaxa i barnomsorgen	4 379	4 485

Bidrag till lärarlöner	3 410	2 191
Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet	2 245	1 294
Fler anställda i lågstadiet	2 103	1 200
Statligt stöd till vuxenutbildning och Statligt stöd till yrkeshögskoleutbildning	1 190	1 153
Lågstadielyftet, del till kommuner	-	857
Övrigt, <i>Skolverket</i>	369	193
Summa Skolverket (Barn-, ungdoms- och vuxenutbildning)	13 696	11 373
Ersättning vid sjukdom och funktionsnedsättning, Försäkringskassan	1 867	2 121
Transportpolitik, Trafikverket	2 692	3 417
Stöd till kommuner för ökat bostadsbyggande, Boverket	1 800	1 849
Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken, Socialstyrelsen	1 939	2 013
Bidrag till kultur, Statens kulturråd	1 578	1 490
Övriga transfereringar till kommuner	9 346	9 444
Summa transfereringar till kommuner	291 151	276 586
Transfereringar till utlandet		
BNI-baserad avgift, Kammarkollegiet	21 654	23 612
Mervärdesskattebaserad avgift, Skatteverket	3 029	-2 349
Storbritanniens budgetreduktion, Kammarkollegiet	498	628
Tullavgift, Tullverket	5 036	5 374
Sockeravgifter m.m., Jordbruksverket	29	30
Avgiften till Europeiska unionen	30 246	27 294
Bistånd och andra internationella bidrag, <i>Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete</i>	28 990	27 414
Dagersättning till asylsökande m.m., <i>Migrationsverket</i>	1 478	2 340
Övriga transfereringar till utlandet	4 414	4 266
Summa transfereringar till utlandet	65 128	61 314
Summa	1 050 613	1 013 122

Transfereringar är medel som staten förmedlar till olika mottagare via myndigheterna. I huvudsak betalas transfereringar från anslag på statens budget. Transfereringar kännetecknas av att staten inte får någon motprestation.

Många transfereringar är dock förknippade med någon form av villkor. Ett exempel är aktivitetsstöd inom arbetsmarknadspolitiken där kravet är att mottagaren deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program.

Noten inleds med en sammanfattande tabell med transfereringar uppdelade i delområden. Därefter specificeras transfereringarna utifrån mottagarkategori, syfte och utbetalande myndighet. Mottagarkategorierna visar de sektorer som fått transfereringen och är hushåll, företag, kommuner och utlandet. Hushåll innefattar enskilda personer, ideella organisationer och föreningar tillhörande hushållssektorn samt premiepensionssystemet.

Till området socialförsäkring räknas transfereringar till hushåll som Pensionsmyndigheten och Försäkringskassan hanterar. Här ingår ålderspensioner, ekonomisk trygghet för familjer och barn, ersättning vid sjukdom och funktionsnedsättning som sjukpenning, aktivitets- och sjukersättning, arbetsskadeersättning samt assistansersättning m.fl. stöd till personer med funktionsnedsättning.

De totala kostnaderna för transfereringar i form av lämnade bidrag m.m. ökade med 37 miljarder kronor mellan 2016 och 2017.

Transfereringar till hushåll

Transfereringarna till hushåll ökade med 17 miljarder kronor under 2017. De transfereringar som redovisas är utbetalningar exklusive statlig ålderspensionsavgift. Statlig ålderspensionsavgift ingår i budgetens utgifter för t.ex. sjukpenning och är en betalning från anslag till pensionssystemet för att finansiera pensionsrätterna för bl.a. de personer som får sjukpenning och andra sociala förmåner. Den del av den statliga ålderspensionsavgiften som går till premiepensionssystemet (14 procent 2017) finns med bland transfereringar till hushållssektorn men redovisas separat. Nettoöverföringen till premiepensionssystemet var 32 miljarder kronor 2017, vilket var 0,1 miljarder kronor mindre än 2016. Överföringarna till och från AP-fonderna ingår inte i transfereringar till hushåll, utan nettoöverföring som är negativ redovisas som bidrag från AP-fonden (socialförsäkringssektorn), se not 3 Intäkter av bidrag.

Högre pensioner

Transfereringar till hushåll inom socialförsäkringen ökade med 15 miljarder kronor netto. Kostnaderna för ålderspensioner vid sidan av statens budget ökade med 14 miljarder kronor. Ålderspensioner ökade eftersom den genomsnittliga inkomstrelaterade ålderspensionen är högre för yngre och nyblivna pensionärer. Indexeringsreglerna innebar att inkomstpensionerna och tilläggs pensionerna till personer över 65 år räknades upp med 2,8 procent mellan 2016 och 2017. I december 2017 fick 2 134 544 pensionärer inkomstgrundad ålderspension, vilket var 33 992 personer fler än i december 2016.

Premiepensionerna ökade med 1,5 miljarder kronor eller 19,5 procent. Det främsta skälet till utbetalningsökningen är den s.k. tjugondelsinfasningen som gör att varje ny årskull som går i pension har en större andel i det nya pensionssystemet. Dessutom ökar antalet årskullar med rätt till premiepension varje år eftersom bara pensionärer födda år 1938 eller senare kan ha rätt till premiepension. Ytterligare skäl till utbetalningsökningen är att börskurserna steg något under 2016, att många fonder gjorde valutakursvinster och att räntorna sjönk vilket medförde kursvinster. Allt detta påverkade uppräknningen av många premiepensioner vid årsskiftet 2016/2017.

Ersättning vid ålderdom, som är anslagsfinansierade pensioner och stöd, minskade totalt med 1,3 miljarder kronor. Garantipension minskade med 0,8 miljarder kronor. Minskningen beror huvudsakligen på att inkomstpensionen höjdes medan prisbasbeloppet sänktes något. Garantipensionen avräknas mot en höjd inkomstpension. Nya ålderspensionärer har inkomstgrundad pension i betydligt större utsträckning än äldre ålderspensionärer. Därför är det en lägre andel av de nya pensionärerna som får garantipension. Detta gör också att utgiften minskar något över tid. Efterlevandepensioner till vuxna minskade med 0,4 miljarder kronor eftersom änkepensionen är under avveckling. Bostadstillägget minskade med 0,2 miljarder kronor. Minskningen beror huvudsakligen på att inkomstpensionen höjdes relativt kraftigt 2017 och bostadstillägget är inkomstprövat.

Sjukpenningtalet minskade för första gången sedan 2010

Kostnaden för sjukpenning minskade med 1,6 miljarder kronor (4,6 procent). Under 2017 minskade sjukpenningtalet för första gången sedan 2010. Nedgången beror på att en allt större andel sjukfall avslutas under det första sjukskrivningsåret och att antalet nya sjukfall börjat minska. Sjukpenningtalet anger hur många dagar med sjukpenning och rehabiliteringspenning som betalas ut per försäkrad i Sverige under ett år. Mellan 2010 och 2016 ökade talet med 80 procent för att vända nedåt i början på 2017. För december var sjukpenningtalet 10,1 dagar vilket är en minskning med 7,2 procent jämfört med december 2016. Kvinnor har i likhet med tidigare nästan ett dubbelt så högt sjukpenningtal som män, 13,3 dagar jämfört med 6,9.

Antalet personer som fick någon form av sjukpenning har minskat från 224 952 i december 2016 till 203 070 i december 2017, vilket motsvarar en minskning på 10,1 procent. Antalet personer som fått sjukpenning har sedan 2016 minskat inom alla delförmåner. Störst förändring har skett inom rehabiliteringspenningen, där minskningen uppgår till 16,9 procent. Även antalet personer med sjukpenning på normalnivå har minskat med 13,5 procent. Andelen psykiatriska diagnoser är fortsatt hög och är sedan flera år den vanligaste orsaken till sjukskrivning. I september 2017 låg dessa diagnoser bakom 45 procent av pågående sjukskrivningar. Inom de psykiatriska diagnoserna har den största ökningen skett i diagnosen anpassningsstörningar och reaktion på svår stress, som ligger bakom ungefär hälften av alla nya sjukskrivningar. Den bortre tidsgränsen för sjukpenning har tagits bort från 2016, vilket ger längre sjukperioder.

Sjukfrånvaron bland anställda i Sverige ligger strax under den genomsnittliga europeiska nivån.

Färre får aktivitets- och sjukersättning

Aktivitets- och sjukersättningen minskade med 1,2 miljarder kronor (3 procent). Sjukersättning kan beviljas främst till personer i åldrarna 30 till 64 år om arbetsförmågan bedöms vara stadigvarande nedsatt på grund av sjukdom med minst en fjärdedel. Sjukersättning betalades ut till 276 682 personer i december 2017. Det är en minskning med 5,4 procent jämfört med december 2016. Minskningen fortsätter eftersom antalet nytillkomna är lågt samtidigt som stora grupper övergår till ålderspension. Det låga inflödet är en följd av att regelverket ställer höga krav på stadigvarande nedsättning av arbetsförmågan. Sedan 2014 förekommer endast beslut om sjukersättning som gäller tills vidare eftersom ersättningsformen tidsbegränsad sjukersättning har fasats ut. Aktivitetsersättning kan beviljas till personer i åldrarna 19 till 29 år om de har nedsatt arbetsförmåga på grund av sjukdom med minst en fjärdedel. Aktivitetsersättning betalades ut till 36 295 personer i december 2017. Det är en minskning med 6,2 procent jämfört med december 2016.

Statlig assistansersättning ökar

Kostnaderna för assistansersättning inkluderar även kommunernas andel av kostnaden för assistansersättning. De ökade med 1,5 miljarder kronor (5,5 procent). Ökningen beror på den tillfälligt låga assistansersättningen 2016 då efterskottsbetalning infördes. Ökningen förklaras också av att trots att färre personer har rätt till ersättningen beviljas de ofta ersättning för fler timmar. I december 2017 hade 14 886 personer assistansersättning vilket är en minskning med 5,4 procent jämfört med 2016.

Kostnader för föräldraförsäkringen

Inom området ekonomisk trygghet för familjer och barn ökade kostnaderna för föräldraförsäkringen med 1,4 miljarder kronor. Kostnaderna för barnbidragen ökade med 0,9 miljarder kronor. Ökningen av föräldrapenning och barnbidrag beror på att både antalet barn och medelersättningen från föräldraförsäkringen stiger. Ökningen beror också på begränsningen av antalet föräldrapenningdagar som får sparas efter att barnet fyllt fyra år som gäller sedan 2014. Detta har medfört att föräldrar till barn födda 2014 tagit ut totalt 3,3 miljoner dagar under 2017 vilket är ungefär 1,3 miljoner dagar fler än föräldrar till barn födda 2013. Flerbarnstillägget höjdes från den 1 januari 2017. Migrationen bidrar också till ökningen. Från första juli 2017 ändrades dock reglerna inom föräldraförsäkringen vilket innebär att föräldrar till barn över ett år får ett mindre antal föräldrapenningdagar när de flyttar till Sverige.

Män tar successivt ut en större andel av dagarna med föräldrapenning, men ökningen går långsamt.

Arbetslöshetsersättningen minskade

Bland de övriga transfereringarna till hushåll minskade kostnaderna för arbetsmarknadsområdet med 2,3 miljarder kronor. Arbetslöshetsersättningen minskade med 0,2 miljarder kronor och aktivitetsstödet med 1,1 miljarder kronor. Arbetslösheten minskade från i genomsnitt 7,0 procent 2016 till 6,7 procent 2017 enligt Arbetsförmedlingens statistik. (I genomsnitt under 2017 uppgick arbetslösheten till 6,7 procent enligt SCB:s arbetskraftsundersökning (AKU). Under 2016 var genomsnittet 6,9 procent.)

Antalet inskrivna som arbetslösa hos Arbetsförmedlingen var 6 000 färre än i december för ett år sedan. Totalt var 366 000 personer inskrivna som arbetslösa. Det är stora skillnader i arbetslöshet bland inrikes och utrikes födda men den minskade i båda grupperna. För inrikes födda var arbetslösheten 4,0 procent och för utrikes födda 22,2 procent. Antalet inskrivna kvinnor har ökat medan antalet inskrivna män har minskat. Ökningen bland kvinnor beror främst på att fler utrikes födda kvinnor nu är inskrivna i etableringsuppdraget. I december hade drygt 11 000 personer en extratjänst främst i kommunerna. Extratjänster är till för nyanlända och långtidsarbetslösa.

Andelen av de arbetslösa som har rätt till arbetslöshetsersättning har fallit från 80 procent 2006 till ca 33 procent 2017. Andelen sjunker då många nyanlända förstärker de senaste årens trend att fler människor är nytillträdda på arbetsmarknaden och inte har hunnit tjäna in a-kassa.

Lönegarantiersättningen minskade

Kostnaden för Lönegarantiersättning minskade med 0,3 miljarder kronor. Under 2016 betalades ersättningar till följd av Stampen-koncernens rekonstruktion ut.

Ökade studiemedel

Kostnaden för studiemedel ökade med 0,2 miljarder kronor vilket beror på att antalet studerande med studiemedel på gymnasial nivå ökade 2017. Återföring av reserveringar för förluster i utlåningsverksamheten ökade kostnaderna med 0,3 miljarder kronor jämfört med 2016.

Mer etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare

Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare ökade med 1,1 miljarder kronor. Antalet asylsökande och kommunmottagna flyktingar beskrivs under kommunersättning för flyktingmottagande. Migrationsverkets bidrag till hushåll har ökat med 0,2 miljarder kronor eftersom kostnaderna för offentligt biträde i utlänningsärenden ökat.

32 miljarder kronor till premiepensionssystemet

Nettoöverföring till premiepensionssystemet redovisas som en transferering till hushåll mot bakgrund av att systemet ses som en del av hushållssektorn i nationalräkenskaperna (se avsnitt Redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar).

Beloppet består av de socialavgifter, allmänna pensionsavgifter och statliga ålderspensionsavgifter som överförts till premiepensionssystemet, med avdrag för utbetalda premiepensioner (3,6 miljarder kronor), som ingår i utbetalda ålderspensioner.

Transfereringar till företag ökade

Transfereringar till företag ökade med 2,5 miljarder kronor. Transfereringar finansierade med EU-medel för gårdsstöd, landsbygdsåtgärder m.m. ökade med 1,4 miljarder kronor. Arbetsförmedlingens köp av arbetsmarknadsutbildning minskade med 0,6 miljarder kronor. Det beror främst på att sysselsättningsfasen inom jobb- och utvecklingsgarantin avvecklas och att antalet deltagare minskat.

Investeringsstöd för bostadsbyggande ökade

Bidrag till privata företag och kommunala bolag ökade med 0,7 miljarder kronor jämfört med föregående år. Under 2016 och 2017 infördes ett investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande. Utbetalningarna verkställdes under 2017 och det förklarar en stor del av ökningen mellan åren. Vinnovas nya satsningar på små och medelstora företag har blivit fullt genomförda 2017 vilket gav en ökning på 0,3 miljarder kronor.

Transfereringar till kommuner ökade

De senaste årens ökning av bidragen till kommuner har fortsatt.

Transfereringarna till kommuner ökade totalt med 15 miljarder kronor. De allmänna bidragen till kommuner ökade med 16 miljarder kronor. De innefattar den kommunalekonomiska utjämningen som netto redovisas på statens budget där det generella statsbidraget sammanförts med utjämningsystemet.

Ökad ersättning till kommunerna för ingående mervärdesskatt

Kommunernas ersättning för ingående mervärdesskatt ökade med 3,4 miljarder kronor till följd av ökad konsumtion.

Stöd till kommuner med anledning av flyktingsituationen

Kommuner och landsting fick 7,0 miljarder kronor från ett nytt anslag *Stöd med anledning av flyktingsituationen* vilket förklarar en ökning mellan åren. Den kommunalekonomiska utjämningen till kommuner och landsting ökade med

6,7 miljarder kronor. Av den ökningen avsåg 3,0 miljarder kronor också stöd med anledning av flyktingsituationen.

Kommuner och landsting fick 9,8 miljarder kronor i tillfälligt stöd med anledning av flyktingsituationen 2015. Stödet betalades ut i december 2015 men skulle även täcka kostnader som förväntades uppstå 2016. I statens resultaträkning redovisades stödet kassamässigt och därmed i sin helhet på 2015. Det förklarar varför inget stöd redovisades i resultaträkningen 2016.

Kommunersättning för flyktingmottagande minskade

Migrationsverkets bidrag till kommuner för integration och migration minskade med 5,6 miljarder kronor. Ersättningar och bostadskostnader inklusive periodiseringar minskade med 9,0 miljarder kronor. Minskningen förklaras av att antalet barn och unga har minskat kraftigt mellan åren. Dessutom infördes ett nytt ersättningssystem för mottagandet av ensamkommande barn och unga 1 juli 2017. Ersättningen för ensamkommande sänktes då till 1 350 från 1 900 kronor per dygn.

Kommunerna får också kommunersättning under två år när de tar emot nyanlända med uppehållstillstånd. När beslut om uppehållstillstånd har beviljats skrivs de asylsökande ut ur mottagningssystemet och blir istället placerade i kommuner. Ersättningar till kommuner vid flyktingmottagande ökade med 3,4 miljarder kronor.

Totalt ansökte 25 666 om asyl 2017. Syriska medborgare är fortfarande den största gruppen med 5 718 ansökningar men den har minskat med 13,5 procent. Antalet asylsökande var 28 939 under 2016 och 162 877 under 2015. Under 2017 ansökte 1 336 ensamkommande barn och unga om asyl. Det var betydligt färre än 2016 och 2015 då 2 199 respektive 35 369 ensamkommande barn och unga kom. Det totala antalet kommunmottagna uppgick under 2017 till 68 442. Under 2016 och 2015 var antalet kommunmottagna 68 761 respektive 51 197.

Läkemedelsförmånerna ökade

Bidrag för läkemedelsförmånerna ökade med 1,7 miljarder kronor. Framförallt ökade kostnaderna för NOAK, ett läkemedel som används som strokeförebyggande vid förmaksflimmer. Även kostnaderna för cancerläkemedel och läkemedel mot ADHD och diabetes ökade.

Professionsmiljard och resursförstärkning till landstingen

Från anslaget *Bidrag till folkhälsa och sjukvård* fick landstingen en miljard kronor i resursförstärkning 2016. Satsningen var tillfällig vilket förklarar minskningen med 1,0 miljard kronor 2017. Kommunerna fick återigen 1,0 miljard kronor 2017, den s.k. professionsmiljarden. Syftet är att höja kvaliteten och effektiviteten inom hälso- och sjukvården.

Arbetsmarknadspolitiska program

Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser ökade med 0,9 miljarder 2017. I december hade drygt 11 168 personer extratjänster främst i kommunerna. Extratjänster är till för nyanlända och långtidsarbetslösa.

Satsningar inom skolområdet

Kommunerna fick 1,2 miljarder kronor mer i bidrag till lärarlöner och 0,9 miljarder kronor mer för fler anställda i lågstadiet 2017. Utveckling av skolväsendet och annan pedagogik ökade med 0,9 miljarder kronor. Medel för lågstadielyftet betalades 2016 och ledde därför till en minskning med 1,0 miljard kronor mellan åren.

Minskat bidrag till regional kollektivtrafik och vård

Trafikverkets bidrag till primärkommuner och landsting till regional kollektivtrafik minskade med 0,7 miljarder kronor. Landstingen fick 0,3 miljarder kronor mindre i bidrag för sjukskrivningsprocessen.

Avgiften till Europeiska unionen

Bland transfereringar till utlandet ökade avgiften till EU med 3,0 miljarder kronor netto. Den periodiserade reduceringen av EU-avgiften påverkade till stor del utfallet för 2016. Det gör att kostnaden för den BNI-baserade avgiften minskade med 2,0 miljarder kronor. Kostnaden för den mervärdesskattebaserade avgiften ökade med 5,4 miljarder kronor. Till skillnad mot redovisningen på statens budget redovisas avgiften här periodiserad.

Kostnaden för bistånd och andra internationella bidrag genom Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida) ökade med 1,6 miljarder kronor. Sidas bidrag till multilaterala och internationella organisationer och fonder ökade mest. Det internationella biståndet räknas av för flyktingkostnader. För 2017 beräknades utgifterna för internationellt bistånd vara drygt 6 miljarder kronor lägre än de skulle varit utan avräkning för flyktingkostnader. För 2015 och 2016 var avräkningen 9 miljarder kronor respektive 6 miljarder kronor.

Migrationsverkets utbetalning av dagersättning till asylsökande redovisas i enlighet med nationalräkenskaperna som bidrag till övriga länder. Dagersättning betalas från anslaget Ersättningar och bostadskostnader, anslagsposten Ersättningar till asylsökande. Även ersättningar från anslaget Utresor för avvisade och utvisade redovisas som bidrag till övriga länder. Dessa ersättningar minskade med 0,9 miljarder kronor.

Not 5 Avsättning till/upplösning av fonder

<i>Miljoner kronor</i>	2017	2016
Resolutionsreserven	6 379	3 374
Kärnavfallsfonden	2 618	5 334
Insättningsgarantifonden	1 971	2 908
Stabilitetsfonden	-206	3 137
Övriga fonder	-21	-57
Summa	10 741	14 696

Avsättning till fonder i staten avser främst Resolutionsreserven, Insättningsgarantifonden och Stabilitetsfonden som förvaltas av Riksgäldskontoret samt Kärnavfallsfonden.

Resolutionsreserven bildades 2016 och tillförs nu resolutionsavgifter och avkastning på fonderade medel. Den ökade med 6 379 miljoner kronor, vilket avser resolutionsavgifter med 6 511 miljoner kronor och en negativ avkastning på 132 miljoner kronor som beror på räntekostnader.

Avsättningen till Kärnavfallsfonden sjönk under 2017, på grund av att marknadsvärderingen av tillgångar påverkade fonden negativt. Avsättningen för 2017 inkluderar en värdeminskning med 881 miljoner kronor, som kan jämföras med att marknadsvärdet ökade med 1 759 miljoner kronor under 2016. Det finansiella nettot exklusive marknadsvärdeförändringar förbättrades däremot med ca 200 miljoner kronor. Avgifterna från reaktorinnehavarna betalas i förhållande till levererad energi och bestäms årligen av regeringen. Dessa ökade med 269 miljoner kronor. Kostnaderna för ersättningar till reaktorinnehavarna ökade med nära 400 miljoner kronor till 2 033 miljoner kronor, vilket bidrog till att avsättningen minskade.

Avsättningen till Insättningsgarantifonden beror på det ekonomiska resultatet i garantiverksamheten. Avsättningarna till fonden minskade på grund av negativa marknadsvärdeförändringar. Insättningsgarantiavgifterna uppgick till 1 858 miljoner kronor, vilket är en ökning med 318 miljoner kronor.

Stabilitetsfonden bildades 2008 med 15 000 miljoner kronor från anslag på statens budget. Under 2017 minskade den med 205 miljoner kronor beroende på räntekostnader som lett till negativ finansiell avkastning. De tidigare stabilitetsavgifterna har upphört efter bildandet av resolutionsreserven (se not 42).

Övriga fonder i staten är numera förhållandevis små och det gäller därmed även avsättningar till och upplösning av dessa fonder. Mer information om vilka fonder som redovisas av statliga myndigheter finns i not 42.

Not 6 Kostnader för personal*Miljoner kronor*

	2017	2016
<i>Lönekostnader inklusive arbetsgivaravgifter</i>		
Polismyndigheten	15 335	14 645
Försvarmakten	11 518	11 076
Arbetsförmedlingen	6 900	6 530
Försäkringskassan	6 129	5 972
Skatteverket	5 255	5 211
Kriminalvården	5 063	4 817
Trafikverket	4 970	4 594
Lunds universitet	4 301	4 242
Regeringskansliet	4 122	3 949
Domstolsverket	4 094	3 848
Uppsala universitet	3 858	3 701
Migrationsverket	3 761	3 635
Göteborgs universitet	3 433	3 269
Stockholms universitet	3 024	2 906
Karolinska institutet	2 979	2 935
Kungl. Tekniska högskolan	2 316	2 269
Umeå universitet	2 210	2 229
Försvarets materielverk	2 135	2 026
Linköpings universitet	2 047	2 044
Statens institutionsstyrelse	1 939	1 859
Sveriges lantbruksuniversitet	1 775	1 677
Tullverket	1 101	1 102
Transportstyrelsen	1 093	1 024
Linnéuniversitetet	1 084	1 034
Lantmäteriet	1 054	1 017
<i>Affärsverk</i>		
Lufftartsverket	993	1 007
Sjöfartsverket	919	904
Svenska kraftnät	323	325
Övriga myndigheter	34 103	32 480

Summa lönekostnader inklusive arbetsgivaravgifter	137 834	132 330
Eliminering av arbetsgivaravgifter	-33 035	-31 630
Summa lönekostnader efter eliminering av arbetsgivaravgifter	104 799	100 700
<i>Pensionskostnader</i>		
Polismyndigheten	2 067	1 953
Försvarsmakten	1 948	1 910
Regeringskansliet	748	646
Trafikverket	741	680
Arbetsförmedlingen	730	668
Försäkringskassan	677	635
Lunds universitet	643	628
Domstolsverket	640	592
Skatteverket	590	577
Uppsala universitet	536	499
Göteborgs universitet	509	484
Karolinska institutet	458	429
Kriminalvården	434	399
Stockholms universitet	415	379
Umeå universitet	363	348
Migrationsverket	359	350
Kungl. Tekniska högskolan	319	300
Riksdagsförvaltningen	318	492
Linköpings universitet	316	302
Försvarets materielverk	283	274
Sveriges lantbruksuniversitet	247	231
Åklagarmyndigheten	197	183
Statens institutionsstyrelse	167	161
<i>Affärsverk</i>		
Luffartsverket	692	589
Sjöfartsverket	246	226
Svenska kraftnät	122	107
Övriga myndigheter	5 017	4 664
Statens tjänstepensioner:		
Utbetalda pensioner	10 169	10 080
Förändring av försäkringstekniska avsättningar	8 355	4 640
Eliminering av premieintäkt för statliga tjänstepensioner m.m.	-13 467	-12 551
Summa pensionskostnader	24 838	20 875
<i>Övriga personalkostnader</i>		
Regeringskansliet	455	415
Försvarsmakten	418	373
Polismyndigheten	243	264

Arbetsförmedlingen	237	258
Trafikverket	206	190
Kriminalvården	161	148
Migrationsverket	129	152
Försäkringskassan	107	131
Skatteverket	102	101
<i>Affärsverk</i>		
Sjöfartsverket	48	55
Svenska kraftnät	27	24
Luffartsverket	25	27
Övriga myndigheter	2 079	2 083
Summa övriga personalkostnader	4 237	4 221
Total summa kostnader för personal	133 874	125 796

Statens kostnader för personal ökade med 8,1 miljarder kronor eller 6,4 procent. Löner, inklusive lagstadgade arbetsgivaravgifter ökade med 4,2 procent, pensionskostnaderna ökade med 10,8 procent och övriga personalkostnader ökade med 0,4 procent.

Lönerna ökade med 4,2 procent

Lönekostnader inklusive lagstadgade arbetsgivaravgifter ökade med 5,5 miljarder kronor, vilket motsvarar ca 4,2 procent. Lagstadgade arbetsgivaravgifter uppgick under 2017 till 31,42 procent av lönesumman, vilket är samma procentsats som för 2016. Myndigheternas inbetalda arbetsgivaravgifter, löneskatter m.m. är statsinterna transaktioner och därmed inga kostnader för staten och har därför eliminerats.

Trafikverkets lönekostnader ökade med 8,2 procent vilket beror på ökat antal anställda genom riktade satsningar främst på underhåll och operativ trafikledning. Andelen egen personal har ökat medan antalet konsulter har minskat.

De ökade lönekostnaderna på Transportstyrelsen, 6,7 procent, beror på rekrytering av ny personal för att frigöra mer erfarna medarbetare för ett antal tillkommande uppgifter inom implementeringen av fjärde järnvägspaketet.

Domstolsverkets lönekostnader ökade med 6,4 procent vilket främst beror på ett ökat antal anställda inom migrationsdomstolarna till följd av att antalet mål ökat.

Pensionskostnaderna ökade med 19 procent

Statens tjänstepensionsverk (SPV) redovisar statens tjänstepensionsåtagande. Det har påverkats av att räntan i beräkningsgrunderna enligt den särskilda trögrörlighetsmetoden som används i årsredovisningen för staten sänktes till 0,5 procent från 0,7 procent 2016. Sänkningen av ränteantagandet ökade tjänstepensionsskulden med 6,4 (6,2) miljarder kronor. En annan faktor som har stor

inverkan på skuldförändringen är förändringen av prisbasbeloppet, indexering. Tjänstepensionerna enligt PA 03 och PA 16 är värdesäkrade så därför räknas de om med förändringen av prisbasbeloppet. Föregående år sänktes prisbasbeloppet vilket innebar att tjänstepensionsskulden minskade med ca 1 miljard kronor. I år har prisbasbeloppet höjts vilket resulterat i att pensionsskulden räknats upp med 2,5 miljarder kronor. Nettoökningen av statens pensionsskuld föregående år var 4,6 miljarder kronor medan den i år är 8,3 miljarder kronor. Detta förklarar att statens pensionskostnader i år är ca 4 miljarder högre än 2016. En mer detaljerad beskrivning av de faktorer som ingår i förändringen av statens pensionsavsättning finns i not 43. De tre affärsverken och Riksdagsförvaltningen är de myndigheter som vid sidan av SPV redovisar väsentliga pensionsåtaganden. För dessa myndigheter tillämpar SPV andra försäkringstekniska grunder än de som används vid beräkningen av statens tjänstepensionsåtagande. För 2017 har därför Luftfartsverkets, Sjöfartsverkets, Svenska kraftnäts och Riksdagsförvaltningens pensionsskulder räknats om enligt samma princip som tillämpas för statens tjänstepensionsskuld i årsredovisningen för staten. En närmare beskrivning av detta finns i avsnittet Redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar.

Myndigheternas pensionskostnader består främst av premier för statens avtalsenliga tjänstepensioner, vilket utöver premien till SPV för anställda födda före 1988 även innefattar avgifter till kompletterande ålderspension (Kåpan) och den individuella ålderspensionen (Iåp). Från och med 2016 finns ett nytt pensionsavtal i staten, PA 16, vilket innebär att tjänstepensionerna för anställda födda fr.o.m. 1988 är så gott som helt premiebestämda. Pensionspremiernas storlek för de förmånsbestämda tjänstepensionerna beror på åldersfördelningen och löneläget hos personalen vid respektive myndighet. Premier för förmånsbestämda avtalsförsäkringar betalas till och hanteras till största delen av SPV och den delen har därför eliminerats i resultaträkningen. Däremot har särskilda organ som inte är myndigheter hand om den kompletterande och individuella ålderspensionen samt de nya premierna enligt PA 16. Myndigheternas premier för dessa elimineras därför inte. Detsamma gäller också för några myndigheter som gör egna pensionsavsättningar. Kostnaderna för dessa ingår i statens pensionskostnader och elimineras inte.

På myndighetsnivån ökade Regeringskansliets pensionskostnader med 16 procent vilket beror på att myndigheten fr.o.m. 2017 har kostnadsfört och tagit upp en pensionsavsättning för lokala pensionsförmåner vid utlandsmyndigheter.

Riksdagsförvaltningens pensionskostnader minskade med 35 procent vilket beror på en minskad pensionsavsättning för ledamöters pensioner.

Övriga personalkostnader ökade med 0,4 procent

Övriga personalkostnader består av kostnader för personalutbildning, traktamenten m.m. De ökade sammantaget med 0,4 procent från föregående år.

Årsarbetskrafter*Myndighet*

	2017	2016
Polismyndigheten	26 237	25 297
Försvarsmakten	18 828	18 935
Arbetsförmedlingen	13 243	13 033
Försäkringskassan	12 381	12 618
Kriminalvården	9 791	9 536
Skatteverket	9 396	9 476
Migrationsverket	7 153	7 015
Trafikverket	6 979	6 555
Lunds universitet	6 637	6 647
Domstolsverket	6 089	5 840
Uppsala universitet	5 960	5 943
Göteborgs universitet	5 647	5 500
Karolinska institutet	4 749	4 820
Stockholms universitet	4 738	4 691
Regeringskansliet	4 630	4 460
Umeå universitet	3 564	3 666
Kungl. Tekniska högskolan	3 563	3 572
Statens institutionsstyrelse	3 513	3 585
Försvarets materielverk	3 372	3 288
Linköpings universitet	3 145	3 588
Sveriges lantbruksuniversitet	2 847	2 774
Kronofogdemyndigheten	1 997	2 077
Lantmäteriet	1 895	1 832
Linnéuniversitetet	1 786	1 737
Tullverket	1 757	1 825
Transportstyrelsen	1 755	1 902
Luleå tekniska universitet	1 347	1 422
Malmö högskola	1 341	1 312
Statens jordbruksverk	1 336	1 250
Åklagarmyndigheten	1 239	1 211
Skogsstyrelsen	1 176	854
Statistiska centralbyrån	1 121	1 161
Örebro universitet	1 117	1 097
Pensionsmyndigheten	1 066	1 053
Karlstads universitet	1 032	1 024
<i>Affärsverk</i>		
Sjöfartsverket	1 039	1 046
Luffartsverket	973	983
Svenska kraftnät	601	576
Övriga myndigheter	37 888	36 817
Totalt	222 928	220 018

Måttet årsarbetskrafter ska visa de anställdas arbetsvolym under ett räkenskapsår räknat i antalet heltidstjänster. Som anställd räknas inte den som är uppdragstagare (konsult) även om denna arbetar med samma uppgifter som anställda. Anställda i utlandet, vars löner betalas med myndighetens medel, ska ingå när antalet årsarbetskrafter räknas fram. Den arbetstid som räknas in ska vara den tid som myndigheten har betalat lön eller annan ersättning för i utbyte mot arbete. Omräkning till heltidstjänster innebär att deltidsanställd personal ingår i summa antal årsarbetskrafter med den procentandel av en heltidstjänst som deras tjänstgöring utgör. Uppgifterna i tabellen bygger på myndigheternas rapportering i statens informationssystem Hermes. Under 2017 ökade antalet årsarbetskrafter totalt med 2 910 stycken eller med 1,3 procent.

Hos Skogsstyrelsen ökade antal årsarbetskrafter med nästan 38 procent vilket beror på att myndigheten under 2017 har räknat in anvisad personal från Arbetsförmedlingen, ca 200 personer, i årsarbetskräftena.

Not 7 Kostnader för lokaler*Miljoner kronor*

	2017	2016
Migrationsverket	2 386	4 861
Polismyndigheten	2 298	2 189
Försvarsmakten	2 169	2 156
Kriminalvården	1 513	1 412
Regeringskansliet	1 470	1 437
Lunds universitet	998	1 004
Domstolsverket	862	829
Kungl. Tekniska högskolan	836	808
Karolinska institutet	822	755
Uppsala universitet	735	723
Stockholms universitet	725	707
Arbetsförmedlingen	660	648
Göteborgs universitet	600	623
Försäkringskassan	599	587
Linköpings universitet	516	500
Skatteverket	499	485
Försvarets materielverk	478	469
Umeå universitet	418	408
Sveriges lantbruksuniversitet	411	404
Trafikverket	342	335
Statens institutionsstyrelse	339	320
Malmö högskola	222	209
Luleå tekniska universitet	218	216
Örebro universitet	196	192
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	185	179
Linnéuniversitetet	184	210
Tullverket	133	136
<i>Affärsverk</i>		
Sjöfartsverket	51	46
Luftfartsverket	41	41
Svenska kraftnät	41	37
Övriga myndigheter	4 750	4 785
Eliminering av inomstatliga lokalkostnader	-4 280	-4 406
Summa	21 417	23 305

Som kostnader för lokaler redovisas myndigheters kostnader för hyrda lokaler. Redovisningen per myndighet är brutto och inkluderar även hyra till andra statliga myndigheter. Elimineringar av inomstatliga lokalkostnader avser lokalkostnader för de myndigheter som hyr sina lokaler av Fortifikationsverket och Statens fastighetsverk.

Migrationsverkets hyreskostnader minskade med 2 475 miljoner kronor eller 51 procent. Förändringen beror framförallt på en minskning av antalet tillfälliga boenden för asylsökande. Antalet inskrivna i anläggningsboenden minskade med ca 44 procent.

Not 8 Vissa garanti- och kreditkostnader

Miljoner kronor

	2017	2016
Exportkreditnämnden	645	2 957
Riksgäldskontoret	-305	-382
Boverket	2	5
Summa	342	2 581
<i>Varav utbetalda skadeersättningar inklusive skaderelaterade kostnader*</i>		
Exportkreditnämnden	1 410	1 529
<i>Varav återvunna förluster för skadeersättningar inklusive skaderelaterade kostnader*</i>		
Exportkreditnämnden	-228	-1 053
Riksgäldskontoret	-126	-15
<i>Summa</i>	<i>-354</i>	<i>-1 068</i>
<i>Varav förändring av skadeersättningar och regressfordringar*</i>		
Exportkreditnämnden	-537	2 481
Boverket	2	5
Riksgäldskontoret	60	-304
<i>Summa</i>	<i>-475</i>	<i>2 182</i>
<i>Varav Riksgäldskontorets nedskrivningar för förväntade låneförluster</i>	<i>-239</i>	<i>-63</i>
Summa	342	2 581

* Med beaktande av återförsäkringar

Under posten vissa garanti- och kreditkostnader redovisas kostnader för statlig garanti- och utlåningsverksamhet som inte redovisas bland transfereringar. Bland transfereringar redovisas garanti- och utlåningskostnader där det finns ett väsentligt inslag av subventioner.

I avsnittet för statens verksamhet redovisas garanti- och kreditkostnader i en egen post eftersom de har annan karaktär än övriga driftkostnader och de kraftiga variationerna mellan åren är jämförelsestörande.

Vissa garanti- och kreditkostnader minskade med 2 239 miljoner kronor jämfört med föregående år. Skaderelaterade kostnader är kostnader för indrivning och skadeförebyggande åtgärder. Exportkreditnämndens (EKN:s) utbetalda skadeersättningar rör främst ett fåtal affärer med skador som uppstått tidigare år. EKN:s återvunna förluster för skadeersättningar uppgår till 228 miljoner kronor, från framför allt Pakistan, Argentina och Irak. Återvinningarna var 825 miljoner kronor högre förra året när sanktionerna mot Iran hade tagits bort. Förändring av skadeersättningar och regressfordringar minskade kostnaderna för EKN, med sammanlagt 537 miljoner kronor.

Riksgäldskontorets återvunna förluster för skadeersättningar, 126 miljoner kronor, minskar kostnaderna och består framför allt av utdelning från Orio AB som har ökat jämfört med föregående år. Som förändring av skadeersättningar och regressfordringar redovisar Riksgäldskontoret 60 miljoner kronor i kostnader för nedskrivning av finansiella tillgångar, regressfordringar och andra tillgångar i garanti- och utlåningsverksamheten. Riksgäldskontoret minskade nedskrivningen för förväntade låneförluster med 239 miljoner kronor till följd av minskad utlåning, vilket innebär en kostnadsminskning.

Boverkets garantier som långgivare kan teckna rör främst lån till bostadsbyggande.

Not 9 Övriga driftkostnader*Miljoner kronor*

	2017	2016
<i>Övriga driftkostnader - tjänster</i>		
Trafikverket	36 196	36 061
Försvarsmakten	16 107	16 603
Försvarets materielverk	6 382	6 195
Polismyndigheten	2 641	2 478
Statens fastighetsverk	2 458	2 211
Kärnavfallsfonden	2 055	1 677
Karolinska institutet	1 611	1 535
Skatteverket	1 544	1 457
Naturvårdsverket	1 434	1 470
Fortifikationsverket	1 271	1 291
Arbetsförmedlingen	1 237	994
Göteborgs universitet	1 220	1 187
Försäkringskassan	1 177	1 247
Lunds universitet	1 080	1 088
Migrationsverket	1 070	1 267
Regeringskansliet	977	789
Uppsala universitet	943	786
Transportstyrelsen	938	1 056
Statens skolverk	876	856
Kriminalvården	825	754
Umeå universitet	803	846
Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete	786	695
Övriga myndigheter	18 148	17 211
<i>Summa tjänster</i>	<i>101 779</i>	<i>99 755</i>
<i>Övriga driftkostnader - varor</i>		
Försvarets materielverk	11 134	11 402
Trafikverket	4 902	4 092
Försvarsmakten	2 588	2 654
Polismyndigheten	1 006	1 025
Migrationsverket	732	2 278
Fortifikationsverket	538	529
Kriminalvården	452	428
Karolinska institutet	449	445
Lunds universitet	315	335
Uppsala universitet	309	423
Göteborgs universitet	241	237

Kungl. Tekniska högskolan	228	218
Statens fastighetsverk	217	220
Skatteverket	201	178
Stockholms universitet	180	184
Sveriges lantbruksuniversitet	159	160
Transportstyrelsen	143	157
Arbetsförmedlingen	119	111
Statens institutionsstyrelse	118	122
Statens jordbruksverk	111	108
Kustbevakningen	111	103
Umeå universitet	107	120
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	104	81
Övriga myndigheter	1 774	1 967
<i>Summa varor</i>	<i>26 238</i>	<i>27 577</i>
<hr/>		
<i>Affärsverk, övrig drift – varor och tjänster</i>		
Svenska kraftnät	6 697	6 777
Sjöfartsverket	1 075	1 015
Luffartsverket	1 014	1 042
<i>Summa affärsverk, övrig drift – varor och tjänster</i>	<i>8 786</i>	<i>8 834</i>
<hr/>		
<i>Övriga driftkostnader - reparationer, diverse m.m.</i>		
Försvarsmakten	2 759	2 686
Trafikverket	690	713
Kriminalvården	309	321
Polismyndigheten	284	216
Migrationsverket	223	278
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	212	223
Kustbevakningen	192	157
Arbetsförmedlingen	172	180
Regeringskansliet	164	161
Försvarets materielverk	150	172
Lunds universitet	139	145
Stockholms universitet	129	121
Uppsala universitet	128	131
Karolinska institutet	106	109
Kungl. Tekniska högskolan	100	100
Riksdagsförvaltningen	95	94
Sveriges lantbruksuniversitet	91	84
Göteborgs universitet	88	82
Specialpedagogiska skolmyndigheten	86	79

Linköpings universitet	84	83
Skatteverket	82	85
Försäkringskassan	82	88
Domstolsverket	81	97
Umeå universitet	80	85
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	356	414
Luffartsverket	110	107
Sjöfartsverket	66	71
Övriga myndigheter	1 226	1 254
<i>Summa övriga driftkostnader - reparationer, diverse m.m.</i>	<i>8 284</i>	<i>8 337</i>
<i>Aktivering utveckling av anläggningstillgångar i egen regi</i>		
Trafikverket	-23 773	-21 860
Myndigheter i försvarssektorn	-7 722	-7 719
Statens fastighetsverk	-1 477	-1 149
Försäkringskassan	-374	-349
Regeringskansliet	-139	-161
Arbetsförmedlingen	-101	-79
Skatteverket	-99	-68
Polismyndigheten	-88	-88
Kustbevakningen	-74	-85
Pensionsmyndigheten	-65	-66
Uppsala universitet	-64	-47
Umeå universitet	-52	-47
<i>Affärsverk</i>		
Sjöfartsverket	-366	-216
Luffartsverket	-1	-
Övriga myndigheter	-600	-663
<i>Summa aktivering utveckling av anläggningstillgångar i egen regi</i>	<i>-34 996</i>	<i>-32 598</i>
Eliminering av inomstatliga transaktioner	-21 841	-22 022
Total summa övriga driftkostnader	88 251	89 883

Övriga driftkostnader är myndigheternas köp av tjänster, varor, reparationer och diverse andra driftkostnader. Redovisning görs brutto under varje avsnitt och raden eliminering gäller köp av varor och tjänster mellan myndigheter. Totala övriga driftkostnader minskade med 1,6 miljarder kronor jämfört med föregående år.

Trafikverket upphandlar entreprenader och konsulter för byggande och underhåll av vägar och järnvägar samt för planering och projektering. Trafikverkets övriga driftkostnader påverkas av de aktiveringar som görs såväl för köp av tjänster som för köp av varor. Aktiveringarna gäller järnvägsanläggningar, produktionsanläggningar samt väganläggningar. Aktivering innebär att kostnader för köp av varor och tjänster förs bort från resultaträkningen och tas upp som investering i balansräkningen. Under året har Trafikverket aktiverat 1,9 miljarder kronor mer än föregående år för utveckling av anläggningstillgångar i egen regi vilket minskade de totala driftkostnaderna. Samtidigt ökade kostnader för varor och tjänster med 0,9 miljarder kronor men totala driftkostnaderna hos Trafikverket minskade trots detta totalt med 0,9 miljarder kronor jämfört med föregående år.

Försvarens minskade driftkostnader förklaras delvis av att beredskapsinventarier har uttrangerats. Driftkostnaderna minskade också för materiellnära tjänster för anskaffning och vidmakthållande av materiel och anläggningar

Minskade driftkostnader för varor hos Försvarets materielverk gäller främst flygmateriel, för stridsflygsystem. Av driftkostnader för materielförsörjningstjänster avser den största förändringen marinmateriel.

Polismyndighetens driftkostnader för inköp av tjänster ökade jämfört med föregående år. Det beror huvudsakligen på att antalet studenter vid polisens grundutbildning var fler än tidigare.

Migrationsverkets driftkostnader för inköp av varor minskade med 1,5 miljarder kronor till följd av det minskade antalet tillfälliga boenden.

Svenska kraftnät har till uppgift att hålla effektbalansen i det svenska elkraftsystemet. Under 2017 sjönk kostnaderna något för inköp av förlustkraft, energiersättning och transit.

Not 10 Avskrivningar och nedskrivningar*Miljoner kronor*

	2017	2016
Trafikverket	10 355	9 857
Försvarsmakten	7 751	8 027
Fortifikationsverket	811	740
Polismyndigheten	742	746
Försäkringskassan	730	610
Lunds universitet	471	447
Statens fastighetsverk	429	433
Kriminalvården	361	323
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	338	274
Uppsala universitet	304	293
Skatteverket	256	266
Regeringskansliet	251	261
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	940	792
Sjöfartsverket	207	207
Luffartsverket	164	146
Övriga myndigheter	4 293	4302
Summa	28 403	27 724

I posten ingår avskrivningar och nedskrivningar på anläggningstillgångar.

Trafikverkets av- och nedskrivningar ökade med 498 miljoner kronor. Det beror främst på avskrivningar på väg- och järnvägsanläggningar (se not 18 och 19).

Försvarsmaktens avskrivningar minskade med 276 miljoner kronor vilket främst beror på minskade avskrivningar på lånefinansierade immateriella anläggningstillgångar som huvudsakligen utgörs av balanserade utgifter för utveckling av system PRIO (se not 15 Balanserade utgifter för utveckling).

Not 11 Resultat från andelar i hel- och delägda företag*Miljoner kronor*

	2017	2016
Resultat från andelar i företag med bestämmande statligt inflytande		
Vattenfall AB	8 420	-26 324
Akademiska Hus AB	6 453	5 148
Luossavaara-Kiirunavaara AB (LKAB)	4 803	-978
Specialfastigheter Sverige AB	1 719	1 638
SBAB Bank AB	1 709	1 570
Sveaskog Holding AB	1 359	1 190
AB Svensk Exportkredit	772	780
Jernhusen AB	657	1 217
Apoteket AB	566	637
SJ AB	523	650
Svensk-Danska Broförbindelsen AB (SVEDAB)	470	481
Teracom Group AB (Teracom Boxer Group)	451	1 005
Swedavia AB	407	717
Almi Företagspartner AB	235	132
Svevia AB	175	358
Infranord AB	134	167
Lernia AB	41	28
AB Svensk Bilprovning	39	67
Swedfund International AB	26	-43
Vasallen AB	23	-13
RISE Holding AB	22	44
Metria AB	15	12
Apoteksgruppen i Sverige Holding AB	5	0
Kungliga Dramatiska Teatern AB	5	-15
AB Göta Kanalbolag	0	0
Arlandabanan Infrastructure AB	0	0
European Spallation Source ESS AB	0	-1
AB Svenska miljöstyrningsrådet	-	0
Fouriertransform AB	-	143
Inlandsinnovation AB	-	-82
Miljömärkning Sverige AB	-	0
Svenska Spel AB	-	-
Kungliga Operan AB	-1	0
Voksenåsen A/S	-1	-1
Swedesurvey AB	-4	1
Statens Bostadsomvandling AB	-18	-21
Apotek Produktion & Laboratorier AB	-25	0

Systembolaget AB	-26	10
Svenska Rymdaktiebolaget	-47	-18
Saminvest AB	-75	-
Green Cargo AB	-105	-225
PostNord AB	-206	-962
Samhall AB	-237	-175
Övriga företag som redovisas av Kammarkollegiet	2	1
<i>Summa Kammarkollegiet</i>	<i>28 286</i>	<i>-12 862</i>
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät - Svenska Kraftnät Gasturbiner AB	21	4
Sjöfartsverket - Sjöfartsverket Holding AB	0	3
Luffartsverket - LFV Holding AB	-7	2
Övriga myndigheter	14	13
<i>Summa resultat från andelar i företag med bestämmande statligt inflytande</i>	<i>28 314</i>	<i>-12 840</i>
Resultat från andelar i företag med väsentligt statligt inflytande		
Telia Company AB (TeliaSonera AB)	3 582	1 392
Nordiska Investeringsbanken NIB	788	761
SOS Alarm Sverige AB (SOSAB)	37	22
AB Bostadsgaranti	2	6
VisitSweden AB	-1	-7
SAS AB	-	-16
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät - Nord Pool ASA m.fl.	22	11
<i>Summa resultat från andelar i företag med väsentligt statligt inflytande</i>	<i>4 430</i>	<i>2 169</i>
<i>Resultat från andelar i hel- och delägda företag - totalt</i>		
Resultat från andelar i företag med bestämmande statligt inflytande	28 314	-12 840
Resultat från andelar i företag med väsentligt statligt inflytande	4 430	2 169
Summa	32 744	-10 671

Med bestämmande statligt inflytande avses när statens ägarandel överstiger 50 procent.

Med väsentligt statligt inflytande avses när statens ägarandel uppgår till högst 50 och lägst 20 procent.

Det resultat som redovisas ovan baseras på det redovisade nettoresultatet hos bolagen enligt årsbokslut för respektive år, utom i några fall då ett tidigare delårsbokslut använts. Resultatandelarna har ökat med 43,4 miljarder kronor jämfört med 2016 och uppvisar ett totalt resultat på 32,7 miljarder kronor.

Vattenfalls resultat förbättrades med 34,7 miljarder kronor till en vinst på 8,4 miljarder kronor. Förbättringen avser främst frånvaron av förluster från avvecklad verksamhet, som föregående år uppgick till 23,8 miljarder kronor. Minskade nedskrivningar och avsättningar har förbättrat resultatet med 17,7 miljarder kronor.

Akademiska hus AB visade 1,3 miljarder kronor bättre resultat än föregående år. Förbättringen är främst hänförlig till ökade positiva värdeförändringar i fastigheter med 1,3 miljarder kronor.

Resultatet för LKAB förbättrades med 5,8 miljarder kronor. Förbättringen avser främst högre marknadspriser på järnmalm och ett gynnsammare utfall för pris- och valutasäkringar.

SBAB Bank AB förbättrade resultatet med 0,1 miljarder kronor, vilket främst beror på ett förbättrat räntenetto med 0,3 miljarder kronor.

Specialfastigheter Sverige AB visade 0,5 miljarder kronor bättre resultat än föregående år vilket främst beror på ökad positiv värdeförändring på förvaltningsfastigheter.

SBAB Bank AB förbättrade resultatet med 0,4 miljarder kronor, vilket främst beror på ett förbättrat räntenetto med 0,4 miljarder kronor.

Sveaskog AB redovisade ett förbättrat resultat med 0,2 miljarder kronor främst beroende på högre priser och ett bättre resultat i plantverksamheten.

Jernhusen AB försämrade resultatet med 0,6 miljarder kronor. Resultatet påverkades negativt främst av minskade värdeförändringar på fastigheter med 0,9 miljarder kronor.

SJ försämrade sitt rörelseresultat med 0,2 miljarder kronor, till en del beroende av att SJ under 2017 inte längre körde pendeltågen i Stockholms län, vilket också förklarar andelens resultatförsämring med 0,1 miljarder kronor.

Teracom Group AB försämrade resultatet med 0,6 miljarder kronor. Resultatet 2016 inkluderar avyttringen av dotterbolaget Boxer, som medförde en reavinst på 0,7 miljarder kronor.

Swedavia AB försämrade resultatet med 0,3 miljarder kronor, främst orsakat av minskade realisationsvinster.

Almi Företagspartner AB förbättrade resultatet med 0,1 miljarder kronor. Den främsta orsaken är att riskkapitalverksamheten ökade sitt resultat med 0,2 miljarder kronor.

Resultatet för Svevia AB försämrades med 0,2 miljarder kronor, bl.a. som en följd av dålig lönsamhet på flera stora projekt.

Green Cargo AB minskade förlusten med 0,1 miljarder kronor främst genom ökade transportvolymerna och minskade skattekostnader.

PostNord AB minskade förlusten med 0,8 miljarder kronor, vilket till största delen avser jämförelsestörande kostnader, som minskade med 0,8 miljarder kronor. Dessa bestod under 2017 av 0,5 miljarder kronor i avsättningar för medarbetare med särskilda villkor och året dessförinnan mest av nedskrivningar av goodwill och anläggningstillgångar för 1,2 miljarder kronor.

Fouriertransform AB och Inlandsinnovation AB har överförts till Saminvest AB

Resultatandelarna från Systembolaget har reducerats med respektive års betalda utdelning på 0,3 miljarder kronor respektive 0,2 miljarder kronor. Utdelningen redovisas istället som skatteintäkt. Resultatet före denna omföring uppgick till 0,3 miljarder kronor 2017 och 0,3 miljarder kronor 2016.

Resultatet i Svenska Spel AB uppgick till 4,7 miljarder kronor, vilket är 0,2 miljarder kronor sämre än föregående år. Resultatet behandlas inte som resultat från andelar i årsredovisningen för staten. Istället redovisas utdelade belopp som skatteintäkt.

EES (European Spallation Source) är likviderat under 2017.

Telia Company AB redovisade en 2,2 miljarder kronor högre resultatandel, vilket främst avser resultat från avyttrad verksamhet där resultatandelen förbättrats med 4,4 miljarder kronor. I denna inkluderades 2016 andelen av en avsättning för en eventuell finansiell sanktion på totalt 12,5 miljarder kronor i samband med korruptionsutredningar av myndigheter i Nederländerna och USA. Resultatandelen har under 2017 påverkats positivt av att kostnaden för sanktionen blev ca en tredjedel lägre än beräknat. Resultatandelen för kvarvarande verksamhet har försämrats med 3,0 miljarder kronor, avseende både rörelseresultat och finansiella poster.

Resultatet för Nordiska Investeringsbanken NIB avser perioden 1 september 2016 till 31 augusti 2017.

Not 12 Nettokostnad för statsskulden*Miljoner kronor*

	2017	2016
<i>Finansiella intäkter och kostnader för förvaltning av statsskulden</i>		
Ränteintäkter avseende upplåning i svenska kronor	13 107	14 620
Ränteintäkter avseende upplåning i utländsk valuta	1 130	1 049
<i>Summa ränteintäkter</i>	<i>14 237</i>	<i>15 669</i>
Räntekostnader avseende upplåning i svenska kronor	-27 567	-27 725
Räntekostnader avseende upplåning i utländsk valuta	-3 240	-2 996
<i>Summa räntekostnader</i>	<i>-30 807</i>	<i>-30 721</i>
Realiserade valutakursförändringar (netto)	1 947	2 480
Orealiserade valutakursförändringar (netto)	228	-9 448
Överkurs vid emission (netto)	13 165	10 514
Intäktsförda, preskriberade obligationer m.m.	0	0
Realiserade kursförändringar (netto)	-9 525	-9 680
Provisioner till banker m.fl.	-60	-67
Summa	-10 815	-21 253

Riksgäldskontoret redovisar finansiella intäkter och kostnader för förvaltning av statsskulden. De innefattar även intäkter och kostnader för skuldskötselåtgärder.

Under 2017 uppgick nettokostnaden för statsskulden (räntor, över- och underkurser och valutakursförändringar m.m.) till 10,8 miljarder kronor, vilket innebär att nettokostnaden minskade med 10,4 miljarder kronor från föregående år. Positiv påverkan från ökade orealiserade valutakursförändringar med 9,7 miljarder kronor och ökade överkurser med 2,7 miljarder kronor har uppvägt den negativa effekten av minskade ränteintäkter med 1,4 miljarder kronor.

Not 13 Övriga finansiella intäkter*Miljoner kronor*

	2017	2016
Riksbankens inlevererade överskott	2 500	2 800
Skatteverket	2 308	1 865
Exportkreditnämnden	1 905	1 241
Kärnavfallsfonden	1 966	1 777
Centrala studiestödsnämnden	816	1 337
Kammarkollegiet	258	983
Riksgäldskontoret	187	83
Försäkringskassan	103	122
Försvarets materielverk	31	20
Trafikverket	29	77
Värdeförändringar finansiella instrument		
Pensionsmyndigheten, Försäkringskassan m.fl.	17	79
Kärnavfallsfonden	-	1 759
Riksgäldskontoret	-	182
Affärsverk		
Svenska kraftnät	19	13
Luffartsverket	4	7
Sjöfartsverket	0	15
Övriga myndigheter	171	237
Summa	10 313	12 598

Övriga finansiella intäkter minskade med 2,3 miljarder kronor främst beroende på värdeförändring av finansiella instrument.

Riksbanken levererade in ett överskott på 2,5 miljarder kronor.

Skatteverket redovisar främst räntor i skattekontosystemet.

Kärnavfallsfondens intäkter omfattar ränteintäkter för nominella placeringar.

Centrala studiestödsnämndens finansiella intäkter består bl.a. av räntor på studielån.

Not 14 Övriga finansiella kostnader*Miljoner kronor*

	2017	2016
Exportkreditnämnden	1 948	856
Kammarkollegiet	588	2
Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete	119	-6
Trafikverket	72	63
Statens jordbruksverk	68	0
Regeringskansliet	43	29
Försvarets materielverk	33	9
<i>Värdoförändringar finansiella instrument</i>		
Riksgäldskontoret	1 047	70
Kärnavfallsfonden	881	17
Kammarkollegiet	6	52
Göteborgs universitet, Karolinska institutet m.fl.	22	16
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	34	43
Sjöfartsverket	6	0
Luffartsverket	1	0
Övriga myndigheter	75	99
Aktivering av finansiella kostnader	-24	-25
Summa	4 919	1 225

Övriga finansiella kostnader ökade med 3,7 miljarder kronor främst på grund av värdoförändring på finansiella instrument.

Exportkreditnämndens finansiella kostnader gäller främst beräknade och realiserade kursförluster för premier och skadefordringar.

Trafikverkets finansiella kostnader är bl. a. valutakursförluster på fordringar och skulder.

Regeringskansliets finansiella kostnader är i huvudsak valutakursförluster.

I noten redovisas finansiella kostnader per myndighet brutto. Några myndigheter har aktiverat räntekostnader i samband med anläggningsprojekt, eftersom räntan är en del av de utgifter myndigheten tar upp som tillgång för att bygga anläggningen.

5.2 Noter till balansräkningen

Not 15 Balanserade utgifter för utveckling

Miljoner kronor

	2017	2016
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	25 184	22 253
Årets investeringar, anskaffningsutgifter	487	728
Årets investeringar, egen utveckling	2 036	1 786
Försäljning/utrangering	-821	-275
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	26 886	24 492
Ingående ackumulerade avskrivningar	-17 495	-14 853
Årets avskrivningar och nedskrivningar	-2 210	-2 220
Minskning av ack avskrivningar vid utrangering/försäljning	699	265
Utgående ackumulerade avskrivningar	-19 006	-16 808
Summa	7 880	7 684

Beloppen för ingående balans för ackumulerat anskaffningsvärde och ackumulerade avskrivningar kan skilja sig något från utgående balans, beroende på att det förekommer justeringar av ingående balans eller överföringar mellan myndigheter direkt mot det ackumulerade värdet.

Miljoner kronor

	2017	2016
Försäkringskassan	1 413	1 453
Försvarsmakten	593	913
Trafikverket	565	288
Skatteverket	492	461
Polismyndigheten	463	422
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	301	249
Sjöfartsverket	48	33
Övriga myndigheter	4 004	3 865
Summa	7 880	7 684

I posten Balanserade utgifter för utveckling ingår främst egenutvecklade it-system och program. Totalt ökade tillgångarna för balanserade utgifter för utveckling med 196 miljoner kronor 2017. De största tillgångarna finns hos Försäkringskassan, Försvarsmakten, Trafikverket, Skatteverket, och Polismyndigheten.

Försäkringskassan har balanserade utgifter för utveckling av it-system på 1 413 miljoner kronor. Den största delen avser it-stöd för ärendehantering, självbetjäningstjänster och automatisering. Försäkringskassan har kvar it-system för

pensionshantering även efter Pensionsmyndighetens bildande. På uppdrag av Pensionsmyndigheten vidareutvecklar Försäkringskassan dessa system och fakturerar för kostnader för avskrivningar på dessa tillgångar.

Försvarsmaktens del av balanserade utgifter för utveckling uppgår till 593 miljoner kronor. Det avser i huvudsak utveckling av system PRIO som lanserades 2009. PRIO är ett integrerat affärssystem för ledning, HR, ekonomi och logistik som etappvis införs i verksamheten.

Trafikverket och Skatteverket har balanserade utgifter för utveckling av it-system på 565 miljoner kronor respektive 492 miljoner kronor.

Polismyndighetens balanserade utgifter för utveckling är 463 miljoner kronor, en ökning med 42 miljoner kronor jämfört med 2016.

Av de totala investeringarna under 2017 på 2 523 miljoner kronor står Försäkringskassan för 544 miljoner kronor, Trafikverket för 282 miljoner kronor och Skatteverket för 171 miljoner kronor.

Not 16 Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar

Miljoner kronor

	2017	2016
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	4 658	4 245
Årets investeringar, anskaffningsutgifter	402	421
Årets investeringar, egen utveckling	4	9
Försäljning/utrangering	-151	-164
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	4 912	4 512
Ingående ackumulerade avskrivningar	-3 237	-2 939
Årets avskrivningar och nedskrivningar	-419	-385
Minskning av ack avskrivningar vid utrangering/försäljning	160	145
Utgående ackumulerade avskrivningar	-3 496	-3 179
Summa	1 417	1 332

Beloppen för ingående balans för ackumulerat anskaffningsvärde och ackumulerade avskrivningar kan skilja sig något från utgående balans, beroende på att det förekommer justeringar av ingående balans eller överföringar mellan myndigheter direkt mot det ackumulerade värdet.

<i>Miljoner kronor</i>		
	2017	2016
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	316	182
Polismyndigheten	105	107
Kriminalvården	59	79
Skatteverket	39	54
Tullverket	32	39
<i>Affärsverk</i>		
Luffartsverket	395	365
Svenska kraftnät	103	100
Sjöfartsverket	12	11
Övriga myndigheter	357	394
Summa	1 417	1 332

Under posten Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar redovisas i första hand köpta it-system och program. Posten ökade med 85 miljoner kronor jämfört med året innan.

Luffartsverket har under året investerat i fortsatt utveckling och anpassning av flygledningssystemet för fortsatt utbyggnad av flygtrafikledning på distans.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har tillgångar på 316 miljoner kronor. Tillgångarna avser främst investeringar i det nationella radiokommunikationssystemet Rakel. Ökningen jämfört med 2016 beror till stor del på att MSB omklassificerat en del av systemet under året från en annan balanspost.

Polismyndighetens rättigheter uppgår till 105 miljoner kronor.

Kriminalvårdens rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar består huvudsakligen av kommunikationsplattform och immateriella delar i säkerhetsinstallationer och uppgår till 59 miljoner kronor.

Svenska kraftnäts och Sjöfartsverkets rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar uppgår till 103 miljoner kronor respektive 12 miljoner kronor. Svenska kraftnäts rättigheter består främst av markrättigheter i form av servitut och ledningsrätter samt nyttjanderättigheter för optoförbindelser.

Not 17 Förskott avseende immateriella anläggningstillgångar*Miljoner kronor*

	2017	2016
Länsstyrelsen i Västra Götalands län	1	-

Förskott avseende immateriella anläggningstillgångar förekommer i mycket liten utsträckning. Det förskott som Länsstyrelsen i Västra Götalands län redovisar avser kostnader för nytt it-system.

Not 18 Statliga väganläggningar*Miljoner kronor*

	2017	2016
Ingående anskaffningsvärde	228 793	221 042
Årets anskaffning	21	-2
Årets färdigställande från pågående investering	8 102	7 753
Försäljning/utrangering		
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	236 916	228 793
Ingående ackumulerade avskrivningar	-89 825	-84 810
Årets avskrivningar	-5 364	-5 014
Ackumulerad avskrivning	-95 188	-89 825
Summa	141 728	138 968

Trafikverket redovisar investeringar i statliga väganläggningar. Anskaffningskostnad för mark för väganläggningsändamål ingår i redovisat värde för väganläggningar. Från och med år 2016 tillämpas komponentavskrivning för samtliga väganläggningar och avskrivningstiden är mellan 10 och 95 år.

Värdet av väganläggningar som blev klara under 2017 var 8 103 miljoner kronor (överfört från Pågående nyanläggningar).

Bland färdigställda projekt ingår t.ex. E4 Tomtebodavägen–Haga södra, Riksväg 56 Stington–Tärnsjö, E6 Trafikplats Spillpengen och landsväg 288 Alunda–Gimo.

Not 19 Statliga järnvägsanläggningar*Miljoner kronor*

	2017	2016
Ingående anskaffningsvärde	209 289	201 899
Årets anskaffning	53	-13
Årets färdigställande från pågående investering	24 868	7 415
Försäljning/utrangering	-314	-13
Utgående anskaffningsvärde	233 895	209 289
Ingående avskrivningar	-63 104	-58 612
Årets avskrivningar	-4 701	-4 492
Försäljning/utrangering	282	-
Ackumulerad avskrivning	-67 523	-63 104
Årets nedskrivningar	-29	-
Försäljning/utrangering	29	-
Nedskrivningar	0	-
Summa	166 373	146 185

Trafikverket redovisar investeringar i järnvägsanläggningar. Anskaffningskostnad för mark för järnvägsändamål ingår i redovisat värde. Trafikverket tillämpar differentierade avskrivningstider, mellan 25 och 110 år, på samtliga järnvägsanläggningar.

Värdet av järnvägsanläggningar som blev klara under 2017 var 24 868 miljoner kronor (överfört från Pågående nyanläggningar). I objekt som färdigställt under 2017 ingår bl. a. Citybanan, Göteborgs hamnbana och Marieholmsbron, dubbelspår på sträckan Svartbäcken–Samnan och på sträckan Skutskär–Furuviik.

Not 20 Byggnader, mark och annan fast egendom*Miljoner kronor*

	2017	2016
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	65 309	64 186
Årets investeringar, anskaffningsutgifter	795	608
Årets investeringar, egen utveckling	6	9
Färdigställande av pågående nyanläggningar	1 570	831
Försäljning/utrangering	-102	-342
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	67 578	65 291
Ingående ackumulerade avskrivningar	-25 996	-24 777
Årets avskrivningar och nedskrivningar	-1 534	-1 454
Minskning av ack avskrivningar vid utrangering/försäljning	86	244
Utgående ackumulerade avskrivningar	-27 444	-25 988
Ingående ackumulerade uppskrivningar	80	80
Utgående ackumulerade uppskrivningar	80	80
Summa	40 215	39 384

Beloppen för ingående balans för ackumulerat anskaffningsvärde och ackumulerade avskrivningar kan skilja sig något från ingående balans, beroende på att det förekommer justeringar av ingående balans direkt mot det ackumulerade värdet.

Miljoner kronor

	2017	2016
Statens fastighetsverk	13 340	13 265
Naturvårdsverket	11 469	11 126
Fortifikationsverket	10 359	9 989
Riksdagsförvaltningen	1 159	1 132
Trafikverket	941	952
Sveriges lantbruksuniversitet	731	741
<i>Affärsverk</i>		
Sjöfartsverket	867	932
Svenska kraftnät	768	615
Luffartsverket	527	588
Övriga myndigheter	54	44
Summa	40 215	39 384

Ett tjugotal myndigheter förvaltar byggnader, mark och annan fast egendom för statens räkning.

Statens fastighetsverk förvaltar den del av statens fasta egendom som regeringen bestämmer. Större delen av fastigheterna tillhör det nationella kulturarvet. Exempel på fastigheter är de kungliga slotten, fästningar, nationalteatrarna, museerna, regeringens byggnader, landshövdingarnas residens och ambassadbyggnader i utlandet samt ett antal kungsgårdar och vissa markområden. Naturvårdsverket redovisar främst nationalparker och naturreservat. Många markområden är bokförda till ett värde som är långt under marknadsvärdet.

Fortifikationsverket förvaltar fastigheter avsedda för försvarsändamål samt ett antal byggnader klassade som statliga byggnadsminnen.

Riksdagsförvaltningen förvaltar bl.a. riksdagsbyggnaderna.

Det bokförda värdet för statens byggnader, mark och annan fast egendom är 40 215 miljoner kronor vilket är en ökning med 831 miljoner kronor jämfört med 2016.

Det bokförda värdet för Statens fastighetsverks byggnader, mark och annan fast egendom ökade med 75 miljoner kronor under 2017 till 13 340 miljoner kronor. Det ackumulerade anskaffningsvärdet var 19 227 miljoner kronor. Ökningen av bokfört värde beror delvis på att inga överföringar av byggnader skett i år och att några stora projekt tillgångsredovisats under året. Det största projektet som färdigställts är renoveringen av universitetshuset i Uppsala. Andra projekt som blivit färdigställda är bl. a. Utbyte Lindboskén i Botaniska trädgården i Uppsala och Stambyte mark vid Östersunds residens. Av årets totala av- och nedskrivningar på 1 534 miljoner kronor står Statens fastighetsverk för 411 miljoner kronor.

Naturvårdsverket köpte under 2017 mark för ca 80 blivande och utvidgade naturreservat eller nationalparker. Bland de större köpen finns ett köp i Västmanlands län som kommer att ingå i de blivande naturreservaten Östringby och Svartådalsmaderna. Vidare har 1 800 hektar mark förvärvats för naturvårdsändamål genom Ersättningsmark i Sverige AB (ESAB). Totalt ökade Naturvårdsverkets tillgångar för byggnader, mark och annan fast egendom med 343 miljoner kronor och är nu 11 469 miljoner kronor.

Fortifikationsverkets bokförda värde ökade med 370 miljoner kronor till 10 359 miljoner kronor. Det beror huvudsakligen på att ökade nyanskaffningar jämfört med 2016. Investeringar som avslutades under 2017 var bl.a. nybyggnad av helikopterhangar och transportplatta i Ronneby, nytt flygledartorn i Vidsel samt renovering av Stjärnhuset i Boden. Värdet av färdigställda tillgångar uppgick 2017 till 1 161 miljoner kronor inklusive direktavskrivna anläggningar.

Fortifikationsverkets av- och nedskrivningar för 2017 uppgick till 787 miljoner kronor.

Det bokförda värdet av Riksdagsförvaltningens byggnader, mark och annan fast egendom uppgick 2017 till 1 159 miljoner kronor.

Not 21 Förbättringsutgifter på annans fastighet

Miljoner kronor

	2017	2016
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	12 924	11 893
Årets investeringar, anskaffningsutgifter	1 393	1 412
Årets investeringar, egen utveckling	5	5
Försäljning/utrangering	-427	-446
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	13 895	12 864
Ingående ackumulerade avskrivningar	-7 653	-7 101
Årets avskrivningar och nedskrivningar	-962	-908
Minskning av ack avskrivningar vid utrangering/försäljning	397	415
Utgående ackumulerade avskrivningar	-8 219	-7 593
Summa	5 676	5 271

Beloppen för ingående balans för ackumulerat anskaffningsvärde och ackumulerade avskrivningar kan skilja sig något från ingående balans, beroende på att det förekommer justeringar av ingående balans direkt mot det ackumulerade värdet.

Miljoner kronor

	2017	2016
Polismyndigheten	783	753
Regeringskansliet	697	637
Försvarsmakten	304	235
Domstolsverket	295	233
Lunds universitet	291	330
Uppsala universitet	252	221
Kungl. Tekniska högskolan	244	237
Försvarets materielverk	232	231
Sveriges lantbruksuniversitet	206	224
Övriga myndigheter	2 372	2 170
Summa	5 676	5 271

Förbättringsutgifter på annans fastighet gäller sådana utgifter som myndigheten har haft för att anpassa hyrda lokaler till den egna verksamheten, exempelvis om- och tillbyggnationer, kabeldragningar för nätverk, larmanordningar samt reparationer och

underhåll i fall där utgifterna uppgått till väsentliga belopp. Totalt ökade statens förbättringsutgifter på annans fastighet med 406 miljoner kronor 2017.

Investeringarna var störst hos Polismyndigheten med 148 miljoner kronor. Det beror främst på stora ombyggnationer såsom t.ex. regionledningscentraler och ombyggnationer för anpassning vid verksamhetsförändringar. Regeringskansliet har fortsatt att investera i kontorslokalerna i främst Stockholm. Domstolsverkets investeringar uppgick till 109 miljoner kronor och avser ombyggnationer vid bl.a. tingsrätterna i Kalmar, Södertörn, Norrtälje och Nacka.

Not 22 Maskiner, inventarier, installationer m.m.

Miljoner kronor

	2017	2016
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	94 241	88 025
Årets investeringar, anskaffningsutgifter	4 021	4 317
Årets investeringar, egen utveckling	8	7
Årets överföringar från Pågående nyanläggningar	2 807	4 173
Försäljning/utrangering	-3 347	-2 840
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	97 730	93 683
Ingående ackumulerade avskrivningar	-58 381	-55 181
Årets avskrivningar och nedskrivningar	-5 788	-5 583
Minskning av ack avskrivningar vid utrangering/försäljning	3 076	2 891
Utgående ackumulerade avskrivningar	-61 093	-57 872
Summa	36 637	35 811

Beloppen för ingående balans för ackumulerat anskaffningsvärde och ackumulerade avskrivningar kan skilja sig något från utgående balans, beroende på att det förekommer justeringar av ingående balans direkt mot det ackumulerade värdet.

Miljoner kronor

	2017	2016
Kustbevakningen	2 334	2 500
Lunds universitet	1 779	1 615
Polismyndigheten	1 437	1 399
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	1 192	1 264
Försvarsmakten	1 191	1 138
Trafikverket	1 156	1 125
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	15 043	14 278
Sjöfartsverket	1 414	1 499
Luffartsverket	9	13
Övriga myndigheter	11 082	10 979
Summa	36 637	35 811

Datorer och kringutrustning, möbler, maskiner, installationer, bilar, fartyg, flyg och transportmedel är exempel på tillgångar som myndigheterna redovisar under denna post. Även tillgångar som innehas genom finansiell leasing ingår.

Affärsverket Svenska kraftnäts tillgångar består främst av kraftledningar, stationer, byggnader och mark, sjökablar, kontrollanläggningsdelar, optoförbindelser och tele- och informationssystem.

Innehavet för Kustbevakningen består bl. a. av övervakningsfartyg, vattenskotrar och flygplan och årets investeringar uppgår till 31 miljoner kronor.

Av årets totala investeringar på 4 021 miljoner kronor står Polismyndigheten för 477 miljoner kronor. Det förklaras främst av en ökad satsning på material för terrorbekämpning och förstärkningsvapen. Lunds universitet har investerat 284 miljoner kronor. Försvarsmakten har investerat 230 miljoner kronor vilket avser bl.a. maskiner och tekniska anläggningar, datorer och kringutrustningar samt standardfordon.

Not 23 Pågående nyanläggningar*Miljoner kronor*

	2017	2016
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	83 992	77 735
Årets investeringar, anskaffningsutgifter	5 531	4 753
Årets investeringar, egen utveckling	23 578	21 884
Årets överföring till färdig tillgång	-37 316	-20 266
Försäljning/utrangering	-3	5
Årets nedskrivningar	-81	-126
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	75 701	83 985
Summa	75 701	83 985

Beloppen för ingående balans för ackumulerat anskaffningsvärde och ackumulerade avskrivningar kan skilja sig något från utgående balans, beroende på att det förekommer justeringar av ingående balans eller överföringar mellan myndigheter direkt mot det ackumulerade värdet.

Miljoner kronor

	2017	2016
Trafikverket	61 226	71 092
Statens fastighetsverk	3 099	2 108
Fortifikationsverket	1 688	1 522
Karolinska institutet	613	226
Lunds universitet	213	424
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	6 696	7 054
Sjöfartsverket	556	252
Luffartsverket	209	111
Övriga myndigheter	1 401	1 196
Summa	75 701	83 985

Av det totala bokförda värdet på 75,7 miljarder kronor finns 61,2 miljarder kronor hos Trafikverket och 6,7 miljarder kronor hos Svenska kraftnät.

Årets investeringar uppgår totalt till 29,1 miljarder kronor. Trafikverkets investeringar uppgår till 23,1 miljarder kronor. Här ingår många mycket stora väg- och järnvägsprojekt som t.ex. E4 Förbifart Stockholm, Västsvenska vägpaket, ökad kapacitet järnväg Tomtebodavägen–Kallhäll samt nytt dubbelspår Järna–Linköping. Svenska kraftnäts investeringar uppgår till 1,8 miljarder kronor och avser främst Stockholms Ström, SydVästlänken och ledningsprojektet Storfinnforsen–Midskog.

Under 2017 färdigställde Trafikverket projektet Citybanan vilket gjorde att 20,5 miljarder kronor överfördes till färdig tillgång.

Not 24 Beredskapstillgångar

Miljoner kronor

	2017	2016
IB Anskaffningsvärde beredskapsinventarier	169 042	162 829
Förändring IB på grund av omklassificering	-	-175
Årets anskaffning	7 547	8 829
Årets försäljningar/utrangeringar	-339	-2 441
UB Anskaffningsvärde beredskapsinventarier	176 251	169 042
IB Beredskapsvaror i lager	23 033	21 337
Förändring IB på grund av omklassificering	1 851	988
Årets anskaffning	999	1 049
Årets övriga förändring	-431	-340
UB Beredskapsvaror i lager	25 452	23 033
UB Anskaffningsvärde beredskapstillgångar	201 702	192 075
IB Ackumulerade avskrivningar	-94 238	-88 885
Förändring IB på grund av omklassificering	-	105
Årets avskrivningar/nedskrivningar	-7 136	-7 251
Årets försäljningar/utrangeringar	292	1 794
UB Ackumulerade avskrivningar (avser beredskapsinventarier)	-101 083	-94 238
Summa	100 619	97 837

Beredskapstillgångar består av tillgångar både för civil och militär beredskap. Posten omfattar främst Försvarsmaktens tillgångar för militär beredskap. Tillgångar för civil beredskap är t.ex. läkemedel, fordon samt medicinsk utrustning.

Försvarsmakten delar in sina beredskapstillgångar i beredskapsinventarier och beredskapsvaror. Beredskapsinventarierna uppgår till 75,1 miljarder kronor och består av t.ex. flygplan, fartyg och stridsvagnar. Beredskapsvaror som t.ex. ammunition, reservmateriel och beklädnadsmateriel uppgår till 25,5 miljarder kronor. I posten ingår även tillgångar under uppbyggnad i Försvarets materielverk. Sammanlagt är 100,3 miljarder kronor av det utgående värdet militära beredskapstillgångar inklusive tillgångar under uppbyggnad.

Nyanskaffning av militära beredskapsinventarier uppgår till 7,5 miljarder kronor och av- och nedskrivningar uppgår till 7,1 miljarder kronor under 2017. Anskaffningen innefattar bl.a. utveckling och anskaffning av stridsflygplan JAS 39E, ubåt, brobandvagn, helikopter 14, hemvärnsfordon, livstidsförlängning av fartyget HMS Carlskrona och ledningsmateriel.

Beredskapslagrets värde ökade med 2,4 miljarder kronor under året. Ökningen beror främst på att Försvarsmakten invärderat beredskapsvaror som har anskaffats tidigare år och korrigerat lagervärdena.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har beredskapstillgångar bestående av materiel för räddningstjänst, andningsskydd och anläggningar för varningssignaler. Av det utgående värdet är MSB:s del knappt 0,2 miljarder kronor.

Not 25 Förskott avseende materiella anläggningstillgångar

Miljoner kronor

	2017	2016
Försvarets materielverk	4 005	4 074
Trafikverket	978	846
Övriga myndigheter	30	14
Summa	5 013	4 934

Under denna post redovisas förskott som myndigheten lämnat vid anskaffning av materiella anläggningstillgångar.

Posten hos Försvarets materielverk består av förskott till både utländska och svenska leverantörer. Förskotten till svenska leverantörer uppgår till 2,2 miljarder kronor och består huvudsakligen av förskott till SAAB AB för utveckling av JAS 39 E och SAAB Kockum för projekt ubåt A26. Förskotten till utländska leverantörer uppgår till 1,8 miljarder kronor och avser främst förskott för inköp av försvarsmateriel från försvarsmyndigheter i USA.

Trafikverkets förskott avser byggande av väg- och järnvägsanläggningar. Större förskott hos myndigheten är vägprojekten Förbifart Stockholm och Marieholmstunneln i Göteborg samt järnvägsprojekten Getingmidjan i Stockholm och Västlänken i Göteborg.

Not 26 Andelar i hel- och delägda företag

Miljoner kronor

	2017	2016
Summa andelar i företag med bestämmande statligt inflytande	276 792	250 186
Summa andelar i företag med väsentligt statligt inflytande	49 106	45 395
Riksbankens grundfond	1 000	1 000
Summa	326 898	296 581

Andelar i hel- och delägda företag är uppdelad på de företag där staten har ett bestämmande inflytande (när statens ägarandel överstiger 50 procent) och på

väsentligt statligt inflytande (när statens ägarandel uppgår till högst 50 och lägst 20 procent).

Förutom de förändringar vilka specificeras nedan är postens totala förändring en följd av förändringar i företagens justerade egna kapital, utbetalda utdelningar samt förvärv och avyttringar

Andelar i företag med bestämmande statligt inflytande

Miljoner kronor

	2017	2016	Statens ägarandel
Vattenfall AB	78 714	68 272	100,0%
Akademiska Hus AB	39 186	34 151	100,0%
Luossavaara-Kiirunavaara AB (LKAB)	36 348	30 551	100,0%
Sveaskog Holding AB	20 669	20 092	100,0%
AB Svensk Exportkredit	17 574	17 136	100,0%
SBAB Bank AB	14 310	13 816	100,0%
Specialfastigheter Sverige AB	9 066	7 844	100,0%
Swedavia AB	7 665	7 351	100,0%
Almi Företagspartner AB	7 264	7 029	100,0%
Jernhusen AB	7 223	6 744	100,0%
Saminvest AB	5 190	5	100,0%
Apoteket AB	4 748	4 200	100,0%
SJ AB	4 615	4 337	100,0%
Swedfund International AB	4 571	4 145	100,0%
PostNord AB	4 468	4 641	60,7%
Teracom Group AB (Teracom Boxer Group)	3 575	3 322	100,0%
Systembolaget AB	1 630	1 656	100,0%
Svensk-Danska Broförbindelsen AB (SVEDAB)	1 378	855	100,0%
Svevia AB	1 372	1 482	100,0%
Samhall AB	1 181	1 418	100,0%
RISE Research Institutes of Sweden Holding AB (IRECO Holding AB)	930	916	100,0%
Infranord AB	823	776	100,0%
Green Cargo AB	755	851	100,0%
Vasallen AB	551	528	100,0%
Statens Bostadsomvandling AB	476	494	100,0%
Svenska Rymdaktiebolaget	458	490	100,0%
Apoteksgruppen i Sverige Holding AB	390	385	100,0%
Lernia AB	384	354	100,0%
Apotek Produktion & Laboratorier AB	193	219	100,0%
AB Svensk Bilprovning	135	163	100,0%
Metria AB	128	115	100,0%

AB Göta Kanalbolag	39	39	100,0%
Kungliga Dramatiska Teatern AB	32	28	100,0%
Kungliga Operan AB	25	26	100,0%
Miljömärkning i Sverige AB	22	22	100,0%
SweRoad (Swedish National Road Consulting AB)	17	17	100,0%
Arlandabanan Infrastructure AB	10	10	100,0%
Voksenåsen A/S	5	6	100,0%
Swedesurvey AB	3	7	100,0%
European Spallation Source ESS AB	-	3	73,7%
Fouriertransform AB	-	3 186	100,0%
Inlandsinnovation AB	-	1 853	100,0%
Svenska Spel AB	0	0	100,0%
Affärsverk			
Svenska kraftnät – Svenska Kraftnät Gasturbiner AB	220	199	100,0%
Luffartsverket – LfV Holding AB	90	125	100,0%
Sjöfartsverket – Sjöfartsverket Holding AB	14	18	100,0%
Övriga andelar	345	309	-
Summa	276 792	250 186	

Andelsvärdet ovan är baserat på det justerade egna kapitalet hos företagen enligt bokslut per 31 december, utom i några fall då senaste delårsbokslutet använts.

Andelar i företag med bestämmande statligt inflytande ökade med knappt 27 miljarder kronor.

Vattenfalls andelsvärde ökade med 10,4 miljarder kronor, vilket främst förklaras av årets vinst på 8,4 miljarder kronor och poster redovisade direkt mot eget kapital på 2,0 miljarder kronor. Främst består posterna av positiva effekter av kassaflödessäkringar på 1,6 miljarder kronor, positivt netto av omräkningsdifferenser och valutasäkringar på 0,9 miljarder kronor och negativa omvärderingar relaterade till pensionsskulden på 0,6 miljarder kronor.

Akademiska hus ökade med 5,1 miljarder kronor, vilket beror på en ökning med årets resultat på 6,5 miljarder kronor och en minskning med 1,4 miljarder kronor i utdelning.

LKAB:s andelsvärde ökade med 5,8 miljarder kronor, vilket främst beror på årets vinst på 4,8 miljarder kronor samt direkta ökning av eget kapital med 1,0 miljard kronor. Den direkta kapitalökningen består främst av positiva kassaflödessäkringar

på 0,8 miljarder kronor en ökning av reserv för verkligt värde för finansiella tillgångar på 0,2 miljarder kronor.

Andelsvärdet för Sveaskog AB ökade med 0,6 miljarder kronor. Förändringen förklaras främst av årets resultat på 1,4 miljarder kronor samt utdelning till staten av 0,8 miljarder kronor.

Svensk Exportkredit AB ökade med 0,4 miljarder kronor, vilket i huvudsak förklaras av årets resultat på 0,8 miljarder kronor, negativ påverkan från kassaflödessäkring med 0,1 miljarder kronor och utdelning till staten av 0,2 miljarder kronor.

SBAB Bank AB ökade i värde med 0,5 miljarder kronor, främst som en följd av årets resultat på 1,7 miljarder kronor minskat med utdelning till staten av 0,6 miljarder kronor samt en direkt minskning av eget kapital med 0,5 miljarder kronor som framför allt avser kassaflödessäkringar.

Specialfastigheter i Sverige AB redovisade en ökning med 1,2 miljarder kronor, som väsentligen består av årets resultat på 1,7 miljarder kronor minskat med 0,5 miljarder kronor i utdelning.

Swedavia AB ökade andelsvärdet med 0,3 miljarder kronor, främst orsakat av årets vinst på 0,4 miljarder kronor samt 0,1 miljarder kronor i lämnad utdelning.

Almi Företagspartners andelsvärde ökade med 0,2 miljarder kronor, vilket avser årets resultat.

Jernhusen AB ökade med 0,5 miljarder kronor, vilket beror på årets resultat på 0,7 miljarder kronor samt utdelning av 0,2 miljarder kronor.

Saminvest AB tillfördes Fouriertransform AB och Inlandsinnovation AB, vilket tillsammans med årets förlust på 0,1 miljarder kronor förklarar andelens ökning med 5,2 miljarder kronor.

Apoteket AB ökade andelsvärdet med 0,5 miljarder kronor, vilket främst beror på årets resultat på 0,6 miljarder kronor och en direkt kapitalökning med 0,3 miljarder kronor vid omräkning av pensionsskulden. Utdelning av 0,3 miljarder kronor har minskat andelsvärdet.

SJ AB ökade med 0,3 miljarder kronor, vilket främst förklaras av årets resultat på 0,5 miljarder kronor, reducerat med utdelning till staten av 0,3 miljarder kronor.

Swedfund International AB ökade med knappt 0,4 miljarder kronor främst genom ett kapitaltillskott på 0,4 miljarder kronor.

Andelen i PostNord AB:s förlust uppgick till 0,2 miljarder kronor, vilket förklarar kapitalandelens minskning med motsvarande belopp.

Teracom AB ökade värdet med 0,3 miljarder kronor. Förändringen består av nettot av årets vinstandel på 0,5 miljarder kronor och utdelningen på 0,2 miljarder kronor.

Andelsvärdet för Systembolaget AB blev oförändrat under 2017. Årets resultat på 0,3 miljarder kronor utjämnades av en lika stor utdelning till staten.

Innehavet i SVEDAB har ökat med 0,5 miljarder kronor, vilket främst förklaras av årets resultat.

EES (European Spallation Source) har likviderats under 2017.

Svenska Spel AB bokförs till värdet av aktiekapital och reservfond (värdet uppgår till 260 000 kronor som i tabellen avrundats till noll miljoner kronor). Resultatet uppgick till 4,7 miljarder kronor och 4,8 miljarder kronor har utdelats till staten och i stort sett allt redovisas som skatteintäkt. Företagets egna kapital uppgick till 4,8 miljarder kronor vid årsskiftet.

Andelar i företag med väsentligt statligt inflytande

Miljoner kronor

	2017	2016	Statens ägarandel
Telia Company AB	37 275	33 499	37,3%
Nordiska Investeringsbanken (NIB)	11 568	11 614	34,6%
SOS Alarm Sverige AB (SOSAB)	136	99	50,0%
AB Bostadsgaranti	9	42	50,0%
VisitSweden AB	9	10	50,0%
Sweden House (Dom Shvetsii)	7	5	36,0%
<i>Affärsverk</i>			
Svenska kraftnät – Nord Pool Spot As m.fl.	102	126	-
Summa	49 106	45 395	

Andelar i företag med väsentligt statligt inflytande blev 3,7 miljarder kronor högre än föregående år. Andelen i Telia Company AB ökade i värde med 3,8 miljarder kronor, vilket främst beror på andelen av årets resultat på 3,6 miljarder kronor. Till staten betald utdelning uppgår till 3,2 miljarder kronor. Poster som direkt påverkar eget kapital medför en positiv påverkan med 3,4 miljarder kronor och består främst av valutakursdifferenser. Marknadsvärdet på statens aktier i Telia Company AB uppgick vid årsskiftet till 59,0 miljarder kronor.

Nordiska Investeringsbanken minskade något från föregående år. Periodens resultatandel uppgår till 0,8 miljarder kronor. Svenska staten fick en återbetalning av 0,1 miljarder kronor i samband med en justering av ägarandelen, vilken samtidigt medförde en minskning av andelsvärdet med 0,4 miljarder kronor. Även en utdelning till staten av 0,2 miljarder kronor reducerade andelsvärdet. Uppgifterna avser värdet enligt delårsbokslut per 31 augusti för respektive år.

Förutom de ovan nämnda förändringarna är postens totala förändring en följd av förändringar i företagens justerade egna kapital, utbetalda utdelningar samt förvärv och avyttringar.

Not 27 Andra långfristiga värdepappersinnehav

Miljoner kronor

	2017	2016
Kärnavfallsfonden, bostadsobligationer	31 376	32 748
<i>Investerings- och utvecklingsbanker, Kammarkollegiet och Sida</i>		
Europeiska investeringsbanken EIB	3 856	3 856
Europeiska utvecklingsbanken EBRD	1 040	1 040
Internationella återuppbyggnads- och utvecklingsbanken, IBRD	846	846
Afrikanska utvecklingsbanken, AfDB	630	568
Asiatiska banken infrastrukturinvest., AIIB	438	209
Internationella finansbolaget, IFC	181	181
Interamerikanska utvecklingsbanken IDB	147	147
Asiatiska utvecklingsbanken, AsDB	136	136
Interamerikanska investeringsbolaget, IIC	68	51
Multilaterala investeringsgarantiorganet, MIGA	22	22
Europarådets utvecklingsbank CEB	7	7
<i>Summa investerings- och utvecklingsbanker</i>	<i>7 371</i>	<i>7 063</i>
Exportkreditnämnden, obligationer	3 964	5 417
Riksgäldskontoret, obligationer m.m.	2 319	2 610
<i>Kammarkollegiet, övrigt</i>		
Orio AB (Saab Automobile Parts AB)	603	679
SAS	203	791
Andelar i aktie- och räntekonsortiet m.m.	210	208
Karolinska institutet, aktier, andelar och obligationer	453	501
Övriga myndigheter	582	578
Summa	47 081	50 595

Det största innehavet av värdepapper gäller bostadsobligationer (säkerställda obligationer) som innehas av Kärnavfallsfonden. De värderas till verkligt värde eftersom syftet med innehavet är att ge avkastning och värdeökning. Under året har denna del av fondens tillgångar sjunkit något, medan andelen statspapper som elimineras i årsredovisningen för staten har ökat (se även not 42 Fonder).

Sveriges andelar i internationella investeringsbanker och utvecklingsbanker redovisas av Kammarkollegiet och Sida, så att den myndighet som gör utbetalningar av kapitaltillskott och eventuella bidrag till respektive bank också tar upp andelsvärdet. Under året har Sida redovisat kapitaltillskott till utvecklingsbanker med 78 miljoner kronor.

Exportkreditnämndens innehav består av obligationer i utländska valutor. Som ett led i garantiverksamheten placerar Exportkreditnämnden erhållna garantiavgifter i olika finansiella tillgångar. Innehavet ska balansera nämndens åtaganden i respektive valuta. Cirka en tredjedel av beloppet är innehav i US-dollar och två tredjedelar är innehav i euro. Det är innehavet i dollar som minskade jämfört med föregående år, medan innehavet i euro är kvar på samma nivå.

Riksgäldskontorets innehav består till största delen nollkupongobligationer som övertogs i samband med avvecklingen av affärsverket Statens järnvägar. Syftet med obligationerna är att återbetala resterande lån som ursprungligen avsett finansiering av anläggningstillgångar uthyrda till SJ AB och Green Cargo AB.

Kammarkollegiet redovisar innehavet i Orio AB och SAS som Andra långfristiga värdepappersinnehav eftersom statens andel i dessa bolag understiger 20 procent. Värdet av statens innehav i SAS har skrivits ned under året med 588 miljoner kronor till anskaffningsvärde. Anskaffningsvärdet har beräknats som kapitalandelsvärdet på den kvarvarande andelen i samband med minskningen av statens ägarandel under 2016. Marknadsvärdet för statens ägarandel i SAS vid utgången av 2017 uppgår till 1 207,7 miljoner kronor.

Kammarkollegiets övriga värdepapper är främst de delar i Kammarkollegiets aktiekonsortium och räntekonsortium som innehas av fonder som Kammarkollegiet redovisar.

Not 28 Långfristiga fordringar*Miljoner kronor*

	2017	2016
Exportkreditnämnden		
– Skadefordringar	1 619	1 574
– Återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar och skadefordringar	320	334
<i>Summa Exportkreditnämnden</i>	<i>1 939</i>	<i>1 908</i>
Riksgäldskontoret	311	295
Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete	236	274
Trafikverket	183	664
Göteborgs universitet	91	96
<i>Affärsverk</i>		
Luftfartsverket	1 187	934
Svenska kraftnät	417	473
Sjöfartsverket	15	-
Övriga myndigheter	66	63
Summa	4 445	4 707

Långfristiga fordringar minskade med 262 miljoner kronor. Trafikverkets fordringar minskade, medan Luftfartsverkets ökade.

EKN värderar sina skadefordringar till 1 619 miljoner kronor, vilket motsvarar EKN:s förväntade återvinningsmöjligheter. Bruttofordringarna är 10 046 miljoner kronor. Nettofordringarna är endast 45 miljoner kronor högre än förra året men både fordringarnas bruttovärde och reserveringen för förväntad förlust ökade med mellan 900 och 1 000 miljoner kronor. EKN:s fordran för återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar och skadefordringar minskade något.

Riksgäldskontoret redovisar regressfordringar i garantiverksamheten som långfristiga fordringar.

Sida garanterar och subventionerar U-landskrediter i projekt som Sida bedömer kan få betydande utvecklingseffekter i landet. Posten består främst av det försäkringstekniskt beräknade nettovärdet på skadefordringar inom säkerhetsreserven som är knutet till U-kreditsystemet samt fordringar för garantiavgifter inom U-kreditsystemet.

Trafikverkets fordringar gäller säkerhet för finansiell handel på Nasdaq/OMX och dessa minskade med 481 miljoner kronor under året. Enligt regelverket hos Nasdaq/OMX måste Trafikverket ställa säkerhet för finansiella elderivatkontrakt och bidra till defaultfonden.

Göteborgs universitets fordringar gäller utlåning av donationsmedel till Akademiska Hus.

Luffartsverket har fordringar på Eurocontrol avseende terminal- och undervägsavgifter.

Svenska Kraftnäts fordringar består bl.a. av lånefordringar på dotter- och intresseföretag samt säkerhet för finansiell handel på Nasdaq/OMX. Säkerheterna minskade under 2017, medan långfristiga förutbetalda investeringsbidrag ökade.

Not 29 Utlåning*Miljoner kronor*

	2017	2016
Riksgäldskontoret		
Riksbanken	238 132	257 105
Irland	-	5 749
Svensk-Danska Broförbindelsen AB	5 626	5 282
A-train AB	957	990
Premiepensionssystemet	397	575
Volvo Aero AB	116	163
Nordiska museet	17	19
<i>Summa Riksgäldskontoret</i>	<i>245 245</i>	<i>269 883</i>
Centrala studiestödsnämnden		
Annuitetslån (beviljade efter 30 juni 2001), brutto	172 302	161 762
<i>Reserveringar för låneförluster</i>	<i>-12 066</i>	<i>-11 832</i>
Netto, bokfört värde Annuitetslån	160 236	149 930
Studielån (beviljade 1989 – 30 juni 2001), brutto	43 159	48 142
<i>Reserveringar för låneförluster</i>	<i>-13 135</i>	<i>-14 156</i>
Netto, bokfört värde Studielån	30 024	33 986
Studiemedel (beviljade före 1989), brutto	1 756	2 140
<i>Reserveringar för låneförluster</i>	<i>-800</i>	<i>-907</i>
Netto, bokfört värde Studiemedel och äldre lån	956	1 233
Hemutrustningslån	1 558	1 536
<i>Reserveringar för låneförluster</i>	<i>-906</i>	<i>-573</i>
Netto, bokfört värde Hemutrustningslån	652	963
Övriga lån (Skuldsaneringslån och äldre lån)	196	155
<i>Reserveringar för låneförluster</i>	<i>-182</i>	<i>-144</i>
Netto, bokfört värde, Övriga lån	14	11
<i>Summa Centrala studiestödsnämnden</i>	<i>191 882</i>	<i>186 123</i>
Statens energimyndighet, utlånat belopp	619	595
<i>Reserveringar för låneförluster</i>	<i>-444</i>	<i>-433</i>
Netto, bokfört värde, Statens energimyndighet	175	162
Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete	154	150
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	21	-
Övriga myndigheter	35	38
Summa	437 512	456 356

Statens utlåningsfordringar minskade med 19 miljarder kronor eller 4 procent.

Riksgäldskontoret redovisar 56 procent av statens utlåningsfordringar och de består främst av fordran på Riksbanken för utlåning i dollar och euro, som minskade med 19 miljarder kronor som en följd av att kronan förstärktes mot dollarn. Minskningen beror både på valutaförändringar vid omsättning av delar av lånet och på valutaförändringar i de delar som finns kvar sedan tidigare. År 2012 fick Riksgäldskontoret uppdraget att ställa ut ett lån om maximalt 600 miljoner euro till den irländska staten, vilket betalades ut lånet under 2012 och 2013. Under 2017 har Irland återbetalat detta lån i förtid. Som en del av finansieringen av Öresundsförbindelsen har Riksgäldskontoret även lånat ut medel till det statliga bolaget Svensk-Danska Broförbindelsen AB (Svedab). Det lånets värde har ökat under 2017, dels på grund av en nettoökning av lånet med 115 miljoner kronor, dels genom att en tidigare nedskrivning på 239 miljoner kronor av lånets värde har återförts. I Riksgäldskontorets utlåning ingår också utlåning till premiepensionssystemet, eftersom pensionssystemets tillgångar och skulder inte konsolideras i årsredovisningen för staten.

CSN administrerar ett flertal lånetyper som kan delas in i två huvudkategorier. Den ena typen är lån till studenter och går under benämningen annuitetslån, studielån och studiemedel. Den andra kategorin i sammanställningen ovan är hemutrustningslån till utländska medborgare, främst flyktingar, som genom dessa lån ges möjlighet att köpa möbler och köksutrustning. CSN:s utlåningsfordringar uppgick till 192 miljarder kronor efter avdrag för reservering för förväntade förluster. CSN:s lån till studenter benämns sedan 2001 annuitetslån och är den dominerande delen av CSN:s utestående lånefordringar. CSN:s utlåningsfordringar ökade med nära 6 miljarder kronor och utgör 44 procent av statens totala utlåningsfordringar. Ökningen av utlåningsfordringarna berodde i allt väsentligt på nyutlåning med drygt 18 miljarder kronor för lånetypen annuitetslån, medan amorteringarna som uppgick till nära 12 miljarder kronor fördelar sig mellan annuitetslån med knappt 7 och studielån med ca 4,5 miljarder kronor samt en mindre del övriga lån. CSN:s reservering för låneförluster uppgick till 27 miljarder kronor, vilket utgör drygt 12 procent av CSN:s totala utlåning. I tabellen har reserveringarna fördelats på respektive huvudgrupp av lån.

Statens energimyndighets utlåningsfordringar avser lån till företag inom energiområdet för att främja affärsutveckling och kommersialisering. I noten har myndighetens reservering för låneförluster särredovisats.

Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbetes (Sida) utlåningsfordringar består till största delen av villkorlån och till en liten del av biståndskrediter.

Svenska kraftnät får enligt en särskild förordning ge lån till nätföretag för att underlätta att anläggningar för produktion av förnybar el ansluts till elnätet. 2017 var första gången den möjligheten utnyttjades.

Not 30 Varulager och förråd

Miljoner kronor

	2017	2016
Trafikverket	847	832
Försvarsmakten	310	261
Polismyndigheten	139	136
Försvarets materielverk	128	119
Kriminalvården	48	48
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	39	42
<i>Affärsverk</i>		
Sjöfartsverket	92	134
Luffartsverket	0	0
Övriga myndigheter	187	190
Summa	1 790	1 762

Varulager och förråd är råmaterial, råvaror, halvfabrikat och färdiga produkter samt förnödenheter som förbruknings- och tillsatsmaterial.

Trafikverkets post består främst av material för underhåll och reparation av anläggningar.

Försvarsmaktens varulager och förråd är till största delen drivmedelslager som används till Försvarsmaktens fordon. Varulagret består även av trycksaker.

Polismyndighetens varulager innehåller huvudsakligen vapen och ammunition samt beklädnad. Ökningen av varulagervärdet beror på att ammunitions- och vapenlagret ökade.

Varulager och förråd hos Försvarets materielverk består främst av elektronikkomponenter till försvarets telenät samt av reservdelar till målrobotsystem.

Sjöfartsverkets varulager och förråd innehåller främst helikoptrar S76 samt drivmedel och reservdelar till räddningshelikoptrar. Minskningen av posten beror i huvudsak på att värdet på helikoptrar S76 har skrivits ner med 29 miljoner kronor.

Not 31 Pågående arbeten*Miljoner kronor*

	2017	2016
Försvarets materielverk	343	681
Lantmäteriet	184	153
Övriga myndigheter	27	19
Summa	554	853

Pågående arbeten hos Försvarets materielverk består av uppdragsbeställningar som ännu inte levererats till kund. Större uppdrag hos myndigheten gäller upparbetade kostnader i exportaffärer samt försäljning av ubåtar till Singapore.

Pågående arbeten hos Lantmäteriet är i huvudsak fastighetsbildning och förrättningsverksamhet, vilket innebär t.ex. avstyckning och reglering av gränsdragning mellan fastigheter. Ökningen av posten hos Lantmäteriet beror bl.a. på fler pågående ärenden inom förrättningsverksamheten.

Not 32 Fastigheter*Miljoner kronor*

	2017	2016
Länsstyrelsen i Dalarnas län	148	140
Länsstyrelsen i Värmlands län	18	18
Länsstyrelsen i Västra Götalands län	2	2
Övriga myndigheter	0	1
Summa	168	160

Länsstyrelsen i Dalarnas län har ett stort antal fastigheter lokaliserade till omarronderingsområden i den s.k. Jordfonden. Fastigheterna ska användas för att främja utveckling av företag inom jordbruket, skogsbruket och trädgårdsnäringen.

Även posterna hos de andra länsstyrelserna gäller jordfondsfastigheter.

Not 33 Förskott till leverantörer*Miljoner kronor*

	2017	2016
Trafikverket	2	5
<i>Affärsverk</i>		
Sjöfartsverket	8	2
Luffartsverket	-	1
Övriga myndigheter	0	1
Summa	10	9

Myndigheternas förskott till leverantörer avser huvudsakligen utvecklingsprojekt samt underhållstjänster och varuleveranser.

Det är endast ett litet antal myndigheter som redovisar förskott till leverantörer.

Not 34 Kundfordringar*Miljoner kronor*

	2017	2016
Exportkreditnämnden	4 486	4 631
Trafikverket	1 032	946
Statens institutionsstyrelse	272	262
Karolinska institutet	185	184
Transportstyrelsen	160	138
Statens tjänstepensionsverk	138	54
Lantmäteriet	136	123
Försvarets materielverk	98	300
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	624	536
Sjöfartsverket	175	149
Luffartsverket	105	116
Övriga myndigheter	1 251	1 144
Summa	8 662	8 583

Myndigheternas kundfordringar avser främst försäljning av tjänster. Postens storlek varierar över tid beroende på fordringarnas kortfristiga karaktär.

Exportkreditnämndens fordringar utgör mer än hälften av kundfordringarna i staten. Den dominerande delen är efterskottsgarantiavgifter (tidigare benämnda efterskottspremier) men den består också till en mindre del av förskottspremier.

Fordringarna för efterskottsgarantiavgifter minskade med ca 150 miljoner kronor under året. De avser till största delen JAS Brasilien.

Not 35 Övriga kortfristiga fordringar

Miljoner kronor

	2017	2016
Riksgäldskontoret		
- Affärsdagsredovisning	67 472	50 597
- OMX-säkerheter	1 956	2 002
- Övrigt	279	177
Summa Riksgäldskontoret	69 707	52 776
Skatteverket		
- Fordringar på skattekonto, inkl. restförda samt värdereglering	44 885	42 112
- Fordran på kommuner och landsting	2 130	-
- Övriga fordringar	24	32
Summa Skatteverket	47 039	42 144
Statens jordbruksverk	7 525	5 843
Försäkringskassan	2 929	2 694
E-hälsomyndigheten	2 085	1 852
Kronofogdemyndigheten	1 391	1 689
Centrala studiestödsnämnden	1 212	1 182
Transportstyrelsen	1 170	1 161
Affärsverk		
Luffartsverket	324	229
Svenska kraftnät	74	49
Sjöfartsverket	36	63
Övriga myndigheter	2 750	2 620
Summa	136 242	112 302

Övriga kortfristiga fordringar uppgick till 136 miljarder kronor vilket var en ökning med 24 miljarder kronor jämfört med föregående år.

Effekten av Riksgäldskontorets affärsdagsredovisning ökade kraftigt från 50,6 till 67,5 miljarder kronor. Vid affärsdagsredovisning uppstår en fordran när ett avtal om försäljning av värdepapper ingås, som sedan nollställs några dagar senare när betalningen görs. Det är normalt att det är stora fluktuationer i effekten av affärsdagsredovisningen. Motsvarande effekt förekommer på skuldsidan i samband med köp av värdepapper (se not 48 Övriga kortfristiga skulder).

Skatteverkets fordringar på skattekontot ökade med 2,8 miljarder kronor till 44,9 miljarder kronor. I princip alla debiteringar av skatter och avgifter som Skatteverket gör ingår i skattekontosystemet. Av ökningen rör ca 0,9 miljarder kronor fordringar som avser rut- och rotavdrag. Fordran på kommuner och landsting för slutavräkning av kommunalskatt uppgick vid slutet av 2017 till 2,1 miljarder kronor. Skatteverket gör slutavräkning i januari månad andra året efter inkomståret. Då justeras de totala slutliga kommunalskattemedlen mot de preliminära medel som Skatteverket har betalat ut till kommuner och landsting under inkomståret. Posten varierar mellan åren och vid föregående årsskifte hade Skatteverket i stället en skuld till kommuner och landsting (se not 48 Övriga kortfristiga skulder).

Statens jordbruksverk redovisar huvudsakligen fordringar på EU för bidrag myndigheten betalat ut inom jordbruksfonderna. Jämfört med föregående år utbetalades en större andel av stöden i december 2017, vilket leder till att fordringarna ökade med 1,7 miljarder kronor. Fordran på EU inom landsbygdsprogrammet ökade med drygt 900 miljoner kronor medan fordringarna inom garantifonden för jordbruket ökade med drygt 700 miljoner kronor.

Försäkringskassans fordringar består av återkravsfordringar, fordringar på bidragsskyldiga för underhållsstöd samt fordringar för vård inom EU. Både återkravsfordringar och fordringar på bidragsskyldiga ökade under året.

Not 36 Förutbetalda kostnader*Miljoner kronor*

	2017	2016
Periodiserade EU-avgifter m.m., Kammarkollegiet	3 671	2 784
<i>Riksgäldskontoret</i>		
- underkurser, upplåning i svenska kronor	550	399
- underkurser, upplåning i utländsk valuta	227	314
- underkurser, statsskulden till nominellt belopp i svenska kronor	0	0
- underkurser, statsskulden till nominellt belopp i utländsk valuta	3	15
- överkurser, statsskuld växlar	3	142
- förutbetalda kostnader	6	10
- fordran ränta, Riksgäldsspar	2	4
<i>Summa Riksgäldskontoret</i>	<i>791</i>	<i>884</i>
Polismyndigheten	695	648
Kriminalvården	418	398
Migrationsverket	365	307
Trafikverket	312	301
Periodiserad mervärdesskattebaserad EU-avgift m.m., Skatteverket	279	7 937
Försäkringskassan	263	257
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	260	248
Lunds universitet	256	242
Försvarsmakten	237	86
Kungl.Tekniska högskolan	220	190
Domstolsverket	218	206
Arbetsförmedlingen	211	213
Uppsala universitet	190	167
Karolinska institutet	185	159
Stockholms universitet	175	165
Göteborgs universitet	163	150
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	39	28
Luffartsverket	38	37
Sjöfartsverket	29	29
Övriga myndigheter	2 635	2 564
Summa	11 650	18 000

En förutbetald kostnad är en utgift som har betalats under året men som avser utnyttjade resurser eller tjänster. Normalt blir det en kostnad kommande år. Syftet med att periodisera förutbetalda kostnader är att resultaträkningen enbart ska visa årets kostnader för förbrukade resurser och utnyttjade tjänster.

Kammarkollegiet redovisar 3 666 miljoner kronor i för högt debiterade EU-avgifter för 2017 som förutbetalad kostnad. Vid föregående årsskifte avsåg 2 778 miljoner kronor för högt debiterade EU-avgifter för åren 2014–2016.

Underkurser uppstår när Riksgäldskontoret emitterar obligationer och marknadsvärdet är lägre än det nominella värdet. Mellanskillnaden utgör underkurs och bokförs som en förutbetalad kostnad som periodiseras över lånets löptid.

Polismyndigheten redovisar förutbetalda kostnader för hyror på 499 miljoner kronor och andra förutbetalda kostnader som leasingavgifter samt it-drift och underhåll.

Posten förutbetalda kostnader vid Kriminalvården utgörs huvudsakligen av förutbetalda lokalhyror.

Migrationsverkets förutbetalda kostnader består främst av förutbetalda hyror på 224 miljoner kronor och dagersättning till asylsökande på 33 miljoner kronor.

I posten förutbetalda kostnader för Trafikverket ingår bl.a. förutbetalda kostnader för it-kostnader och licenser, förutbetalda hyror, förutbetalda ersättningar för trafikavtal.

Skatteverket har förutbetalt hyror med 110 miljoner kronor. Skatteverket rapporterade 2017 en fordran för mervärdesskattebaserad EU-avgift på 69 miljoner kronor, vilket avser en justering av avgiften som återbetalas i januari 2018. En för högt debiterad mervärdesskattebaserad EU-avgift på 7 747 miljoner kronor för åren 2014–2016 rapporterades 2016 som förutbetalad kostnad. Beloppet återbetalades i januari 2017.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap redovisar 191 miljoner kronor i förutbetalda leasingavgifter för Rakelverksamheten samt 38 miljoner kronor i förutbetalda hyror.

Lunds universitet redovisar bl.a. förutbetalda hyreskostnader på 211 miljoner kronor.

Förutbetalda kostnader i övrigt är exempelvis hyror eller licensavgifter för kommande kvartal eller år. Förutbetalda lokalhyror uppgår totalt till 3 938 miljoner kronor.

Not 37 Upplupna bidragsintäkter*Miljoner kronor*

	2017	2016
Karolinska institutet	468	354
Kungl. Tekniska högskolan	379	319
Lunds universitet	350	347
Trafikverket	343	881
Uppsala universitet	257	234
Göteborgs universitet	242	230
Stockholms universitet	234	203
Linköpings universitet	153	146
Migrationsverket	152	309
Försäkringskassan	137	124
Sveriges lantbruksuniversitet	95	99
Umeå universitet	95	100
Luleå tekniska universitet	85	74
Övriga myndigheter	368	336
Summa	3 358	3 755

Upplupna bidragsintäkter är överenskommen ersättning för genomförd verksamhet som ännu inte betalats till myndigheten.

Upplupna bidragsintäkter vid universitet och andra lärosäten gäller främst pågående forskningsprojekt.

Trafikverkets upplupna bidragsintäkter är främst bidrag för investeringar som till största delen finansieras av kommuner. Minskningen av upplupna bidragsintäkter gäller främst Citybanan i Stockholm där huvuddelen nu är reglerat.

Migrationsverkets upplupna bidragsintäkter är redovisning av förväntad slutreglering för 4 750 mottagna omplacerade flyktingar från Asyl-, migrations- och integrationsfonden (AMIF).

Not 38 Övriga upplupna intäkter*Miljoner kronor*

	2017	2016
Periodisering av skatter	70 189	44 680
<i>Riksgäldskontoret</i>		
Upplupna ränteintäkter, svenska kronor	2 972	3 713
Upplupna ränteintäkter, utländsk valuta	281	358
Övriga upplupna intäkter	1 366	1 414
<i>Summa Riksgäldskontoret</i>	<i>4 618</i>	<i>5 485</i>
Kärnavfallsfonden	1 084	1 180
Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige	607	319
Försäkringskassan	404	380
Inspektionen för arbetslöshetsförsäringen	289	283
Transportstyrelsen	265	287
Trafikverket	192	735
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	542	644
Luftfartsverket	171	215
Sjöfartsverket	62	97
Övriga myndigheter	686	875
Summa	79 110	55 179

Upplupna intäkter är räntor och andra intäkter som upparbetats, men där myndigheten inte fakturerat eller fått betalt t.o.m. brytdagen.

Periodisering av skatter är mellanskillnaden mellan de skatter som betalats in och de skatteintäkter som beräknas i samband med upprättande av årsredovisningen för staten. När en ökning av upplupna intäkter redovisas innebär det att de periodiserade intäkterna är högre än de betalda skatterna som Skatteverket m.fl. myndigheter redovisat.

Riksgäldskontorets upplupna ränteintäkter i svenska kronor och utländsk valuta är ränteintäkter förknippade med statsskulden som är intjänade under året men som ännu inte är inbetalda till Riksgäldskontoret.

Kärnavfallsfondens upplupna intäkter är i huvudsak upplupna avgifter på 719 miljoner kronor som reaktorinnehavarna betalar i efterskott. Resterande del är huvudsakligen upplupna räntor på bostadsobligationer eller andra säkerställda obligationer.

Försäkringskassan redovisar upplupna intäkter för vård inom EU på 204 miljoner kronor och upplupna ränteintäkter för återkrav på 180 miljoner kronor.

Upplupna intäkter hos Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen består av finansieringsavgifter från arbetslöshetskassor.

Transportstyrelsens upplupna intäkter är främst avgifter för trängselskatt.

Minskningen av Trafikverkets upplupna intäkter jämfört med 2016 beror främst på intäkter för Citybanan på 543 miljoner kronor.

Svenska kraftnät redovisar upplupna intäkter från balans- och systemansvariga på 299 miljoner kronor och upplupna nätintäkter på 239 miljoner kronor.

Not 39 Värdepapper och andelar

Miljoner kronor

	2017	2016
Riksgäldskontoret	87 976	20 426
Försäkringskassan	1 136	1 133
Pensionsmyndigheten	385	411
<i>Affärsverk</i>		
Luffartsverket	801	162
Övriga myndigheter	44	4
Summa	90 342	22 136

Riksgäldskontorets värdepapper och andelar är pågående affärer med återköpsavtal (repor) i egna statspapper och kortfristiga placeringar. Affärerna har marknadsvårdande syfte och är också ett sätt att hantera tillfälliga likvida överskott och varierar därför mellan åren.

Försäkringskassans värdepapper och andelar är huvudsakligen hypoteksobligationer i de fonder Försäkringskassan redovisar, främst Trafiklivräntefonden.

Pensionsmyndigheten redovisar värdepapper, främst i form av andelar i värdepappersfonder hos Kammarkollegiet, som hör till den frivilliga pensionsförsäkringen.

Luffartsverket redovisar kortfristiga placeringar i företagscertifikat som värdepapper och andelar.

Not 40 Kassa och bank*Miljoner kronor*

	2017	2016
Exportkreditnämnden	1 533	1 736
Skatteverket	274	24
Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete	263	189
Universitets- och högskolerådet	238	202
Länsstyrelsen i Västerbottens län	221	218
Karolinska institutet	185	146
Trafikverket	181	69
Regeringskansliet	178	190
Länsstyrelsen i Norrbottens län	177	164
Kronofogdemyndigheten	146	374
Uppsala universitet	129	118
E-hälsomyndigheten	75	234
<i>Affärsverk</i>		
Luftfartsverket	4 163	4 681
Sjöfartsverket	503	360
Svenska kraftnät	304	217
Övriga myndigheter	969	1 133
Summa	9 541	10 056

Exportkreditnämnden redovisar banktillgodohavanden i utländsk valuta till värdet av 1 488 miljoner kronor samt banktillgodohavanden i svenska kronor på 45 miljoner kronor.

Not 41 Nettoförmögenheten*Miljoner kronor*

	2017	2016
Uppskrivningskapital	56	57
Donationskapital	1 020	968
Resultatandelar i hel- och delägda företag	213 381	224 540
Balanserad kapitalförändring	-609 760	-657 816
Årets överskott enligt resultaträkningen	123 452	27 182
Summa	-271 851	-405 069

Nettoförmögenheten är skillnaden mellan tillgångar och skulder. Eftersom statens skulder är större än tillgångarna är statens nettoförmögenhet negativ. Förändringen av nettoförmögenheten mellan två år samvarierar i huvudsak med statsskuldens förändring. Nettoförmögenheten påverkas i första hand av resultaträkningens

överskott. Därutöver påverkas nettoförmögenheten av andra transaktioner som förändrar tillgångarnas eller skuldernas värde utan att de redovisas i resultaträkningen. Under 2017 ökade nettoförmögenheten med 133 miljarder kronor. Nedan redogörs för förändringar av poster som ingår i nettoförmögenheten. Vissa händelser som i sig inte innebär att nettoförmögenheten påverkas utgör ändå förklaringar till förändringar av ingående delposter.

Uppskrivningskapital

Uppskrivningskapitalet har minskat med 1 miljon kronor under året. Kapitalet minskar med avskrivningsbeloppen på uppvärderade anläggningar samt med omföring till balanserad kapitalförändring vid försäljning av tillgångar.

Donationskapital

Donationskapitalet har ökat med 52 miljoner kronor under året. Ökningen beror till största delen på donationer av konst och likvida medel till Nationalmuseet, Moderna museet och Statens museer för världskultur.

Resultatandelar i dotterbolag

Kammarkollegiet svarar för merparten av posten. Andelsvärdet är vid årets beräkning till största delen baserat på bolagens egna kapital enligt årsbokslut. Ökningen på 11,2 miljarder kronor under året består av föregående års resultatandelar (10,7 miljarder kronor), utdelningar betalda under 2017 (-8,9 miljarder kronor), samt övriga förändringar av eget kapital i dotterbolagen (5,9 miljarder kronor). Den del av Systembolaget AB:s resultat, motsvarande årets utdelning, och som redovisas som skatteintäkt förs om från balanserad kapitalförändring till resultatandel påföljande år (0,2 miljarder kronor). Försäljning och likvidering av företag samt justeringar har medfört en ökning med 2,3 miljarder kronor. Likvideringen av European Spallation Source ESS AB förklarar den största delen av beloppet.

Telia Company AB rapporterar en direkt ökning av eget kapital med 3,4 miljarder kronor, vilket främst avser valutakursdifferenser (3,7 miljarder kronor).

Vattenfall AB redovisar en ökning med 2,0 miljarder kronor av det egna kapitalet vid sidan av resultatet. Förändringen består till största delen av positiva effekter av kassaflödessäkringar (1,6 miljarder kronor) och kapitalökningar från omräknings- och valutakurseffekter (0,9 miljarder kronor), vilket delvis utjämnats av omvärderingar relaterade till pensionsskulden (-0,6 miljarder kronor).

LKAB rapporterade en direkt ökning av eget kapital med 1,0 miljard kronor, vilket främst avser kassaflödessäkringar (1,0 miljard kronor).

Balanserad kapitalförändring

Den balanserade kapitalförändringen ökade med 48 miljarder kronor under året. Den del av föregående års underskott som inte är hänförligt till resultatandelar har ökat kapitalförändringen med 38 miljarder kronor.

Utdelningar från dotterbolag enligt föregående stycke ökar denna delpost med motsvarande belopp d.v.s. 8,9 miljarder kronor.

Systembolaget AB:s resultat förs till en del som skatteintäkt, vilket påföljande år omförs till resultatandel från kapitalförändring (-0,2 miljarder kronor).

European Spallation Source ESS AB har likviderats, vilket är den främsta orsaken till minskningen av kapitalförändringen med 2,3 miljarder kronor för försäljningar, likvideringar och justeringar av innehav i företag.

Försvarsmakten har invärderat beredskapsvaror anskaffade tidigare år i beredskapsvarulagret till ett värde av 1,9 miljarder kronor.

Skilda principer vid värdering av inomstatliga värdepapper medför en utjämningspost på 1,6 miljarder kronor som redovisas som balanserad kapitalökning.

Eliminering av inomstatliga ensidiga periodiseringar samt diverse fordringar och skulder medför ett saldo på 0,3 miljarder kronor som ökar nettoförmögenheten.

Summan av statens interna fordringar och skulder avseende moms ökar nettoförmögenheten med 0,1 miljarder kronor.

Riksgäldskontorets konton för hantering av TV-avgiften, rundradiokontot m.fl., rapporteras som en del av statsverket, vilket innebär en minskning av nettoförmögenheten med 0,1 miljarder kronor.

Nedanstående tabell visar de poster som lett fram till nettoförmögenhetens förändring.

Nettoförmögenhetens förändring*Miljoner kronor*

	Uppskrivnings - kapital	Donations - kapital	Resultat- andelar i hel och delägda företag	Balanserad kapital- förändring	Årets över- /underskott	Summa
Utgående balans 2016	57	968	224 540	-658 174	27 406	-405 203
Ändrad redovisning av garantier, Sida				235	-101	134
Justering av övriga intäkter av avgifter, Sjöfartsverket				123	-123	0
Ingående balans 2017	57	968	224 540	-657 816	27 182	-405 069
Föreg. års kapitalförändring	-1		-10 671	37 854	-27 182	0
Utdelning från hel- och delägda företag			-8 863	8 863		0
Förändring av eget kapital hos hel- och delägda företag			5 929			5 929
Omföring av resultatandel från Systembolaget redovisad som skatteintäkt			198	-198		0
Försäljning, likvidering och justering av innehav i hel- och delägda företag			2 343	-2 343		0
Invärdering av beredskapsvaror i lager m.m., Försvarsmakten				1 932		1 932
Utjämningspost vid eliminering av statspapper				1 574		1 574
Saldo vid eliminering av ensidiga inomstatliga periodavgränsningspost er samt diverse fordringar och skulder				322		322
Eliminering av inomstatliga balansposter avseende moms				72		72
Rundradiokonto m.m., Riksgäldskontoret				-57		-57
Saldo inomstatlig betalningsavräkning				-25		-25
Övriga förändringar		52	-95	62		19
Årets över-/underskott					123 452	123 452
Summa årets förändring	-1	52	-11 159	48 056	96 270	133 218
Utgående balans	56	1 020	213 381	-609 760	123 452	-271 851

Not 42 Fonder*Miljoner kronor*

	2017	2016
Kärnavfallsfonden	67 236	64 618
Stabilitetsfonden (Riksgäldskontoret)	40 245	40 451
Resolutionsreserven (Riksgäldskontoret)	28 846	22 467
Insättningsgarantifonden (Riksgäldskontoret)	40 080	38 109
Trafiklivräntefonden (Försäkringskassan)	1 039	1 032
Kammarkollegiet, försäkringsverksamheten m.m.	449	477
Bygdemedel m.m. (länsstyrelser)	432	418
Batterifonden (Naturvårdsverket)	331	357
Försäkringskassans övriga fonder	277	279
Övriga	262	248
Summa	179 197	168 456

Som fonder i staten redovisas medel som är reserverade för särskilda ändamål, men där det reserverade beloppet inte beror direkt på en fastställd skuld eller en försäkringstekniskt beräknad risk. De viktigaste förändringarna i fondkapitalet beskrivs i not 5 Avsättning till/upplösning av fonder.

Kärnavfallsfonden redovisas av myndigheten Kärnavfallsfonden och förvaltas av Kammarkollegiet. Fonden består av avgifter från kärnkraftsföretagen, baserade på produktionen av elektrisk kraft. Avgifterna ska täcka alla kostnader nu och i framtiden för hantering och slutförvaring av använt kärnbränsle och annat avfall. Kärnavfallsfonden har fortsatt att öka under 2017 liksom de senaste åren. Fondmedlen är placerade i statspapper, i s.k. säkerställda obligationer utgivna av bostadsfinansieringsinstitut, och till en mindre del på konto i Riksgäldskontoret. Vid utgången av 2017 avser ca 47 procent av tillgångarnas bokförda värde säkerställda obligationer.

Stabilitetsfonden inrättades enligt riksdagens beslut i samband med finanskrisen under hösten 2008 för att finansiera framtida stödåtgärder. Den förvaltas av Riksgäldskontoret. Inledningsvis tillfördes 15 miljarder kronor genom särskilt anslag på statens budget. Avsikten har varit att fonden genom de inbetalda stabilitetsavgifterna och bankgarantiavgifterna från banker och andra institut med avkastning, skulle öka upp till motsvarande 2,5 procent av BNP.

Sedan 2016 gäller ny lagstiftning som innebär att ett resolutionsförfarande ska användas för institut som bedöms som viktiga för den finansiella stabiliteten och som därför inte bör försättas i konkurs. Resolution innebär att staten tar kontroll över ett

institut som är drabbat av problem för att rekonstruera det eller avveckla det under ordnade former. För detta ändamål bildades en ny fond benämnd Resolutionsreserven i början av 2016. Den tillfördes då 19 miljarder kronor genom överföring från Stabilitetsfonden och har därefter tillförts resolutionsavgifter. Stabilitetsfondens uppdrag har samtidigt begränsats men den ska även i fortsättningen finansiera stöd enligt en ny lag om förebyggande statligt stöd. Under 2016 tillfördes fonden för sista gången stabilitetsavgifter, men fr.o.m. 2017 gäller enbart resolutionsavgifterna som förs till Resolutionsreserven. Därför är det nu endast Resolutionsreserven som har ökat under året, med 6,4 miljarder kronor, medan Stabilitetsfonden minskade något.

Riksgäldskontoret förvaltar även Insättningsgarantifonden som har byggts upp av avgifter från institut som omfattas av garantin. Avgiftens storlek bygger på institutens kapitaltäckningsgrad och används till att bygga upp en fond för att kunna betala ut ersättning till kunder i kreditinstitut eller värdepappersbolag som går i konkurs. Insättningsgarantin gäller för såväl privatpersoner som företag och andra juridiska personer. Insättningsgarantimedlen är placerade i statspapper och till mindre del på konto i Riksgäldskontoret. Insättningsgarantifonden ökade med 2 miljarder kronor under året. Insättningsgarantin uppgår till 1 689 miljarder kronor.

Försäkringskassan redovisar ett antal fonder som förvaltas av Kammarkollegiet och från vilka bl.a. vissa livräntor enligt äldre bestämmelser betalas ut. Den största är Trafiklivräntefonden och utöver den finns bl.a. Frivilliga yrkesskadefonden och Affärsverksfonden.

Kammarkollegiets fonder avser främst kollegiets försäkringsverksamhet och Kulturfonden för Sverige och Finland, men även Viltvårdsfonden samt Författarfonden

Länsstyrelserna redovisar s.k. bygdemedel (vattenregleringsmedel) och älgvårdsfonder med den övervägande delen hos länsstyrelserna i Norrbottens och Västerbottens län.

Batterifonden redovisas av Naturvårdsverket och har byggts upp av miljöavgifter på batterier. Sedan 2009 gäller producentansvar för batterier och fonden tar inte in några avgifter. Återstående medel används till batteriforskning och fonden minskar successivt.

Bland fonder som inte specificeras i tabellen finns främst medel från vattendomar m.m. hos Havs- och vattenmyndigheten och Brottsofferfonden.

Not 43 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser*Miljoner kronor*

	2017	2016
Statens tjänstepensionsverk	231 569	223 214
Riksdagsförvaltningen	3 340	3 222
Försvarsmakten	179	178
Regeringskansliet	51	3
Polismyndigheten	45	54
Lunds universitet	30	28
Trafikverket	25	30
Umeå universitet	24	19
Göteborgs universitet	16	19
<i>Affärsverk</i>		
Luffartsverket	3 998	3 618
Sjöfartsverket	1 883	1 814
Svenska kraftnät	623	559
Övriga myndigheter	294	333
Summa	242 077	233 091

Statens pensionsåtagande vid SPV

Statens tjänstepensionsverk (SPV) ansvarar och gör avsättningar för de förmånsbestämda tjänstepensionerna och de övriga avtalsförsäkringarna som myndigheterna har betalat premier för, vilket utgör merparten av statens pensionsåtagande. Utöver detta finns myndigheter som gör egna avsättningar för pensioner, främst affärsverken och Riksdagsförvaltningen. Skulden för de förmånsbestämda tjänstepensionerna som SPV redovisar ökade med 8,3 miljarder kronor jämfört med 2016 då den ökade med 4,6 miljarder kronor. Skulden har beräknats med samma begränsning av förändring av ränteantaganden som tillämpats i årsredovisningen för staten de närmast föregående åren (se redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar). Det innebär att den är 28,7 miljarder kronor lägre än den skuld som SPV redovisar i sin årsredovisning. I nedanstående tabell framgår förändringens viktigaste delposter enligt den skuldanalys som SPV gjort.

Förklaring till förändring av den försäkringstekniska avsättningen i SPV:s tjänstepensionsverksamhet

Miljoner kronor

	2017	2016
Ingående skuld	222 732	218 118
Justering av ingående skuld	-32	108
Ändrade beräkningsgrunder, bruttoränta	6 406	6 186
Ändrade beräkningsgrunder, övrigt		96
Nyintjänande	7 418	7 203
Utbetald pension	-9 787	-9 455
Indexering	2 499	-967
Grundränta, brutto	1 146	1 535
Grundränta, frigjorda driftkostnader	-242	-232
Antaganden om livslängd	179	8
Nya och tillfälliga sjukpensioner	86	91
Förändrad avsättning för premiebefrielse	5	147
Nya icke aktuella, temporära efterlevandepensioner	225	229
Förändring av antastbar förmån	10	50
Nya temporära efterlevandepensioner	109	107
Utbetalning, frigjorda driftkostnader	-77	-75
Aktualisering	-166	-114
Övrigt	562	-303
Summa utgående skuld¹	231 073	222 732

¹ Till detta kommer tjänstegruppliv- och personskadeersättningar med 496 miljoner kronor (482 miljoner kronor föregående år) vilket förklarar avvikelserna mot beloppet i not 43.

Ändrade beräkningsgrunder visar den skuldeffekt som uppstår när de försäkringstekniska beräkningsgrunderna ändras. I årsredovisningen för staten 2016 tillämpades grundräntan 0,7 procent och för 2017 har den sänkts till 0,5 procent enligt den princip som innebär att en sänkning av räntan i beräkningsgrunderna tillåts slå igenom med högst 0,2 procentenheter. Nyintjänande består av den skuldförändring som beror på att de aktiva har tjänat in ytterligare rätt till ålderspension och kompletterande efterlevandepension/familjepension under året. Utbetald pension motsvarar den skuldminskning som utbetalningarna medfört. Posten är en beräkning utifrån tillgängliga data och det kan finnas avvikelser mellan postens värde och bokförda betalningar exempelvis när retroaktiva utbetalningar gjorts. Indexering avser omräkning med förändringen av prisbasbeloppet som görs av pensioner som betalas ut och av fribrev. Mellan 2016 och 2017 höjdes prisbasbeloppet med 1,13 procent vilket gav en ökning av skulden med 2,5 miljarder kronor. Föregående år sänktes prisbasbeloppet vilket gav en skuldminskning med ca 1 miljard kronor. Grundränta visar den uppräknings av skulden som enligt de

försäkringstekniska riktlinjerna ska göras med antagen ränta, som under 2017 var 0,5 procent. I Övrigt ingår effekter som uppstår i skulden när förmånsbelopp förändras under utbetalningsperioden t.ex. på grund av samordning.

Övriga avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser

Riksdagsförvaltningen tar upp avsättning för pensioner och inkomstgarantier och omställningsstöd till tidigare och nuvarande ledamöter. Av det totala beloppet avsåg 0,6 miljarder kronor inkomstgarantier och omställningsstöd. Cirka 67 procent av den totala pensionsavsättningen avser avgångna ledamöter, medan återstoden avser aktiva ledamöter. Pensionsskulderna för Riksdagsförvaltningen och för Luftfartsverket, Sjöfartsverket och Svenska kraftnät har räknats om enligt den princip som tillämpas för förändring av grundräntan i årsredovisningen för staten (se redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar). Omräkningen innebär att sammantaget är tjänstepensionsskulderna för Riksdagsförvaltningen och affärsverken upptagna till 3,2 miljarder kronor lägre i årsredovisningen för staten än i deras respektive årsredovisningar.

Not 44 Övriga avsättningar

Miljoner kronor

	2017	2016
<i>Avsättningar för garantier</i>		
- risker som kan finansieras av garantiavgifter	7 409	7 898
- kvardröjande risker	773	905
- oreglerade skador	3 463	4 072
Summa avsättningar för garantier	11 645	12 875
Avsättningar för avhjälpande av miljöskador	987	660
Övriga avsättningar	2 992	3 031
Summa	15 624	16 566

Balansposten Övriga avsättningar består till största delen av Exportkreditnämndens (EKN) avsättningar för garantier. Reserveringen delas in i risker som kan finansieras av garantiavgifter, kvardröjande risker och oreglerade skador. Reserveringen vid utgången av 2017 uppgick till 10 449 miljoner kronor, vilket är en minskning med 13 procent jämfört med året innan. Minskningen 2017 beror bl.a. på amorteringar på garanterade utestående lån.

Miljoner kronor

	2017	2016
Exportkreditnämnden	10 449	12 008
Trafikverket	1 149	1 130
Riksgäldskontoret	832	614
Försvarmakten	393	380
Pensionsmyndigheten	391	414
Polismyndigheten	237	171
Migrationsverket	226	168
Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete	211	222
Boverket	161	38
<i>Affärsverk</i>		
Luffartsverket	71	74
Svenska kraftnät	59	73
Sjöfartsverket	12	20
Övriga myndigheter	1 434	1 254
Summa	15 624	16 566

Exportkreditnämndens (EKN) avsättningar för garantier uppgick vid utgången av 2017 till 10 449 miljoner kronor, vilket är en minskning med 13 procent jämfört med året innan. Minskningen 2017 beror bl.a. på amorteringar på garanterade utestående lån.

Trafikverkets avsättningar gäller främst miljöåtgärder med 781 miljoner kronor och skadeståndskostnader med 297 miljoner kronor. Avsättningarna ökade med 19 miljoner kronor under året, varav avsättningarna för skadeståndskostnader minskade med 337 miljoner kronor och avsättningarna för miljöåtgärder ökade med 353 miljoner kronor.

Riksgäldskontoret reserverar medel för framtida garantiförluster. Reserveringen gäller till största delen garantin för Öresundsbron.

Försvarmaktens har avsättning för framtida utgifter för omstrukturering enligt Försvarsbeslut 2004 och andra regerings- eller myndighetsbeslut. Avsättningen på 392 miljoner kronor avser drygt en tredjedel kompetensväxling och kompetensutveckling, drygt en tredjedel avsättningar för avhjälpande av miljöskador och resterande del rättstvister m.m.

Pensionsmyndigheten har en avsättning för frivillig pensionsförsäkring som är en verksamhet enligt äldre lagstiftning. Nyteckning till försäkringen upphörde i början av 1980-talet och avsättningen minskar successivt, eftersom inga premier inbetalas, med skillnaden mellan kapitalavkastning och pensionsutbetalningar.

Not 45 Statsskulden

Lån i svenska kronor

Miljoner kronor

	2017	2016
Nominella statsobligationer	611 594	630 007
Real skuld i svenska kronor	199 693	199 780
Statsskuldväxlar	87 500	84 385
Likviditetsförvaltningsinstrument	118 453	69 064
Privatmarknadslån	10 551	15 280
Säkerheter i svenska kronor	6 570	10 767
Valutaderivat	-76 156	-75 219
<i>Summa</i>	<i>958 205</i>	<i>934 064</i>
Eliminering, myndigheters innehav av statspapper	-62 716	-55 293
Summa	895 488	878 771

I Riksgäldskontorets definition av den svenska statsskulden ingår de låneinstrument som Riksgäldskontoret använder, och har använt sig av, i sin finansiering av statens lånebehov (se Redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar). Lån i svenska kronor redovisas till nominellt slutvärde, dvs. de marknadsvärderas inte med hänsyn till förändringar i marknadsräntorna.

I årsredovisningen för staten används Riksgäldskontorets definition av statsskulden minskad med elimineringar av de statliga myndigheternas innehav av statliga obligationer.

Det är endast ett fåtal myndigheter som har statsobligationer. Kärnavfallsfondens innehav var vid årsskiftet 27,5 miljarder kronor och Riksgäldskontorets innehav för Insättningsgarantifonden var 35,0 miljarder kronor värderade till nominellt värde samt upplupen inflationskompensation.

Lån i utländsk valuta

Miljoner kronor

	2017	2016
Obligationer m.m. i utländsk valuta	286 117	327 840
Valutaderivat	80 758	77 366
Säkerheter i utländsk valuta	2 846	7 983
Summa	369 721	413 189

Lån i utländsk valuta upptas i balansräkningen till sitt aktuella värde, dvs. de räknas om till de valutakurser som gällde på bokslutsdagen. De redovisade lånen i utländsk valuta minskade med 43,5 miljarder kronor.

Statsskulden totalt

Miljoner kronor

	2017	2016
Lån i svenska kronor	895 488	878 771
Lån i utländsk valuta	369 721	413 189
Summa	1 265 210	1 291 960

Statsskulden minskade totalt med 26,8 miljarder kronor jämfört med 2016. Statens budgetsaldo för 2017 var ett överskott på 61,8 miljarder kronor, vilket medfört ett minskat lånebehov. Lån i form av obligationer i utländsk valuta svarar för den största minskningen med 41,7 miljarder kronor. Dessutom minskade nominella obligationer i svenska kronor med 18,4 miljarder kronor. Den största ökningen gäller likviditetsförvaltningsinstrument som var 49,4 miljarder kronor högre.

Not 46 Långfristiga skulder

Miljoner kronor

	2017	2016
Trafikverket	2 720	2 716
Riksgäldskontoret	169	376
<i>Affärsverk</i>		
Luffartsverket	243	250
Övriga	2	23
Summa	3 134	3 365

Långfristiga skulder vid sidan av statsskulden förekommer endast hos ett litet antal statliga myndigheter, förutom de lån i Riksgäldskontoret som är interna i staten och därför elimineras i årsredovisningen för staten.

Trafikverket redovisar en betalningsutfästelse till Svensk-Danska Broförbindelsen AB med 2 598 miljoner kronor och därutöver innehållna garantibelopp på 123 miljoner kronor.

Riksgäldskontoret redovisar skulder knutna till tillgångar som övertogs från affärsverket Statens järnvägar i samband med att affärsverket upphörde. Dessa har till stor del avvecklats under året.

Luftfartsverket har en långfristig skuld till den europeiska organisationen Eurocontrol, som arbetar med flygtrafikledning och flygsäkerhetsfrågor, på 239 miljoner kronor samt skulder för finansiell leasing.

Not 47 Leverantörsskulder

Miljoner kronor

	2017	2016
Trafikverket	7 565	6 788
Försvarets materielverk	2 141	2 436
Försvarmakten	1 333	1 263
Polismyndigheten	854	730
Karolinska institutet	432	277
Fortifikationsverket	425	417
Arbetsförmedlingen	415	394
Migrationsverket	388	499
Kriminalvården	364	395
Statens fastighetsverk	354	351
Försäkringskassan	280	307
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	267	258
Lunds universitet	255	191
Skatteverket	248	250
Domstolsverket	228	203
Göteborgs universitet	218	184
Regeringskansliet	195	142
Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	190	164
Transportstyrelsen	181	197
Naturvårdsverket	178	71
Kungliga Tekniska högskolan	176	140
Stockholms universitet	159	107
Uppsala universitet	147	144
Sveriges lantbruksuniversitet	118	134
Umeå universitet	102	110
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	579	529
Luftfartsverket	158	163
Sjöfartsverket	96	151
Övriga myndigheter	3 194	2 962
Summa	21 240	19 957

Leverantörsskulder är skulder som uppkommer vid köp av varor och tjänster. Posten kan variera mycket på grund av skuldernas kortfristiga karaktär.

Not 48 Övriga kortfristiga skulder

Miljoner kronor

	2017	2016
<i>Riksgäldskontoret</i>		
Skuld till premiepensionssystemet	13 960	10 932
EU-avgifter	6 501	11 273
Affärsdagsredovisning	70 596	55 004
Övrigt, Riksgäldskontoret	48	33
Summa Riksgäldskontoret	91 105	77 242
<i>Skatteverket</i>		
Kontoöverskott, skattekonto	79 213	72 409
Skuld till kommuner och landsting	0	1 591
Övrigt, Skatteverket	467	282
Summa Skatteverket	79 680	74 282
Pensionsmyndigheten	6 208	5 873
Försäkringskassan	3 270	3 356
E-hälsomyndigheten	2 162	2 089
Trafikverket	1 085	1 748
Exportkreditnämnden	590	750
Kronofogdemyndigheten	573	266
Statens tjänstepensionsverk	404	621
Polismyndigheten	377	365
Universitets- och högskolerådet	251	215
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	7 992	6 746
Luffartsverket	311	110
Sjöfartsverket	31	27
Övriga myndigheter	3 120	3 057
Summa	197 370	176 966

Övriga skulder ökade med 20 miljarder kronor till 197 miljarder kronor. De största förändringarna är effekten av Riksgäldskontorets affärsdagsredovisning på 16 miljarder kronor, Skatteverkets kontoöverskott på skattekonto på 7 miljarder kronor samt EU-avgiften som minskade med 4,8 miljarder kronor.

Vid affärsdagsredovisning uppstår en skuld när ett avtal om köp av värdepapper ingås, som sedan nollställs några dagar senare när betalningen görs. Det är normalt att det är stora fluktuationer i effekten av affärsdagsredovisningen. Motsvarande effekt förekommer på fordringssidan i samband med försäljning av värdepapper, se not 35 Övriga kortfristiga fordringar.

Riksgäldskontorets skuld till premiepensionssystemet består huvudsakligen av inbetalda ålderspensionsavgifter som övergångsvis har placerats på konto i Riksgäldskontoret för finansiering av framtida pensioner.

Medel för EU-avgiften består av medel som har satts in på EU-kommissionens konto i Riksgäldskontoret, men som ännu inte har rekviderats av kommissionen och betalats från statens centralkonto i Riksbanken. Beloppet varierar över tid beroende på EU-kommissionens aktuella likviditetsbehov.

En del av Skatteverkets skuld för kontoöverskott på skattekonto utgörs av skattebetalares kompletteringsinbetalningar för att täcka den slutliga skatten, vilken avräknas först 2018. En annan del är oreglerade skulder avseende överskjutande ingående mervärdesskatt eller andra återbetalningar som inte hunnit göras per balansdagen. Föregående år hade Skatteverket en skuld till Kommuner och Landsting för slutavräkning av kommunalskatt (jämför not 35).

Pensionsmyndigheten redovisar en skuld för innehållen skatt på pensionsförmåner. Skulderna hos Försäkringskassan består av skatt på sjukpenning, sjuk- och aktivitetsersättning, föräldrapenning m.fl. skattepliktiga socialförsäkringsförmåner.

E-hälsomyndighetens övriga kortfristiga skulder består främst av en skuld till apoteksaktörer avseende den läkemedelsförmån som E-hälsomyndigheten har i uppdrag att förmedla till apoteksaktörer.

I Trafikverkets övriga kortfristiga skulder ingår i huvudsak förskotteringar av väg- och järnvägsinvesteringar med 552 miljoner kronor och innehållna garantibelopp med 533 miljoner kronor.

Svenska kraftnäts övriga skulder består främst av skuldförda kapacitetsavgifter.

Not 49 Depositioner*Miljoner kronor*

	2017	2016
Kronofogdemyndigheten	565	599
Länsstyrelserna	251	300
Tullverket	242	157
Övriga myndigheter	43	35
Summa	1 101	1 091

Depositioner består bl.a. av indrivna medel hos Kronofogdemyndigheten och av hyror som privatpersoner deponerat hos länsstyrelserna i samband med tvist med fastighetsägare. Av Länsstyrelsernas depositioner finns ungefär hälften hos Länsstyrelsen i Stockholms län. Tullverkets depositioner är i huvudsak ställda säkerheter för kreditillstånd för tullärenden och liknande kontanta säkerheter i uppbördsverksamheten.

Not 50 Förskott från uppdragsgivare och kunder*Miljoner kronor*

	2017	2016
Sveriges lantbruksuniversitet	30	30
Kemikalieinspektionen	22	27
Patent- och registreringsverket	20	18
Bolagsverket	13	13
Högskolan i Gävle	9	11
<i>Affärsverk</i>		
Svenska krafnet	44	48
Övriga myndigheter	6	15
Summa	144	162

Uppdragsgivare och kunder lämnar medel till myndigheter i förskott för finansiering av större projekt, t.ex. infrastrukturprojekt eller forsknings- och utvecklingsprojekt. Dessa projekt pågår under en längre tid och arbetet är ännu inte avslutat eller projektet slutavräknat. Myndigheterna redovisar medlen som förskott från uppdragsgivare och kunder. Förskott från kunder kan även avse förskott i samband med pågående försäljning.

Sveriges lantbruksuniversitets förskott består av handpenning från Uppsala kommun vid försäljning av fastighet.

Svenska kraftnäts förskott består av avtal med kunder inom optoverksamheten, dvs. infrastruktur för tele- och datakommunikation. Avtalstiden varierar mellan 15 och 25 år. Svenska kraftnät redovisar intäkten i takt med att tjänsten tillhandahålls.

Not 51 Upplupna kostnader

Miljoner kronor

	2017	2016
Riksgäldskontoret	10 691	11 009
Migrationsverket	8 578	13 958
Trafikverket	2 136	1 929
Försvarsmakten	1 158	1 250
Polismyndigheten	1 034	1 031
Försäkringskassan	971	854
Arbetsförmedlingen	969	850
Försvarets materielverk	469	432
Skatteverket	380	369
Kriminalvården	313	284
Göteborgs universitet	249	253
Regeringskansliet	233	239
Kammarkollegiet	225	204
Lunds universitet	208	214
Domstolsverket	186	198
Uppsala universitet	179	175
Statens jordbruksverk	167	189
Transportstyrelsen	163	238
Stockholms universitet	158	149
Statens institutionsstyrelse	140	133
Umeå universitet	132	130
Sveriges lantbruksuniversitet	127	121
Karolinska institutet	111	99
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	589	579
Luftfartsverket	105	165
Sjöfartsverket	105	127
Övriga myndigheter	2 719	3 445
Summa	32 495	38 624

Upplupna kostnader redovisas för tjänster som utförts under redovisningsperioden och för varor som leverats men faktureras eller betalas först under nästkommande

räkenskapsår. Upplupna kostnader består även av semester- och löneskulder, konsult- och revisionsarvoden m.m. som redovisas av de flesta myndigheter.

Riksgäldskontorets upplupna kostnader är räntekostnader för upplåning i svenska kronor och utländsk valuta samt skuldskötselinstrument som kostnadsförts men ännu inte betalats ut.

Migrationsverket redovisar en minskning av upplupna kostnader med 5 380 miljoner kronor. Minskningen består i huvudsak av upplupna kostnader för placering av barn med 4 057 miljoner kronor och skolkostnader och organiserad verksamhet med 1 206 miljoner kronor.

Trafikverkets största poster under upplupna kostnader gäller markinlösen på 728 miljoner kronor. Andra stora poster är upplupna kostnader för investeringar i vägar och järnvägar med 691 miljoner kronor och för drift och underhåll av vägar och järnvägar med 311 miljoner kronor.

Svenska kraftnät redovisar bl.a. upplupna kostnader för balanskraft med 214 miljoner kronor.

Not 52 Oförbrukade bidrag*Miljoner kronor*

	2017	2016
Karolinska institutet	1 932	1 961
Lunds universitet	1 744	1 562
Göteborgs universitet	1 220	1 104
Uppsala universitet	700	723
Kungl. Tekniska högskolan	430	398
Stockholms universitet	345	293
Umeå universitet	310	308
Sveriges lantbruksuniversitet	268	256
Linköpings universitet	250	257
Trafikverket	222	181
Södertörns högskola	165	159
Kustbevakningen	154	164
Örebro universitet	153	151
Migrationsverket	134	251
Mälardalens högskola	128	122
Luleå tekniska universitet	119	111
Länsstyrelsen i Västerbottens län	119	120
Linnéuniversitetet	115	114
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	1 546	1 345
Sjöfartsverket	41	56
Luftfartsverket	-	121
Övriga myndigheter	1 094	1 043
Summa	11 192	10 800

Som oförbrukade bidrag redovisas bidragsmedel som erhållits, men som ännu inte förbrukats för sitt ändamål.

Universitet och högskolor redovisar oförbrukade bidragsmedel främst för finansiering av olika forskningsprojekt. I det totala beloppet för oförbrukade bidrag ingår uppbundna medel för framtida avskrivningar för investeringar som finansierats med erhållna bidrag.

Svenska Kraftnät redovisar bidrag från markägare till investeringar, investeringsbidrag från intressenter och skuldförda kapacitetsavgifter.

Totalt oförbrukade bidrag*Miljoner kronor*

	2017	2016
<i>Universitet och högskolor</i>	17 490	16 937
Inomstatligt	9 194	9 020
Utomstatligt	8 296	7 917
<i>Länsstyrelser</i>	1 212	1 058
Inomstatliga	923	749
Utomstatliga	289	309
<i>Övriga</i>	5 118	4 317
Inomstatliga	2 512	1 743
Utomstatliga	2 606	2 574
Totala inomstatliga	12 628	11 512
Totala utomstatliga	11 192	10 800
Summa	23 820	22 312

Oförbrukade inomstatliga bidrag elimineras i årsredovisningen för staten, men redovisas här som tilläggsinformation. Dessa bidrag har i de flesta fall redovisats mot anslag hos den givande myndigheten.

De totala oförbrukade bidragen ökade med 1,5 miljarder kronor. Det är framför allt inomstatliga oförbrukade bidrag som har ökat.

Högskolesektorn står för 73 procent av inomstatliga oförbrukade medel som vanligtvis är forskningsmedel, ofta från Vetenskapsrådet, andra forskningsråd eller myndigheter med uppgift att fördela sådana medel.

Lunds universitet redovisade högst belopp för oförbrukade inomstatliga bidrag vid utgången av 2017. Beloppet uppgick till 2,1 miljarder kronor vilket var 23 procent av de totala inomstatliga oförbrukade bidragen för universitet och högskolor. Karolinska institutet och Uppsala universitet redovisade båda 13 procent av det totala beloppet.

Inomstatliga bidrag hos länsstyrelserna avser vanligen medel från centrala myndigheter som ska förmedlas till olika regionala projekt.

Oförbrukade inomstatliga bidrag

Inomstatliga oförbrukade bidrag uppgick till totalt 12,6 miljarder kronor.

I tabellen nedan visas hur 91 procent av inomstatliga oförbrukade bidrag förväntas tas i anspråk inom angivna tidsintervaller. Redovisade belopp bygger på uppgifter

som berörda myndigheter lämnat utifrån gjorda uppskattningar om förväntad förbrukningstakt.

Oförbrukade inomstatliga bidrag

Miljoner kronor

Förväntad förbrukningstakt inomstatliga oförbrukade bidrag	Totalt	Inom 3 månader	Mer än 3 månader till ett år	Mer än 1 år till 3 år	Mer än 3 år
Inomstatliga oförbrukade bidrag (med förbrukningstakt)	11 448	2 570	6 842	1 592	444
varav Universitet och högskolor	9 036	2 287	5 877	789	84
varav Länsstyrelser	936	135	499	246	57
varav Övriga	1 476	147	467	558	304
Övriga (utan uppgift om förbrukningstakt)	1 180				
Totala inomstatliga oförbrukade bidrag	12 628				

Not 53 Övriga förutbetalda intäkter

Miljoner kronor

	2017	2016
Riksgäldskontoret	38 178	42 435
Försvarets materielverk	1 035	932
Statens jordbruksverk	625	599
Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige	343	729
Karolinska institutet	249	247
Lunds universitet	160	135
Statens fastighetsverk	144	124
Trafikverket	107	106
Göteborgs universitet	97	118
Uppsala universitet	72	73
Linköpings universitet	52	43
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	33	29
Sjöfartsverket	15	92
Luffartsverket	8	1
Övriga myndigheter	572	794
Summa	41 690	46 456

Övriga förutbetalda intäkter är inkomster för varor och tjänster som ännu inte har levererats eller utförts. Förutbetalda intäkter uppstår på grund av att varor och tjänster faktureras i förskott eller förskottsbetalas innan prestationer har utförts.

Den största posten gäller överkurser som uppstår när Riksgäldskontoret emitterar obligationer och marknadsvärdet är högre än det nominella värdet. Mellanskillnaden är överkurs och bokförs som förutbetalda intäkt som periodiseras över lånets löptid.

Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige redovisar här medel från EU:s fonder.

Som Övriga förutbetalda intäkter hos andra myndigheter redovisas främst avgifts- eller uppdragsintäkter som betalats före årsskiftet, men som är hänförliga till kommande år.

Not 54 Garantiförbindelser

Miljoner kronor

	2017	2016
<i>Trafikverket</i>		
Svensk-Danska Broförbindelsen AB	3 029	2 852
Arlandabanan Infrastructure AB	1 268	1 324
Summa	4 297	4 176

Trafikverket har för statens räkning förbundit sig att när så behövs lämna villkorat aktieägartillskott till Svensk-Danska Broförbindelsen AB för att bolagets egna kapital vid varje tillfälle ska uppgå till det registrerade aktiekapitalet. Det finns även en kapitaltäckningsgaranti till Arlandabanan Infrastructure AB som i första hand belastar Riksgäldskontorets garantireserv, men som under vissa förutsättningar kan belasta Trafikverket. Trafikverket redovisar också långfristiga skulder som kopplar till dessa garantiförbindelser på 2,6 miljarder kronor, se även not 46.

Bland garantiförbindelser inom linjen finns inte de garantier med där förlustrisken har värderats och avsättning för förväntade förluster görs. Avsättningarna för garantier uppgick till sammanlagt 12 miljarder kronor varav huvuddelen rör Exportkreditnämndens garantier. Avsättningarna kommenteras i viss mån i not 44, Övriga avsättningar.

Förutom de garantiförbindelser som tas upp här görs inte heller avsättningar för insättningsgarantin, investerarskyddet eller garantikapital.

I nedanstående tabell redovisas statens totala garantiåtaganden fördelat på de åtaganden för vilka avsättningar görs och de åtaganden för vilka avsättningar inte görs.

Garantier för vilka avsättningar görs*Miljoner kronor*

	2017	2016
<i>Garantier om tillförsel av kapital</i>		
Grundförsäringar, Riksgäldskontoret	405	405
<i>Exportgarantier m.m.</i>		
Exportgarantier m.m., Exportkreditnämnden	181 485	201 502
U-kreditgarantier, Sida	893	1 081
Fristående krediter, Sida	4 011	3 882
<i>Kreditgarantier</i>		
Infrastruktur, Riksgäldskontoret	17 309	18 578
Internationella åtaganden, Riksgäldskontoret	3 556	5 808
Internationella åtaganden, Sida	353	-
Bostadskrediter, Boverket	2 786	1 985
Övrigt, Riksgäldskontoret	9	10
<i>Övriga garantier</i>		
Pensionsgarantier, Riksgäldskontoret	8 376	8 514
Summa	219 184	241 766

Garantier för vilka avsättningar inte görs*Miljoner kronor*

	2017	2016
Insättningsgarantin och investerarskyddet	1 688 640	1 665 945
<i>Garantier om tillförsel av kapital</i>		
Garantikapital	133 457	134 138
Garantiförbindelser	4 297	4 176
Summa	1 826 394	1 804 259
Summa garantiåtaganden	2 045 578	2 046 025

Not 55 Övriga ansvarsförbindelser*Miljoner kronor*

	2017	2016
Trafikverket	22 050	22 099
Riksgäldskontoret	14 182	13 914
Statens kulturråd	1 472	1 621
Statens jordbruksverk	944	25
Södertörns högskola	925	965
Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	485	189
Sveriges geologiska undersökning	415	250
Migrationsverket	364	185
Göteborgs universitet	149	113
Totalförsvarets forskningsinstitut	149	160
Domstolsverket	73	73
Konkurrensverket	54	57
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	115	115
Sjöfartsverket	44	44
Luffartsverket	18	17
Övriga myndigheter	304	2 776
Summa	41 744	42 603

Ansvarsförbindelser är förpliktelser som inte redovisas som skuld eller avsättning i balansräkningen på grund av att det inte är troligt att de kommer att regleras eller på grund av att deras storlek inte kan beräknas med tillräcklig tillförlitlighet. Det kan också vara möjliga förpliktelser, dvs. det är osäkert om det förekommer en förpliktelse eller inte. Som Övriga ansvarsförbindelser redovisas de ansvarsförbindelser som inte är garantiförbindelser.

Trafikverket redovisar flera åtaganden. Ansvarsförbindelserna innefattar ansvar för avhjälpan enligt 10 kap. miljöbalken i vissa fall till följd av den flygplatsverksamhet som Luftfartsverket har bedrivit och den verksamhet som Trafikverket har bedrivit. Trafikverket redovisar även åtaganden för den av staten utställda miljögarantin i avtalet om bolagisering av Statens järnvägar. Riksgäldskontorets ansvarsförbindelser är skuldbevis för utbetalningar från anslag till kapitalhöjning i internationella finansieringsinstitut.

Statens kulturråd redovisar ansvarsförbindelser för statliga utställningsgarantier. Vid utgången av 2017 fanns 17 utställda garantier.

Statens jordbruksverk redovisar eventuella korrigeringar till följd av pågående revisionsärenden.

Sveriges meteorologiska och hydrologiska instituts ansvarsförbindelser är avtal tecknade inom det europeiska systemet för övervakning av jorden, Copernicus och det europeiska vädercentret.

Sveriges geologiska undersökning redovisar framtida utgifter för sanering och återställning av objekt som är under pågående åtgärdsutredning.

Migrationsverkets ansvarsförbindelser är bl.a. ett antal pågående rättsprocesser i olika frågor, t.ex. skadeståndskrav i samband med upphandlingar.

Södertörns högskola, Göteborgs universitet, Totalförsvarets forskningsinstitut och Domstolsverket redovisar ansvarsförbindelser för hyrda lokaler.

Konkurrensverkets ansvarsförbindelser är möjliga rättegångskostnader som avser överklaganden av Konkurrensverkets beslut eller där myndigheten för talan.

Svenska kraftnät redovisar ansvarsförbindelser för eventuell återställningsåtgärd.

Sjöfartsverkets post består av ansvarsförbindelser för förorenad mark.

Luffartsverkets belopp är i huvudsak borgensåtagande för dotterföretag.

5.3 Noter till finansieringsanalysen

Not 56 Skatter

Miljoner kronor

	2017	2016
Enligt resultaträkningen	1 315 936	1 235 712
Tillkommer/avgår:		
Förändring av fordringar och skulder	-25 256	35 744
Summa	1 290 680	1 271 456

Statens betalningar från skatter ökade med 19 miljarder kronor jämfört med föregående år. Betalningarna är 25 miljarder kronor lägre än skatteintäkterna enligt resultaträkningen. Det beror på att periodiseringsposterna vid redovisningen av skatteintäkter i årsredovisningen för staten har ökat med 25 miljarder kronor. Vid periodiseringen av skatteintäkterna tas upplupna eller förutbetalda intäkter upp för de skatter som är hänförliga till året, men ännu inte betalats eller omvänt. Både fordringarna och skulderna för skatter som Skatteverket redovisar ökade med fem miljarder kronor. Skatteintäkterna enligt resultaträkningen har ökat med 80 miljarder kronor, se not 1 och 38.

Not 57 Avgifter och andra ersättningar*Miljoner kronor*

	2017	2016
Enligt resultaträkningen	52 088	52 312
Avsättning för garantier	-622	
Tillkommer: utdelningar och kapitaljustering	8 701	12 588
Avgår: realisationsvinster	-168	-300
Summa	59 999	64 600

Statens betalningar från avgifter och andra ersättningar minskade med 4,6 miljarder kronor vilket huvudsakligen beror på lägre utdelningar från hel- och delägda företag.

I finansieringsanalysen tillkommer erhållna utdelningar i avsnittet för statens verksamhet eftersom hel- och delägda företag redovisas enligt den s.k. kapitalandelsmetoden och utdelningarna därmed inte redovisas i resultaträkningen. Statens utdelningar redovisas i allt väsentligt av Kammarkollegiet. Utdelningarna minskade med 4 miljarder kronor för 2017 jämfört med 2016. De lägre utdelningarna gäller främst Akademiska hus AB, Telia Company och Apoteket. De största utdelningarna 2017 erhöles ändå från Telia Company och Akademiska hus AB. Staten har även fått en återbetalning från Nordiska investeringsbanken efter en kapitaljustering mellan medlemsländerna.

Avgifter och andra ersättningar justeras med delen av förändringen av avsättningar för garantier som redovisas som intäkter, eftersom förändring av avsättningar inte medför något kassaflöde. Från avgifter och andra ersättningar enligt resultaträkningen avgår realisationsvinster eftersom dessa inte innebär några betalningar.

Not 58 Transfereringar*Miljoner kronor*

	2017	2016
Enligt resultaträkningen	1 061 354	1 027 817
Avgår:		
Avsättningar till fonder	-10 741	-14 696
Omvärdering och avskrivning av lån, CSN m.fl.	-228	56
Summa	1 050 385	1 013 177

Utbetalningarna av transfereringar ökade med 37 miljarder kronor. Utbetalningarna är lägre än kostnaderna för transfereringar enligt resultaträkningen eftersom avsättningar till fonder och nedskrivningar av lån inte medför några betalningar.

Not 59 Statens egen verksamhet*Miljoner kronor*

	2017	2016
Enligt resultaträkningen	272 286	269 289
Avgår:		
Avskrivningar	-28 403	-27 724
Avsättningar	-8 665	-6 736
Värdereglering lån, Riksgäldskontoret	239	63
Nedskrivning av andra långfristiga värdepappersinnehav	-76	0
Realisationsförluster	-161	-750
Summa	235 221	234 142

Kostnader för avskrivningar, avsättningar och nedskrivning av lån medför inte några betalningar och tas därför bort.

Ökningen av avsättningar avser främst ökad avsättning för statens tjänstepensioner, se not 43.

Kostnaderna för statens verksamhet justeras även för realisationsförluster vid försäljning av egendom som redovisats som kostnad utan att medföra någon betalning.

Not 60 Justeringar till betalningar*Miljoner kronor*

	2017	2016
Förändring av långfristiga fordringar	-262	414
Förändring av omsättningstillgångar	-78 266	-37 187
Förändring av kassa och bank	516	-2 758
Förändring av skulder	10 295	32 736
Summa	-67 718	-6 795

Justeringar till betalningar för statens verksamhet försämrade kassaflödet med sammantaget 67,7 miljarder kronor.

Förändring av omsättningstillgångar påverkade kassaflödet negativt genom att omsättningstillgångarna ökade. Den största ökningen var Riksgäldskontorets kortfristiga placeringar som ökade med 66 miljarder kronor.

Förändring av skulder påverkade betalningsflödet positivt med 10,3 miljarder kronor eftersom skulderna ökade.

Förändring av fordringar och skulder avseende skatter redovisas under not 56, poster och förändring av periodiseringsposter som tillhör statsskuldsvärdningen redovisas under not 65.

Not 61 Investeringar

Miljoner kronor

	2017	2016
Finansiella investeringar		
Aktier och andra värdepapper	772	6 419
Materiella investeringar		
Beredskapstillgångar	8 546	9 878
Väganläggningar	11 135	9 888
Järnvägsanläggningar	12 070	11 610
Maskiner och inventarier	4 029	4 324
Fastigheter och markanläggningar	801	616
Övriga investeringar	7 297	6 403
<i>Summa materiella investeringar</i>	<i>43 878</i>	<i>42 719</i>
Immateriella investeringar		
Datasystem, rättigheter m.m.	2 929	2 943
Total summa	47 579	52 081

De finansiella investeringarna uppgick till 0,8 miljarder kronor, vilket innebär en minskning med 5,6 miljarder kronor. Minskningen beror främst på att placeringar i bostadsobligationer för Kärnavfallsfonden och placeringar i utländsk valuta för Exportkreditnämnden har minskat. De har istället ökat investeringarna i statsobligationer och placeringar hos Riksgäldskontoret, som båda elimineras i årsredovisningen för staten. Årets finansiella investeringar består i allt väsentligt av kapitaltillskott till Swedfund och utvecklings- och investeringsbanker, se not 26 och 27.

Investeringar i materiella anläggningstillgångar uppgick till 43,9 miljarder kronor vilket är drygt 1 miljard kronor mer än föregående år. Den största förändringen jämfört med föregående år är att investeringar i beredskapstillgångar minskade med 1,3 miljarder kronor, se not 24.

Investeringar i väganläggningar ökade med 1,2 miljarder kronor och investeringar i järnvägsanläggningar med knappt 0,5 miljarder kronor, se not 18, 19 och 23.

Investeringar i maskiner och inventarier och i fastigheter och markanläggningar har förändrats i begränsad omfattning, se not 22 och 20.

I övriga investeringar ingår pågående nyanläggningar, förbättringsutgifter på annans fastighet och förändring av förskott för materiella anläggningstillgångar, se not 21, 23 och 25.

Investeringar i immateriella tillgångar som i huvudsak avser it-system uppgick till 2,9 miljarder kronor, vilket är samma nivå som föregående år, se not 15 och 16. Det största beloppet under året finns hos Försäkringskassan.

Not 62 Utlåning

Nyutlåning

Miljoner kronor

	2017	2016
Centrala studiestödsnämnden	18 566	18 121
Riksgäldskontoret	9 591	14 288
Övriga myndigheter	68	84
Summa nyutlåning	28 225	32 493

Amorteringar

Miljoner kronor

	2017	2016
Centrala studiestödsnämnden	12 385	11 983
Riksgäldskontoret	6 019	231
Övriga myndigheter	20	22
Summa amorteringar	18 424	12 236

CSN:s nyutlåning, som till största delen består av studielån, uppgick till 18,6 miljarder kronor, vilket är knappt 0,5 miljarder kronor mer än föregående år. Amorteringarna ökade med 0,4 miljarder kronor.

Riksgäldskontorets nyutlåning uppgår till avser framför allt omsättning av lånet till Riksbanken som ökat med 9,6 miljarder kronor exklusive orealiserade valutakursförändringar. Amorteringarna ökade med 5,8 miljarder vilket huvudsakligen beror på att Irland återbetalade hela sitt lån.

Not 63 Finansiellt netto för statens upplåning

Miljoner kronor

	2017	2016
Ränteintäkter	14 237	15 669
Räntekostnader	-30 807	-30 721
Övriga poster, netto	5 755	-6 201
Tillkommer/Avgår:		
Orealiserade valutadifferenser	-228	9 448
Summa	-11 043	-11 805

Det finansiella nettot som är hänförbart till statens upplåning har förbättrats med 0,8 miljarder kronor jämfört med föregående år. Räntenettet för statens upplåning har försämrats med 1,5 miljarder kronor jämfört med föregående år.

Den viktigaste skillnaden mellan åren är att övriga poster förbättrar det finansiella nettot för statens upplåning med 5,8 miljarder kronor, en skillnad med 12,0 miljarder kronor jämfört med en försämring på 6,2 miljarder kronor föregående år. Där ingår bl.a. dels valutakursförändringar, dels överkurser vid emission. De orealiserade valutadifferenserna försämrade det finansiella nettot för statens upplåning med 0,2 miljarder kronor, till skillnad mot föregående år då de förbättrade det finansiella nettot med 9,4 miljarder kronor. Finansiellt netto för statens upplåning justeras för dessa orealiserade poster eftersom de inte medför något kassaflöde, se not 12.

Not 64 Övrigt finansiellt netto

Miljoner kronor

	2017	2016
Finansiella intäkter enligt resultaträkningen	10 313	12 598
Finansiella kostnader enligt resultaträkningen	-4 919	-1 225
Marknadsvärdesförändringar	1 935	-1 883
Nedskrivning av andra långfristiga värdepappersinnehav	588	
Avgår reavinst vid försäljning av aktier m.m.	-17	-175
Summa	7 901	9 314

Under Övrigt finansiellt netto redovisas räntor och andra finansiella transaktioner som inte är hänförliga till statsskuld förvaltningen, se not 13 och 14.

Övrigt finansiellt netto justeras för marknadsvärdesförändringar på statens innehav av obligationer m.m. eftersom de inte medför några betalningar. Realisationsvinster vid försäljning av aktier och andra värdepapper ingår i posten försäljning av anläggningstillgångar i finansieringsanalysen och dras därför av från de finansiella intäkterna.

Not 65 Justeringar till betalningar

Miljoner kronor

	2017	2016
Förändring av tillgångar hänförliga till statens upplåning	1 000	1 648
Förändring av skulder hänförliga till statens upplåning	-4 499	5 099
Summa	-3 499	6 747

Upplupna och förutbetalda räntor som är hänförliga till statens upplåning redovisas i balansräkningen under periodavgränsningsposter och påverkar således inte statsskulden. Förändringar av tillgångar och skulder som är hänförliga till statens upplåning har försämrat kassaflödet med 3,5 miljarder kronor.

6 Utvecklingen av statsskulden

Statens budget visade ett överskott på 62 miljarder kronor 2017. Det innebär att överskottet minskade med 23 miljarder kronor jämfört med 2016, då budgeten visade ett överskott på 85 miljarder kronor. Statens lånebehov är lika med saldot på statens budget fast med omvänt tecken.

Den konsoliderade statsskulden minskade från 1 292 miljarder kronor 2016 till 1 265 miljarder kronor 2017, dvs. med 27 miljarder kronor. Huvudorsaken till att statsskulden minskade är budgetöverskottet. Men att minskningen inte var lika stor som budgetsaldot beror främst på att Riksgäldskontoret hade större tillgångar vid utgången av 2017 jämfört med året innan. Tillgångarna berodde på stor efterfrågan av marknadsvårdande repor vilket ökade placeringsbehovet.

Statsskulden i årsredovisningen för staten är konsoliderad och skiljer sig från den statsskuld som Riksgäldskontoret redovisar. Statsskulden från Riksgäldskontoret är okonsoliderad. Skillnaden utgörs av elimineringar av myndigheters innehav av svenska statspapper. Vissa myndigheter som hanterar medel avsatta för ändamål vid sidan av statens budget har rätt att placera på den svenska statspappersmarknaden. Dessa tillgångar räknas bort vid beräkningen av den konsoliderade statsskulden.

Elimineringen av statliga myndigheters innehav av statspapper uppgick till 62,7 miljarder kronor 2017 (se nedanstående tabell). Nästan hela beloppet är Insättningsgarantifondens och Kärnavfallsfondens innehav. Övriga myndigheters innehav var 0,2 miljarder kronor. Pensionsmyndighetens innehav av statspapper för premiepensionssystemet elimineras inte i den konsoliderade statsskulden, eftersom dessa tillgångar inte ingår i den konsoliderade balansräkningen för staten. Sammantaget innebär detta att den okonsoliderade statsskulden som Riksgäldskontoret redovisar är 62,7 miljarder kronor högre än vad som redovisas i balansräkningen för staten.

Statliga myndigheters innehav av statspapper vid utgången av 2017

Miljarder kronor

	Insättnings- garantifonden	Kärnavfalls- fonden	Övriga myndigheter	Elimineras i ÅRS
Nominella statsobligationer	35,0	11,3	0,2	46,5
Reala statsobligationer		16,2		16,2
Totalt	35,0	27,5	0,2	62,7

6.1 Definition av statsskulden

Statsskulden redovisas på bokslutsdagen till nominellt belopp inklusive upplupen inflationskompensation för realobligationer. Att statsskulden redovisas till nominellt belopp betyder att nollkuponglån och statsskuldväxlar tas upp till det belopp som Riksgäldskontoret kommer att betala på förfallodagen. Även derivatinstrument inkluderas i statsskulden, t.ex. de skuldbytesavtal (swappar) som Riksgäldskontoret ingår för att påverka sammansättningen och löptiden av statsskulden. Instrumenten i utländska valutor är värderade till de valutakurser som gällde den 29 december 2017, årets sista bankdag.

Regeringen har beslutat att Riksgäldskontoret ska redovisa statsskulden som statens andel av den offentliga sektorns bruttoskuld enligt rådets förordning (EG) nr 479/2009 om tillämpningen av protokollet om förfarandet vid alltför stora underskott som är fogat till fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen. Undantag ska göras för skulden till premiepensionssystemet och de skulder i insättningsgarantifonden som kan uppstå. De skulderna liksom de tillgångar och skulder i övrigt kopplade till statsskuld förvaltningen som blir följden av att bokföringsmässiga grunder tillämpas, ska därmed tas upp under andra poster i balansräkningen.

6.2 Statsskuldens fördelning och löptid

Det lagfästa målet för statsskuld förvaltningen är att långsiktigt minimera kostnaden för statsskulden utan att ta för stora risker. Därutöver ska förvaltningen ske inom ramen för de krav penningpolitiken ställer.

Regeringens styrning av statsskuld förvaltningen

Det övergripande målet för statsskuld förvaltningen konkretiseras genom de riktlinjer som regeringen årligen fastställer efter förslag från Riksgäldskontoret. Riktlinjerna styr hur statsskulden ska fördelas mellan de tre skuldslagen nominell skuld i kronor, real skuld i kronor och valutaskuld. Av riktlinjerna framgår också vilken löptid de olika delarna av skulden ska styras mot. I tabellen nedan redovisas dessa riktlinjer för 2017.

Regeringen lämnar vartannat år en skrivelse till riksdagen som innehåller en utvärdering av statens upplåning och skuld förvaltning. Utvärderingen görs över rullande femårsperioder. En utvärdering för åren 2011–2015 lämnades i april 2016.

Regeringens riktlinjer för 2017

	Belopp respektive andel ska styras mot	Löptid ska styras mot
Nominell skuld i kronor		
med löptid upp till 12 år		2,9–3,9 år
med löptid över 12 år	70 miljarder kronor	
Real skuld i kronor (andel av total statsskuld)	20 procent	6–9 år
Valutaskuld	Minskning med högst 30 miljarder kronor per år	0-1 år

Riksgäldskontoret sköter upplåningen genom att ge ut värdepapper. Huvuddelen är i form av nominella statsobligationer och statsskuldväxlar i kronor. En del av upplåningen täcks genom reala statsobligationer (realobligationer), som ger investerarna ett inflationsskydd. Riksgäldskontoret lånar även på den utländska räntemarknaden genom att ge ut värdepapper i utländsk valuta. Köpare är i första hand inhemska och utländska fonder, försäkringsbolag och finansiella institutioner. En mindre del av statsskulden finansieras genom sparprodukter som är riktade till privatpersoner och andra mindre placerare.

Inom ramen för regeringens riktlinjer fattar Riksgäldskontoret beslut om förvaltning och upplåning. Det gäller t.ex. vilka valutor som ska ingå i valutaskulden och valutornas inbördes fördelning. Riksgäldskontoret har även möjlighet att fatta beslut om ränte- och valutapositioner.

Riktlinjerna för statsskuldens löptid anges i termer av duration. De riktvärden som regeringen anger baseras på en avvägning mellan kostnad och risk. Analysen bygger på erfarenheten att det över tid är billigare att låna i instrument med kort löptid än med lång. Kort löptid innebär å andra sidan högre risk eftersom räntekostnaderna varierar mer om räntevillkoren ändras ofta.

Den nominella kronskuldens löptid varierar kring riktvärdet, bl.a. beroende på att statsskuldens storlek följer variationer i statens betalningar under året. Under 2017 var durationen i genomsnitt 3,8 år för lån med löptid under 12 år, vilket var inom riktlinjernas intervall.

Den reala kronskuldens löptid var 6,4 år i genomsnitt för 2017. Realskuldens andel av den totala skulden var i genomsnitt 20,5 procent av den totala skulden. Riktvärdet på 20 procent är långsiktigt. Realskulden är svår att styra eftersom nyupplåningen är liten i förhållande till den utestående skulden. Till skillnad från övriga skuldslag är det inte möjligt att använda derivatinstrument för att påverka andelen real skuld. Realandelen kan därför variera kring riktvärdet utan att Riksgäldskontoret behöver vidta åtgärder. Under 2017 emitterades 12 miljarder kronor i realobligationer. Den planerade emissionsvolymen vid ingången av 2017 var 13,5 miljarder kronor.

Ett planerat auktionstillfälle ströks och efter oktober sänktes auktionsvolymen från 750 miljoner kronor till 500 miljoner kronor i de återstående auktionerna.

Den genomsnittliga löptiden för valutaskulden var 0,2 år under 2017. Eftersom valutaskulden kan styras med hjälp av derivat, varierar löptiden inte nämnvärt över året. Statsskuldens exponering i utländsk valuta ska minska med upp till 30 miljarder per år enligt riktlinjerna. Exponeringen ska beräknas så att förändringar i kronans växelkurs exkluderas. Under 2017 minskade exponeringen med 20 miljarder kronor exklusive växelkursförändringar.

Andelarna beräknas baserat på nominella belopp, inklusive upplupen inflationskompensation och till aktuell växelkurs. De procentuella andelarna enligt riktlinjerna som beskrivs ovan överensstämmer inte med andelarna i nedanstående tabell då riktlinjernas andelar beräknas på okonsoliderad skuld inklusive fordringar i vidareutlåning och inklusive förvaltningstillgångar.

Statsskuldens utveckling och sammansättning

Miljarder kronor

	2013	2014	2015	2016	2017
Nominella lån i svenska kronor	665	733	771	694	712
<i>varav nominella lån i svenska kronor, okonsoliderat</i>	<i>695</i>	<i>769</i>	<i>809</i>	<i>734</i>	<i>758</i>
<i>varav statliga myndigheters innehav</i>	<i>-30</i>	<i>-36</i>	<i>-38</i>	<i>-40</i>	<i>-47</i>
Reala lån i svenska kronor	188	191	170	185	184
<i>varav reala lån i svenska kronor, okonsoliderat</i>	<i>198</i>	<i>203</i>	<i>183</i>	<i>200</i>	<i>200</i>
<i>varav statliga myndigheters innehav</i>	<i>-10</i>	<i>-12</i>	<i>-13</i>	<i>-15</i>	<i>-16</i>
Nominella lån i utländsk valuta	384	422	411	413	370
Summa konsoliderad statsskuld	1 236	1 347	1 352	1 292	1 265

I den konsoliderade statsskulden ökade de nominella lånen i svenska kronor med 18 miljarder kronor till 712 miljarder kronor i slutet av 2017. Den reala lånestocken uppgick till 184 miljarder kronor vilket är en minskning med 1 miljard kronor jämfört med 2016.

Valutaskulden minskade med 43 miljarder kronor under 2017. Valutaskulden består delvis av lån i utländsk valuta. Riksgäldskontoret skapar även valutaskuld med hjälp av derivat. Det innebär att Riksgäldskontoret ingår avtal om att byta åtaganden i kronor mot åtaganden i utländsk valuta.

Nominella lån i svenska kronor*Miljarder kronor*

	2013	2014	2015	2016	2017
Nominella statsobligationer	573	556	565	590	565
Statsskuldväxlar	94	88	141	84	88
Likviditetsförvaltningsinstrument	61	60	56	69	118
Säkerheter i svenska kronor	11	21	11	11	7
Privatmarknadslån	46	36	19	15	11
Valutaderivat i svenska kronor	-121	-28	-21	-75	-76
Nominella lån i svenska kronor	665	733	771	694	712

Den nominella skulden i svenska kronor var 18 miljarder kronor högre vid utgången av 2017 jämfört med föregående år. Finansieringen via nominella statsobligationer minskade med 25 miljarder kronor under 2017. Samtidigt ökade nominell upplåning i likviditetsförvaltningsinstrument med 49 miljarder kronor.

I nominella lån i svenska kronor ingår också privatmarknadslån. Privatmarknadslån består dels av premieobligationer, dels av Riksgäldsspar. Under 2017 fortsatte upplåningen på privatmarknaden att minska. Vid årets slut utgjorde den 0,8 procent av den konsoliderade statsskulden. Riksgäldsspar avvecklades efter ett beslut av Riksgäldskontoret 2013. Riksgäldsspar med fast ränta är stängt för nyteckning. De sista kontona förfaller i december 2020. I slutet av 2016 beslutade Riksgäldskontoret att tillsvidare inte ge ut premieobligationer. Utgivningen återupptas när den bedöms vara lönsam igen. Under 2017 gavs inga premieobligationslån ut.

Att låna upp på privatmarknaden i stället för på kapital- och penningmarknaderna ökade kostnaderna för statsskulden under 2017 med 24 miljoner kronor. Men för femårsperioden 2013–2017 var ändå den sammanlagda kostnadsbesparingen 104 miljoner kronor, varav premieobligationer stod för hela besparingen.

Positionstagning

Riksgäldskontoret tar aktiva positioner för att sänka statens kostnader och risker baserat på bedömningar av den framtida ränte- och växelkursutvecklingen. Positioner tas med hjälp av derivat som gör att skuldens löptid och fördelning mellan valutor justeras. Riksgäldskontoret kan ta valutapositioner och räntepositioner, men räntepositioner får endast tas i utländsk valuta. En vinst i den aktiva förvaltningen minskar statens räntekostnader med samma belopp. Utrymmet för positionstagande styrs av regeringens årliga riktlinjer.

När Riksgäldskontoret bedömer att ett marknadspris markant avviker från en långsiktigt motiverad nivå, kan myndigheten ta större positioner. Sådana positioner

tar Riksgäldskontoret dock sällan. Dessutom bedriver Riksgäldskontoret en löpande aktiv förvaltning både i egen regi och med hjälp av externa förvaltare. Där tas normalt relativt små positioner. Regeringen fastställer det övergripande riskutrymmet för positionsverksamheten i de årliga riktlinjebesluten.

Den positionstagning som externa förvaltare bedrev gav en förlust på 115 miljoner kronor inklusive provisionskostnader. Riksgäldskontorets egen positionstagning gav däremot en vinst på 13 miljoner kronor för 2017. Under den senaste femårsperioden har den externa förvaltningen resulterat i en förlust på 68 miljoner kronor om förvaltningsprovisionerna räknas in. Under samma period har den interna förvaltningen gett ett underskott på 16 miljoner kronor. Sammantaget visade positionsverksamheten ett underskott på 84 miljoner kronor under den senaste femårsperioden.

6.3 Statsskuldens kostnader

Utgifterna på anslaget för statsskuldräntor m.m. på statens budget uppgick till 11 miljarder kronor 2017. Jämfört med 2016 ökade ränteutgifterna med 9 miljarder kronor. Beloppen i statens budget redovisas enligt utgiftsmässiga principer och är ett netto av inkomster och utgifter i upplåningsverksamheten. Den utgiftsmässiga redovisningen innehåller dock svagheter när det gäller att beskriva statsskuldens kostnader. Exempelvis har valet av upplåningsteknik stor påverkan på anslagsbelastningen ett visst år. En kostnadsmässig redovisning, där samtliga kostnader och intäkter hänförliga till året tas med, ger därför en bättre bild av hur räntekostnaderna utvecklas över tiden

I resultaträkningen för staten redovisas räntor enligt kostnadsmässiga principer efter eliminering av räntor till eller från statliga myndigheter. I kostnaderna ingår även en omvärdering av skulden i utländsk valuta. I nedanstående tabell visas statsskuldens kostnader, vilket är en sammanfattning och specificering av uppgifterna i resultaträkningen (se not 12 till resultaträkningen, Nettokostnad för statsskulden).

Statsskuldens kostnader*Miljarder kronor*

	2013	2014	2015	2016	2017
Räntekostnader på lån i svenska kronor	33	32	28	28	28
Räntekostnader på lån i utländsk valuta	2	3	2	3	3
Realiserade valutakursdifferenser	-10	-3	10	-2	-2
Realiserade kursdifferenser	6	4	11	10	10
Orealiserade valutakursdifferenser	3	42	-5	10	-31
Över-/underkurs vid emission m.m.	-7	-4	-9	-11	-13
Summa kostnader	27	73	38	37	-6
Ränteintäkter i upplåningsverksamheten	-14	-17	-16	-16	-14
Nettokostnader efter intäkter, exklusive skuldskötselåtgärder	13	56	22	22	-20
Orealiserade valutakursdifferenser hänförliga till skuldskötselinstrument och vidareutlåning	5	-24	-1	-0	31
Nettokostnader inklusive skuldskötselåtgärder	18	32	22	21	11

Enligt resultaträkningen för 2017 uppgick nettokostnaden för statsskulden (räntor, över- och underkurser, valutakursförändringar m.m.) till 11 miljarder kronor, vilket är en minskning jämfört med 2016.

Realiserade valutakursdifferenser påverkas framför allt av kronans växelkurs mot andra valutor när ett lån förfaller, men också av inbördes förändringar mellan andra valutors växelkurser eftersom Riksgäldskontoret i förvaltningen av valutaskulden använder olika derivatinstrument. Utfallet för de realiserade valutakursdifferenserna blev en valutakursvinst på 2 miljarder kronor 2017.

De realiserade kursdifferenserna var i princip oförändrade jämfört med 2016. Kursdifferenser uppstår när Riksgäldskontoret köper tillbaka obligationer och marknadsräntan avviker från kupongräntan.

De orealiserade valutakursförlusterna 2016 vändes till valutakursvinster 2017. De orealiserade valutakursvinsterna uppgick för 2017 till 31 miljarder kronor. Det innebär en förbättring med 41 miljarder kronor mellan åren. De orealiserade valutakursförlusterna hänförliga till skuldskötselinstrument och vidareutlåning uppgick till 31 miljarder kronor 2017. De totala orealiserade valutakursvinsterna blev därmed netto endast 0,2 miljarder kronor.

Över- och underkurser vid emission av statspapper m.m. bidrog till att sänka statsskuldens kostnader med 13 miljarder kronor 2017.

Skillnaden mellan statsskuldens nettokostnader inklusive skuldskötselåtgärder och utfallet på anslaget Räntor på statsskulden var 2017 endast 0,3 miljarder kronor. Skillnaden förklaras av olika principer för utgiftsmässig redovisning mot anslag och den kostnadsmässiga redovisningen i resultaträkningen. Det är endast realiserade utgifter som redovisas mot anslaget, medan orealiserade räntor och orealiserade valutakursdifferenser ingår i resultaträkningens nettokostnad. År 2016 var motsvarande skillnad 20 miljarder kronor.

7 Resultaträkning, balansräkning och kassamässig redovisning avseende EU-medel

7.1 Räkenskapssammanställning av EU-medel

Räkenskapssammanställningen av EU-medel omfattar resultaträkning, balansräkning och kassamässig redovisning av utfall på anslag och inkomstitlar. Redovisningen för kalenderåret 2017 omfattar de fleråriga budgetramarna för 2007–2013 och 2014–2020 i respektive tabeller.

Genom medlemskapet i EU hanterar svenska myndigheter olika slags medel från och till EU:s budget. De medel som Sverige får i form av återflöde från EU-budgeten kommer huvudsakligen från EU:s jordbruksfonder och EU:s strukturfonder. Sverige får också stöd till transeuropeiska nätverk samt forsknings- och utbildningsprogram. För den senare bidragskategorin ligger dock ansvaret för att administrera och förvalta medlen på kommissionen och andra institutioner inom EU, inte på medlemsstaten och de omfattas därför inte av regeringens intygande.

Nationellt intygande

Det är enbart de medel som Sverige erhåller och förvaltar gemensamt med kommissionen som omfattas av regeringens intygande. Ett delat förvaltningsansvar innebär i korthet att kommissionen har det yttersta ansvaret för förvaltningen av EU:s budget, men att medlemsstaten är ansvarig för att nationellt bygga upp ett förvaltnings- och kontrollsystem som garanterar en sund ekonomisk förvaltning av EU:s medel. På de områden där det föreligger ett delat förvaltningsansvar mellan Sverige och kommissionen har totalt åtta myndigheter varit utsedda att förvalta medlen.

Det finns även program inom territoriellt samarbete, även kallat Interregprogram. Territoriellt samarbete innebär att programmen genomförs inom flera länder för att utveckla samarbetet över nationsgränserna. Fem av dessa program förvaltas i Sverige av fyra myndigheter. Det är Botnia–Atlantica, Nord, Norra Periferin och Arktis, Sverige–Norge och Öresund–Kattegatt–Skagerrak som samtliga finansieras av den Europeiska regionala utvecklingsfonden.

Samtliga ovan nämnda program inom territoriellt samarbete är undantagna från bruttoredovisning på statens budget. Uppgifter från dessa program för perioden 2014–2020 ingår dock i resultat- och balansräkningarna för programperioden genom att de förvaltande myndigheterna upprättar resultat- och balansräkningar särskilt för dessa medel.

Intygandet för 2017 gäller den svenska förvaltningen av EU-medel från

- Europeiska garantifonden för jordbruket,
- Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling,
- Europeiska regionala utvecklingsfonden,
- Europeiska socialfonden,
- Europeiska havs- och fiskerifonden,
- Asyl-, migrations- och integrationsfonden,
- Fonden för inre säkerhet och
- Fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt.

Vissa fonder har samma namn och bedriver i stor utsträckning samma typ av verksamhet under programperioden 2014–2020 som under programperioden 2007-2013 medan några fonder har fått nya benämningar och ändrad inriktning.

Nedan redogörs för förvaltningsansvaret för de fonder som under 2017 finansierat åtgärder.

Europeiska garantifonden för jordbruket

Europeiska garantifonden för jordbruket (Garantifonden) har under 2017 finansierat olika direktstöd till jordbrukare och marknadsstöd i syfte att stabilisera jordbruksmarknaden. EU har svarat för finansieringen av åtgärderna.

Statens jordbruksverk (Jordbruksverket) har varit ansvarigt utbetalningsställe och har därmed haft det yttersta ansvaret för att dessa medel använts på ett korrekt och effektivt sätt. Ekonomistyrningsverket (ESV) har varit attesterande organ.

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling

Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Landsbygdsfonden) har för programperioden 2014–2020 finansierat insatser för att främja miljön och verka för ökad konkurrenskraft och livskvalitet på landsbygden. Åtgärderna har finansierats gemensamt av Sverige och EU.

Jordbruksverket har varit ansvarigt utbetalningsställe för fonden och har därmed haft det yttersta ansvaret för att dessa medel använts på ett korrekt och effektivt sätt. ESV har varit attesterande organ.

Europeiska regionala utvecklingsfonden

Europeiska regionala utvecklingsfonden (Regionala utvecklingsfonden) har för programperioden 2014–2020 finansierat åtgärder för att minska de ekonomiska och sociala skillnaderna mellan regioner och invånare. Åtgärderna i programmen har finansierats gemensamt av Sverige och EU.

För programperioden 2014–2020 finansierar fonden åtta regionala program, ett nationellt program och fem program inom territoriellt samarbete samt delar av programmet Lokalt ledd utveckling. Tillväxtverket är förvaltande och attesterande myndighet för åtta regionala program, ett nationellt program samt förvaltande myndighet för ett program inom territoriellt samarbete (Öresund–Kattegatt–Skagerak). För de fyra övriga territoriella programmen är Länsstyrelserna i Norrbottens (Nord), Västerbottens (Botnia–Atlantica samt Norra Periferin och Arktis) respektive Jämtlands län (Sverige–Norge) förvaltande myndigheter för programperioden 2014–2020. Dessa myndigheter är ansvariga för att respektive program genomförs på ett korrekt och effektivt sätt. Myndigheterna har även svarat för utbetalningar av fondmedel. För programmet Lokalt ledd utveckling som finansieras via Regionala utvecklingsfonden och Europeiska socialfonden är Jordbruksverket förvaltande myndighet.

ESV är revisionsmyndighet för samtliga program som finansieras genom den Regionala utvecklingsfonden som förvaltats i Sverige.

Europeiska socialfonden

Europeiska socialfonden (Socialfonden) har för programperioden 2014–2020 finansierat åtgärder som syftar till att främja sysselsättningen och social delaktighet. Åtgärderna i det nationella strukturfondsprogrammet och delar av programmet Lokalt ledd utveckling har finansierats gemensamt av Sverige och EU.

Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige (Svenska ESF-rådet) är förvaltande myndighet för det berörda programmet inom Socialfonden och har därmed ansvar för att detta genomförs på ett korrekt och effektivt sätt. Myndigheten svarar för utbetalningar av fondmedlen. Svenska ESF-rådet är även attesterande myndighet. För programmet Lokalt ledd utveckling som finansieras via Regionala utvecklingsfonden och Europeiska socialfonden är Jordbruksverket förvaltande myndighet.

ESV är revisionsmyndighet för samtliga program som finansieras från Socialfonden.

Europeiska havs- och fiskerifonden

Europeiska havs- och fiskerifonden (EHFF) medfinansierar havs- och fiskeriprogrammet i Sverige i programperioden 2014–2020. Programmet ger möjlighet till finansiering av åtgärder som understödjer dels genomförandet av den nya gemensamma fiskeripolitiken, dels en hållbar utveckling av fiske och vattenbruk samt närliggande verksamhet.

Jordbruksverket är förvaltande myndighet för fonden. ESV är revisionsmyndighet.

Asyl-, migrations- och integrationsfonden

Asyl-, migrations- och integrationsfonden (AMIF) ersätter de tidigare tre fonderna Europeiska flyktingfonden, Europeiska fonden för integration av tredjelandsmedborgare och Europeiska återvändandefonden. AMIF med programperioden 2014–2020 syftar till att bidra till att säkerställa en långsiktigt hållbar migrationspolitik som värnar asylrätten och underlättar rörlighet inom ramen för den reglerade invandringen. AMIF medfinansierar projekt inom asyl, integration och laglig migration samt återvändande. Åtgärderna i programmen finansieras gemensamt av Sverige och EU.

Migrationsverket är ansvarig myndighet för fonden. ESV är revisionsmyndighet.

Fonden för inre säkerhet

Fonden för inre säkerhet (ISF) är en EU-fond som ger ekonomiskt stöd till aktiviteter som stärker EU:s inre säkerhet i programperioden 2014–2020. ISF består av två delar: ISF Gräns och ISF Polis. ISF Gräns omfattar gränskontroller och viseringar. ISF Polis handlar om polissamarbete, brottsförebyggande arbete, bekämpning av brott och krishantering. Myndigheter och organisationer som är verksamma inom dessa områden kan söka stöd för olika projekt. Åtgärderna i programmen finansieras gemensamt av Sverige och EU.

Polismyndigheten är ansvarig myndighet. ESV är revisionsmyndighet.

Fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt

Fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt (FEAD) är en EU-fond som syftar till att minska fattigdom och social utslagning. Åtgärderna i programmen finansieras gemensamt av Sverige och EU.

Svenska ESF-rådet har varit förvaltande och attesterande myndighet för det operativa programmet för FEAD. ESV har varit revisionsmyndighet.

Redovisningsprinciper för räkenskapsammanställningen

Det är endast EU-medel med delat förvaltningsansvar som ingår i räkenskapsammanställningen. Övrig medfinansiering ingår inte. Dessa medel bruttoredovisas på statens budget. Sedan 2015 ingår även EU-medel med delat förvaltningsansvar som hanterats i program med territoriellt samarbete för programperioden 2014–2020. Dessa EU-medel är undantagna från huvudregeln om bruttoredovisning på statens budget. Det innebär att de myndigheter som ansvarar för Interregprogrammen inte redovisar inkomster från EU under inkomsttyp 6000 och motsvarande utgifter på anslag. Interregprogrammen redovisas istället genom den resultat- och balansräkning som upprättas av de förvaltande myndigheterna.

Sammanställningen bygger på uppgifter som har lämnats av de förvaltande myndigheterna. Uppgifterna har stämts av mot dessa myndigheters årsredovisningar. Redovisningsprinciperna för dessa medel är därmed desamma som de som gäller för årsredovisningen för staten i övrigt när det gäller kostnader, intäkter, fordringar och skulder samt utgifter och inkomster på statens budget. Principerna kan sammanfattas på följande sätt.

I resultaträkningen redovisas intäkter av EU-medel och kostnader för EU-stöd enligt bokföringsmässiga grunder. Det innebär att intäkter och kostnader redovisas det år de är hänförliga till, oavsett tidpunkten för betalning. Intäkter av uppörd respektive kostnader för transfereringar uppkommer normalt under den period då betalning sker, men de periodiseras i de fall intäkterna eller kostnaderna är hänförliga till en annan period än betalningen.

Om en betalning är förväntad men inte mottagen redovisas en fordran eller en periodavgränsningspost på balansräkningens tillgångssida. Om myndigheten har ställt anspråk på betalning från EU redovisas en fordran. Om betalningen är mottagen men gäller en senare period eller om myndigheten bedömer att den kommer att behöva betalas tillbaka, redovisas en skuld eller periodavgränsningspost på balansräkningens skuldsida.

Utgifter i statens budget som finansieras från EU-budgeten är till största del transfereringar. Dessa redovisas mot anslag det år betalning sker. Undantag gäller för mindre belopp som omfattar förvaltningskostnader, som i stället redovisas mot anslag det år som kostnaderna hänför sig till. Inkomsterna i statens budget utgörs av bidrag från EU. De redovisas mot inkomstitel på statens budget det år betalning sker.

Resultaträkning

Resultaträkningen visar i sammandrag återflödet från EU-budgeten och hur pengarna använts.

Resultaträkning för fleråriga budgetramen 2007–2013*Miljoner kronor*

	2017	2016
<i>Intäkter av bidrag från EU</i>		
Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling	-28	-22
Europeiska regionala utvecklingsfonden	156	-30
Europeiska socialfonden	664	0
Europeiska fiskerifonden	-2	0
Europeiska flykting- och återvändandefonden	-	-17
Europeiska fonden för integration av tredjelandsmedborgare	-1	1
<i>Summa intäkter av bidrag från EU m.m.</i>	789	-68
<i>Verksamhetens kostnader</i>		
<i>Summa verksamhetens kostnader</i>	-	-
<i>Lämnade bidrag</i>		
Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling	7	-
Europeiska regionala utvecklingsfonden	1	16
Europeiska socialfonden	-	0
Europeiska fiskerifonden	0	0
Europeiska flykting- och återvändandefonden	-	0
<i>Summa lämnade bidrag</i>	8	16
<i>Summa kostnader</i>	8	16
Nettokostnad	797	-52

Resultaträkning för fleråriga budgetramen 2014–2020*Miljoner kronor*

	2017	2016
Intäkter av bidrag från EU		
Europeiska garantifonden för jordbruket	7 472	6 663
Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling	1 935	1 630
Europeiska regionala utvecklingsfonden	1 047	693
Europeiska socialfonden	869	455
Europeiska havs- och fiskerifonden	18	4
Asyl-, migrations- och integrationsfonden, AMIF	594	688
Inre säkerhetsfonden	43	19
Interregionala Öresund–Kattegatt–Skagerrak	135	22
Interregionala Sverige–Norge	5	7
Interregionala Botnia–Atlantica	3	6
Interregionala Nord	5	6
Interregionala Norra Periferin och Arktis	4	4
Fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt	14	3
<i>Summa intäkter av bidrag från EU m.m.</i>	12 144	10 199
Verksamhetens kostnader		
Kostnader för personal	-115	-114
Kostnader för lokaler	-6	-5
Övriga driftkostnader	-148	-93
<i>Summa verksamhetens kostnader</i>	-269	-212
Lämnade bidrag		
Europeiska garantifonden för jordbruket	-7 411	-6 594
Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling	-1 852	-1 560
Europeiska regionala utvecklingsfonden	-2	-736
Europeiska socialfonden	-844	-413
Europeiska havs- och fiskerifonden	-16	-1
Inre säkerhetsfonden	-15	-12
Asyl-, migrations- och integrationsfonden, AMIF	-76	-7
Fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt	-14	-3
Interregionala Öresund–Kattegatt–Skagerrak	-135	-22
Interregionala Nord	-52	-
Interregionala Sverige–Norge	-43	-15
Interregionala Botnia–Atlantica	-33	-10
Interregionala Norra Periferin och Arktis	-55	-4
<i>Summa lämnade bidrag</i>	-10 548	-9 376
<i>Summa kostnader</i>	-10 817	-9 588
Nettokostnad/intäkt	1 327	611

Intäkter – återflödet från EU-budgeten ökade

Intäkterna från EU ökade 2017 med 2 802 miljoner kronor, vilket främst beror på att verksamheten för den nya programperioden har ökat jämfört med 2016. Intäkterna för programperioden 2007–2013 har ökat med 857 miljoner kronor. Merparten av ökningen avser medel från Europeiska socialfonden. Intäkterna för programperioden 2014–2020 har ökat med 1 945 miljoner kronor.

Jämfört med 2016 ökade intäkterna för programperioden 2014–2020 från Regionala utvecklingsfonden med 354 miljoner kronor och Socialfonden med 414 miljoner kronor.

För 2017 redovisade Jordbruksverket intäkter från jordbruksfonder på 9 398 miljoner kronor vilket är en ökning med 1 123 miljoner kronor mot föregående år. Intäkterna utgörs till största delen av medel från jordbruksfonder för finansiering av gårdsstöd och landsbygdsutveckling.

Tillväxtverket och till en mindre del Jordbruksverket redovisade intäkter på 1 203 miljoner kronor från Regionala utvecklingsfonden, vilket är en ökning med 540 miljoner kronor. Svenska ESF-rådet redovisade intäkter på 1 412 miljoner kronor från Socialfonden, vilket är en ökning med 958 miljoner kronor. Migrationsverket redovisade intäkter på 594 miljoner kronor från Asyl-, migrations- och integrationsfonden. Det är 94 miljoner kronor mindre jämfört med 2016.

Tillväxtverket förvaltar även Interregprogrammet Öresund–Kattegatt–Skagerrak som redovisade intäkter på 135 miljoner kronor. Länsstyrelsen i Jämtland redovisade intäkter på 5 miljoner kronor från Interregprogrammet Sverige–Norge. Länsstyrelsen i Norrbotten redovisade intäkter på 5 miljoner kronor från Interregprogrammet Nord. Länsstyrelsen i Västerbotten redovisade intäkter på 3 miljoner för Interregprogrammet Botnia–Atlantica och 4 miljoner kronor för Interregprogrammet Norra Periferin och Arktis. Intäkter för Interregprogrammet Öresund–Kattegatt–Skagerrak har ökat med 113 miljoner kronor medan övriga Interregprogram har varit oförändrade eller minskat något.

Kostnader – lämnade bidrag finansierade från EU-budgeten ökade

Jordbruksverket är den myndighet som betalar ut störst del av de bidrag som finansieras med EU-medel. Av de medel Jordbruksverket lämnade i EU-finansierade bidrag om totalt 9 274 miljoner kronor utgör 7 411 miljoner kronor medel från Garantifonden och 1 845 miljoner kronor utgör medel från Landsbygdsfonden.

Svenska ESF-rådets kostnader för lämnade bidrag finansierade från Socialfonden uppgick till 844 miljoner kronor. Det är en ökning med 431 miljoner kronor jämfört med 2016. Migrationsverket redovisade lämnade bidrag finansierade från AMIF med

76 miljoner kronor. Det är en ökning med 69 miljoner kronor jämfört med 2016. Sammantaget ökade bidrag finansierade med EU-medel med 1 180 miljoner kronor jämfört med förra året.

Balansräkning

Balansräkning för fleråriga budgetramen 2007–2013

Miljoner kronor

	2017-12-31	2016-12-31
<i>Tillgångar</i>		
Övriga kortfristiga fordringar	278	12
Upplupna intäkter	-	137
Summa tillgångar	278	149
<i>Kapital</i>		
<i>Skulder</i>		
Övriga kortfristiga skulder	278	-
Upplupna kostnader	102	98
Oförbrukade bidrag	-	37
Förutbetalda intäkter	-	386
Summa kapital och skulder	278	149

Balansräkning för fleråriga budgetramen 2014–2020

Miljoner kronor

	2017-12-31	2016-12-31
<i>Tillgångar</i>		
Övriga kortfristiga fordringar	7 496	5 805
Upplupna intäkter	931	643
Summa tillgångar	8 427	6 448
<i>Kapital</i>		
<i>Skulder</i>		
Upplupna kostnader	4	28
Oförbrukade bidrag	181	875
Förutbetalda intäkter	968	389
Summa kapital och skulder	8 427	6 448

Tillgångarna ökade

Tillgångarna består huvudsakligen av Jordbruksverkets fordringar på EU för gårdsstöd som betalades ut i slutet av 2017. Upplupna intäkter avser förväntade inbetalningar där anspråk på en inbetalning inte är ställd. Svenska ESF-rådet redovisar upplupna intäkter med 607 miljoner kronor, Tillväxtverket med 154 miljoner kronor och Migrationsverket med 146 miljoner kronor.

Skulderna minskade

Skulderna utgörs främst av förutbetalda intäkter för programperioden 2014-2020, 625 miljoner kronor från Landsbygdsfonden och 343 miljoner kronor från Socialfonden. Totalt ökade förutbetalda intäkter med 579 miljoner kronor. Oförbrukade bidrag minskade med 694 miljoner kronor.

Redovisning på statens budget – kassamässig redovisning

I tabellen redovisas utfall på anslag och inkomstitlar avseende EU-medel som genomförs med delad förvaltning i Sverige.

Utfall på anslag och inkomstitlar för fleråriga budgetramen 2007–2013 (exkl. TEN-bidrag)

Tusental kronor

UO/Anslag		Utfall 2017	Utfall 2016	Akkumulerat för program perioden
08 1:8	Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar	-	8 614	625 063
13 1:6	Från EU-budgeten finansierade insatser för integration av tredjelandsmedborgare	-	-	131 583
14 1:12 (2015)	Europeiska socialfonden för perioden 2007–2013	-	-282	5 557 832
19 1:3 (2015)	Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2007–2013	-912	-16 059	8 324 318
23 1:10	Gårdsstöd mm	-	-	32 284 101
23 1:11	Intervention för jordbruksprodukter	-	-	1 690 266
23 1:13	Från EU-budgeten finansierade stödåtgärder för fiske och vattenbruk	-	-674	438 388
23 1:18 ¹	Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	-	-6 467	13 629 276
23 1:20	Jordbruks- och livsmedelsstatistik finansierad från EU-budgeten	-	-	26 862
Summa anslag		-912	-14 869	62 707 689
<i>Inkomstitlar</i>				
6111	Gårdsstöd	-	-	30 803 701
6113	Övriga interventioner	-	-	767 276
6114	Exportbidrag	-	-	267 551
6115	Djurbidrag	-	-	1 274 903
6116	Offentlig lagring	-	-	109 861
6118	EU:s landsbygdsfond 2007–2013	-	-	3 992 387
6119	Övriga bidrag från Europeiska garantifonden för jordbruket	-	-	125 064
6124	Bidrag från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling 2007–2013		405 262	9 040 394
6213	Bidrag från Europeiska fiskefonden 2007–2013		22 366	447 314
6313	Bidrag från Europeiska regionala utvecklingsfonden 2007–2013	293 253	47 079	8 265 662
6413	Bidrag från Europeiska socialfonden 2007–2013	-	-	5 677 125
6911 ²	Övriga bidrag från EU	-	17 234	777 523
6912	Bidrag till EU:s omstrukturingsfond för sockersektorn	-	-	354 736
Summa inkomstitlar		293 253	491 941	61 903 497
Saldo		-294 165	-506 810	804 192

¹ Avser anslagspost 1:18:7 Landsbygdsprogram för Sverige år 2007–2013, EU-medel.² Undertitel till 6911 003 för Jordbruks- och livsmedelsstatistik har haft delat förvaltning t.o.m. 2012. Fr.o.m. 2013 redovisas inte i tabellen.

Utfall på anslag och inkomstitlar för fleråriga budgetramen 2014–2020 (exkl. TEN-bidrag)*Tusental kronor*

UO/Anslag	Utfall 2017	Utfall 2016	Ackumulerat för program perioden
04 1:18 Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet	43 388	19 100	63 977
08 1:8 Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar	147 129	56 726	208 708
09 4:7 Fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt (FEAD) 2014–2020	14 457	3 463	18 403
14 1:6 Europeiska socialfonden för perioden 2014–2020	872 638	454 406	1 419 876
19 1:3 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2014–2020	1 015 264	772 644	1 881 272
23 1:10 Gårdsstöd m.m.	7 280 110	6 449 235	25 485 931
23 1:11 Intervention för jordbruksprodukter m.m.	126 284	140 800	510 026
23 1:13 Från EU-budgeten finansierade stödåtgärder för fiske och vattenbruk	18 926	3 138	26 230
23 1:18 Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	1 919 393	1 609 595	5 341 397
Summa anslag	11 437 589	9 500 493	34 955 820
<i>Inkomstitlar</i>			
6111 Gårdsstöd	6 698 346	6 345 238	25 174 971
6113 Övriga interventioner	116 785	127 496	490 101
6115 Djurbidrag	-	-5	337
6119 Övriga bidrag från Europeiska garantifonden för jordbruket	-40 163	6 911	354 196
6125 Bidrag från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling 2014–2020	1 004 016	1 966 784	4 591 931
6214 Bidrag från Europeiska havs- och fiskerifonden 2014–2020	15 154	35 945	72 509
6314 Bidrag från Europeiska regionala utvecklingsfonden 2014–2020	919 943	673 562	1 761 352
6414 Bidrag från Europeiska socialfonden 2014–2020	578 195	324 118	1 175 070
6911 Övriga bidrag från EU	673 227	568 023	1 340 205
Summa inkomstitlar	9 965 503	10 048 072	34 960 672
Saldo	1 472 086	-547 580	-4 852

Utgifter på statens budget ökade

Utgifter som redovisades mot anslag utgörs till största delen av jordbruksstöd. Jordbruksverket redovisade utgifter 2017 för gårdsstöd med 7 280 miljoner kronor och åtgärder för landsbygdens miljö och struktur med 1 919 miljoner kronor för programperioden 2014–2020. Jordbruksverket redovisade även utgifter för marknadsstöd och strukturstöd till fisket m.m.

Bland övriga utgifter är det i första hand Svenska ESF-rådet som redovisade stöd från Socialfonden. Tillväxtverket redovisade utfall på anslag som finansieras av Regionala utvecklingsfonden. Migrationsverket redovisade lämnade stöd från AMIF.

Inkomster på statens budget minskade något

Inkomster av EU-medel på statens budget minskade med 281 miljoner kronor jämfört med 2016. Av årets totala inkomster från EU, utgör 76 procent, dvs. 7 779 miljoner kronor, inkomster avseende jordbruksstöd finansierade av Garantifonden och Landsbygdsfonden. Dessa medel liksom övriga jordbruksstöd ovan redovisades av Jordbruksverket.

Tillväxtverket redovisade inkomster från Regionala utvecklingsfonden på 531 miljoner kronor. Svenska ESF-rådet redovisade inkomster från Socialfonden på 577 miljoner kronor. På inkomsttitel Övriga bidrag från EU redovisade Migrationsverket inkomster från AMIF med 361 miljoner kronor.

7.2 Redovisning av samtliga EU-medel

I detta avsnitt redogörs för samtliga medel till och från EU-budgeten som redovisades mot inkomstitlar och anslag på statens budget. Utöver utfallet för 2017 redovisas de fyra närmast föregående årens utfall kassamässigt. Redovisningen omfattar samtliga medel oavsett till vilken fond eller vilken flerårig budgetram medlen är hänförliga till. Detta avsnitt ger därmed en översikt över hur EU-budgeten påverkar statens budget. Därutöver omnämns sådana bidrag från EU-budgeten till statliga myndigheter som inte redovisas mot statens budget, men som redovisas i resultaträkningen.

Avgiften till EU

EU:s budget upprättas med stöd av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. EU-budgetens utgifter och inkomster ska balansera och det är budgetens utgifter som styr behovet av inkomster. Inkomsterna utgörs huvudsakligen av egna medel i form av avgifter från medlemsstaterna. Egna medel fastställs enligt regelverket i rådets beslut 2014/335/EU, Euratom av den 26 maj 2014 om systemet för Europeiska unionens egna medel. De egna medlen består av fyra komponenter.

Tullavgiften består av handelstullar som tas ut enligt den gemensamma tulltaxan vid handel med länder utanför EU. Dessa inkomster tillfaller EU-budgeten.

Medlemsstaterna får dock behålla 20 procent av intäkterna för att finansiera administrativa kostnader.

Inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken tas en särskild produktionsavgift för socker ut. Dessa inkomster tillfaller EU-budgeten, med avdrag

för finansiering av administrativa kostnader enligt samma procentsats som för tullavgifter.

Den tredje delen av avgiften, den s.k. mervärdesskattebaserade avgiften, beräknas som en procentuell andel av respektive medlemsstats harmoniserade mervärdesskattebas. Harmoniserad mervärdesskattebas innebär att medlemsstaternas inkomster från mervärdesskatt justeras för att uppnå likabehandling mellan medlemsstaterna.

Den fjärde delen av avgiften baseras på bruttonationalinkomsten (BNI). Medlemsstaternas sammanlagda BNI-avgifter är en restpost och storleken fastställs för att säkra att EU-budgetens inkomster och utgifter balanserar. Avgiftens storlek för respektive medlemsstat beräknas som medlemsstatens andel av EU:s BNI multiplicerad med den del av EU-budgetens utgifter som inte täcks av de övriga egna medlen.

Ett antal medlemsstater har dock medgetts särskilda nedsättningar av sina avgifter, som i sin tur finansieras av övriga medlemsstater. Nedsättningarna ska korrigera orimliga nettobördor, dvs. kompensera de länder som relativt sett får lite tillbaka från EU-budgetens utgiftssida jämfört med storleken på deras avgifter. Dessa nedsättningar hanteras med retroaktivitet från den 1 januari 2014 sedan Europeiska unionens beslut om egna medel trädde i kraft i oktober 2016. Kassamässigt reglerades nedsättningarna i januari 2017.

Redovisningen i och vid sidan om statens budget

På statens budget bruttoredovisas det återflöde av medel med delat förvaltningsansvar som administreras av svenska myndigheter. Bruttoredovisning innebär att betalningar från EU redovisas mot inkomstitel medan de bidragsutbetalningar som myndigheterna gör redovisas mot anslag på statens budget. Redovisningen i dessa delar är kassamässig. Som tidigare nämnts ingår även program inom territoriellt samarbete under delad förvaltning, men dessa redovisas vid sidan av statens budget.

Betalningar från EU redovisas samlat under inkomsttypen 6000 Bidrag från EU m.m. och specificeras på separata inkomstitlar. EU-avgiften redovisas på anslaget 1:1 Avgiften till Europeiska unionen under utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska unionen.

Utgifterna inom utgiftsområdet utgörs av Sveriges betalningar till kommissionen för EU-budgeten. EU-budgeten beslutas årligen inom en flerårig budgetram. Eftersom EU-budgetens inkomster och utgifter ska balansera och merparten av inkomsterna utgörs av avgifter från medlemsstaterna styr EU-budgetens utgiftsnivå i hög grad

utgiftsnivån inom utgiftsområde 27. Sveriges avgift kan förändras under året och avvika från beräkningen i statens budget beroende på ett flertal faktorer, som t.ex.:

- faktisk uppbörd av tullar och importavgifter,
- revideringar av medlemsstaternas BNI,
- revideringar av baser för mervärdesskatt,
- utfallet av EU-budgeten för tidigare år och
- ändringsbudgetar på unionsnivå

Lägre avgift till EU än beräknat i budgeten

Sveriges avgift till EU uppgick 2017 till 24 224 miljoner kronor och är därmed 5 362 miljoner kronor (18,1 procent) lägre än vad som anvisades i statens budget.

Lägre avgift 2017

Jämfört med 2016 minskade avgiften till EU med 6 126 miljoner kronor (25 procent). Det beror på retroaktiva nedsättningar för mervärdesskattebaserade avgiften enligt Europeiska unionens beslut om egna medel som trädde i kraft i oktober 2016 och kassamässigt reglerades i januari 2017.

Periodiserad EU-avgift i resultaträkningen

Kostnaden för Sveriges avgift till EU 2017 uppgick till 30 246 miljoner kronor (se not 4 Transfereringar till utlandet). Det är 6 022 miljoner kronor högre än det kassamässiga utfallet som uppgick till 24 224 miljoner kronor. Skillnaden beror på retroaktiva rabatter som avsåg åren 2014 – 2016 men som reglerades kassamässigt 2016 och 2017.

Återflöde från EU minskade

Betalningarna från EU minskade med 504 miljoner kronor. De medel som Sverige får som återflöde från EU-budgeten kommer huvudsakligen från Garantifonden och Landsbygdsfonden. I tabellen Avgift till och återflöde från EU (kassamässigt) sammanfattas det kassamässiga flödet mellan EU-budgeten och den svenska statens budget under perioden 2013–2017.

Uppgifterna i tabellen ger inte en helt fullständig bild av effekterna på statens budget av EU-medlemskapet. Utöver de anslag som helt eller delvis finansieras av EU-bidrag, måste hänsyn tas till att det förekommer utgifter genom den medfinansiering som staten ibland står för genom anslag på statens budget, t.ex. under utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv, utgiftsområde 19 Regional tillväxt och utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel.

Avgift till och återflöde från EU (kassamässigt)*Miljoner kronor*

	2013	2014	2015	2016	2017	Förändring 2017-2016
Tullavgift	3 820	4 185	4 711	4 609	5 800	1 191
Sockravgifter	-7	53	24	25	34	9
Mervärdesskattebaserad avgift	1 714	5 252	5 019	5 398	-4 650	-10 048
BNI-baserad avgift	31 478	31 600	33 972	19 953	22 365	2 412
Storbritannien-avgift	407	463	506	365	675	310
Summa betalningar till EU¹	37 412	41 553	44 232	30 350	24 224	-6 126
Bidrag från Europeiska garantifonden för jordbruket	5 850	6 165	6 600	6 480	6 775	295
Bidrag från EU till landsbygdsutvecklingen	1 603	1 945	1 621	2 372	1 004	-1 368
Bidrag från EU till fiskerieringen	94	38	103	58	15	-43
Bidrag från Europeiska regionala utvecklingsfonden	1 292	1 395	509	721	1 213	492
Bidrag från Europeiska socialfonden	842	1 982	524	324	578	254
Bidrag till transeuropeiska nätverk	393	294	123	383	215	-168
Övriga bidrag från EU	192	45	253	642	675	33
Summa bidrag m.m.²	10 266	11 864	9 733	10 980	10 475	-505
Nettoflöde från statens budget till EU	27 146	29 689	34 498	19 370	13 749	-5 621

¹ Redovisat mot anslag 1:1 Avgiften till Europeiska unionen² Redovisat mot inkomstitlar under inkomsttyp 6000 Bidrag från EU m.m.

Medfinansieringen är en förutsättning för att Sverige ska kunna tillgodogöra sig medel från de flesta av fonderna i EU-budgeten.

Garantifonden finansieras helt genom EU-budgeten bortsett från valutakursdifferenser och finansiella korrigeringar. Utgifter hänförliga till Sveriges medlemskap i EU förekommer även under olika myndigheters förvaltningsanslag. Eftersom samarbetet inom EU är integrerat i den nationella verksamheten och utgifter för europeiskt samarbete förekom redan före Sveriges anslutning 1995, är dessa svåra att särredovisa.

Anslagen för EU-bidrag på statens budget uppgick 2017 till 11 653 miljoner kronor (tabell Anslag finansierade med EU-medel). Dessa utgifter ska motsvaras av medel från respektive fond inom EU-budgeten. År 2017 uppgick inkomsterna från EU-budgeten till 10 476 miljoner kronor (tabell Avgift till och återflöde från EU (kassamässigt)). Beroende på periodiserings- och valutakursdifferenser samt finansiella korrigeringar skiljer sig alltså utfallet på anslagen från vad som redovisats som bidrag från EU på inkomstitlar med 1 176 miljoner kronor.

Periodiseringseffekterna uppkommer eftersom EU-budgeten generellt sett ersätter utbetalningar av stöd i efterhand. För Garantifonden och övriga strukturfonder

förskottas dock viss del av det belopp för programperioden som varje medlemsland tilldelats. Statens budget står dessutom för den valutarisk som uppstår i och med att stöden betalas ut i kronor medan kravet på ersättning från EU-budgeten görs i euro enligt gällande regler för valutaomräkning. Kommissionen gör därefter sina utbetalningar i euro.

Anslag finansierade med EU-medel för fleråriga budgetramen 2007–2013

Tusental kronor

UO	Anslag	Anslagsnamn	Utfall 2017	Utfall 2016	Förändring 2017-2016
08	1:8	Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar	-	8 614	-8 614
14	1:12 (2015)	Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2007–2013	-	-282	282
19	1:3 (2015)	Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2007–2013	-912	-16 059	15 147
23	1:13	Från EU-budgeten finansierade stödåtgärder för fiske och vattenbruk	-	-674	674
23	1:18 ¹	Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	-	-6 467	6 467
Summa			-912	-14 869	13 957

¹ Avser anslagspost 1:18:7 Landsbygdsprogram för Sverige år 2007-2013, EU-medel.

Anslag finansierade med EU-medel för fleråriga budgetramen 2014–2020

Tusental kronor

UO	Anslag	Anslagsnamn	Utfall 2017	Utfall 2016	Förändring 2017-2016
04	1:18	Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet	43 388	19 100	24 288
08	1:8	Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar	147 129	56 726	90 403
09	4:7	Fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt (FEAD) 2014–2020	14 457	3 463	10 994
14	1:6	Europeiska socialfonden för perioden 2014–2020	872 638	454 406	418 232
19	1:3	Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2014–2020	1 015 264	772 644	242 620
22	1:10	Från EU-budgeten finansierade stöd till Transeuropeiska nätverk	215 223	382 745	-167 522
23	1:10	Gårdsstöd m.m.	7 280 110	6 449 235	830 875
23	1:11	Intervention för jordbruksprodukter m.m.	126 284	140 800	-14 516
23	1:13	Från EU-budgeten finansierade stödåtgärder för fiske och vattenbruk	18 926	3 138	15 788
23	1:18	Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur 2014–2020	1 919 393	1 609 595	309 798
Summa			11 652 812	9 891 852	1 760 960

Redovisning i resultaträkningen

I resultaträkningen för staten (avsnitt 3) redovisas avgiften till EU under posten Transfereringar till utlandet. Återflödet från EU redovisas under posten Intäkter av bidrag. Dessa intäkter redovisas det år som stödet betalas ut till bidragsmottagarna, vilket motsvarar det år kostnaden uppstår. Det kan därför finnas skillnader i resultaträkningen och den kassamässiga redovisningen i statens budget.

Bidrag vid sidan av statens budget

Det finns också bidrag från EU-budgeten, exempelvis från ramprogrammen för forskning som inte redovisas på statens budget, utan endast i resultaträkningen. Under 2017 tog statliga myndigheter, inklusive universitet och högskolor, emot 2 234 miljoner kronor i bidrag från EU-budgeten som enbart redovisades som intäkter av bidrag i resultaträkningen och som därmed inte framgår av redovisningen på statens budget (se not 3 Intäkter av bidrag).

Bilaga 1 Ordlista

Anläggningstillgång

Tillgång som är avsedd för stadigvarande bruk eller innehav. Det är avsikten med innehavet, och inte tillgångens natur, som är avgörande för om tillgången ska klassificeras som anläggningstillgång eller omsättningstillgång. Med stadigvarande bruk eller innehav avses tillgångar som innehas i mer än ett år. Anläggningstillgångar delas upp i immateriella, materiella och finansiella anläggningstillgångar.

Anskaffningsvärde

Utgiften för en tillgångs köp eller tillverkning. I anskaffningsvärdet ska räknas in samtliga utgifter för att få tillgången på plats och i skick för att utnyttjas i enlighet med syftet med anskaffningen.

Anskaffningsvärdemetoden

En metod som används för att redovisa och värdera anläggningstillgångar i balansräkningen. Metoden innebär att en anläggningstillgång initialt tas upp till anskaffningsvärdet. Det bokförda värdet minskar sedan löpande under tillgångens nyttjandeperiod med avskrivningar och nedskrivningar. Se även Kapitalandelsmetoden.

Anslag

Utgiftspost på statens budget som riksdagen fattar beslut om. Riksdagens anslagsbeslut innebär att regeringen bemyndigas att under viss tid och under vissa villkor använda anvisade medel till de av riksdagen angivna ändamålen. Anslaget anvisas av riksdagen till regeringen. Därefter tilldelar regeringen anslagsmedel till myndigheter. Regeringen kan underindela anslagen i anslagsposter och delposter. Samtliga anslag i statens budget är ramanslag. Se vidare Ramanslag.

Anslagsbehållningar

Kvarstående anslagsmedel på ramanslag vid budgetårets slut. Se vidare Ramanslag. Totalt tilldelade medel beräknas som summan av anvisade medel enligt statens budget för ett aktuellt budgetår och kvarstående medel från tidigare år, s.k. ingående anslagsbehållningar. De tilldelade medlen kan förändras under budgetåret, dels genom anvisade eller minskade medel på ändringsbudget, och dels genom indragningar enligt regeringsbeslut. I budgetpropositionen och vårpropositionen görs en prognos över förändringen av anslagsbehållningar för de kommande åren. Detta redovisas under posten Minskning av anslagsbehållningar.

Anslagskredit

Ett tillåtet överskridande på ett ramanslag som förs över till kommande budgetår och som därmed minskar totalt disponibelt belopp. Se vidare Ramanslag.

Anslagssparande

Outnyttjade medel på ramanslag, som inom vissa gränser får överföras till kommande budgetår. Se vidare Ramanslag.

Ansvarsförbindelser

Befintliga förpliktelser som inte redovisas som skuld eller avsättning på grund av att det inte är troligt att de kommer att regleras, eller på grund av att deras storlek inte kan beräknas med tillräcklig tillförlitlighet. Det kan också vara möjliga förpliktelser, dvs. det är osäkert om det förekommer en förpliktelse eller inte. Ansvarsförbindelser benämns i vissa fall eventalförpliktelser, bl.a. i flera internationella redovisningsrekommendationer, men detta har inte alltid exakt samma betydelse. Ansvarsförbindelser redovisas "inom linjen" i (anslutning till) balansräkningen men de tas inte med i balansräkningens beloppskolumner och räknas inte in i balanssumman. Garantiåtaganden utgör de största ansvarsförbindelserna i staten.

Avgift

Ersättning som betalas för en motprestation. Om inget annat har beslutats ska avgifter inom staten beräknas så att de helt täcker verksamhetens kostnader, såväl direkta som indirekta (full kostnadstäckning).

Avsättning

Post på balansräkningens skuldsida för förpliktelser som är osäkra till belopp och/eller tidpunkt då de ska infrias. Detta till skillnad från poster som redovisas som skulder, som i princip är säkra såväl till belopp som till tidpunkt för infriande.

Balansräkning

Dokument i årsredovisningen som visar den redovisande enhetens ekonomiska ställning på bokslutsdagen, uttryckt i tillgångar, skulder och kapital. Tillgångs- och skuldsidans summor är lika stora.

Beredskapstillgång

Tillgång som innehas för civilt eller militärt beredskapsändamål. Tillgångar för civilt beredskapsändamål kan utgöras av t.ex. läkemedel och räddningsutrustning.

Beställningsbemyndigande

Tillstånd som en statlig myndighet behöver för att få ingå ekonomiska åtaganden som kommer att belasta framtida anslag.

Bidrag

Ersättning som lämnas eller mottas utan direkt motprestation. Däremot kan villkor finnas för erhållande av bidraget. I statlig redovisning sammanfaller begreppet vanligen med transferering. Se även Transferering.

Bokföringsmässiga grunder

Princip som innebär att inkomster och utgifter hänförs (periodiseras) till den räkenskapsperiod de hör till och intäkts- respektive kostnadsförs. Avgörande är när en prestation utförs eller när resursförbrukning sker, inte när den faktureras eller regleras likvidmässigt.

Bokfört värde

Det värde som en tillgång eller skuld är upptagen till i balansräkningen. Det kan avvika från marknadsvärdet eller anskaffningsvärdet. Bokfört värde benämns i vissa sammanhang som redovisat värde.

Bruttonationalinkomst (BNI)

Summa av bruttonationalprodukten och faktorinkomster till och från utlandet, t.ex. löner, aktieutdelningar, räntor.

Bruttonationalprodukten (BNP)

Värdet av alla varor och tjänster som produceras i ett land under ett år.

Bruttoredovisning

Redovisningsmetod som innebär att inkomster och utgifter, intäkter och kostnader eller tillgångar och skulder redovisas var för sig, dvs. de kvittas inte mot varandra. Motsatsen är nettoredovisning, vilket innebär att endast skillnaden mellan respektive begreppspar redovisas, dvs. de kvittas mot varandra. Statens inkomster och utgifter ska budgeteras och redovisas brutto.

Budgeteringsmarginal

Skillnaden mellan statens utgiftstak och de takbegränsade utgifterna i statens budget och ålderspensionssystemet. Se vidare Utgiftstak för staten och Takbegränsade utgifter. Denna marginal utgör en buffert för högre utgifter än beräknat. Under den period som utgiftstaket omfattar kan såväl den samhällsekonomiska utvecklingen som konsekvenserna av redan fattade beslut bli annorlunda än vad som förväntats. Det kan t.ex. bero på högre arbetslöshet, lägre BNP-tillväxt eller högre utgifter till följd av beteendeförändringar.

Budgetunderskott

Ett negativt saldo i statens budget som uppkommer då utgifterna är större än inkomsterna. Ett budgetunderskott är per definition lika med statens lånebehov. Se vidare Statens budgetsaldo.

Budgetöverskott

Ett positivt saldo i statens budget som uppkommer då inkomsterna är större än utgifterna, vilket innebär att staten kan amortera på statsskulden. Se vidare Statens budgetsaldo.

Derivatinstrument

Ett samlingsnamn för ett flertal olika finansiella instrument som bl.a. används av Riksgäldskontoret för att hantera kurs- och ränterisker avseende statsskulden. Vanliga derivatinstrument är optioner, terminer och skuldbytesavtal (eng. swaps).

Effektivitetsrevision

Riksrevisionens granskning av effektiviteten i den statliga verksamheten. Granskningen ska främja ett effektivt verkställande av politiska beslut och användande av skattemedel.

Eget kapital

Skillnaden mellan det bokförda värdet av tillgångarna och skulderna i en balansräkning, dvs. nettoförmögenheten eller kapitalbehållningen. Det egna kapitalet i ett företag består av det kapital som ägarna satsat med tillägg för vinster och avdrag för förluster som stannat i företaget. I årsredovisningen för staten benämns det egna kapitalet Nettoförmögenhet.

Ekonomisk händelse

Alla förändringar i storleken och sammansättningen av statens/myndigheternas tillgångar, skulder eller kapital. Dessa förändringar beror på statens/myndigheternas ekonomiska relationer med omvärlden, såsom in- och utbetalningar samt uppkomna fordringar och skulder. Ekonomisk händelse kan jämföras med begreppet affärshändelse som används i näringslivet.

Eliminering

Ett moment i upprättandet av en konsoliderad redovisning/koncernredovisning. I årsredovisningen för staten innebär eliminering att fordringar och skulder samt transaktioner mellan myndigheter (även affärsverk) liksom därmed sammanhängande orealiserade vinster tas bort för att ge en rättvisande bild av statens ekonomiska resultat och ställning.

Finansiell anläggningstillgång

Anläggningstillgång som utgörs av t.ex. aktier, andra andelar och obligationer där syftet med innehavet är varaktigt. Se även Anläggningstillgång.

Finansiellt sparande

Skillnaden mellan reala inkomster och reala utgifter för respektive sektor i nationalräkenskapssystemet. Den offentliga sektorns finansiella sparande, dvs. sparandet för staten, kommunerna och ålderspensionssystemet, är ett viktigt mått i den ekonomiska politiken. Se vidare Överskottsmål.

Finansieringsanalys

Dokument i årsredovisningen som visar tillförda och använda medel i statens verksamhet. Finansieringsanalysen visar hur statens likvida ställning på total nivå, dvs. statens nettouplåning, har förändrats under året. Förändringen delas in i avsnitten statens verksamhet, investeringar, utlåning och finansiella aktiviteter. Se vidare Statens nettouplåning.

Fordringar

Post på balansräkningens tillgångssida. Fordringar delas upp på kortfristiga och långfristiga. Kortfristiga fordringar är fordringar som förfaller inom ett år. Långfristiga fordringar utgörs av fordringar som förfaller efter mer än ett år.

Förutbetalda intäkt

Inkomster från varor eller tjänster som bokförts under året men som ännu inte levererats till köparen. Beloppet tas upp som skuld i bokslutet för att intäktsredovisas kommande år när prestationen utförs.

Förutbetalda kostnad

Utgifter för varor eller tjänster som bokförts under året men som ännu inte levererats från säljaren. Beloppet tas upp som tillgång i bokslutet för att kostnadsredovisas kommande år när prestationen erhålls. Exempel är hyror som ofta betalas kvartalsvis i förväg.

God redovisningssed

Utgångspunkt för bokföring som finns uttryckt i lagar, förordningar, övriga regeringsbeslut samt av ESV utfärdade föreskrifter och allmänna råd och utfyllande tolkningar av dessa bestämmelser.

Immateriell anläggningstillgång

Anläggningstillgång som saknar fysisk substans. Det är huvudsakligen utgifter för utveckling samt licenser för datorprogram och liknande rättigheter som tas upp

(aktiveras) som immateriella anläggningstillgångar i balansräkningen. En av förutsättningarna för att aktivera dessa utgifter är att de beräknas bli av väsentligt värde för verksamheten under kommande år. Se även Anläggningstillgång.

Inbetalning

Ekonomisk händelse då pengar överförs från en ägare till en annan. Den kan avvika från tidpunkten för intäkt eller inkomst.

Indragning

Åtgärd enligt vilken regeringen får besluta att medel på ett anvisat anslag inte ska användas. Bestämmelser om detta finns i budgetlagen (2011:203) och anslagsförordningen (2011:223).

Inkomst

En ekonomisk händelse genom vilken ett värde av finansiell natur tillförs myndigheten. Till skillnad från intäkt kan inkomst avse flera redovisningsperioder och behöver inte öka myndighetens/statens nettoförmögenhet. Begreppet används i vissa fall som ett sammanfattande begrepp för statens intäkter, inkomster och inbetalningar.

Inkomsttitel

Inkomstpost på statens budget där myndigheten redovisar inkomster (i generell mening, dvs. även intäkter och inbetalningar) som den inte själv får disponera, exempelvis skatter. På inkomsttitel redovisas sådana statsinkomster som inte är specialdestinerade för en viss verksamhet utan kan finansiera vilka utgifter som helst.

Inleverans

Att mot inkomsttitel och/eller till statens centralkonto i Riksbanken redovisa respektive betala medel som inte får behållas av myndigheten. Vanligen avser det inbetalning av skatter, överskott från verksamheten eller offentlighetsliga avgifter.

Interna mellanhavanden

Transaktioner och andra poster (fordringar, skulder etc.) inom exempelvis en koncern. I årsredovisningen för staten är interna mellanhavanden de transaktioner och andra poster mellan de myndigheter som ingår i den beslutade avgränsningen av staten.

Intäkt

Det bruttoinflöde av ekonomiska fördelar eller servicepotential som uppstår i verksamheten under en period och som ökar myndighetens/statens nettoförmögenhet. I relation till begreppet inkomst kan intäkt ses som inkomsten hänförd till den

tidsperiod under vilken den har upparbetats eller blivit intjänad, dvs. periodiserad inkomst.

Kapitalandelsmetoden

En av flera metoder för att konsolidera dotter- och intresseföretag. Enligt kapitalandelsmetoden redovisas en investering initialt till sitt anskaffningsvärde. Det bokförda värdet ökas eller minskas därefter med företagets vinster eller förluster, för att avspegla myndighetens andel av företaget. Metoden ska användas för hel- och delägda företag där staten äger minst 20 procent av aktierna eller andelar. Se även Anskaffningsvärdemetoden.

Kassamässig redovisning mot statens budget

Redovisningsprincip som innebär att redovisning mot anslag och inkomstitlar på statens budget görs vid betalningstillfället.

Kassamässig korrigerig

Skillnaden mellan å ena sidan saldot mellan anslag och inkomstitlar på statens budget och å andra sidan saldot mellan ut- och inbetalningar på statens centralkonto i Riksbanken. När redovisning mot anslag görs kostnadsmässigt eller utgiftsmässigt kan kassamässiga korrigeringar uppkomma mellan månader och år, om tidpunkten för redovisning mot anslag inte sammanfaller med betalningstidpunkten. För anslag kopplade till ett räntekonto, vilket gäller de flesta förvaltningsanslag, påverkas posten i stället av skillnaden mellan redovisning mot anslag och anslagsmedel överförda till räntekontot. En kassamässig korrigerig uppkommer även när tidpunkten för redovisning mot inkomstitel inte sammanfaller med betalningen. Vidare förekommer transaktioner över statens centralkonto som inte har sin motsvarighet på anslag eller inkomstitlar och omvänt, som leder till kassamässiga korrigeringsposter. Utfallet av den kassamässiga korrigeringen räknas fram som en restpost, men det går att urskilja och även göra prognoser på vissa delposter.

Konsolidering

Del i upprättande av en koncernredovisning. Konsolidering i staten innebär att myndigheternas resultaträkningar och balansräkningar läggs samman, efter det att de interna mellanhavandena mellan myndigheter eliminerats.

Kostnad

Kostnad är en utgift som redovisas i den period den förbrukas, dvs. en periodiserad utgift.

Löptid

Den period under vilken en skuldförbindelse gäller.

Medgivet överskridande

Rätt att, med vissa begränsningar, överskrida ett anvisat anslag. Se vidare Ramanslag.

Nationalräkenskaperna

Ett internationellt jämförbart system för statistisk redovisning av hela samhällsekonomin som tas fram enligt regler som är gemensamma inom EU. Ekonomin delas upp på olika sektorer såsom staten, kommunerna, hushållen och företagen. Nationalräkenskaperna används bl.a. för beräkningar av BNP. Se vidare Bruttonationalprodukten (BNP).

Nettoförmögenhet

Skillnaden mellan statens tillgångar och skulder. Om statens skulder är större än tillgångarna innebär det att nettoförmögenheten är negativ. I näringslivet motsvaras nettoförmögenheten av eget kapital.

Nettokostnad för statsskulden

Kostnad för förvaltning av statsskulden, enligt Riksgäldskontorets definition. I nettokostnad för statsskulden ingår finansiella kostnader och intäkter i Riksgäldskontorets in- och utlåningsverksamhet.

Omsättning

Ett företags totala försäljning under en viss period (exklusive moms). I staten menas vanligen de totala intäkterna från skatter (på myndighetsnivån anslag), försäljning, bidrag och andra intäkter.

Omsättningstillgång

Tillgång i balansräkningen avsedd att omsättas i verksamheten, antingen genom försäljning eller förbrukning. Omsättningstillgångar är oftast avsedda att innehas kortare än tre år.

Option

Ett finansiellt instrument som ger rätten att köpa eller sälja en underliggande tillgång vid en framtida tidpunkt till ett i förväg bestämt pris. Se även Termin.

Periodavgränsningspost

Skuld- eller fordringspost som periodiserar utgifter eller inkomster till kostnader eller intäkter vid avslutningen av en redovisningsperiod. I årsredovisningen för staten består periodavgränsningsposterna av upplupna och förutbetalda kostnader respektive intäkter samt oförbrukade bidrag.

Periodisering

Fördelning av utgifter och inkomster till den period då resursen förbrukats (kostnad) eller då prestationen utförts (intäkt).

Premieobligation

Typ av obligation utgiven av staten (Riksgäldskontoret). Den utgör en kombination av en obligation och en lottsedel där ränta betalas ut i form av vinster.

Ramanslag

Anslagstyp som innebär att kvarvarande medel får överföras till påföljande år som anslagssparande och att anslaget får överskridas genom utnyttjande av anslagskredit. För myndigheterna är storleken på tillåtet anslagssparande och anslagskredit begränsad genom generella regler och särskilda beslut.

Realekonomisk fördelning

Fördelning av utgifter i konsumtion, investering, ränta och transferering. Syftet med den realekonomiska fördelningen är dels att ge underlag för nationalräkenskaperna, dels att bättre kunna analysera statens budget. De statliga inrapporteringskoderna (S-koderna) utgör basen för den realekonomiska fördelningen.

Redovisning mot anslag och inkomstitlar

De utgifter myndigheterna har redovisat mot anslag respektive de inkomster de har redovisat mot inkomstitel. Begreppen utgifter och inkomster har här en generell betydelse. Redovisning mot anslag och inkomstitlar kan avse såväl kostnader/intäkter som utgifter/inkomster och även betalningar. Se Utgift respektive Inkomst.

Resultaträkning

Del av årsredovisning som i sammandrag visar hur kostnader och intäkter fördelar sig på olika poster och ett saldo av dessa. Saldot benämns årets överskott/underskott och är inget mått på effektivitet eller måluppfyllelse.

Revisionsberättelse med standardutformning

Revisionsberättelse med standardutformning lämnas när Riksrevisionen bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt är upprättad enligt gällande regelverk och att årsredovisningen ger en rättvisande bild.

Revisionsberättelse med reservation

Revisionsberättelse med reservation lämnas när Riksrevisionen bedömer att årsredovisningen innehåller felaktigheter som är väsentliga (enskilt eller sammantaget), men som inte är av avgörande betydelse för årsredovisningen. Detta

kan bero på felaktig eller utebliven information som kan leda till att en beslutsfattare riskerar att fatta felaktiga beslut baserat på informationen i årsredovisningen.

Revisionsberättelse med avvikande mening

Revisionsberättelse med avvikande mening lämnas när Riksrevisionen bedömer att årsredovisningen innehåller felaktigheter som är väsentliga (enskilt eller sammantaget), och som har en genomgripande påverkan på årsredovisningen. Detta kan bero på felaktig eller utebliven information som kan leda till att en beslutsfattare riskerar att fatta felaktiga beslut baserat på informationen i årsredovisningen.

Revisionsberättelse där revisorn avstår från att uttala sig

Revisionsberättelse där revisorn avstår från att uttala sig lämnas när Riksrevisionen inte kunnat inhämta tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis och bedömer att möjliga effekter och oupptäckta fel kan vara både väsentliga och genomgripande.

Revisionsberättelse med upplysning

Riksrevisionen lämnar en revisionsberättelse med standardutformning men vill ändå genom upplysningen lyfta fram viktig information som den vill fästa läsarens uppmärksamhet på.

Riksgäldskontorets nettoutlåning

Riksgäldskontorets in- och utlåning till myndigheter (även affärsverk), statliga bolag, vissa fonder och eventuellt andra låntagare, som utgör en post på utgiftssidan i statens budget. Posten ingår tillsammans med posten Kassamässig korrigerig i statens budget för att budgetsaldot ska motsvara statens lånebehov med omvänt tecken. Se även Kassamässig korrigerig.

Räkenskapsår

Den period som en årsredovisning omfattar vilken normalt utgörs av 12 månader. Statens räkenskapsår sammanfaller med kalenderår.

Rättvisande bild

Årsredovisningens delar ska ge en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och den ekonomiska ställningen. I normalfallet förutsätts att information som lämnas med tillämpning av god redovisningssed också ger en rättvisande bild.

Rörelseresultat

Resultat i ett företag före finansiella poster, bokslutsdispositioner och skatt.

Skuld

En befintlig förpliktelse som härrör från inträffade händelser och vars reglering förväntas leda till ett utflöde av resurser. Skulderna i statens konsoliderade balansräkning visar statens förpliktelser mot andra. Skulder är i princip säkra till sitt belopp och tidpunkten för infriande, till skillnad från poster som redovisas som avsättningar.

Skuldbytesavtal (eng. swaps)

Ett derivatinstrument som används av Riksgäldskontoret för upplåningen i utländsk valuta eller för förvaltning av kronskulden. Swapptransaktionerna innebär att Riksgäldskontoret byter kronor mot utländsk valuta och under swappavtalets löptid erhåller fast ränta i kronor och betalar rörlig ränta i utländsk valuta (kron/valutaswappar). Därutöver kan swappar användas för att byta räntevillkor, t.ex. från fast till rörlig ränta. Se även Derivatinstrument.

Skuldskötselinstrument

Statsskulden mäts inklusive skuldskötselinstrument, dvs. de derivat Riksgäldskontoret använder i statsskuld förvaltningen. Se Derivatinstrument.

Statens budget

En plan för huvuddelen av statens inkomster och utgifter avseende ett budgetår (tidigare benämnd statsbudgeten). Statens budget består av anslag, inkomstitlar samt Riksgäldskontorets nettoutlåning och en kassamässig korrigeringspost, vilket sammantaget ger statens lånebehov. Riksdagen fastställer budgeten och anvisar medel till regeringens förfogande för olika ändamål under anslag. Ofta används statens budget och dess saldo för att beskriva statens verksamhet. Anslagsmedel kan även anvisas och minskas på ändringsbudget under löpande budgetår i samband med den ekonomiska vårpropositionen respektive budgetpropositionen.

Statens budgetsaldo

Skillnaden mellan inkomster och utgifter på statens budget, vilket överensstämmer med statens lånebehov (med omvänt tecken). En kassamässig korrigeringspost på budgetens utgiftssida gör att denna överensstämmelse uppnås. Om saldot är negativt föreligger ett budgetunderskott och därmed ett lånebehov, vilket ökar statsskulden. Ett positivt saldo, vilket är detsamma som ett budgetöverskott, innebär en amortering av statsskulden.

Statens lånebehov

Statens behov av att låna pengar under en viss period. Summan av alla kassaflöden till och från staten kallas nettolånebehov. Nettolånebehovet överensstämmer med statens budgetsaldo (med omvänt tecken). Detta åstadkoms genom att en

kassamässig korrigeringspost och Riksgäldskontorets nettoutlåning ingår i statens budget. Staten måste även låna för att betala tillbaka lån som löper ut. Summan av nettolånebehovet och förfallande lån kallas bruttolånebehov. Se vidare Statens budgetsaldo.

Statens nettoupplåning

Statsskulden (exklusive orealiserade valutakursförändringar) och statens övriga upplåning. Värdeförändringar hänförliga till statsskulden omfattas inte av detta begrepp. Ett negativt saldo innebär att staten har gjort en nettoamortering. Saldoraden i finansieringsanalysen i årsredovisningen för staten visar förändringen av statens nettoupplåning under året. Se även Finansieringsanalys.

Statliga affärsverk

Myndigheter under regeringen med affärsdrivande verksamhet och större ekonomisk rörelsefrihet än vanliga statliga myndigheter. År 2017 fanns tre affärsverk: Luftfartsverket, Sjöfartsverket samt Svenska kraftnät.

Statliga kreditgarantier

Ett statligt borgensåtagande som oftast gäller såsom för egen skuld. Med det menas att borgenären (långivaren) kan kräva att skulden ska betalas av borgensmannen (i detta fall staten) utan att först kräva betalning av gäldenären (låntagaren). En kreditgaranti är kopplad till en viss kredit.

Statsobligation

Ett räntebärande värdepapper som ges ut av Riksgäldskontoret. Räntan på statsobligationer är fast under hela löptiden och betalas ut en gång per år. Det finns nominella och reala statsobligationer. De reala statsobligationerna är skyddade mot inflation. De har en fast real ränta plus en ersättning för den faktiska inflationen under värdepapperets löptid.

Statsredovisningen

Den centrala redovisningen för staten (tidigare benämnd riksredovisningen). Informationen används för att kunna planera, följa upp och styra den statliga verksamheten. Statsredovisningen ligger till grund för årsredovisningen för staten inklusive utfallet på statens budget, men även för statistik om statens finanser och budgetprognoser.

Statsskulden

Summan av samtliga lån som tagits av Riksgäldskontoret för statens räkning. Riksgäldskontoret förvaltar statsskulden. Upplåningen på den svenska marknaden sker främst i form av statsobligationer, statsskuldväxlar och premieobligationer. Den

utländska upplåningen sker huvudsakligen via skuldbytesavtal (kron/valutaswappar). Även upplåning via statsskuldväxlar i utländsk valuta (commercial papers) och direkt på utländska kapitalmarknaden förekommer. Statsskulden påverkas förutom av statens budgetsaldo, även av orealiserade valutakursförändringar, tillfälliga placeringar samt direkta nedskrivningar vid inleverans av statsobligationer.

Statsskuldränta

Räntan på statsskulden. Räntorna på statsskulden redovisas i huvudsak kassamässigt (vid betalning) på statens budget. Förutom den kassamässiga redovisningen mot anslag, redovisas räntekostnader enligt bokföringsmässiga grunder i resultaträkningen i årsredovisningen för staten. Skillnader uppstår mellan dessa redovisningsmetoder beroende på bl.a. orealiserade räntor, valutaförändringar och kursdifferenser. Utgifterna för statsskuldräntorna ingår inte under utgiftstaket.

Statsskuldväxel

Räntebärande värdepapper med kort löptid som Riksgäldskontoret ger ut. Statsskuldväxeln har inga räntebetalningar under löptiden. Avkastningen är skillnaden mellan slutbetalning och det pris som statsskuldväxeln har köpts till. Normalt är löptiden tre, sex eller tolv månader.

Takbegränsade utgifter

Summan av alla utgifter inom det fastställda utgiftstaket. De takbegränsade utgifterna omfattar dels utgifterna på statens budget (utgiftsområde 1–27) exklusive statsskuldräntor (utgiftsområde 26), dels utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget. De takbegränsade utgifterna avser faktiskt förbrukade anslagsmedel, vilket innebär att myndigheternas utnyttjande av anslagsbehållningar och anslagskrediter ingår.

Termin

Ett finansiellt instrument som ger skyldighet att köpa och sälja en underliggande vara vid en framtida tidpunkt till ett i förväg bestämt pris. Se även Option.

Tilldelade medel

Summan av ingående anslagsbehållningar, statens budget, ändringsbudget, indragningar och omfördelningar. Se vidare Anslagsbehållningar.

Tillgång

En resurs som en myndighet eller staten har kontroll över till följd av inträffade händelser och som förväntas innebära ekonomiska fördelar eller servicepotential i framtiden.

Tillgängliga medel

Summan av tilldelade medel, anslagskredit och medgivet överskridande. Se vidare Tilldelade medel, Anslagskredit och Medgivet överskridande.

Transferering

Överföring av ekonomiska medel för statens räkning utan krav på motprestation men vanligen enligt vissa villkor. Transfereringar i staten utgörs främst av utbetalningar av bidrag och försäkringsersättningar.

Underliggande saldo

Statens budgetsaldo justerat för tillfälliga och extraordinära händelser. Det finns ingen entydig metod att definiera vilka transaktioner som ska klassificeras som tillfälliga eller extraordinära. Därför är det väsentligt att samtliga sådana poster specificeras i utfallsredovisningen. Exempel på en sådan händelse är en försäljning av statligt aktieinnehav.

Uppbörd

Betalning som statlig myndighet mottar för statens räkning och överför till statens centralkonto utan att disponera. Uppbörd är till allra största delen skatter och ska redovisas mot en inkomsttitel på statens budget. Se även Inkomsttitel.

Upplupen intäkt

Intäkt som avser tjänster som utförts eller varor som levererats under året, men inte fakturerats senast vid ett visst datum i samband med årets slut (brytdag). Sådan intäkt tas upp i resultaträkningen med motposten upplupen intäkt i balansräkningen.

Upplupen kostnad

Kostnad för t.ex. varor och tjänster som mottagits under redovisningsperioden, men där man inte fått fakturan, senast vid ett visst datum i samband med årets slut (brytdag). Ett annat exempel är skuld till personalen för inarbetad semester. Sådana kostnader tas upp i resultaträkningen med motposten upplupna kostnader i balansräkningen.

Utbetalning

Ekonomisk händelse som avser själva betalningstransaktionen, dvs. när ersättning utges. Den kan avvika från tidpunkten för kostnad och utgift.

Utdelning

Den del av ett företags vinst som delas ut till ägarna.

Utgift

Ekonomisk händelse genom vilken ett värde av ekonomisk natur lämnar myndigheten, vanligtvis i form av det ekonomiska värdet av de resurser som anskaffas. Utgiften uppstår vid anskaffningstillfället, vilket i normalfallet likställs med den tidpunkt då faktura mottas för en levererad vara eller tjänst. Till skillnad mot kostnad kan en utgift avse flera redovisningsperioder och behöver inte minska myndighetens/statens nettoförmögenhet. Begreppet har även en generell betydelse och används i vissa fall som ett sammanfattande begrepp för statens kostnader, utgifter och utbetalningar.

Utgiftsområde

En indelningsgrund för anslagen i statens budget. I budgeten finns 27 utgiftsområden vilka är reglerade i riksdagsordningen. Varje anslag på statens budget ingår i ett utgiftsområde.

Utgiftsramar

Ramar för utgiftsområden på statens budget som beslutas av riksdagen inom den s.k. rambeslutsmodellen, vilket är en ”uppifrån- och nedmetod” för budgetering. Den innebär att riksdagen i ett första steg tar ställning till utgiftstaket, därefter utgiftsramar för de 27 utgiftsområdena och slutligen de enskilda anslagen.

Utgiftstak för staten

En högsta nivå för statens utgifter för ett visst år som normalt fastställs tre år i förväg av riksdagen. Skillnaden mellan utgiftstaket och de takbegränsade utgifterna utgör budgeteringsmarginal. Utgiftstaket för staten beslutas i nominella termer och tar hänsyn till en viss beräknad prisutveckling under perioden.

Valutareserv

De tillgångar i utländsk valuta som omedelbart kan disponeras för betalningar till utlandet. Sveriges valutareserv förvaltas av Riksbanken.

Valutarisk

Risken för förändringar i växelkursen på den aktuella utländska valutan mot den svenska kronan.

Årets över- eller underskott

Den sista raden i statens resultaträkning, som visar skillnaden mellan redovisade intäkter och kostnader. Motsvarande uppgift finns i balansräkningen i noten till rubriken Nettoförmögenhet.

Årlig revision

Riksrevisionens granskning av årsredovisningar och underliggande redovisning i syfte att bedöma om redovisningen är tillförlitlig och räkenskaperna rättvisande. Granskning görs även av om ledningens förvaltning står i överensstämmelse med tillämpliga föreskrifter och särskilda regeringsbeslut. Riksrevisionen lämnar varje år revisionsberättelser avseende myndigheterna till regeringen och revisionsberättelse avseende årsredovisningen för staten till regeringen och riksdagen.

Återanskaffningsvärde

Den utgift som skulle uppstå för en tillgångs förvärv eller tillverkning om anskaffning skulle ske vid räkenskapsårets utgång.

Ändringar i statens budget

Ändring av budgeten som riksdagen beslutar om under pågående budgetår. Riksdagen kan besluta om en ny beräkning av statens inkomster och om nya eller ändrade anslag för innevarande år. Detta sker som regel i samband med riksdagens beslut om den ekonomiska vårpropositionen respektive budgetpropositionen. Se vidare Statens budget.

Överskottsmål

Budgetpolitiskt mål för den offentliga sektorns finansiella sparande.

Bilaga 2 Statliga myndigheter m.m.

I de konsoliderade resultat- och balansräkningarna och finansieringsanalysen ingår samtliga myndigheter, inklusive affärsverken, under riksdagen och regeringen med undantag för Riksbanken och allmänna pensionsfonderna samt premiepensionssystemets tillgångar och skulder inklusive avkastningen på dessa medel.

Dessutom ingår Riksbankens grundfond och fonder och andelar som redovisas av myndigheter enligt ovan. Andelar i hel- och delägda företag och fonderna tas inte upp separat i denna bilaga. Information om andelarna framgår i not 26 medan de viktigaste fonderna framgår i not 42.

De myndigheter som ingår i årsredovisningen för staten finns med i nedanstående förteckning. Eftersom förteckningen anger de myndigheter som de finansiella dokumenten omfattar, ingår inte nämndmyndigheter och liknande vars ekonomiska utfall redovisas av en annan myndighet.

A

Affärsverket svenska kraftnät
Allmänna reklamationsnämnden
Arbetsdomstolen
Arbetsförmedlingen
Arbetsgivarverket
Arbetsmiljöverket

B

Barnombudsmannen
Blekinge tekniska högskola
Bokföringsnämnden
Bolagsverket
Boverket
Brottsförebyggande rådet
Brottsoffermyndigheten

C

Centrala etikprövningsnämnden
Centrala studiestödsnämnden

D

Datainspektionen
Diskrimineringsombudsmannen
Domarnämnden
Domstolsverket

E

E-hälsomyndigheten
Ekobrottsmyndigheten
Ekonomistyrningsverket
Elsäkerhetsverket
Energimarknadsinspektionen
Exportkreditnämnden

F

Fastighetsmäklarinspektionen
Finansinspektionen
Finanspolitiska rådet
Folke Bernadotteakademien
Folkhälsomyndigheten
Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd
Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande
Fortifikationsverket
Forum för levande historia
Försvarets materielverk
Försvarets radioanstalt
Försvvarshögskolan
Försvarmakten
Försvarsunderrättelsesdomstolen
Försäkringskassan

G

Gentekniknämnden
Gymnastik- och idrottshögskolan
Göteborgs universitet

H

Havs- och vattenmyndigheten
Högskolan Dalarna

Högskolan i Borås
Högskolan i Gävle
Högskolan i Halmstad
Högskolan i Skövde
Högskolan Kristianstad
Högskolan Väst

I

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen
Inspektionen för socialförsäkringen
Inspektionen för strategiska produkter
Inspektionen för vård och omsorg
Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering
Institutet för rymdfysik
Institutet för språk och folkminnen

J

Justitiekanslern

K

Kammarkollegiet
Karlstads universitet
Karolinska institutet
Kemikalieinspektionen
Kommerskollegium
Konjunkturinstitutet
Konkurrensverket
Konstfack
Konstnärsnämnden
Konsumentverket
Kriminalvården
Kronofogdemyndigheten
Kungl. biblioteket
Kungl. Konsthögskolan
Kungl. Musikhögskolan i Stockholm
Kungl. Tekniska högskolan
Kungliga slottsstaten
Kustbevakningen
Kärnavfallsfonden

L

Lantmäteriet
Linköpings universitet
Linnéuniversitetet
Livrustkammaren och Skoklosters slott med Stiftelsen Hallwylska museet
(myndigheten upphörde 2017-12-31)
Livsmedelsverket
Lotteriinspektionen
Luftfartsverket, affärsverk
Luleå tekniska universitet
Lunds universitet
Läkemedelsverket
Länsstyrelsen i Blekinge län
Länsstyrelsen i Dalarnas län
Länsstyrelsen i Gotlands län
Länsstyrelsen i Gävleborgs län
Länsstyrelsen i Hallands län
Länsstyrelsen i Jämtlands län
Länsstyrelsen i Jönköpings län
Länsstyrelsen i Kalmar län
Länsstyrelsen i Kronobergs län
Länsstyrelsen i Norrbottens län
Länsstyrelsen i Skåne län
Länsstyrelsen i Stockholms län
Länsstyrelsen i Södermanlands län
Länsstyrelsen i Uppsala län
Länsstyrelsen i Värmlands län
Länsstyrelsen i Västerbottens län
Länsstyrelsen i Västernorrlands län
Länsstyrelsen i Västmanlands län
Länsstyrelsen i Västra Götalands län
Länsstyrelsen i Örebro län
Länsstyrelsen i Östergötlands län

M

Malmö högskola
Medlingsinstitutet
Migrationsverket
Mittuniversitetet
Moderna Museet

Myndigheten för delaktighet
 Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd
 Myndigheten för kulturanalys
 Myndigheten för press, radio och tv
 Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
 Myndigheten för stöd till trossamfund (myndigheten bytte namn 2017-07-01 från
 Nämnden för statligt stöd till trossamfund)
 Myndigheten för tillgängliga medier
 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser
 Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor
 Myndigheten för vård- och omsorgsanalys
 Myndigheten för yrkeshögskolan
 Mälardalens högskola

N

Nationalmuseum (Prins Eugens Waldemarsudde avskildes från Nationalmuseum
 2017-07-01 och är numera Stiftelsen Prins Eugens Waldemarsudde)
 Naturhistoriska riksmuseet
 Naturvårdsverket
 Nordiska Afrikainstitutet

P

Patent- och registreringsverket
 Patentombuds nämnden
 Pensionsmyndigheten
 Polarforskningssekreteriatet
 Polismyndigheten
 Post- och telestyrelsen

R

Regeringskansliet
 Regionala etikprövningsnämnden i Göteborg
 Regionala etikprövningsnämnden i Linköping
 Regionala etikprövningsnämnden i Lund
 Regionala etikprövningsnämnden i Stockholm
 Regionala etikprövningsnämnden i Umeå
 Regionala etikprövningsnämnden i Uppsala
 Revisorsinspektionen (myndigheten bytte namn 2017-04-01 från Revisorsnämnden)
 Riksantikvarieämbetet

Riksarkivet
Riksbankens grundfond
Riksdagens ombudsmän, JO
Riksdagsförvaltningen
Riksgäldskontoret
Riksrevisionen
Riksutställningar (myndigheten upphörde 2017-05-31)
Rymdstyrelsen
Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige
Rättsmedicinalverket

S

Sameskolstyrelsen
Sametinget
Sjöfartsverket, affärsverk
Skatteverket
Skogsstyrelsen
Skolforskningsinstitutet
Socialstyrelsen
Specialpedagogiska skolmyndigheten
Statens beredning för medicinsk och social utvärdering
Statens centrum för arkitektur och design
Statens energimyndighet
Statens fastighetsverk
Statens försvarshistoriska museer
Statens geotekniska institut
Statens haverikommission
Statens historiska museer
Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamhet
Statens institutionsstyrelse
Statens jordbruksverk
Statens konstråd
Statens kulturråd
Statens maritima museer
Statens medieråd
Statens museer för världskultur
Statens musikverk
Statens servicecenter
Statens skolinspektion
Statens skolverk

Statens tjänstepensionsverk
 Statens veterinärmedicinska anstalt
 Statens väg- och transportforskningsinstitut
 Statistiska centralbyrån
 Statskontoret
 Stockholms konstnärliga högskola
 Stockholms universitet
 Strålsäkerhetsmyndigheten
 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll
 Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete
 Svenska institutet
 Svenska institutet för europapolitiska studier
 Sveriges geologiska undersökning
 Sveriges lantbruksuniversitet
 Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut
 Säkerhets- och integritetsskyddsnamnden
 Säkerhetspolisen (redovisas i begränsad omfattning)
 Södertörns högskola

T

Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket
 Tillväxtverket
 Totalförsvarets forskningsinstitut
 Totalförsvarets rekryteringsmyndighet
 Trafikanalys
 Trafikverket
 Transportstyrelsen
 Tullverket

U

Umeå universitet
 Universitets- och högskolerådet
 Universitetskanslersämbetet
 Upphandlingsmyndigheten
 Uppsala universitet

V

Verket för innovationssystem
 Vetenskapsrådet

Å

Åklagarmyndigheten

Ö

Örebro universitet

Överklagandenämnden för studiestöd

ESV gör Sverige rikare

- Vi har kontroll på statens finanser, utvecklar ekonomistyrningen och granskar Sveriges EU-medel.
- Vi arbetar i nära samverkan med Regeringskansliet och myndigheterna.